

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**8 NUMARALI VİDİN ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE
TRANSKRİPSİYONU (H.1132/M.1719-1720)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Serap YAZICIOĞLU

KASIM - 2019

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**8 NUMARALI VİDİN ŞER‘İYYE SİCİLİ’NİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE
TRANSKRİPSİYONU (H.1132/ M.1719-1720)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Serap YAZICIOĞLU

ORCID: 0000 - 0002 - 0473 - 7144

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ALTUNBAY

KASIM - 2019

TRABZON

ONAY

Serap YAZICIOĞLU tarafından hazırlanan "8 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicili'nin Değerlendirilmesi ve Transkripsiyonu (H.1132/ M.1719-1720)" adlı bu Çalışma 22.11.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği / oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalında **yüksek lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi		Karar		İmza
Unvanı - Adı ve Soyadı	Görevi	Kabul	Ret	
Prof. Dr. M. Alaaddin YALÇINKAYA	Başkan	☒	☐	
Prof. Dr. Kenan İNAN	Üye	☒	☐	
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ALTUNBAY	Üye	☒	☐	

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylıyorum.

Prof. Dr. Yusuf SÜRME
Enstitü Müdürü

ONAY

Serap YAZICIOĞLU tarafından hazırlanan “8 Numaralı Vidin Şer’iyye Sicili’nin Değerlendirilmesi ve Transkripsiyonu (H.1132/ M.1719-1720)” adlı bu Çalışma 22.11.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği / oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalında **yüksek lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi		Karar		İmza
Unvanı - Adı ve Soyadı	Görevi	Kabul	Ret	
Prof. Dr. M. Alaaddin YALÇINKAYA	Başkan	☐	☐	
Prof. Dr. Kenan İNAN	Üye	☐	☐	
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ALTUNBAY	Üye	☐	☐	

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylım.

Prof. Dr. Yusuf SÜRMEŒEN
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca KTÜ - Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırlanan bu Çalışmada yararlanılan kaynakların tümüne eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her tür yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Serap YAZICIOĞLU

22.11.2019

ÖNSÖZ

Geçmiş ve günümüz arasındaki bağlantıyı sağlayan tarih biliminde, arşiv kaynaklarının mühim bir değeri bulunmaktadır. Arşiv kaynakları içerisinde yer alan Şer'iyeye Sicilleri, Osmanlı Tarihi araştırmaları için adeta biçilmiş bir kaftan vazifesi görmektedir. Kadı Sicilleri, olarak da ifade edilen Şer'iyeye Sicilleri bölgenin, siyasi, sosyal ve ekonomik hayatının yanı sıra bizlere birçok argüman sunmakta olup, dönemin işleyişini yansıtmaktadır. Nitekim günümüzde en saf bilgileri siciller aracılığıyla elde etmekteyiz. Siciller birçok çalışmanın temelini oluşturmakta olup, Osmanlı'yı anlamamızda yardımcı olmaktadır. Çalışmamızı bu minvalde gerçekleştirmiş olup, çalışmamızla birlikte bir zamanlar Osmanlı Devleti'nin hakimiyeti altında bulunan Balkan topraklarındaki Vidin'in tarihine, dönemin Osmanlı tarihine ve Vidin hakkında yapılacak olan sicil çalışmalarına faydalı olabilmek amaçlanmıştır. Transkripsiyon ve değerlendirme kısımları ile H. 1132 / M. 1719-1720 yıllarında Vidin'de meydana gelmiş ve kadı sicillerine yansımış olan olaylar, süreçler ve toplumda ki yankıları irdelenmiştir. Çalışmamız giriş ve iki ana bölümden oluşmakta olup, incelen kayıtlar çerçevesinde tablolar ve grafiklere yer verilmiştir.

Öncelikle çalışmam sırasında benden yardımlarını esirgemeyen, fikirleriyle bana kılavuzluk eden, her zaman akademik desteği ile yanımda bulunan, beni şer'iyeye sicilleri ile tanıştıran saygıdeğer danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ALTUNBAY'a, transkripsiyon esnasında takıldığım noktalarda yardım etmekten imtina etmeyen Sayın Dr. Öğr. Üyesi Miraç TOSUN'a, tez yazım sürecinde desteklerini hissettiğim değerli hocalarım Prof. Dr. M. Alaaddin YALÇINKAYA ve Prof. Dr. Kenan İNAN'a şükranlarımı sunarım. Bütün öğrenim hayatım boyunca yanımda olan bu sürecin bütün güzelliklerine ve yorgunluklarına benimle birlikte katlanan maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen bugünlerimin mimarları olan kıymetli annem Nuray YAZICIOĞLU'na ve hayatımın rehberi olan sevgili babam Ahmet YAZICIOĞLU'na, dünyada ki en şanslı insan olduğumu hissettiren abim Serdar YAZICIOĞLU'na ve yengem Seher YAZICIOĞLU'na en içten teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca yüksek lisans hayatım boyunca sonsuz sabrı ve sevgisiyle yanımda bulunan kıymetli nişanlım Hasan Basri MANGAN'a müteşekkirim. Son olarak ise motivasyon kaynağım olan çalışmalarım sırasında enerjisiyle bana destek veren biricik yeğenim Bulut YAZICIOĞLU'na teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET.....	VII
ABSTRACT	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	IX
GRAFİKLER LİSTESİ	X
KISALTMALAR LİSTESİ	XI
GİRİŞ	1-12

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN ÖNEMİ VE VİDİN ŞER'İYYE SİCİLLERİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	13-16
--	-------

İKİNCİ BÖLÜM

2. SİCİLDEKİ KAYITLARIN KONULARINA GÖRE DAĞILIMI VE DEĞERLENDİRİLMESİ	17-67
2.1. 8 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicilinin Genel Özellikleri ve Muhtevası	17
2.2. 8 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicilindeki Konu Başlıkları	17
2.2.1. Asayiş (Darp, Yaralama, Öldürme, Alıkoyma, Hırsızlık, Azl ve Nefy (Sürgün)).....	19
2.2.2. Atama ve Tayinler.....	21
2.2.3. Mülk Satışları.....	21
2.2.4. Vesâyet.....	25
2.2.5. Veraset	26
2.2.6. Borç-Alacak	26
2.2.7. Vakıf	28
2.2.8. Hibe.....	29
2.2.9. İhtida (Müslüman Olma).....	30
2.2.10. İltica ve İskan	31
2.2.11. İcâr	32

2.2.12. Kefalet.....	33
2.2.13. Murâbaha	33
2.2.14. Ödeme	33
2.2.15. Sulh	33
2.2.16. Senet.....	34
2.2.17. Şahitlik.....	35
2.2.18. Narh	35
2.2.19. Nîkah.....	37
2.2.20. Boşanma.....	39
2.2.21. Nafaka Talebi.....	41
2.2.22. Vekâlet.....	42
2.2.23. Miras-Muhallefât	42
2.2.24. Diğer Kayıtlar	47
2.2.25. Vidin'e Merkezden Gönderilen Hükümler	48
2.3. 8 Numaralı Defterde Geçen İdari Birimler	54
2.3.1. Defterde Adı Geçen Sancak, Kaza, Nahiye, Kasaba ve Karye Adları.....	54
2.3.2. Defterde Adı Geçen Mahalle İsimleri	56
2.3.3. Defterde Adı Geçen Şahıslar ve Görevleri	58
2.3.4. Defterde Adı Geçen Meslek Grupları	64
SONUÇ.....	68
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	71
EKLER.....	81
ÖZGEÇMİŞ.....	233

ÖZET

Bu çalışmada, 8 Numaralı Vidin Şer'iyye Sicili temel alınıp, Vidin Tarihine, dönemin Osmanlı Tarihine ve Vidin Şer'iyye Sicili çalışmalarına faydalı olması amaçlanmıştır. H. 1132 / M. 1719-1720 yıllarına tekabül eden Sicile göre Vidin'deki siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik yaşam incelenmeye çalışılmıştır.

“8 Numaralı Vidin Şer'iyye Sicili'nin Değerlendirilmesi ve Transkripsiyonu H. 1132 / M. 1719-1720” başlıklı bu tez giriş ve iki ana bölümden oluşmaktadır. Tezin giriş kısmında Osmanlı Devleti'nin hukuki yapısı, Vidin tarihi ve III. Ahmed dönemi genel olarak incelenmiştir. Birinci bölümde, Şer'iyye Sicillerinin önemine ve Vidin Şer'iyye Sicilleri hakkında çalışma yapmış olan kişilere ve çalışmalarına yer verilmiştir. İkinci bölümde ise 8 Numaralı Vidin Şer'iyye Sicili'nin özellikleri, defterde yer alan kayıtlar ve muhtevaları, yerleşim yerleri, görevlileri ve meslek grupları hakkında bilgiler bulunmaktadır. Çalışmanın son kısmında ise ekler kısmı bulunmaktadır. Ekler bölümünde, 8 Numaralı Vidin Şer'iyye Sicili'nin transkripsiyonu yer almakta olup, örnek kayıtlar, Vidin ile ilgili fotoğraflar ve haritalar mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: XVIII. Yüzyıl, Şer'iyye Sicili, Vidin, Tuna

ABSTRACT

This study, based on Court Record Numbered 8 of Vidin, aims to contribute to the researches about the history of Vidin, Ottoman History and Vidin Court Record. In accordance with the court records corresponding to the date of H. 1132/ M. 1719-1720, the political, social, cultural and economic life in Vidin was tried to be examined.

This thesis, titled “The Evaluation and Transcription of Vidin Court Record Numbered 8 (H. 1132/ M.1719-1720)” consists of an introduction and two main sections. In the introduction part of the thesis, the legal structure of the Ottoman state, the history of the Vidin and period of Sultan Ahmet III were examined in general terms. In the first part, the importance of the court records and the people who have worked on this subject and their studies are given. In the second part, there is information about the features of the court record numbered 8, the records in this register, its content, the settlements, the officers and professional groups. There are suffixes in the last part of the study. There are a translation of the court record numbered 8 in the appendices section and also there are sample records and photos and maps about Vidin.

Keywords: 18th Century, Court Records, Vidin, Danube

TABLolar LİSTESİ

Tablo Nr.	Tablo Adı	Sayfa Nr.
1	8 Numaralı Defterdeki Kayıt Türlerinin Dağılımı	18
2	Mülk Satışlarının Dini Gruba, Şekline, Mevkiine, Türüne ve Ücretine Göre Dağılımı	23
3	Mülk Satışlarının Fiyat Aralıkları ve Dağılımı	25
4	Rehin Kayıtlarının Dini Gruba, Türüne, Borç Miktarına ve Vadesine Göre Dağılımı	28
5	İltica ve İskan Eden Kişilerin İsimleri, Geldikleri Yerler ve Tarih	31
6	Nikah Kayıtları ve Mehr-i Mü'eccel Miktarları	39
7	Boşanma Kayıtlarında Kocalar için Kullanılan Tabirler, Boşanma Sebepleri ve Kadınların Feragat Ettiği Mal ve Eşyalar	41
8	Tereke Sahipleri, Miktarları ve İntikalleri	44
9	Varisli Tereke Kayıtları	45
10	Gelirleri Beytü'l-Mâl'e Aktarılan Varissiz Tereke Kayıtları.....	45
11	Varisli/ Varissiz Durumu Belirsiz Olan Tereke Kaydı	46
12	Tereke Kayıtlarında Sıkça Bahsedilen Bazı Mal ve Eşyalar	46
13	Arz Kayıtlarının İçeriği.....	50
14	Berat Kayıtlarının İçeriği.....	51
15	Buyruldu Kayıtlarının İçeriği	51
16	Ferman Kayıtlarının İçeriği	52
17	Tahrirat Kayıtlarının İçeriği.....	52
18	Temessük Kayıtlarının İçeriği	53
19	Defterde Adı Geçen İdâri Birimler	55
20	Defterde Adı Geçen Mahalle İsimleri.....	57
21	Defterde Adı Geçen Şahıslar ve Görevleri	58
22	Defterde Adı Geçen Meslek Grupları	65

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik Nr.	Grafik Adı	Sayfa Nr.
1	Asayiş Olaylarının Dağılımı	21
2	Mülk Satışlarının Çeşitliliği.....	23
3	Kayıtların Konulara Göre Yüzelik Dağılımı	48
4	Merkezden Gönderilen Kayıtların Yüzelik Dağılımı	54
5	Merkez ve Yerel Kayıtların Yüzelik Dağılımı	68

KISALTMALAR LİSTESİ

(Çev.)	: Çeviren
(Düz.)	: Düzenliyen
(Ed.)	: Editör
(Haz.)	: Hazırlayan
(VŞS)	: Vidin Şer‘iyye Sicili
a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
AÜDTCF	: Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
bkz.	: Bakınız
DİA	: Diyanet İslam Ansiklopedisi
H.	: Hicri
HÜEFD	: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi
HÜTAD	: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi
İA	: İslam Ansiklopedisi
İSAM	: İslam Araştırmaları Merkezi
M.	: Miladi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OTAM	: Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi
s.	: Sayfa
TALİD	: Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi
vd.	: ve diğerleri

GİRİŞ

8 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicili'nin Değerlendirilmesi ve Transkripsiyonu H.1132 adlı çalışmamız M.1719-1720 yıllarına denk gelmekte olup, çalışmamızda ana kaynak niteliği taşımaktadır. Vidin Kadı Sicilinin içerisindeki kayıtlar konularına göre çeşitlilik arz etmektedir. Kayıtların çeşitliliği, tezin farklı alanlarda incelenmesine imkan tanımıştır. Kayıtlar aracılığıyla dönemin sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik hadiseleri ön plana çıkarılmıştır. Tezin transkripsiyon kısmında olabildiğince defterin aslına sadık kalınmaya çalışılmış, kelimelerin yazılışlarında bir standart oluşturulmaya özen gösterilmiş ve bu bağlamda sözlüklerden ve kadı sicillerinden yararlanılmıştır.

Çalışmamız giriş ve iki ana bölümden oluşmaktadır. Tezin Giriş bölümünde, Osmanlı Devleti'nin hukuki yapısından, Vidin şehrinin tarihi sürecinden ve Şer'iyeye Sicil defterinin kayıt altına alındığı tarihlerde Osmanlı padişahı olan Sultan III. Ahmed dönemine değinilmiştir. Birinci bölümde ise, Şer'iyeye Sicillerinin öneminden ve şüana kadar Vidin Şer'iyeye Sicillerinden faydalanılarak teşkil edilen araştırmalara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise 8 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicil defterinin içerisindeki kayıtlar konularına göre sınıflandırılmıştır. Tasnifler konu bazında tek tek belirlenmiş olup, kayıtlardan elde edilen veriler ışığında 23 farklı tasnifin içerik analizleri ve özet kısımları kayıt numaralarıyla birlikte tablo halinde sunulmuştur. Ayrıca herhangi bir tasnif içerisine girmeyen kayıtlar da bulunmakta olup, bu kayıtlar diğer kayıtlar başlığı adı altında verilmiştir. Yapılan sınıflandırmada asayiş, borç/alacak, miras, mülk satışları, senet, vakıf, veraset ve merkezden gelen kayıtlar ön plana çıkmıştır. Çalıştığımız defterin başlangıç kısmında yerel kayıtların varlığı söz konusu iken defterin son kısmına doğru merkezden gelen kayıtlar yer almaktadır. Merkezden gelen kayıtlar da tetkik edilmiş olup, ayrıntılarına ulaşmak mümkündür. Nitekim kayıtlar aracılığıyla merkezin görevlendirme yaptığı kişilere ve unvanlara, meslek dallarına ve sahiplerine, kişilerin yaşadığı kaza, sancak, nahiye ve mahalle gibi yerleşim birimlerine ulaşabilmekteyiz. Tezin son kısmında ise ekler kısmı bulunup, transkripsiyon metni ve alakalı fotoğraflar yer almaktadır.

Tezin ana konusunu oluşturan 8 Numaralı Vidin Sicilinin muhteva analizine ve transkripsiyonuna değinmeden evvel yukarıda ifade edildiği gibi Osmanlı'nın hukuk yapısının ana hatlarına değinilecek olursa; İmparatorluğun hukukunun oluşumunda kendinden önce ortaya çıkan Türk-İslam devletlerinin etkisi son derece önemlidir. Bununla birlikte bu hukukun yeknesak ve değişmez bir hukuk olduğu anlaşılmalıdır. Şöyleki; ihtiyaca binaen değişiklikler veyahut da

eklemeler de bulunmuştur.¹ Osmanlı Devleti, İslam devleti hüviyeti taşımaktadır. Nitekim bu özelliğinden dolayı İslam hukuk kurallarını benimsemesinin yanı sıra kendine has özelliklerinden de etkilenmiştir.² Osmanlı Devleti'nin hukuki yapısının şer'î ve örfî olmak üzere iki temel yapı taşı vardır. Şer'î hukuk, İslam hukukunu kapsamaktadır. Temel kaynaklarının dayanağı ise Kur'an, sünnet, icma ve kıyasdır. İslam hukukunda kanun koyucu Allah ve Hz. Peygamberdir. Şer'î hukukun geçerli olması için herhangi bir onaya ihtiyaç duyulmamıştır.³

Örf kavramına baktığımızda ise Osmanlı'da "örf-i maruf" ya da "âdet" ifadesi şeklinde kullanıldığını görmekteyiz. Örfî hukuk, sultanın kendi iradesi doğrultusunda şeriatı dışarda tutarak halkın refahını ve selametini sağlamak amacıyla şekillenmiş hukuki düzenlemelerdir. Devletin hem İslami hem de Türklük özelliklerini bünyelerinde barındırmaları hukuk alanında değişikliklere neden olmuştur. Devletin çıkarları ve ihtiyaçları önem kazanmıştır. Örfî hukuk, Osmanlıya has bir hukuk sistemi değildir. Örfî hukukun, Osmanlılardan önce de mevcut olduğunu söylemek mümkündür. Orhun kitabelerinde Tanrıdan verdiği hakimiyetle hakanın insanları idare etmesi, Cengiz Han'ın kendi isteği doğrultusunda oluşturduğu yasa⁴, Timur Tüzükâtı, Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan ve Alâüddevlî Bey kanunları örnek olarak gösterilebilir.⁵ Örfî hukuk tabirinin yanı sıra pek çok farklı farklı isimlendirmelerde kullanılmıştır. "Siyaseti sultani", "siyaset-i şer'iyye", "yasa", "yasag", "yasağ-ı padişahi", "yasakname", "örf-i padişahi", "örf-i müniş-i sultani", "kanun-ı müniş", "kanunname" şeklinde adlandırılmıştır.⁶ Râhat'us-Sudûr'dan aktaran İnalçık, örfî hukuk anlayışını şu şekilde anlatmaktadır: "İmâmın vazîfesi hutbe ve duâ ile meşgul olmak... padişahlığı (hâkimiyeti) sultanlara havâle etmek ve dünyevî saltanatı onların eline bırakmaktır."⁷ II. Mehmed dönemi müverrihlerinden olan Tursun Bey ise, örfî hukuku "yani bu tedbir ol mertebe olmazsa belki mücerret tavr-ı akl üzere nizam-ı âlem-i zâhir için mesela tavr-ı Cengiz Han gibi olursa sebebine izafe ederler siyâset-i sultanî ve yasağ-ı pâdişâhî derler ki örfümüzce (urefamızca) örf derler" şeklinde ifade etmektedir.⁸

¹ M.Akif Aydın, "Osmanlıda Hukuk", **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, 1, Ekmeleddin İhsanoğlu (Ed.), İstanbul, 1994, s. 375.

² Halil Cin ve Ahmed Akgündüz, **Türk Hukuk Tarihi**, İstanbul, 2011, s. 175.

³ Ahmed Akgündüz, **Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri**, 1, İstanbul, 1990, s. 49.

⁴ Halil İnalçık, "Türk-İslâm Devletlerinde Devlet Kanunu Geleneği", **Osmanlı'da Devlet, Hukuk, Adalet**, İstanbul, 2000, s. 27-29.

⁵ Murat Şen, "Osmanlı Hukukunun Yapısı", **Osmanlı**, 6, Güler Eren (Ed.), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s. 329.

⁶ Adnan Koşum, "Osmanlı Örfî Hukukunun İslam Hukukundaki Temelleri", **SÜİFD**, (17), Konya, 2004, s. 146.

⁷ Halil İnalçık, "Osmanlı Hukukuna Giriş Örfî-Sultanî Hukuk ve Fâtih'in Kanûnları", **Adalet Kitabı**, Bülent Arı ve Selim Aslantaş (Ed.), Ankara, 2007, s. 83-84.

⁸ Tursun Bey, **Târîh-i Ebü'l-Feth**, Haz. Mertol Tulum, İstanbul, 1977, s. 12.

Şer'i hukuk ve örf'i hukuk birbirleriyle uyum içerisinde olup, birbirlerine karşı herhangi bir üstünlüğü yoktur. Nitekim örf'i hukukun şer'i hukuku bertaraf etmek gibi bir gayesi de bulunmamaktadır. Unutmamak gerekir ki örfi hukuk kuralları şer'i hukukun izin verdiği sınırlar dahilinde gelişmiş olmasıyla birlikte, şer'i hukukun ayrıntılı olarak düzenleme yapmadığı alanlarda hüküm vermiştir. Ayrıca şer'i hukuka aykırı hükümler verilmemesi konusuna önem verilmiş olması göz ardı edilmemesi gereken bir diğer noktadır.⁹ Osman Gazi'nin yürürlüğe koyduğu bâz yani Pazar vergisi bu duruma örnek teşkil edilebilir. Osman Gazi'ni Pazar vergisini şer'i kurallara aykırılık taşımadığını anladıktan sonra kabul ettiği açıktır. Pazar vergisinin konma aşaması ise “*Osman Gazinün Kanunu Ahkâmın Bildürür*” başlığı altında ifade edilmiştir:

Kadı konıldı. Ve sübaşı konıldı Ve bazar dürdü. Ve hutbe okındı. Bu halk kanun ister oldılar. Germiyandan bir kişi geldi. Eyidür : “Bu bazarun bacını bana satun” der. Bu kavim eyitdi : “Hana var” dediler. Ol kişi hana vardı. Sözüni söyledi. Osman Gazi eyidür : “Bac nedür” dedi. Ol kişi eyidür: “ Bazara her ne kim gelse ben andan akça alurin” der. Osman Gazi eyidür : “Senün bu bazar ehlinde alımun mı var kim akça istersin” dedi. Ol kişi eyidür : “Hanum ! Bu türedür. Cemi' vilâyetlerde vardur kim padişah olanlar alur” dedi. Osman Gazi eyidür : “Tanrı mı buyurdi ve yâ begler kendüleri mi etdi” der. Yine bu kişi eyidür : “Türedür hanum ! Ezelden kalmışdur”der. Osman Gazi gayet kakıdı. Eyidür : “Bir kişi kim kazana, gayırnun mu olur? Kendünün mülki olur. Ben anun malında ne kodum ki bana akça ver deyem, Bire kişi ! Var, git. Artuk bu sözi bana söyleme kim sana ziyânum değer” dedi. Ve bu kavim eyitdiler kim : “Hanum ! Bu bazarı bekleyenlere, âdetdür kim bir nesneçük vereler” dediler. Osman Gazi eyidür : “İmdi çüñkü siz eyle dersiz, her kişi kim bir yük getüre, sata, iki akça versün” dedi. “Her kim ki satmasa hic nesne vermesün” dedi. “Ve her kişi kim bu kanunumu boza, Allah anun dinin ve dünyasın bozsun” dedi...¹⁰

Şer'i hukuk ve örfi hukukun ilgili olduğu alanlar değerlendirildiğinde net bir ayırım söz konusu değildir. Buna rağmen, farklı alanlarda daha fazla uzmanlaşmışlardır. İslam hukukuna göre ayrıntılı olarak araştırılan medeni, borçlar, ticaret hukuku gibi alanlara şer'i hukuk kuralları geçerli olmuştur. Fakat gerekli görülen durumlarda örfi hukukun müdahalesi olmuştur. Amme hukuk kapsamına giren idare, anayasa, ceza ve mali hukuk gibi alanlarda ise şer'i ve örfi hukuk uygulamalarını beraber görebilmek mümkündür. Ancak örfi hukukun özel hukuk alanındansa amme hukuku alanında müdahalesine daha fazla rastlanmaktadır.¹¹ Osmanlı hukuk anlayışının akabinde üzerinde çalışmış olduğumuz 8 Numaralı Vidin Kadı Sicilinin değerlendirilebilmesi ve anlaşılabilirliğini artırmak adına Vidin'in Osmanlı tarihindeki yerini incelemek gerekmektedir.

Vidin, coğrafi olarak Bulgaristan'ın kuzeybatısında ve Tuna nehrinin güney yakasında yer almaktadır. Şehrin ismi “*Bononia*” şeklinde iken, daha sonra Bulgarlar döneminde “*Bdin*” ve sonraki süreçte “*Vidin'e*” dönüşmüştür. Bir rivayete göre *Vida* isimli bir kişinin şehri kurduğu ve bundan dolayı da “*Vida'ya ait şehir*” anlamında Vidin kelimesinin kullanılmış olduğudur.

⁹ M. Akif Aydın, “Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi”, **Türkler**, 10, Hasan Celal Güzel vd. (Ed.), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 16-17.

¹⁰ Aşıkpaşazade, “*Tevârîh-i Âl-i Osman*”, **Osmanlı Tarihleri**, Düz. Nihal Atsız, İstanbul, 1949, s. 104.

¹¹ M. Akif Aydın, **Türk Hukuk Tarihi**, İstanbul, 2009, s. 77.

Başlangıçta köy şeklinde kurulan Vidin, Tuna ve çevresindeki bataklıklar sayesinde çok geçmeden şehir ve kale biçimine dönüşmüştür. Tarih boyunca Vidin'e stratejik durumundan dolayı birçok devlet sahip olmuş, yine bu özelliğinden dolayı birçok saldırıya maruz kalmıştır. Ortaçağlarda kimi zaman Bizans'ın veyahut Macarların kimi zaman da Bulgarların eline geçtiği bilinmektedir.¹² Bulgar Çarı Ivan Aleksander 1360 yılında ülkeyi oğulları arasında bölüştürmüş, Vidin merkezli kısmını ise İvan Sratsimir'e bırakmıştır. Bulgar Çarı İvan Aleksander'ın 1371'de ölümü akabinde Sratsimir bağımsızlık ilan ederek Vidin Bulgar Çarlığını kurmuştur. Çarlık, 1277 yılında kurulan Vidin Bulgar Prensiğinin devamı niteliğinde olmuştur. Çarlığın Osmanlı'nın hakimiyeti altına girmesi ise 1396 yılında gerçekleşmiştir.¹³

Hoca Sadettin'den aktaran Kayapınar, Vidin bölgesini Macar ülkesinin sınırında yeralan bir bölge olarak tarif etmektedir. Vidin'e gerçekleştirilen ilk sefer 1391'de I.Bayezid'in veziri olan Firuz Bey tarafından gerçekleştirildiği ifade edilmektedir.¹⁴ Ancak bazı kaynaklara göre Evrenos Bey Vidin'in fatihi olarak yorumlamaktadır. Evliya Çelebi'ye baktığımızda Vidin kalesini fetheden kişinin Gazi Evrenos Bey olduğunu zikretmektedir.¹⁵ Macar Kralı Zgismund, 1396'da idaresi altında olan Haçlı kuvvetleriyle Türk ilerleyişine engel olmak istemiştir. Bu amaç doğrultusunda Haçlılar Vidin kalesini işgal etmişlerdir. Haçlıların kaledeki garnizonu da teslim alması ilerlemelerine neden olmuştur. Ardından Haçlılar tarafından Niğbolu kalesi kuşatılmış, fakat istenilen sonuç alınamamıştır. Yıldırım Bayezid ve Stefan Lazaveriç idaresindeki ordunun Niğbolu'da Haçlı kuvvetlerini mağlub etmeleriyle Osmanlı Devleti, Vidin Prensiğini hakimiyeti altına almıştır.¹⁶ Fetihden sonra Vidin, Osmanlı Rumeli'sinin mümtaz sancak merkezlerinden biri haline dönüşmüştür.¹⁷

XV. Yüzyılda Vidin Osmanlılar açısından sıradan bir idari birimden ziyade çok işlevli bir merkez olarak sivrilmiştir.¹⁸ Vidin, Osmanlı'nın Balkanlardaki önemli bir iletişim, askeri ve ticaret

¹² Ayşe Kayapınar, "Ortaçağ ve Osmanlı Döneminde Vidin", **Ege ve Balkan Araştırmaları Dergisi**, (1), İzmir, 2015, s. 68-69.

¹³ Hava Selçuk, "Vidin'de Toplumsal Hayat: 13 Numaralı Şer'iyye Siciline Göre (1698-1699)", **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi**, 4(14), 2012, s. 28-29.

¹⁴ Kayapınar, a.g.m., s. 80-81. P.L.İnciciyan ve Hrand D.Andreasyan, "Osmanlı Rumelisi'nin Tarih ve Coğrafyası", **Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi**, 4(5), İstanbul, 1976, s. 133.

¹⁵ Muhsin Soyudoğan, **Reassessing the Tımar System: The Case Study of Vidin (1455-1693)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2012, s. 161.

¹⁶ Ayşe Kayapınar, "Bulgaristan'da Osmanlı Hakimiyetinin Kurulması: Dönemlendirme Sorunu ve İskân", **Türk Tarihinde Balkanlar**, 1, Zeynep İskefyeli vd. (Ed.), Sakarya, 2013, s. 322.

¹⁷ Ayşe Kayapınar, "İki Balkan Şehri Tırnova ve Vidin'de Türkler (Bulgar Çarlığından Osmanlı İmparatorluğuna)", **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2(9), 2004, s. 119. Pars Tuğlacı, **Osmanlı Şehirleri**, İstanbul, 1985, s. 404.

¹⁸ Rossitsa Gradeva, "Between Hinterland and Frontier: Ottoman Vidin, Fifteenth to Eighteenth Centuries", **Proceedings of the British Academy 156**, The British Academy, 2009, s. 333.

merkezidir¹⁹. Bu bağlamda Vidin'in Osmanlı Devleti'ndeki yeri oldukça önemlidir. Nitekim gelebilecek saldırılara karşı bir üs vazifesi görmesinin yanı sıra sınırı koruması açısından da bir kale statüsündeydi. Şehre Anadolu'dan göç ve akabinde yoğun iskânın gerçekleştiği mevcut kayıtlarda sabittir. Vidin konumu bağlamında önem taşıması sebebiyle saldırılara maruz kalmıştır. Bu saldırılardan birisi de 1502'de gerçekleşen Macar saldırısıdır. Şehri harap etmelerine rağmen II. Bayezid zamanında kale yeniden tamir edilmiştir. XVI. Yüzyılda yoğunlaşan Osmanlı-Habsburg savaşları sırasında şehir tekrar saldırıya uğramıştır. Gerek 1595'te Eflak voyvodası tarafından gerekse 1596'da Erdel kumandanının saldırılarına rağmen Türkler kaleyi korumayı başarmıştır.

Osmanlı Devleti, Karlofça Antlaşmasında Vidin'i elinde tutabilmeyi başarmıştır. Ardından 1718'de Pasarofça ile birlikte Kuzey Sırbistan Habsburg hakimiyetine girmiştir. Böylece Vidin doğrudan "*Darü'l-cihad ve'l mücahidin*" sıfatıyla anılan bir sınır şehri haline dönüşmüştür. Bir süre sonra Osmanlılar vuku bulan 1735-38 savaşları sonucunda bölgedeki üstünlüklerini sağlayarak, Habsburgları bölgeden çekilmek zorunda bırakmışlardır. Vidin'i 1795 yılından itibaren 1807 yılına kadar Pazvandoğlu Osman yönetmiştir. Pazvandoğlu, ilk başta merkeze karşı hareket etmiş ardından bağlılığını bildirmiştir.²⁰ Pazvandoğlu, Vidin'i mamur bir şehir yapabilmek için binalar, yollar ve camiiler inşa etmesinin yanı sıra Batı'yı takip edip, bu yönde yenilikler yapmaya çalışmıştır. Özkaya'dan aktaran Üstündağ, Pazvandoğlu'nun Vidin hakkındaki fikirlerini şu ifadeyle açıklamaktadır: "...yeni bir atılım ile halkına endüstri ve ticaret kaynakları sağlamak, ziraati canlandırmak, çok kuvvetli bir donanma yapmak..."dır.²¹

Vidin'i önemli kılan bir nokta da Kalesidir. Kalenin sözlükte anlamı, "*Gerek bir memleketi korumak için etrafına ve gerek içine asker konulmak üzere muhtelif yerlerde muhkem ve metin bir surette yapılan etrafı kalın duvarlarla çevrili binalar hakkında kullanılan bir tabirdir.*"²² şeklinde geçmektedir. Osmanlı Devleti'nde kaleler, hem devletin hazinesini ve eşyalarını hem de askeri malzemelerini muhafaza etmekteydi. Vidin kalesinin önemi artıran temel etken coğrafi konumu olmuştur. Sınır boyunda olması hasebiyle saldırılar sonucu tahribata uğramış ve sürekli onarım faaliyetleri görmüştür. 1722 yılında Vidin Kalesini sağlamlaştırma adına adımlar atılmıştır. Vidin'e taşlar Arçar'dan üstü açık gemilerle getirilerek, kalenin güçlendirilmesi sağlanmıştır. XVIII. Yüzyıla kadar küçük bir kale niteliğini taşıyan kale, 1717'de Rumeli'deki kaleler içerisinde en

¹⁹ Rossitsa Gradeva, "War and Peace Along The Danube: Vidin At The End of The Seventeenth Century", **Oriente Moderno**, XX(1), 2001, s. 151.

²⁰ Machiel Kiel, "Vidin", **DİA**, 43, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013, s. 104-105. Pazvandoğlu hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. A.Cevat Eren "Pazvand-Oğlu", **İA**, 9, MEB Yayınları, İstanbul, 1964, s. 532-535. Robert Zens, "Pasvantoğlu Osman Paşa and the Paşalık of Belgrade 1791-1807", **International Journal of Turkish Studies**, 8 (182), 2002, s. 89-105. Kemal Beydilli "Pazvandoğlu Osman", **DİA**, 34, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2007, s. 208-210.

²¹ NagehanÜstündağ, "Osmanlı'da "Şehir" ve Şehri Geliştiren Unsurlardan Biri Olarak Ayanlar: Vidin ve Rusçuk Örneği (18.Yüzyıl)", **HÜTAD**, (2), 2005, s. 162.

²² Mehmet Zeki Pakalın, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, 2, İstanbul, 1993, s. 143.

büyüğü haline gelmiştir.²³ Vidin kalesi duvar, kapı, hendek, köprü, tabya, kışla, cebehane, palanga, top ve donatım malzemelerinden oluşmaktadır. Kalenin yüksek duvarlarına beden, dış kısmına ise varoş denmekteydi. Kale, ilk dönemlerde ahşap materyallerden yapılmış iken daha sonraki tamirat döneminde örme taş kullanılmıştır. Vidin kalesinin 5 tane kapısı vardır. Bunlar: büyük, su, uğrun, parmak ve dış kapıdır. Bu kapılar ilerleyen dönemlerde açıldığı yerin uzantısında bulunan önemli şehirlerin isimlerini almıştır. İstanbul, Niş, Lonca, Fethülislam ve Flordin kapısı büyük kapı grubu içerisindeydi. Kapı isimleri zaman içerisinde değişime uğramış ve farklı isimlendirilmelerde bulunulmuştur. Su kapısı ise kalenin Tuna yönüne açılan kapılardır. Emin, Defterdar, Top, Fenerli, Balık Pazarı ve Orta Tuna Kapısı su kapılardır. Uğrun kapısı ise bir tüneldir. Parmak kapı olarak adlandırılan bir diğer kapı ise küçük boyuttaki kapıdır. Son olarak dış kapı ise Kum Bayırı, Mezarlık, Gazi Bayırı, İbrail Gölü, Hacı İbiş ve Çingene kapılarını içermektedir. Kale savunmasında önemli bir yere sahip olan hendek, kalenin önünde toprağın belli bir seviyede kazılarak oluşturulan kanaldır. Vidin kalesinin kara kısmına açılan kapılarının önünde köprüler bulunmaktadır. Tabya ise kale duvarlarının arasındaki toprakların bulunduğu istihkam alanıdır. Tabya'ya Özi Tabyası, Evlad-ı Fatihan Tabyası, Ali Paşa Tabyası vs. örnek gösterilebilir. Kaledeki kışla sayısına bakıldığında ise 1733 yılında "20. Cemaat Kışlası, 28. Cemaat Kışlası, 58. Cemaat Kışlası, 68. Cemaat Kışlası, 70. Cemaat Kışlası, 76. Cemaat Kışlası, 92. Cemaat Kışlası, 98. Cemaat Kışlası ve 25. Sekban Kışlası" olarak dokuz adet kışlanın yer aldığı görülmektedir. Kale'de cebehaneler ise savaş gereçlerinin ve mutfak eşyalarının muhafazası için bulunmaktaydı. Kaleyi oluşturan diğer bir unsur ise palangalardır. Palangalar asker ve silah teçhizatıyla oluşturulan küçük çaplı savunma yerleridir. Son olarak kalenin oluşumundaki öge ise savunma amacıyla merkezden gönderilen top ve teçhizat malzemeleridir. Techizat malzemeleri sadece silah olarak düşünülmemelidir. Techizat malzemelerinin içerisinde sağlık ve mutfak için gerekli olan materyaller de girmektedir.²⁴

Vidin Kalesi, 1877-1878 tarihlerinde vuku bulan Osmanlı-Rus Harbi esnasında Türk hakimiyetinden çıkmış ve Bulgar Prenslığıne ilhak edilmiştir. Osmanlı hakimiyetinden çıktığı tarihler ise 93 harbi sonrası göstermiştir. Bölgedeki Müslümanların 3/2'si göç etmiştir. Bulgarlar gittikçe bölgede sayılarını arttırmıştır. Osmanlı döneminden kalan mimari eser ortadan kaldırılmıştır. Ancak günümüzde Pazvandoğlu Camii hala varlığını korumaktadır²⁵

Vidin'in toplumsal yaşantısına bakıldığında çok renkli, hareketli bir şehir özelliği göstermektedir. Osmanlı'nın önemli seyyahlarından birisi olan Evliya Çelebi, 1663 yıllarında Vidin'i ziyaret ettiğinde Vidin hakkında şunları söylemektedir: "*Cümlesi yigirmi dörd mahalledir. Dördü kefare ve bir cemâ'ati Yahûdi, mâ'adâ mahallât-ı müslimdir. Evvelâ Beğ mahallesi ve*

²³ Hava Selçuk, **Tuna Boyunda Bir Osmanlı Kenti Vidin XIX. Yüzyıl**, Konya, 2013, s. 30-31.

²⁴ Mahir Aydın, **Vidin Kalesi Tuna Boyu'ndaki İnci**, İstanbul, 2015, s. 33-67.

²⁵ Kiel, a.g.m., s. 105-106.

Çârsû mahallesi ve Tabahâne mahallesi ve Ortacâmi' mahallesi ve Şeyh mahallesi ve Na'lbend mahallesi ve Yukarı mahaller{meşhurdur}."²⁶ Evliya Çelebi'nin de ifadelerinden anlaşılacağı üzere Vidin, Müslüman ve Gayrimüslimlerin bir arada yaşadığı bir şehir haline dönüşmüştür.

Araştırdığımız Vidin Şer'iyeye Sicili, yazıldığı dönem bakımından Osmanlı tarihinde Sultan III. Ahmed'in tahtta olduğu döneme tekabül etmektedir. Bu bağlamda dönemin siyasi, toplumsal, sosyal, kültürel ve ekonomik hadiselerini incelemek adına III. Ahmed dönemini detaylı bir şekilde aktarmak gerekmektedir. Osmanlı hanedanlığının yirmi üçüncü padişahı olan III. Ahmed, IV. Mehmed'in ve Rabia Emetullah Gülnüş Sultan'ın oğlu olup, II. Mustafa'nın ise kardeşidir. III. Ahmed H. 22 Ramazan 1084/ M. 1673 yılında doğmuştur. Kendisine ilk olarak Mehmed Efendi sonrasında ise Feyzullah Efendi hocalık yapmıştır. III. Ahmed, II. Mustafa'nın Edirne vakasıyla tahttan indirilmesi sonucu Mehmed Efendi'nin direktmesiyle 17 Ağustos 1703'de tahtta çıkmış ve bir sonraki gün adına hutbe okutulmuştur. Tahtta geçen Sultan III. Ahmed, kardeşi II. Mustafa'nın ve çocuklarının Edirne Sarayı'na kapatılması amacıyla bir hatt-ı hümayûn yayınlamıştır. Dârüssaâde ağalığı görevinde bulunan Nezir Ağa'yı görevinden almıştır. Asilerin ve Mehmed Efendi'nin sayesinde tahtta çıkan III. Ahmed, Kavanoz Ahmed Paşa'nın sadrazamlığını ve İmam Mehmed Efendi'nin ise şeyhülislamlığını onaylamış, ayrıca yeniçeri ağalığına asi reisi olan Çalık Ahmed Ağa'yı getirmiştir. Cülûs bahşişinden sonra İstanbul'a dönen III. Ahmed yukarıda zikredilen üç kişinin baskısından kurtulmayı başarmıştır.²⁷

III. Ahmed dönemini iki aşamada incelemek mümkündür. İstanbul'da düzenin yeniden sağlanması Rusya, Venedik ve Avusturya ile yapılan savaşlar ilk aşamasını içerirken, ikinci aşamasını da Lale Devri ve Patrona Halil isyanı ihtiva etmektedir.²⁸ XVIII. Yüzyılda Lehistan üzerinde İsveç ve Rusya arasında hakimiyet mücadelesi meydana gelmiştir. Nitekim Osmanlı bu mücadele karşısında tarafsız kalmayı yeğlemiştir. Ancak İsveç Kralı Demirbaş Şarl'ın Ruslara karşı Poltova'da mağlubiyete uğraması sonucu Osmanlı'ya sığınması, Rusya'nın tepkisini çekmiş ve Osmanlı topraklarına saldırmasının nedenini oluşturmuştur. Ardından 1711'de Osmanlı ordusuyla Prut Nehri mevkiinde savaşan Rusya, zor durumda kalmış ve barış arzunu dile getirmiştir. Baltacı Mehmed Paşa idaresi altındaki Osmanlı ordusu ise teklifi kabul etmiştir. Böylece 1711'de Osmanlı ve Rusya arasında Prut Antlaşması imzalanmıştır.²⁹ Ancak Rusya'nın antlaşmaya tam olarak uymaması Baltacı Mehmed Paşa'nın görevinden uzaklaştırılmasına neden olmuştur. İki taraf arasında Edirne'de 1713 yılında yeni bir antlaşma imzalanmıştır. Rusya karşısında başarı elde eden

²⁶ Evliya Çelebi, *Evliyâ Çelebi Seyahatnamesi*, 6, Haz. Seyit Ali Kahraman ve Yücel Dağlı, İstanbul, 2002, s. 98.

²⁷ Münir Aktepe, "Ahmed III.", *DİA*, 2, İstanbul, 1989, s. 34-35.

²⁸ Kahraman Şakul, "Ahmed III.", *Encyclopedia of The Ottoman Empire*, Gabor Agoston- Bruce Master (Ed.), New York, 2009, s. 25.

²⁹ Feridun Emecen, "Kuruluşun Küçük Kaynarca'ya", *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, 1, Ekmeleddin İhsanoğlu (Ed.), İstanbul, 1994, s. 57-58.

Osmanlı Devleti, yönünü antlaşma şartlarına uyum sağlamayan Venedik'e çevirmiş ve savaş açmaya karar vermiştir. Nitekim Osmanlı, savaştan başarılı bir şekilde çıkmıştır. Osmanlı'nın savaşlarda üstünlük sağlaması Avusturya ve Venedik'in aralarında 1716'da ittifak antlaşması yapmasına neden olmuştur. Avusturya, Karlofça'ya ters düştüğünü iddia ederek Osmanlı'nın Venedik'ten aldığı yerleri geri vermesini talep etmiştir. Ancak Osmanlı, bu sırada Avusturya'dan Karlofça'nın intikamını alma planları yapmaktaydı. Bu yüzden, Hollanda ve İngiltere'nin barış maksatlı arabuluculuk tekliflerini reddetmiştir. Osmanlı Devleti, Avusturya'ya savaş açıp, bir kolu Avusturya'ya diğer kolu ise Korfu'ya hareket etmiştir. Savaşlardan yorgun olan Osmanlı Devleti'nin Avusturya'ya karşı hareket ettiği ordunun başındaki Ali Paşa şehit düşünce ordu Belgrad'a çekilmek zorunda kalmıştır. Güç kaybeden Osmanlı'da barış fikri doğmuştur. Fakat karşılıklı istekler gerçekleşmeyince savaş yeniden alevlenmiştir. Belgrad'ın düşmesi, barış fikrinin yeniden gündeme gelmesine neden olmuştur. Barışın gerçekleşebilmesi Osmanlı'nın Tımışvar ve Belgrad'ı geri almasına bağlıydı. Çünkü iki yer hakkında herhangi bir taviz verilmeyeceği kararı alınmıştı. Ancak Avusturya'nın da savaş tazminatı istemesi barışın sağlanmasını engellemiştir. Fakat, arabulucu devletlerin çabaları neticesinde barış yoluna gidilmiştir. Uzun uğraşlar sonucu Damad İbrahim Paşa'nın döneminde 21 Temmuz 1718 tarihinde Pasarofça Antlaşması imzalanmıştır. Venedik ve Avusturya ile imzalanan antlaşmanın içeriğine bakıldığında Avusturya'nın lehine olurken Osmanlı'nın aleyhine sonuç vermiş ve gücü zayıflamaya başlamıştır.³⁰

III. Ahmed'in doğuda izlediği siyasete bakıldığında İran ve Afganistan öne çıkmaktadır. İran XVIII. Yüzyıl başlarından itibaren içerisinde bir takım karışıklıklar yaşamaktaydı. Şah Hüseyin'nin döneminde iktidarın giderek zayıflamaya başlaması iç karışıklıklara neden olmuştur. İç karışıklıklardan yararlanmak isteyen bir Afgan aşireti Mahmud Han liderliğinde 1722 yılında Safevi valisini öldürmüş ve 1723 yılında başkent de içinde olmak üzere birçok yeri işgal etmiştir. Şah Hüseyin'in oğlu ise kendisini II. Şah Tahmasb olarak ilan etmiştir. Şah Tahmasb, Osmanlı'nın kendisini tanımasını beklemiştir. Bu karışıklıklar içerisinde ise Çar I.Petro da durumdan faydalanıp Kafkasya'ya inmiş ve 1723'de Bakü ve Derbent'i ele geçirmiştir. Osmanlı Devleti, Rusya'nın hamlelerinden sonra İran'ın da işgal altına girebilme olasılığından tedirginlik duymuş ve İran'dan faydalanmak istemiştir. Sultan, 1723 ve 1725 yılları arasında İran'a seferler düzenleyerek, Tiflis, Gori, Revan, Nahcivan, Tebriz vs. yerleri ele geçirmiştir. Ancak II. Tahmasb, Rusya'nın Bakü ve Derbent işgalini kabul etmesinin yanı sıra tahtına yardım ederlerse Gilan, Mazenderan ve Esterabad'ı vermeyi vaat etmesi Osmanlı ve Rusya'yı karşı karşıya getirmiştir. Doğu ticaretinin kesilmesinden endişelenen Fransa aracılık yapmış olup, Osmanlı ve Rusya arasında 24 Haziran

³⁰ Abdülkadir Özcan, "Pasarofça Antlaşması", **DİA**, 34, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2007, s. 177-180.

1724 tarihinde İran Mukasemenamesi'nin imzalanmasıyla İran iki devlet arasında paylaşılmış ve aynı zamanda II. Tahmasb, Şah olarak tanınmıştır.³¹

1730 yılında III. Ahmed'in tahttan inişine sebebiyet veren Patrona Halil isyanı patlak vermiştir. Patrona Halil isimli bir yeniçeri taraftarlarını da yanına toplayıp isyan çıkarmıştır. İsyanın arka planına bakıldığında söz konusu isyan, gerek dönemin siyasi gerekse mali ve sosyal sorunların neticesinde gerçekleşmiştir. Savaşlardan başarısızlıklarla dönülmesi, savaş sonrası oluşan mali sorunlar, halkın üzerindeki mali yükün artması, göç unsuruyla birlikte üretimin düşmesi, mukataaların malikane sistemiyle işletilmesi karşısında III. Ahmed'in, Damat İbrahim Paşa'nın ve saray halkının lüks içerisinde olması halk arasında tepkilere yol açmıştır. Halk, "*Lale Devri'nin*" getirdiği yeniliklerden ziyade yol açtığı israflarla daha çok ilgilenir hale gelmiştir. Halkın tepkisini artıran bir diğer durum ise Damat İbrahim Paşa'nın akrabalarını ve yakınlarını mansıb sahibi yapmış olmasıdır. Nitekim bu sebepler ışığında isyanın zemini hazırlanmıştır.³² 28 Eylül 1730 tarihinde isyan Patrona Halil önderliğinde aralarında "*Manav Muslu Beşe, Kahveci Ali Usta, Karayılan Bey, Çınar Ahmed, Derviş Mehmed Baba, Manav İsmail, Turşucu İsmail, Erzurumlu Mehmed Baba*" vs. isimlerin yer aldığı 30 kişinin bir araya gelmesiyle başlamıştır. Patrona Halil ve taraftarları "*Allah Allah!.. Ey Muhammed ümmeti!.. duymadık demeyin, şeriatı Muhammediye üzere davamız vardır!.. dükkânlarınızı kapayıp gelin ki sizlerin dahi yeriniz bayrağımız altıdır!..*" şeklinde bağırarak çarşıdaki bütün dükkanları kapattırmışlardır. Yeniçeri Ağası Hüseyin Ağa esnafın dükkanları yeniden açmaya bir sorun olmadığına ikna etmeye çalışılmış ancak başarılı olamamıştır.³³ Talanlar sayesinde silahlanıp, "*Et Meydanına*" gelmişlerdir. İsyancılara isteklerinin sorulması konusunda karar alınmıştır. Erken karar alınmaması isyancıların sayılarını artırmıştır. İsyancılar Damat İbrahim Paşa'nın da aralarında bulunduğu birçok kişinin iadesini istemiştir. Sancağ-ı şerif çıkartılıp, Ortakapı'ya dikilmiştir. Lakin kimsenin katılmaması bu girişimin başarısız olmasına sebep olmuştur. Patrona Halil'in taraftarlarının artmasıyla isyan karşısında Sultan III. Ahmed Damat İbrahim Paşa'nın, Kapudan Mustafa Paşa'nın ve Mehmed Kethüda'nın boğdurtulması emrini vermiştir.³⁴ Naaşlar et meydanına sürüklenerek götürülmüştür. Ancak bu esnada Damat İbrahim Paşa'nın yerine başkası öldürüldüğü söylentileri ortaya çıkmış ve öldürüldüğüne inanılmamıştır.³⁵

³¹ Mehmet Alaaddin Yalçınkaya, "XVIII. Yüzyıl: Islahat, Değişim ve Diplomasi Dönemi (1703-1789)", **Türkler**, 12, Hasan Celal Güzel vd. (Ed.), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 487-489.

³² Abdülkadir Özcan, "Patrona İsyanı", **DİA**, 34, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2007, s. 189.

³³ Reşad Ekrem Koçu, **Patrona Halil**, İstanbul, 2003, s. 219-228. **Abdi Tarihi 1730 Patrona İhtilâli Hakkında Bir Eser**, Haz. Faik Reşit Unat, Ankara, 2014, s. 36-38.

³⁴ Songül Çolak, "Patrona Halil Ayaklanması'nı Hazırlayan Şartlar ve İsyanın Pây-ı Tahttaki Etkileri", **Türkler**, 12, Hasan Celal Güzel vd. (Ed.), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 527.

³⁵ Münir Aktepe, **Patrona İsyanı (1730)**, İstanbul, 1958, s. 152.

İsyan taht değişikliğini beraberinde getirterek III. Ahmed tahtından feragat etmiş ve yerine kardeşi II. Mustafa'nın oğlu I.Mahmud'u 2 Ekim 1730 tarihinde tahtta çıkartmıştır. Patrona Halil ve taraftarları hükümet işlerine dahi karışmaya başlamış, istediği kişileri sürgüne gönderebiliyor ya da geri getirebiliyordu. Hatta sadrazam değişikliklerinde bulunmaya bile teşebbüs etmişlerdir. Hal böyle olunca kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden Patrona Halil ve taraftarlarının kurduğu bu düzeni bozmak isteyen I.Mahmud otoriteyi yeniden tesis etmek adına girişimde bulunmuş ve isyancıları İran sefer hazırlığı hakkında konuşulacağı bahanesiyle saraya çağırıp, 25 Kasım 1730 tarihinde boğdurtup isyana son vermiştir.³⁶

III. Ahmed, siyasi olaylarının yanı sıra sosyal ve kültürel alanlarda da önemli adımlara imza atmıştır. Karlofça ve Pasarofça'dan sonra Osmanlı Devleti, Batı'nın bazı unsurlarını benimseme kararı almıştır. 1718-1730 yılları arasında Damad İbrahim Paşa'nın da sadarete olduğu dönemde ilk reform hareketleri meydana gelmiş³⁷ ve bu döneme "*Lale Devri*" ismi verilmiştir. Yaklaşık 12 yıl süren bu sürece uyanış devri olarak bakılmıştır. Batı eksenli birçok yenilik yapıp, Batı'ya elçiler gönderilerek yakından gözlemler yapıp, takip edilmesi sağlanmıştır.³⁸ Bu durum, Osmanlı Devleti açısından Batı'nın ilerde olduğunu kabulleniş biçimidir. Lale Devri ilk bilinçli batılılaşma hareketi olarak görülüp, Altınay'ın deyiimiyle "*Uyanma Devri*" şeklinde ifade edilmiştir.³⁹

Önemli yeniliklerden birisi de İstanbul'a getirilen matbaadır. İbrahim Müteferrika ve Said Mehmet Çelebi ilk Türk matbaasının⁴⁰ kurulmasında yadsınamaz bir paya sahiptirler. Nitekim Mehmet Çelebi, babası Yirmisekiz Mehmet Çelebi'nin Fransa'ya sefir olarak gönderildiğinde yanında yer almış ve matbaa ile yakından ilgilendiği mevcut yeniliklerin Türkiye'de var olabilmesi için izlenimlerde bulunduğu aşikardır. 1726'da "*tefsir, hadis, fıkıh ve kelam*" kitaplarını basmamak şartıyla matbaa için izin verilmiştir. İlk matbaa Müteferrika'nın evinde "*Darü't-Tıbaatü'l-Âmire*" ismiyle hayat bulmuştur. Matbaa da basılan ilk kitap 1729'da "*Vankulu Lügati*" olmuştur. Toplam 13.200 kitap basılmıştır. Bazı kitaplar Fransızcaya, İngilizceye ve Latinceye de çevrilmiştir.⁴¹ Matbaa da basılan önemli eserlerden bir tanesi de İbrahim Müteferrika'nın "*Usûl al-Hikem fi Nizâm al-Ümem*" adlı eseridir. Müteferrika eserinde Osmanlı'nın Batı karşısında zayıf kalma

³⁶ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, IV, Ankara, 1956, s. 210-217. Yalçınkaya, a.g.m., s. 489. Yalçın Gezer, "Yazma Eserler Işığında Patrona Halil İsyanı Hakkında Yeni Bir Değerlendirme", **III.Uluslararası Osmanlı İstanbulu Sempozyumu Bildirileri**, Feridun M.Emecen vd. (Ed.), 25-26 Mayıs 2015, s. 346-350.

³⁷ Bernard Lewis, **Modern Türkiye'nin Doğuşu**, Ankara, 2013, s. 64-65.

³⁸ H.Mustafa Eravcı ve İlker Kiremit, "Lale Dönemi ve Patrona Halil İsyanı Üzerine Yeni Değerlendirmeler", **Tarih Okulu**, (VIII), Eylül-Aralık 2010, s. 81.

³⁹ Ahmed Refik Altınay, **Lâle Devri**, Ankara, 1973, s. 73.

⁴⁰ Matbaa hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Selim Nüzhet Gerçek, **Türk Matbaacılığı**, İstanbul, 1939. Abdülhak Adnan Adıvar, **Osmanlı Türklerinde İlim**, İstanbul, 1982.

⁴¹ Mustafa Akbulut, "İbrahim Müteferrika ve İlk Türk Matbaası", **Türkler**, 14, Hasan Celal Güzel vd. (Ed.), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 921-924. İlmî ve kültürel çalışmalar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Salim Aydın, "Lâle Devri'nde Yapılan İlmî Faaliyetler", **Divan**, 3, 1997, s. 143-170.

nedenleri 8 madde altında toplayıp anlatmıştır. Ayrıca eserinde eski ve yeni askeri usullerin karşılaştırmasına da yer vermiştir. Reformun gerekliliğini vurgulayan Müteferrika, fikir adamı olarak ortaya çıktığını söylemek mümkündür.⁴² Ayrıca lale devrinde tercüme komisyonu kurulmuştur.

Ahşap binaların yangından zarar görmesini engellemek amacıyla Tulumbacılar Ocağı kurulmuştur. Çinicilik ilerlemiştir. İran'dan bir hayli çini ustası İznik'e getirilmiştir. İznik çinileri kısa süre içerisinde ülkede ilgi odağı olmuştur. Lale devri ile süs ve sanata düşkünlük artmıştır. Zevk ve eğlence anlayışı üst düzeye çıkmıştır. Erkekler lâleye ve güzelliğe kadınlar ise süse yönelmişlerdir. Kadınların süse düşkünlüğü nedeniyle erkeklerden boşandığı da olmuştur. Düğünlerin pek ihtişamlı olduğunu söylemek mümkündür. Öte taraftan kadınların ev içerisinde daha renkli ve güzel giyindikleri süslerine ehemmiyet verdikleri görülmektedir.⁴³ Kadınların süsleriyle birlikte kendilerini gösterme istekleri giyim eşyalarında değişmesini beraberinde getirmiştir. III. Ahmed, H. 1138/ M. 1726 yılında ferman çıkartarak giyim tarzında düzenlemeler getirmeyi amaçlamıştır.⁴⁴ Batı'nın yaşayış tarzından, mimarisinden ve sanat eserlerinden etkilenmeler olmuştur.⁴⁵ Avrupa'dan duvarları süslemek için ustalar getirilmiştir. Osmanlı düşünce dünyasının uyanışı olarak görülen lale devrinde saraylar, çeşmeler ve bahçeler yapılmıştır. Sadece yeni yapılar oluşturulmamış eski yapılar da onarılmıştır.⁴⁶ Örneğin; 1721 yılında Kız Kulesi, Et Meydanı Kapısı, Kanuni dönemine ait olan çeşme onarılmıştır. Minare ve su kemerlerinin onarımları, deprem nedeniyle surların zarar görmesi neticesinde tamir edilmesi şeklindeki örneklerle onarım faaliyetlerini artırabilmek mümkündür. Sa'dâbâd yazlık sarayı 1722 yılında inşa edilmiştir. 1723'de top dökümü amacıyla Tophane'de bina ve 1725'de Emnâbâd sarayı yapılmıştır.⁴⁷ Lale devrinde lale, adeta bir sembol haline gelmiştir. Bahçeler çiçeklerle süslenmiştir. Lale çiçeği sadece bahçelerde değil pencere kenarlarında da kendine yer edinmiştir. Çiçeğin 800'den fazla türü yetiştirilmiş. Lalelerin altında kandiller yakılıp, geceleri eğlenceler tertip edilmiş, kışları ise helva sohbetleri yapılmıştır.⁴⁸

⁴² Niyazi Berkes, "İlk Türk Matbaası Kurucusunun Dini ve Fikri Kimliği", **Belleten**, XXVI (104), 1962, s. 717-718.

⁴³ Altınay, a.g.e., s. 69-79. Arif Olgun Közleme, "İlk "Bilinçli Batılılaşma" ve Toplumsal Değişmenin Eksen Değiştirmesi Olarak Lale Devri", **Toplum Bilimleri Dergisi**, 11, 2017, s. 369-374.

⁴⁴ Fatma Koç ve Emine Koca, "Osmanlı Kanunlarında Giyim-Kuşam Yasakları", **Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi**, (10), Konya, 2010, s. 37. Işıl Pınar Özlük, "Lale Devri'nde Kadın Giyimi", **21.Yüzyılda Eğitim ve Toplum**, 1(1), 2012, s. 152-153. Ayrıca Ferman hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmed Refik, **Hicri On İkinci Asırda İstanbul Hayatı (1100-1200)**, İstanbul, 1988, s. 86-88.

⁴⁵ Yılmaz Özakpınar, **Kültür Değişmeleri ve Batılılaşma Meselesi**, Ankara, 1999, s. 88.

⁴⁶ Stanford Shaw, **Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye**, 1, çev. Mehmet Harmancı, İstanbul, 1994, s. 319-320.

⁴⁷ Ünal Araç, "18.Yüzyıl İngiliz Gazetelerinde Osmanlı Kültürü: 1718-1730", **HÜTAD**, 2015, s. 1-14.

⁴⁸ Abdülkadir Özcan, "Lale Devri", **DİA**, 27, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2003, s. 83.

Karal, Lale devrini şöyle ifade etmektedir: “*Lale devri, cennetin dünyada arandığı devirdir.*”⁴⁹ Şiir ve müzik ön plana çıkmıştır. Necib mahlasıyla şiirler yazan III. Ahmed, sanatı seven ve şairleri koruyan bir kişiydi. Nedim’in yanı sıra pek çok şairi desteklediği bilinmektedir. Hattatlık özelliği ile de bilinen III. Ahmed’in Sultanahmet çeşmesinde kendi el yazıları bulunmaktadır. *Murakka* adlı bir eser yazmıştır. Kütüphane, sıbyan mektebi ve imarethane yaptırmıştır.⁵⁰ Lale devrindeki diğer bir yenilik ise çiçek aşısı uygulamasıdır. Lady Montague, çiçek hastalığının aşısı yardımıyla önemsiz bir hal aldığını her yıl birçok çocuğa yapıldığını ve aşından kimsenin ölmediğini birçok aşıcının bulunduğunu ifade etmiştir. Hatta öyle ki aşısı faydalı bulunduğunu ve bu yüzden de kendi çocuğuna da yaptırdığını ifade etmekten kaçınmamıştır.⁵¹

⁴⁹ Enver Ziya Karal, “Ahmed III.”, *İA*, 1, MEB Yayınları, Eskişehir, 1997, s. 167-168.

⁵⁰ Aktepe, a.g.m., s. 37-38.

⁵¹ Mary Montague, *1717-1718’de (Lâle Devri Başlarında) Türkiye*, çev. Reşad Ekrem Koçu, İstanbul, 1939, s. 19.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN ÖNEMİ VE VİDİN ŞER'İYYE SİCİLLERİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Şer'iyeye Sicilleri, tarihimizde idari, sosyal, beledi, askeri, ekonomik, zirai ve mimari gibi alanların bilinmeyen tarafları hakkında bize bilgiler sunarken aynı zamanda düzenin işleyişini de ortaya koymaktadır.⁵² Bu bakımdan Şer'iyeye Sicilleri Osmanlı tarihinin önemli arşiv kaynakları arasında yer almaktadır. Sicil kelimesi “okumak ve kaydetmek” gibi anlamları taşımaktadır. Terim anlamıysa “İnsanlarla ilgili bütün hukukî olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları ihtiva eden defterlere şer'iyeye sicilleri veya kadı defterleri” olarak bilinmektedir.⁵³ Şer'iyeye sicilleri “zabt-ı vekayi”, “Osmanlı mahkeme kayıtları” ve “Osmanlı mahkeme sicilleri” şeklinde de geçmektedir.⁵⁴ Siciller, bir bölgenin kadısı ya da naibi tarafından kayıt altına alınır.⁵⁵ Kadılar⁵⁶, hüküm ve fermanları, verdikleri cevapları veyahut da davaların sonucunda verdikleri kararları kayıt etmek zorunda idi. Nitekim kayıt altına alınması kanun olarak görülmekteydi. Kadılar defterlere göreve başladıkları tarihi not ederlerdi.⁵⁷ Kayıtlar, sakk-ı şer'î usulü denilen usule göre düzenlenerek yazılırdı. Sicilde ki kayıtlar merkezden gönderilen ve kadıların kendilerinin kaleme aldığı kayıtlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Merkezden gönderilen kayıtlar içerisinde ferman, buyruldu ve berat gibi kayıtlar yer alırken kadıların yazdıkları kayıtlar arasında ise hüccetler, ilamlar, maruzlar vs. bulunmaktadır.⁵⁸

Siciller genellikle rika kırması, talik kırması ve divanî şeklinde yazılmıştır.⁵⁹ Defterin boyutları hakkında ise bir standart oluşturulmamıştır. Ancak uzun ve dar şeklinde olduğu

⁵² Münir Atalar, “Şer'iyeye Mahkemelerine Dâir Kısa Bir Târihçe”, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi, (4), Ankara, 1980, s. 312.

⁵³ Ahmet Akgündüz, Şer'iyeye Sicilleri Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler, 1, İstanbul, 1988, s. 17.

⁵⁴ Fethi Gedikli, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'iyeye Sicilleri”, TALİD, 3(5), 2005, s. 187.

⁵⁵ Yunus Uğur, “Şer'iyeye Sicilleri”, DİA, 39, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010, s. 8-9.

⁵⁶ Kadı, Osmanlı Devleti'nde üst yetkilerle donatılmış, hem idari hem de adli görevleri bulunan yetkilidir. Kadı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Fedâ Şamil Arık, “Osmanlılar'da Kadılık Müessesesi”, OTAM, (8), 1997, s.1-71. İber Ortaylı, Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı, İstanbul, 2016.

⁵⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı, Ankara, 1965, s. 109.

⁵⁸ Akgündüz, a.g.e., s. 18-20.

⁵⁹ Gedikli, a.g.m., s. 189.

bilinmektedir.⁶⁰ Arşiv kaynakları hüviyetini taşıyan şer‘iyye sicillerini incelemeden Osmanlı’nın siyasi ve sosyal yapısını anlamak mümkün gözükmemektedir. Siciller bize merkezle olan yazışmaları, tebaanın isteklerini, kanunnameleri ve fermanları sunmaktadır. Araştırmış olduğumuz siciller bize kapsadığı dönem hakkında en geniş ve en ayrıntılı bilgilere ulaşmamızı sağlamaktadır. Siciller aracılığıyla mevcut bölgenin tarihi gün yüzüne çıkarılmaktadır.⁶¹

Türkiye’de şer‘iyye sicilleri hakkında çalışmaların başlaması 1930’lu yılları bulmuştur. Sicil çalışmaları İsmail Hakkı Uzunçarşılı ve T.Mümtaz Yaman’ın adımlarıyla başlamış olup, “*Şer‘i Mahkeme Sicilleri*” isimli makaleleri büyük yankı uyandırmış ve sicil çalışmalarına olan ilgi artmıştır. Halil İnalçık ise bu çalışmaları bir adım daha öteye taşıyarak sicillerin sosyal ve ekonomik kaynak olarak kullanılmasını sağlamıştır.⁶²

Vidin Şer‘iyye Sicilleri üzerine yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır. Sicillerden faydalanılarak kimi zaman yüksek lisans tezi kimi zamanda doktora tezi yazılmaktadır. Şer‘iyye Sicillerini temel alarak oluşturulan tezler transkripsiyon, değerlendirme veyahut da sicillere istinaden konu içermektedir. Tezlerin yanı sıra makalelerde ve kitaplarda da sicillerin baz alındığı görmekteyiz.

Vidin Şer‘iyye Sicillerinin kaynak olarak kullanıldığı çeşitli kitaplar ve makaleler bulunmaktadır. Hava Selçuk’un yayınlamış olduğu gerek makaleler gerekse kitabı Vidin hakkında yapılmış olan çalışmalara bir nevi öncülük ve kaynaklık etmektedir. Selçuk, *Tuna Boyunda Bir Osmanlı Kenti Vidin (XIX. Yüzyıl)*, adlı kitabında Vidin’in siyasi, idari, sosyal, kültürel, ve ekonomik yapısına değinmiş ve tablolarla birlikte analizler yapmıştır.⁶³ Selçuk’un makalelerine değindiğimizde ise 2 tane makaleye rastlamaktayız. İlki “*Şer‘iyye Sicili ışığında Vidin’de Toplumsal Hayat: 13 Numaralı Şer‘iyye Siciline Göre (1698-1699)*” adlı makalesi olup, Şer‘iyye Sicili çerçevesinde Vidin’in toplumsal yaşamına değinilmiştir.⁶⁴ Bir diğer makalesinin ismi ise “*Şer‘iyye Sicillerine Göre Vidin, Silistre ve Sofya’da İhtida Hareketleri (XVIII. ve XIX. Yüzyıl)*” olup, kişilerin İslam’ı kabul etme süreçleri hakkında bilgiler vermektedir.⁶⁵ Vidin kadı sicillerinden faydalanılarak yazılan bir diğer eser ise Mahir Aydın’a aittir. Mahir Aydın, *Vidin Kalesi Tuna Boyu’ndaki İnci* adlı eserinde genel itibarıyla kale hakkında incelemelerde bulunmuştur. Aydın,

⁶⁰ Ali Duman, “Kadı Defterleri (Şer‘iyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi”, *EKEV Akademi Dergisi*, 11(33), 2007, s. 141.

⁶¹ Halil İnalçık, “Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak”, *AÜDTCF Dergisi*, 1(2), Ankara, 1943, s. 89.

⁶² Uğur, a.g.m., s. 10-11.

⁶³ Hava Selçuk, *Tuna Boyunda Bir Osmanlı Kenti Vidin (XIX. Yüzyıl)*, Konya, 2013.

⁶⁴ Hava Selçuk, “Vidin’de Toplumsal Hayat: 13 Numaralı Şer‘iyye Siciline Göre (1698-1699)”, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), s. 27-46.

⁶⁵ Hava Selçuk, “Şer‘iyye Sicillerine Göre Vidin, Silistre ve Sofya’da İhtida Hareketleri (XVIII. ve XIX. Yüzyıl)”, *JASSS*, 25(1), 2014, s. 51-61.

eserde kalenin yapısından, kalenin idari yönetiminden, kale hayatından, ve kalede ki askerlerden bahsetmektedir.⁶⁶ Sicillerden hareketle yazılan diğer makaleler ise Hakan Karagöz'ün, “*Venedik (1716) ve Habsburg (1716-1717) Seferlerinde Vidin Şehrinin Askeri ve Lojistik Önemi*”⁶⁷, Nagehan Üstündağ Özdemir'in, “*Vidin Sicillerine Göre Zıştovi ve Yaş Antlaşmalarının Osmanlı Taşrasında Uygulanışı*”⁶⁸, Zübeyde Güneş Yağcı ve Mustafa Akkaya'nın, “*XVIII. Yüzyılda Bir Serhat Şehri Olan Vidin'de Askerler: Gündelik Yaşam Üzerine Değerlendirme*”⁶⁹, Zülfiye Koçak'ın, “*14 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicil Defterine göre Vidin'de İdari, Ekonomik ve Sosyal Yapı (1699-1702)*”⁷⁰ ve İrfan Kokdaş'ın “*Habsburglar Kara Eflak'a Gelirse: Vidin'de Hayvancılık Sektörünün Dönüşümü (1695-1740)*” adlı makaleleridir.⁷¹

Vidin Şer'iyeye Sicilleri hakkında yapılmış olan çalışmaları incelediğimizde karşımıza birçok yüksek lisans ve doktora tezleri çıkmaktadır. Vidin kadı sicilleri esas alınarak oluşturulan tezler şunlardır: Ensar Tüncer'in yazmış olduğu, *42 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicil Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi* adlı yüksek lisans tezi sicilden yararlanılarak yazılmıştır.⁷² Bir diğer yüksek lisans tezi ise Ömer Çağatay'ın *10 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicil Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi* adlı tezidir.⁷³ Muhammed Muratdağı ise sicillerden yararlanarak *168 No'lu Vidin Şer'iyeye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme*, adlı tez ile yüksek lisans tezleri arasında yer alan bir diğer isimdir.⁷⁴ Transkripsiyon ve değerlendirme kısımları bulunan bir diğer tez ise Fatma Esra Çınar'a ait olmakla birlikte *Bulgaristan Vidin Eyaleti 168 Numaralı Şer'iyeye Sicili (Değerlendirme ve Metin)* adını taşımaktadır.⁷⁵

⁶⁶ Mahir Aydın, **Vidin Kalesi Tuna Boyu'ndaki İnci**, İstanbul, 2015.

⁶⁷ Hakan Karagöz, “Venedik (1716) ve Habsburg (1716-1717) Seferlerinde Vidin Şehrinin Askeri ve Lojistik Önemi”, **HÜEFD**, 30(2), 2013, s. 83-116.

⁶⁸ Nagehan Üstündağ Özdemir, “Vidin Sicillerine Göre Zıştovi ve Yaş Antlaşmalarının Osmanlı Taşrasında Uygulanışı”, **HÜEFD**, 32(1), 2015, s. 259-273.

⁶⁹ Zübeyde Güneş Yağcı ve Mustafa Akkaya, “XVIII. Yüzyılda Bir Serhat Şehri Olan Vidin'de Askerler: Gündelik Yaşam Üzerine Değerlendirme”, **Osmanlı Dönemi Balkanlar'da Gündelik Hayat**, Zafer Gölen ve Abidin Temizer (Ed.), Ankara, 2018, s. 51-98.

⁷⁰ Zülfiye Koçak, “14 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicil Defterine göre Vidin'de İdari, Ekonomik ve Sosyal Yapı (1699-1702)”, **e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi**, 10(4), Aralık 2018, s. 1566-1591.

⁷¹ İrfan Kokdaş, “Habsburglar Kara Eflak'a Gelirse: Vidin'de Hayvancılık Sektörünün Dönüşümü (1695-1740)”, **Tarih ve Coğrafya Araştırmaları Dergisi**, V/2, Aralık 2019, s. 77-110.

⁷² Ensar Tüncer, **42 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicil Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bitlis Eren Üniversitesi/ Mardin Artuklu Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bitlis, 2015.

⁷³ Ömer Çağatay, **10 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicil Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bitlis Eren Üniversitesi/ Mardin Artuklu Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bitlis, 2015.

⁷⁴ Muhammed Muratdağı, **168 No'lu Vidin Şer'iyeye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 2015.

⁷⁵ Fatma Esra Çınar, **Bulgaristan Vidin Eyaleti 168 Numaralı Şer'iyeye Sicili (Değerlendirme ve Metin)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2018.

Doktora tezlerini incelediğimizde ise genel itibariyle bir konu üzerinde çalışıldığını görmekteyiz. Nagehan Üstündağ Özdemir'in yazmış olduğu *18.Yüzyılda Vidin Şehrinin Sosyo-Ekonomik Panoraması (1790-1808)* adlı doktora tezinde 6, 53, 68, 69, 160 ve 167 numaralı siciller doğrultusunda ortaya çıkarılan veriler ışığında Vidin'in sosyo-ekonomik ve idari yapısı hakkında mühim bilgiler sunulmuştur.⁷⁶ Fatma Gül Karagöz'ün ise *1700-1750 Yılları Arasında Osmanlı Devleti'nde Arazi Hukuku Uygulamaları Vidin ve Antakya Örneği* adlı doktora tezinde arazi hukukuna ve toprak ile ilgili meselelerin çözüme kavuşturulmasına dair sicillerden örnek gösterilen kayıtlarla birlikte bütünlük sağlanmıştır.⁷⁷

⁷⁶ Nagehan Üstündağ Özdemir, **18. Yüzyılda Vidin Şehrinin Sosyo-Ekonomik Panoraması (1790-1808)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2014.

⁷⁷ Fatma Gül Karagöz, **1700-1750 Yılları Arasında Osmanlı Devleti'nde Arazi Hukuku Uygulamaları Vidin ve Antakya Örneği**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2018.

İKİNCİ BÖLÜM

2. SİCİLDEKİ KAYITLARIN KONULARINA GÖRE DAĞILIMI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1. 8 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicilinin Genel Özellikleri ve Muhtevası

Değerlendirme ve transkripsiyon bazında çalıştığımız 8 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicili H. 1132 / M. 1719-1720 yılını ihtiva etmektedir. İSAM'dan ulaştığımız defter toplamda 98 sayfa olup, 106 poz sayısından oluşmaktadır. Defterin içerisinde 335 adet kayıt bulunmaktadır. Kayıtlar konularına göre çeşitlilik arz etmektedir. Kayıtların büyük çoğunluğunu asayiş, borç/alacak, miras/muhallefât, mülk satışları, senet, vakıf, veraset ve merkezden gönderilen kayıtlar oluşturmaktadır. Defterin içerisinde toplamda 11 adet boş sayfa mevcuttur. Boş sayfaların bazılarında numara yok iken bazılarında vardır. Örneğin; 9a, 11b, 12a, 13a, 35b, 43a, 49b varaklarında numaralar var iken herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Diğer 4 sayfa ise defterin ön ve arka kısmında yer alan zeyl kısımlarından sonra ve önce boş bırakılan 2'şer sayfalık kısımlardır. Defterde hem üst-sağ kısımda hem de üst-sol kısımda numaralandırma yapılmış olup, sağ taraftaki numarayı bazen üst-orta kısımda da görmekteyiz. Numaralandırma hususunda sol-üst kısma riayet edilmiş ve bu minvalde değerlendirme yapılmıştır. Her kayıt için numaralandırma yöntemi belirlenmiştir. Örneğin; 1a/1, 1a/2, 1b/1, 1b/2 gibi. Ayrıca numaralandırma da zeyl kısımları için ön kapakta olan kısım için z1, arka kısımda olan kayıtlar için de z2 numarası benimsenmiştir.

Genel itibariyle defterin yazım şekli açık ve anlaşılırdır. Yazım şekli olarak genellikle talik yazısı benimsenmiştir. Fakat bazı kayıtlarda siyakat yazısına da rastlanmıştır. Sicilde, çok nadir yazılarda karalamalar veyahut silik olma durumuyla karşılaşmıştır. 8 Numaralı Şer'iyeye Sicili'nin transkripsiyon aşamasında aynı kelimelerin yazılışında standart oluşturulmaya çalışılmıştır. Bahsi geçen sicilde, transkripsiyon yönteminde anlaşılabilirliği artırmak adına bazı semboller kullanılmıştır. "Ayn" harfi (^), hemze işareti ('), uzatmalı okunan harfler (^), okunamayan yerler ((...)), silik yerler ((silik)) ve okunulduğu halde emin olunamayan yerler ((?)) işaretleriyle belirtilmiştir.

2.2. 8 Numaralı Vidin Şer'iyeye Sicilindeki Konu Başlıkları

İncelediğimiz sicil defteri, H. 1132 / M. 1719-1720 yılını kapsamakta olup, çeşitli konuları ihtiva etmektedir. Bu konular asayiş, atama ve tayinler, borç/alacak, boşanma, hibe, ihtida, iltica ve iskan, icâr, kefalet, mehir talebi, miras/muhallefât, murâbaha, mülk satışları, nafaka talebi, narh,

nikah, ödeme, senet, sulh, şahitlik, vakıf, vekalet, veraset, vesayet ve diğer kayıtlar başlıkları halinde sınıflandırılmıştır. Ayrıca defterin arka kısmında yer alan merkezden gelen kayıtlar da tablo haline getirilip, içerik analizi sunulmuştur.

Tablo 1: 8 Numaralı Defterdeki Kayıt Türlerinin Dağılımı

Kayıt Türü	Sayı	Kayıt No
Asayiş (Darp, Yaralama, Öldürme, Alıkoyma ve Hırsızlık, Azl ve Nefy (Sürgün))	29	z1/1, z1/2, 2b/1, 2b/3, 6a/1, 6a/4, 8a/1, 8a/3, 8b/4, 8b/5, 10a/5, 18a/1, 18a/2, 20a/5, 21a/1, 21a/2, 21b/3, 21b/6, 22a/2, 24a/4, 24a/6, 25b/3, 26a/4, 28b/2, 30b/3, 31a/2, 31a/3, 32b/1, 32b/5
Atama ve Tayinler	3	15b/8, 48a/1, 48a/2
Borç-Alacak	35	4a/1, 7b/3, 15b/9, 16b/6, 19b/6, 21b/4, 21b/5, 21b/7, 23a/4, 23b/3, 24a/5, 24b/3, 25b/4, 27b/4, 27b/8, 28a/1, 28a/2, 31b/3, 32a/2, 33a/2, 33a/3, 33a/4, 33b/1, 33b/2, 33b/3, 33b/4, 33b/5, 34a/1, 34a/2, 34a/3, 34b/3, 39a/2, z2/1, z2/2, z2/6
Boşanma	8	z1/1, 5b/2, 8b/2, 21a/4, 28b/3, 30b/2, 32b/3, 35a/1
Hibe	3	20b/3, 27b/3, 28a/3
İhtida (Müslüman Olma)	3	10a/6, 48a/3, 48a/4
İltica ve İskan	6	15b/1, 15b/3, 15b/4, 15b/5, 15b/6, 15b/7
İcâr (Kiralama)	2	7b/1, 15a/6
Kefalet	6	9b/2, 13b/1, 15b/9, 19b/7, 19b/9, 30b/4
Mehir Talebi	3	31b/1, 32b/3, 35a/2
Miras/ Muhallefât	29	1b/3, 2a/1, 2a/2, 2a/3, 7a/2, 10b/4, 12b/2, 12b/3, 12b/4, 13b/4, 14a/1, 14a/2, 14b/1, 14b/2, 14b/3, 14b/4, 14b/5, 14b/6, 18a/3, 18a/4, 18a/5, 21b/2, 22a/1, 22b/1, 25a/1, 28a/4, 28b/4, 29b/1, 32b/2
Murâbaha	2	22a/5, z2/4
Mülk Satışları	26	3b/1, 3b/2, 4a/2, 4a/3, 4a/4, 6a/3, 8b/1, 8b/3, 13b/3, 19a/4, 20a/1, 20a/2, 20a/3, 20a/4, 20b/1, 20b/2, 24b/1, 24b/2, 25b/1, 26b/3, 26b/4, 27a/2, 27b/5, 31a/1, 32a/1, 32a/3
Nafaka Talebi	4	7b/4, 21a/5, 26b/2, 32b/3
Narh	3	9b/1, 10a/7, 17a/4
Nikâh	8	z1/3, z1/4, 10a/1, 10a/2, 10a/4, 16b/1, 48a/5, 48b/3
Ödeme	3	z1/5, z1/6, 12b/1
Senet	11	1b/4, 1b/5, 2b/2, 4a/5, 5b/5, 9b/3, 17a/3, 23a/2, 23b/2, 24a/3, 27b/6
Sulh	1	48b/2
Şahitlik	6	6a/5, 23a/3, 26a/1, 27b/6, 28b/1, 34b/2
Vakıf	12	1a/3, 5b/3, 5b/4, 7a/1, 10a/3, 16a/1, 16b/2, 17a/1, 21a/3, 25b/2, 48b/1, z2/7
Vekalet	6	15a/5, 22a/4, 23b/1, 24a/2, 27b/7, 31b/2
Veraset	10	17a/5, 20b/4, 23b/4, 26b/1, 26b/5, 27a/1, 27a/3, 27a/4, 33a/1, 34b/1
Vesayet	6	23a/1, 24b/4, 48b/4, 48b/5, z2/3, z2/5

2.2.1. Asayiş (Darp, Yaralama, Öldürme, Alıkoyma, Hırsızlık, Azl ve Nefy (Sürgün))

Asayiş kayıtları araştırdığımız defterde nicelik bakımından önemli bir yere sahiptir. Asayiş olayları içerisinde alıkoyma, darp, haneye tecavüz, hırsızlık, yaralama, öldürme, azl ve nefy suçları bulunmaktadır. Değerlendirmiş olduğumuz defterde toplamda 29 adet asayiş kaydı mevcuttur.⁷⁸ Asayiş kayıtlarındaki suçların dağılımı ise aşağıdaki grafikte yer almakla birlikte en fazla yaralama suçuna dair kayıt bulunmaktadır.⁷⁹

Yaralama hadisesi ile ilgili kayıtları tetkik ettiğimizde yaralamaların ne şekilde ve nasıl yapıldığı hakkında birçok bilgiye ulaşmaktayız. Yaralamalar kimi zaman tek bir kişi tarafından kimi zaman ise eşkıyalar tarafından yapılmakta olup, yaralamaya sebep veren alet ise değişiklik göstermekle birlikte bazen bıçağın bazense satırın hatta topuzun dahi olduğunu görmekteyiz. Yaralama kayıtlarında önem arz eden noktalardan bir tanesi de kişiler, yaralanmanın ölümle sonuçlanabileceğini düşünerek şahitler huzurunda suçlu olan şahsın suçunu belirtme yoluna gitmişlerdir. Yaralanan kişiler, suçluyu belirtmelerinin yanı sıra bazen de suçlulardan başkalarına olan borçlarının tahsil edilmesini istemişlerdir. Konu ile alakalı kayıt özetle şu şekildedir; *“beni cerh eyleyen mezbûr İbrahim Beşe’dir eğer bu cerhden helâk olursam dem ve deynim mezbûr İbrahim Beşe’den taleb ve da’vâ olsunun”*.⁸⁰ Bu davalarının yanı sıra yaralama davası sonucunda orta yolun bulunması ile ilişkili kayıt da yok değildir.⁸¹ Hırsızlık kayıtlarında ise hayvanların kaçırılmasına ve soygun teşebbüslerine rastlamaktayız.⁸² Alıkoyma davalarında ise bir eşeğin ve çingene kadının alı konulduğu karşımıza çıkmaktadır.⁸³

Asayiş olayları kapsamında değerlendirilen bir diğer husus ise sürgün kayıtlarıdır. Sürgün, bir kişinin veyahut birden fazla kişinin ceza ya da önlem amaçlı bir yerden başka bir yere kişinin isteğine bağlı kalınmadan gönderilmesidir. Kişiler, sürgüne bazen kısa zamanlı bazen de uzun zamanlı gönderilmiştir.⁸⁴ Osmanlı Devleti’nde iki çeşit sürgün politikası benimsenmiştir. Birincisi, kişileri cezalandırmak amaçlı bulunduğu yerden uzaklaştırma iken diğeri ise iskan amaçlı toplu yapılan sürgün politikasıdır. *“Rüşvet, zina, iftira, sahtekârlık ve hırsızlık”* gibi suçlar ceza amaçlı sürgünün belli başlı sebeplerini oluşturmaktadır. Kişiler genellikle ulaşımı güç olan yerlere

⁷⁸ (VŞS), Defter No.8 (1132), ss. z1/1, z1/2, 2b/1, 2b/3, 6a/1, 6a/4, 8a/1, 8a/3, 8b/4, 8b/5, 10a/5, 18a/1, 18a/2, 20a/5, 21a/1, 21a/2, 21b/3, 21b/6, 22a/2, 24a/4, 24a/6, 25b/3, 26a/4, 28b/2, 30b/3, 31a/2, 31a/3, 32b/1, 32b/5.

⁷⁹ (VŞS), Defter No.8 (1132), ss. 6a/4, 8a/1, 8b/4, 8b/5, 21a/1, 21a/2, 21b/6, 24a/6, 26a/4, 31a/2, 31a/3, 32b/1.

⁸⁰ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 26a/4.

⁸¹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 8b/5.

⁸² (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 2b/3, 6a/1, 20a/5, 32b/5.

⁸³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. z1/2, 18a/2.

⁸⁴ Talip Türcan, “Sürgün”, **DİA**, 38, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010, s. 164.

gönderilmiştir. İskan amaçlı sürgün ise iskan kayıtları kısmında da ifade ettiğimiz üzere hem yeni fetih edilen yerlerin Türkleşmesi ve İslamlaşması adına hem de şenlendirme amaçlı yapılmıştır.⁸⁵

Araştırdığımız defterde sürgün kelimesinin karşılığı *nefy* olarak belirtilmektedir ve 5 adet sürgün kaydı içermektedir.⁸⁶ Sürgün kayıtlarının 3'ü kadına ait iken 2'si erkeğe aittir. Mahalle ahalileri, kadınların ahlak dışı hareketler içerisinde olduklarını ileri sürerek mahallelerinde bulunmasını istememişler ve başka mahalleye sürgün edilmesi talebinde bulunmuşlardır.⁸⁷ 30b/3 numaralı kayıtda kadının sürgün edilme nedeni şöyle açıklanmaktadır; “*Ak Câmi' imâmı Mehmed Efendî ahâl-i mahalle ile meclis-i şer'î gelüb Hüseyin nâm kimesnenin zevcesi ecnebîlerle ihtilât ider fâhişedir mahallemizde olduğunu istemeziz deyû da'vâ eylediklerinde âher mahalleye nakl eylesün mahallemizde olduğunu istemeyüz..*” Örnekte ki kayıttan da anlaşılacağı üzere toplum yapısını bozacak hareketlere izin verilmemiş ve gerek mahalle imamı gerekse ahalisi birlik içerisinde hareket ederek kişilerden şikayetçi olmuşlardır. Bu bağlamda kişilerin sürgün edilmesinde ahalinin ve imamın etkin rol oynadığını söylemek mümkündür.⁸⁸ Bir diğer kadına ait olan kayıtda ise hem kadının boşanmasına hem de sürgün edildiğine şahit olmaktayız.⁸⁹ 2b/1 numaralı kayıtda ahali, imam olarak tayin edilen kişinin kendi halinde olmamasından yakınarak İslam'ın yasak ettiği şeylerden kaçınmadığı belirtmiş ve kişi şikayetler neticesinde hem görevinden alınmış hem de sürgün edilmiştir.⁹⁰ Diğer bir erkeğe ait olan kayıtda ise mahalle ahalisi, adamın iki mahalleden de sürüldüğünü ifade ederek mahallelerinde bulunmasına razı olmamışlar ve ihraç isteğinde bulunmuşlardır.⁹¹ Tetkik ettiğimiz sürgün kayıtlarında kişilerin ne zaman sürgün edileceği veyahut da nereye sürgün edileceğine dair bilgiler bulunmamakla birlikte yer hususunda “*âher mahale nakl*” ifadesi yer almaktadır. Zikrettiğimiz kayıtlardan da anlaşılacağı üzere defterdeki sürgün kayıtlarının cezalandırma niyetiyle yapıldığını söylemek mümkündür.

Ayrıca asayiş kayıtları içerisinde kaçırma teşebbüsü⁹², *gasp*⁹³, mülke zarar verme⁹⁴, haneye tecavüz⁹⁵, *darp*⁹⁶ ve öldürme⁹⁷ mevzularına dair kayıtlar da bulunmaktadır.

⁸⁵ Kemal Daşcıoğlu, “Sürgün-Osmanlılar’da”, **DİA**, 38, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010, s. 167-168.

⁸⁶ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. z1/1, 2b/1, 18a/1, 28b/2, 30b/3.

⁸⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 28b/2, 30b/3.

⁸⁸ Osmanlı mahallelerinde ihraç kararları hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Özen Tok, “Kadı Sicilleri Işığında Osmanlı Şehrindeki Mahalleden İhraç Kararlarında Mahalle Ahalisinin Rolü (XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Kayseri Örneği)”, **ERÜSOSBİLDER**, 18, Kayseri, 2005, s. 155-173. Kemal Daşcıoğlu, **Osmanlı’da Sürgün: Osmanlı Devleti’nin Sürgün Siyaseti (XVIII. Yüzyıl)**, İstanbul, 2007.

⁸⁹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. z1/1.

⁹⁰ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 2b/1.

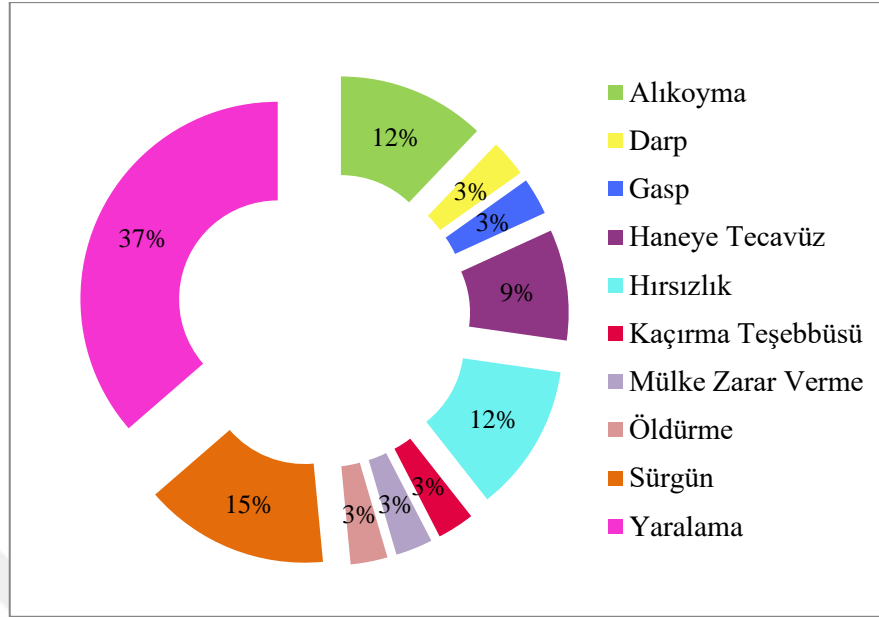
⁹¹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 18a/1.

⁹² (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 8a/3.

⁹³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 24a/4.

⁹⁴ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 25b/3.

Grafik 1: Asayiş Olaylarının Dağılımı

2.2.2. Atama ve Tayinler

Osmanlı, gerek merkezde gerekse taşrada otoriteyi sağlayabilmek ve koruyabilmek adına bir takım görevliler tayin etmiştir. Bu görevliler, belirli bir düzen çerçevesinde hem asayiş ve güvenliği hem de toplumsal düzen ve refahı tesis etmişlerdir. Değerlendirmesini yapmış olduğumuz defterde yalnızca 3 adet atama/tayin kaydı bulunmaktadır. Bunlardan ilki kılıççı ustabaşı tayini diğer ikisi ise imam ve hatip tayini hakkındadır.⁹⁸ 15b/8 numaralı kayıta kılıççı ustabaşı tayini şöyle geçmektedir; “*Medîne-i Vidin’de olan kılıççı üstâdları meclis-i şer’de gelub cümlesinin berâyı ve ittifâklarıyla Mehmed Çelebi ibn-i Ahmed nâm kimesneyi beynlerinde üstâdbaşı nasb idüüb ve İbrahim ibn-i Abdu’l-heyî kılıççılar kethüdâsı ve Mehmed Çelebi ibn-i Abdul’-heyî yiğitbaşı nasb ve ta’yîn eyledükleri sâbit-i sahife-i sicil olundu...*”

2.2.3. Mülk Satışları

Şer’iyye Sicillerinde yer alan mülk satışları, Osmanlı tebaasının ekonomik ve sosyal durumu hakkında önemli bilgiler içermektedir. Mülk ifadesinin karşılığı “*bir şeye sahip olmak, tasarrufta*

⁹⁵ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 21a/1, 21a/2, 22a/2.

⁹⁶ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 21b/3.

⁹⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 10a/5.

⁹⁸ (VŞS), Defter No. 8 (1132), ss. 15b/8, 48a/1, 48a/2.

bulunmak” şeklindedir.⁹⁹ Mülk satışlarında bolca geçen “*bey*” sözcüğü ise satış sözleşmesi olarak geçmektedir.¹⁰⁰ Sicilde toplamda mülk satışlarıyla alakalı 26 adet kayıt¹⁰¹ bulunmakta olup, defterde nicelik bakımından miras ve borç-alacak kayıtlarından sonra gelmektedir. Mülklerin çeşitlilik barındırdığını söyleyebilmekteyiz. (Bkz. Grafik 2) Bazen satıştaki mülkün bahçeli bir ev veya dükkan bazen de arsa olduğunu görmekteyiz.

Satış prosedürüne baktığımızda genel itibariyle bir standart oluşturulmuştur. Şöyleki, hemen hemen bütün satış kayıtlarında aynı işleyiş ve düzenin varlığını görmekteyiz. Kayıtlarda da geçtiği üzere alım-satım işlemleri meclis-i şer‘ karşısında gerçekleşmiştir. Mülkün yer aldığı konum belirtilmiş ve sonrasında dört bir tarafında olan mülklerin kimlere ait olduğu ifade edilmiştir. Mülk satışının genelinde “*icap*” ve “*kabul*” ifadeleri yer almaktadır. Mülkün satışı akabinde mülk satın alan kişinin tasarrufuna bırakılmaktadır. Sicilde kişinin tasarrufuna bırakılması hususunda, “*menzil-i mahdûd-ı mezkûr mülk-i müşterası ve hakk-ı sarfidır keyfemâ yeşâ ve yehtâr mutassarifi olsun*” ifadesi yer almakla birlikte bazı kayıtlarda da “*hakk ve alacağım kalmamıştır*” ibaresi yer almaktadır. Mülk satıldıktan sonra kişilerin talebi üzerine satış kayıt altına alınmaktadır. Kişilerin talebini “*mâ-vâki‘ bi’t taleb ketb olundu*” cümlesinden anlamaktayız. Mülk satışlarında ev tarifi yapılırken ayrıntılara önem verilmiştir. Bahçeli olup olmadığına veyahut içerisindeki ağaçların meyveli olup olmadığına, avlusuna, mahzenine, kilerine, müstemilatına kadar en ince detayına kadar yer verilmiş olup, ayrıca evlerin oda ve kat sayıları da belirtilmiştir. Aşağıda verilen örnek kayıt yukarıda anlatılmak istenileni izah etmektedir.

Medîne-i Vidin sâkinlerinden Mustafa Beşe ibn-i Ali Beşe meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde işbu bâ‘isü’s-sicil El-Hâc Ali bin Abdullah mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bey‘ ‘âtîyü’z-zikre gelince silk-i mülkümde münselik olub Debbâğ Pervane Mahallesi vâki‘ bir taraftan Kara Mustafa Beşe ve bir taraftan Monla Yakub dükkânı ve bir tarafı Kürd oğlu kahvehânesi ve bir tarafı El-Hâc Osman Ağa’nın vakf dükkânları ve ba’zân Değirmenci Mustafa Beşe menzili ve ba’zân Hamide Hâtûn menzili ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd bir sobalı oda ve matbah ve kilâr ve iki kit‘a yazlık sofa ve bağçe ve havluyu müstemil ve bağçede olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmire mülki menzilimi cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhık iki yüz on guruşa tarafından icâb ve kabûlü hâvî bey‘ bât-ı kat‘i ile bey‘ ve teslim ol dâhi iştirâ ve kabz ve teslim kıldıktan sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr iki yüz on guruşu bi’t-tamâm ahz eyledim min-ba‘ad menzili mahdûd mezbûr cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhık müsterâ-i mûmâ-ileyh Hâcî Ali’nin silk-i mülk-ü müsterâ ve hakk-ı sarfidır benim dürlü hakk ve alâkam kalmamışdır keyfemâ yeşâ ve hasebi yehtâr mutassarifi olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Mustafa Beşe’nin ikrârını el-mukarrer el-mezbûr vechen bâ-tasdiqe ve tahkik edicek mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu. Cerâ zâlîke ve hurrîre fi selh-i Ramazânü’l-Mübârek sene isneyn ve selâsin ve mi’e ve elf.

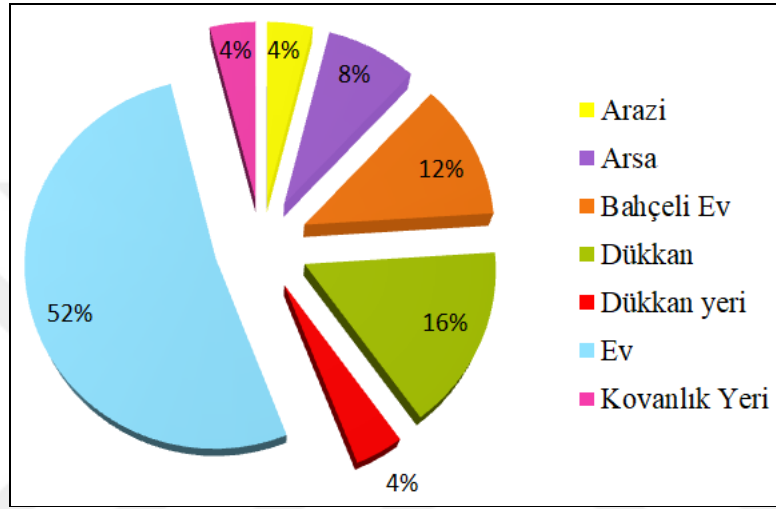
⁹⁹ M. Macit Kenanoğlu, “Mülk”, **DİA**, 31, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2006, s. 540.

¹⁰⁰ Ali Bardakoğlu, “Bey”, **DİA**, 6, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1992, s. 13. TH.W.Tuynboll, “Bey”, **İA**, 2, MEB Yayınları, İstanbul, 1949, s. 581.

¹⁰¹ (VŞS), Defter No. 8 (1132), ss. 3b/1, 3b/2, 4a/2, 4a/3, 4a/4, 6a/3, 8b/1, 8b/3, 13b/3, 19a/4, 20a/1, 20a/2, 20a/3, 20a/4, 20b/1, 20b/2, 24b/1, 24b/2, 25b/1, 26b/3, 26b/4, 27a/2, 27b/5, 31a/1, 32a/1, 32a/3.

Mülk satışları sadece Müslümanların kendi arasında değil Müslümanlar ile Gayr-i Müslimlerin arasında da olduğunu ifade etmekten kaçınmamak gerekmektedir. Cinsiyet bağlamında baktığımızda ise kadınların da mülk alışverişinde bulunduğu karşımıza çıkmaktadır. Satış şekline göz atıldığında ise genel olarak “bey’ ve bey’ bât-ı kat’i” ifadeleri geçmektedir.¹⁰² Mülk satışları, kişilerin dini kimliği, mülklerin konumu, satış şekli, mülkün çeşidi ve ücreti başlıklar halinde belirtilmiştir. (Bkz. Tablo 2)

Grafik 2: Mülk Satışlarının Çeşitliliği

Tablo 2: Mülk Satışlarının Dini Gruba, Şekline, Mevkiine, Türüne ve Ücretine Göre Dağılımı

Kayıt No	Kişilerin Dini Kimliği	Satış Şekli	Mahalli	Türü	Ücreti
3b/1	M→M	Bey’ bât-ı sahîh	Mezid Beg Mahallesi	Ev	80 Guruş
3b/2	M→M	Bey’	Hâcı Ferruh Mahallesi	Dükkan Yeri	13 Guruş
4a/2	GM→M	Bey’	Tekye Mahallesi	Ev	550 Guruş
4a/3	M→M	Bey’	Alaca Tekye Mahallesi	Arsa	11 Guruş
4a/4	M→M	Bey’ bât-ı kat’i	Debbâğ-hâne Câmî’ kulbinde	Ev	152 Guruş
6a/3	GM→M	Bey’ bât-ı kat’i	Vidin	Dükkan	300 Guruş
8b/1	M→M	Bey’ bât-ı kat’i	Debbâğ Pervane Mahallesi	Bahçeli Ev	210 Guruş
8b/3	GM→M	Bey’ bât-ı kat’i	Vidin	Dükkan	124 Guruş

¹⁰² Şer’iyye Sicillerinde Mülk satışları ve şekilleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Halil Cin-Ahmet Akgündüz, **Türk-İslâm Hukuk Tarihi**, 2, İstanbul, 1990. Miraç Tosun, **Şeriye Sicillerine Göre Trabzon’da Mülk Satışları (1148-1735/1153-1741)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 2005.

Tablo 2: (Devamı)

Kayıt No	Kişilerin Dini Kimliği	Satış Şekli	Mahalli	Türü	Ücreti
13b/3	M→M	Bey' bât-1 kat'ı	Şeyh Ahmed Efendi Mahallesi	Ev	100 Guruş
19a/4	M→M	Bey' bât-1 kat'ı	Kapan Câmî'-i Şerîf-i kurbinde	Dükkan	96 Guruş
20a/1	M→M	Bey'	Orşic hududunda	Kovanlık yeri ve kovan	133 Guruş
20a/2	GM→M	Bey'	Mezid Beg Mahallesi	Ev	70 Guruş
20a/3	M→M	Bey' bât-1 kat'ı	Çeribaşı Mahallesi	Ev	70 Guruş
20a/4	M→M	Bey'	Bedreddin Mahallesi	Ev	80 Guruş
20b/1	M→M	Bey'	Hâcı Ferruh Mahallesi	Arsa	25 Guruş
20b/2	GM→GM	Bey'	Boyar Mahallesi	Ev	230 Guruş
24b/1	M→M	Bey' bât-1 kat'ı	Alaca Tekye Mahallesi	Bahçeli Ev	135 Guruş
24b/2	M→M	Bey' bât-1 kat'ı	Vidin	Bahçeli Ev	200 Guruş
25b/1	M→M	Bey'	El-Hâc Ferruh Mahallesi	Ev	145 Guruş
26b/3	GM→M	Bey' bât-1 kat'ı	Şeyh Ahmed Mahallesi	Ev	110 Guruş
26b/4	M→M	Bey'	Balcı Kenan Hanı	Dükkan	110 Guruş
27a/2	GM→M	Bey' bât-1 kat'ı	Tekye Mahallesi	Ev	48 Guruş
27b/5	GM→M	Bey'	Jalonik Paritova	Arazi	20 Guruş
31a/1	M→M	-	Vidin	Arsa	24 Guruş
32a/1	M→M	Bey' bât-1 kat'ı	Alaca Tekye Mahallesi	Ev	120 Guruş
32a/3	M→M	Bey'	Alaca Tekye Mahallesi	Ev	125 Guruş

İncelemiş olduğumuz 26 adet mülk satış kaydınının analizi yapıldığında bunların 6 adedinde fiyat aralığının 1-49 kuruş, 5 adedinde 50-99 kuruş, 9 adedinde 100-149 kuruş, 1 adedinde 150-199 kuruş ve 5 adedinde ise fiyat aralığının 200 kuruş ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir. (Bkz. Tablo 3) Kayıtlarda ücretlendirme ifade ettiğimiz üzere kuruş üzerinden yapılmıştır.¹⁰³ Bu analiz ile mülklerin özelliğine göre değer biçildiğini görmekteyiz. Şöyle ki, bazı evlerin fiyatları 70 kuruş iken bazılarının fiyatları ise 200 kuruşa hatta 550 kuruşa kadar çıkmaktadır. En düşük fiyat 11 kuruş ile bir arsaya ait iken en yüksek fiyat ise 550 kuruş ile bir eve aittir.

¹⁰³ 1 Osmanlı kuruşu 120 akçeye eşittir. Kuruş hakkında ayrıntılı bilgi için bakınız Şevket Pamuk, **Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi**, İstanbul, 2003, s.174-187.

Tablo 3: Mülk Satışlarının Fiyat Aralıkları ve Dağılımı

Fiyat Aralığı	Adet	Oran
1-49 Kuruş	6	%23
50-99 Kuruş	5	%19
100-149 Kuruş	9	%35
150-199 Kuruş	1	%4
200 Kuruş ve üzeri	5	%19

2.2.4. Vesâyet

Vesayet kelimesi, “*eklemek, bitişmek: birinden bir işi üzerine almasını istemek*” manasına gelen “*vasy*” sözcüğünden meydana gelmiştir. Vesayet, ölüm sonrasında verilen yetki olup, kişinin bizzat koruyamadığı mallarının kişi adına koruma teşebbüsüdür. Vesayet anlayışıyla birlikte kişinin haklarının muhafaza edilmesi ön plana çıkmıştır. Kişinin haklarını muhafaza eden kişiye vasi ismi verilmektedir.¹⁰⁴ Vasiyi kişi ölmeden önce tayin eder ise buna “*vasi-i muhtar*”, hâkim tayin eder ise “*vasi-i mensub*” denilmektedir. Vasiler, genellikle kişilerin yakın akrabalarından tayin edilirken güvenilir ve eda ehliyetinin bulunmasına ehemmiyet verilir. Bir kişiye vasi tayin edilirken vasiye de gözetmek amaçlı nazır tayin edilmektedir.¹⁰⁵

Vesayet ile alakalı elimizde ki defterde 6 adet kayıt bulunmaktadır.¹⁰⁶ Kayıtlarda kişilerin ölümünden sonra mallarının muhafaza edilmesi amacıyla vasi tayin edilmiştir. Gerek erkek gerekse kız çocuklarının mallarının korunmasıyla güven duygusu oluşturulmuştur. 6 kaydın sadece 1 adedinde kişinin ölümü öncesinde vasi tayin ettiğini görmekteyiz. Kişi hasta olduğunu şayet ölür isem vasim şu kişi olsun diyerek hayatta iken vasisini belirtme yoluna gitmiş ve sicilde vasi-i muhtar olarak geçmiştir.¹⁰⁷ Ayrıca kayıtlardan birinde kişinin ninesinin vasisi konumuna geçtiğini görmekteyiz. Kayıt özetle şöyledir; “*Flordîn sâkinelerinden iken bundan akdem bi emrillahi te ‘âlâ fevt olan Rabia bint-i İbrahim’den sagîr oğlu Dervîş Abdullah’a isâbet iden malını hıfs-ı tarafi şer’den vasî nasb olunan ceddesi Kerime bint-i Muhammed yedinde olan mal-ı...*”¹⁰⁸ Kayıttan yola çıkarak sadece erkeğin değil kadının da vasi olabildiğini söylemek mümkündür.

¹⁰⁴ Ali Bardakoğlu, “Vesâyet”, **DİA**, 43, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013, s. 66.

¹⁰⁵ Rıfat Özdemir, “Tokat’ta Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1771-1810)”, **Belleten**, LIV(211), Ankara, 1990, s. 1029-1031.

¹⁰⁶ (VŞS), Defter No. 8 (1132), ss. 23a/1, 24b/4, 48b/4, 48b/5, z2/3, z2/5.

¹⁰⁷ (VŞS), Defter No. 8 (1132), ss. 23a/1.

¹⁰⁸ (VŞS), Defter No. 8 (1132), ss. 48b/5.

2.2.5. Veraset

Veraset, hukuki olarak “*müteveffaya ait hak ve borçların kanun hükmü ile veya ölüme bağlı tasarrufla muayye kimselere intikal etmesi*” şeklinde belirtilmektedir.¹⁰⁹ Çalıştığımız defterde veraset kayıtlarıyla ilgili toplamda 10 adet kayıt¹¹⁰ bulunmaktadır. Kayıtlarda ki kişilerin dini kimliğine göz attığımızda 10 kaydın 9’u Müslüman arasında iken yalnızca 1 adedi¹¹¹ Gayr-i Müslim arasında meydana gelmiştir. Gayr-i Müslime ait kayıt kısaca şöyledir;

...Petre veled-i İstefan nâm zımmî meclis-i şer‘de Abacıyandan Yane veled-i Yuve zımmî mahzarında da’vâ ve takrîr-i kelâm idüb emmüm oğlu Miro veled-i Radol nâm zımmî mezbûr Yane’nin hizmetinde iken mürd ve helâk olub metrûkatına mezbûr Yane zımmî vazi‘ü’l-yed olub hâlik-i mezkûrun mirâsı hâzır ana münhasır iken vermede te‘allül ider suâl olunub aliverilmesi matlubumdur...

Kayıttan da anlaşılacağı üzere, genel itibariyle kişilerin hak arayışı içerisinde olduklarını kendilerine düşen hisselerin intikali için mahkemeye başvurduklarını ve şahitler huzurunda bir sonuca varılması hususunda talepleri olduklarını fark etmekteyiz.

2.2.6. Borç-Alacak

Şer‘iyye sicillerinde borç-alacak kayıtları fazlaca geçmektedir. Sicillerde borç ifadesini “*Deyn*” sözcüğü ile anlamlandırabilmekteyiz. Deyn ibaresi şahsın “*zimmesinde sabit olan borçları*” manasını ihtiva etmekte olup, malî borcu kapsamaktadır. Borç-alacak olarak kayıtların nitelendirilmesi mala sahip olunan tarafa göre şekil almış olmasından kaynaklanmaktadır.¹¹²

Üzerinde çalıştığımız defterde toplamda 35 adet borç-alacak kaydı bulunmakta olup, nicelik bakımından en fazla kayıta sahip kategori özelliğini taşımaktadır.¹¹³ Borç kayıtları, umumi manada anlaşmazlık ve inkar sonucu oluşmuştur. Kişiler, haklarını mahkemeye başvurarak elde etmeye çalışmışlardır. Alacaklılar, alacağını şayet kişi ölmüşse borçlunun terekesinden tahsil edebilmekteydi. Alacaklı kişilerin alacağını istemesi halinde borçluların borcunu kabul etmediği kayıtlar da bulunmaktadır. Meydana gelen bu tarz olaylar da ise alacaklılar alacaklı olduğunu şahitler aracılığıyla kanıtlama yoluna gitmekteydi. Bu konuya 16b/6 numaralı kayıt örnek teşkil oluşturabilir. Şöyle ki;

¹⁰⁹ Şakir Berki, “Türk Miras Hukukunun Esasları”, AÜHFD, 11 (3), Ankara, 1954, s.174.

¹¹⁰ (VŞS), Defter No. 8 (1132), ss. 17a/5, 20b/4, 23b/4, 26b/1, 26b/5, 27a/1, 27a/3, 27a/4, 33a/1, 34b/1.

¹¹¹ (VŞS), Defter No. 8 (1132), ss. 27a/4.

¹¹² M. Akif Aydın, “Deyn”, DİA, 9, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1994, s. 266-267.

¹¹³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 4a/1, 7b/3, 15b/9, 16b/6, 19b/6, 21b/4, 21b/5, 21b/7, 23a/4, 23b/3, 24a/5, 24b/3, 25b/4, 27b/4, 27b/8, 28a/1, 28a/2, 31b/3, 32a/2, 33a/2, 33a/3, 33a/4, 33b/1, 33b/2, 33b/3, 33b/4, 33b/5, 34a/1, 34a/2, 34a/3, 34b/3, 39a/2, z2/1, z2/2, z2/6.

...pederim merhum El-Hâc İbrahim mezbûr Zeliko'ya taşra duvarını bina etmek için sekiz buçuk guruş virmiş idi gıbbe's-suâl olundukda zımmî mesfûr bi'l-küllîye inkâr idüb mezbûr İbrahim'den da'vâsına mutâbık beynine taleb olundukda on sekiz bölüğün Es-Seyyid Ahmed Beşe ve otuz dokuz bölüğün Osman li-eclü's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub târîh-i tahrîrden bir buçuk sene mukaddem mezbûr Zeliko bizim huzûrumuzda duvar binası için merhûm Hâcî İbrahim sekiz buçuk guruş deyni olduğunu ikrâr eylemiş idi biz bu husûsa bu vechle şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz...

şeklindeki ifadeler kişinin borcunu tahsil edebilmek için şahit aracılığıyla alacağını ispat ettiğini açıkça göstermektedir. Kişilerin borç talebinde bulunduğu kayıtlarda mevcuttur.¹¹⁴ Borç- alacak davaları hem Müslümanlar arasında hem de Gayr-i Müslim ve Müslümanlar arasında da gerçekleşmiştir. Borcun bir başkasına devredilmesi dikkat çeken mühim bir detaydır. Şöyle ki, kişi birisine borçlu ancak farklı bir kişi borcun artık kendisinden talep edilmesini dile getirerek borcu üstlenmektedir. Kayıta bu durum özetle şöyle geçmektedir; *“Flordîn imâm-ı El-Hâc Hasan nam kimesne Osman Beşe nâm kimesne mahzarında yirmi beş altun Ahmet Ağa'nın zimmetinde iken mezbûr Osman Beşe ben viririm bundan sonra benim deynimdir...”*¹¹⁵

Kayıtlarda dikkat çeken önemli bir husus da borçların rehin karşılığı olarak verilirken borçların ödenebilmesi için vade istenmesidir. Rehın karşılığında verilen 12 adet borç kaydı¹¹⁶ vardır. Rehın karşılığı borç verilen kayıt örneği kısaca şöyledir;

Porçe Halil Ağa'nın zevcisi Emine tarafından Abdülkerim bin Salih Osman Çavuş mahzarında şöyle ikrâr eyledi ki müvekkilem mezbûrenin zevci Halil Ağa'nın deyni için ma'lûm'ul-hudûd mülk-i menzil-i ve ahuru üç yüz guruşa iki yüz güne değin edâ olunmak üzere rehîn vaz' eylediği da'vâ tulinde edâ olunmazsa fûrûht olunsun deyü...¹¹⁷

Rehin olarak genellikle *“mülk-i menzil, bağ, dükkân ve ücret-i tezkere”* olarak ifade edilen unsurlar rehin gösterilmekteydi. Rehınler, alacaklılara karşı bir teminat sağlamaktaydı. Nitekim alacakları miktarı alamadıklarında rehin olarak verilen malları satma hakkına sahip idiler. Kişilerin rehin olarak aldıkları malları sattığı ve alacaklarını tahsil ettiği 2 adet kayıt¹¹⁸ bulunmaktadır.

¹¹⁴ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 32a/2.

¹¹⁵ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 25b/4.

¹¹⁶ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 19b/6, 21b/4, 21b/5, 23a/4, 33a/3, 33a/4, 33b/4, 33b/5, 34a/1, 34a/2, 34a/3, 34b/3. Ayrıntılı bilgi için bakınız tablo 4.

¹¹⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 21b/4.

¹¹⁸ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 21b/7, 23b/3.

Tablo 4: Rehin Kayıtlarının Dini Gruba, Türüne, Borç Miktarına ve Vadesine Göre Dağılımı

Kayıt No	Kişilerin Dini Kimliği	Rehin Edilen Malın Türü	Borç Miktarı	Rehin Edilen Malın Vadesi
19b/6	M→M	Dükkan	160 Kuruş	-
21b/4	M→M	Mülk-i Menzil ve Ahır	300 Kuruş	200 Gün
21b/5	M→M	Mülk-i Menzil ve üç çayır bağı	160 Kuruş	200 Gün
21b/7	M→M	Mülk-i Menzil (Satılmış)	17,5 Kuruş	21 Gün
23a/4	M→M	Mülk-i Menzil	22 Kuruş	91 Gün
23b/3	M→M	Mülk-i Menzil (Satılmış)	300 Kuruş	-
33a/3	M→GM?	Tezkere	250 Kuruş	41 Gün
33a/4	M→GM	Tezkere	130 Kuruş	51 Gün
33b/4	M→M	Tezkere	380 Kuruş	21 Gün
33b/5	M→M	Tezkere	830 Kuruş	31 Gün
34a/1	M→M	Tezkere	95 Kuruş	31 Gün
34a/2	M→M	Tezkere	352 Kuruş 1 Rub‘	31 Gün
34a/3	M→M	Tezkere	1265 Kuruş	-
34b/3	M→M	Dükkan	42 Kuruş Zolota ¹¹⁹	-

2.2.7. Vakıf

Vakıf kelimesi sözlükte, “*durdurma, alıkoyma, duruş, durma, kımıldanmama, bir malı veyâ mülkü –satılmamak kaydıyla-bir hayır işine bağışlama, bırakma*” şeklinde yer almaktadır.¹²⁰ Vakfi oluşturan üç tane belli başlı faktör vardır. Bunlar; “*Vâkıf, mevkûf ve mevkûfun aleyh yada meşrûtün leh*”dir. “*Vakfedene vâkıf, vakfedilen şeye mevkuf, kendisine vakfedilen şahıs veya yere de mevkufun aleyh, meşrûtün leh*”¹²¹ denilmektedir.

Vakıflar belirli bir düzen ve otoriteye göre yönetilmiştir. Vakıfların işleyişinin esaslarını hukuki nitelik taşıyan resmî ve yazılı bir belge olan vakfiyeler belirlemekteydi. Vakfiyelerin içeriğini analiz ettiğimizde karşımıza vakfedenin kim olduğu, nasıl yönetileceği, harcamalarının neler olacağı, kimlerin çalışacağı, çalışanların ücretlerinin tedariki ve vakıfdan kimlerin faydalanabileceği gibi başlıca unsurlar çıkmaktadır.¹²² Vakıflar, vakfiyelerde yer alan esaslara göre yönetilmektedir. Herhangi bir aykırılık söz konusu değildir. Nitekim bu esasları yerine

¹¹⁹ Zolota, gümüş Polonya parasıdır. Zolotanın değeri 90 akçedir. İbrahim Artuk, “Zolota”, *DİA*, 44, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013, s.500-501.

¹²⁰ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, 2013, s.1321. Vakıf hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ali Himmet Berki, *Vakıflar*, İstanbul, 1940. M. Fuad Köprülü, *İslâm ve Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları ve Vakıf Müessesesi*, Ankara 2005.

¹²¹ Hayreddin Karaman, *Mukayeseli İslâm Hukuku*, İstanbul, 1974, s. 216. Adnan Ertem, Osmanlıdan Günümüze Vakıflar, *Vakıflar Dergisi*, (36), 2011, s. 26.

¹²² Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, III, İstanbul, 1993, s.5 76

getirmek adına mütevellî denilen görevliler bulunmaktadır. Vakfın işlerini çekip çevirme salahiyetine tevliyet denilmektedir. Tetkikini yaptığımız vakıf ile alakalı kayıtlarda tevliyet ibaresine sıkça rastlamaktayız. Vakf edilen mal kişinin idaresinden çıkıp artık ammeye ait bir mal haline dönüşmektedir. Amme malının satılması veya bir başkasına bağışlanması mümkün değildir. Osmanlı'da çeşitli vakıf malları bulunmaktadır. Medrese, mektep, mescid, çeşme, yol, köprü, imaret, hastane, iş yerleri, araziler, bağ ve bahçeler çeşitliliğinin sadece bir kısmını oluşturmaktadır.¹²³

Araştırdığımız 8 numaralı Vidin Şer'iyye Sicilinde vakıfla alakalı 12 adet kayıt mevcuttur.¹²⁴ Vakıfların toplumun her kesimine hitap ettiğini söylemek mümkündür. Vakıflar, kamu hizmeti noktasında önemli bir yer teşkil etmektedir. Aşağıda verilen örnek durumun izahı niteliğindedir. Nitekim kişi örnekte kaldırım inşası için verasetini bağışlayarak amme yararını gözetmiştir.

...Nuh Beşe hal-ı huyûtunda ortacu dimekle ma'rûf mahalden çarşuya varınca kaldırım ta'mîr için iki yüz guruş vakf idüb mezbûre Rukiye dâhi meblağ-ı mezbûru harc ü sarf idüb zikr olunan mahalde kaldırım inşâ için bâ'isü's-sicil Mehmed Çelebi'ye meblağ-ı mezbûrun teslim eyleyüb mezbûre dâhi fevt oldukda verese-i mezbûre dâhi müteveffâyı mezbûrun vakf eyledikleri ikrâr eyleyüb tahrîr eyledikleri kayd-ı sicil...¹²⁵

2.2.8. Hibe

Hibe,¹²⁶ “karşılıksız vermek, bağışlamak” anlamlarına gelmekte olup, bir malın herhangi bir karşılık beklemezsizin bir başka kişiye verilmesidir. Hibe, bir nevi başka birisini mal mülk sahibi yapmaktadır. Hibe, gönül esasına dayanmakta olup, toplum arasında insanların birbirlerine karşı yardımlaşma ve dostluk gibi duyguların aşılmasına katkı sağlamaktadır.¹²⁷ İncelediğimiz defterde 3 adet hibe ile bağlantılı kayıt bulunmaktadır. Kayıtlardan 1'inde hibe olarak kıymetli bir kılıcın verildiğini görmekteyiz.¹²⁸ Sicilde bu husus şöyle geçmektedir; “...meclis-i şer'den hüccet olunmasını talep eylemekle kendülerine yüz on guruş kıymetlü bir kılıç hibe ve temlik eylediğimden gayrı bir dürlü bilâ-sebep rüşvet yâhûd hediye nâmına şey virdiğimiz yokdur...” Diğer 2 kayıta ise menzil hisselerinin verilmesinden bahsedilmektedir.¹²⁹

¹²³ Hacı Mehmet Günay, “Vakıf”, **DİA**, 42, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2012, s.477-478.

¹²⁴ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 1a/3, 5b/3, 5b/4, 7a/1, 10a/3, 16a/1, 16b/2, 17a/1, 21a/3, 25b/2, 48b/1, z2/7.

¹²⁵ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 17a/1.

¹²⁶ Hibe hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Şener, **İslâm Hukukunda Hibe**, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1984.

¹²⁷ Ali Bardakoğlu, “Hibe”, **DİA**, 17, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1998, s.421-424.

¹²⁸ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 20b/3.

¹²⁹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 27b/3, 28a/3.

2.2.9. İhtida (Müslüman Olma)

İhtida, “doğru yolu bulmak, yol göstermek” demektir. İhtida, kişinin farklı bir dinden veyahut bir dine mensup değil iken İslam dinini seçmesi ve kabul etmesi olarak yorumlanmaktadır. İslam dinini benimseyen kişiye ise “mühtedi” denilmektedir. İhtida olayının farklı sebepleri bulunmaktadır. Sosyo-ekonomik veyahut da psikolojik sebeplerin olduğunu söylemek mümkündür. İhtida olaylarının sebebini, bazen arayış bazen de farklı bir dinden kişi ile evlenme isteği oluşturmuştur. Kişinin Müslümanlığa dönüşü, özüne dönüşü olarak kabul edilmektedir. Çünkü İslamiyet’te kişinin Müslüman olarak doğduğuna inanılmaktadır. Bir kimsenin Müslüman olabilmesi için kelime-i şehâdet getirmesi gerekmektedir. Kişi, bu hususu en az iki insanın şahitliği nezdinde yapmalıdır. Daha sonrasında ise kişinin ismi İslamiyet’te yanlış anlaşılabilir bir isim ise değiştirilir, şayet değil ise değiştirmeye mahal yoktur.¹³⁰ Osmanlı Devleti’nin varlığını sürdürdüğü yüzyıllar boyunca çeşitli dinden mensup kişilere kucak açtığı ve kendi bünyesinde dinlerini yaşamaları konusunda anlayış gösterdiği aşikârdır. Bu bağlamda tebaasını hiçbir zaman ihtida hareketlerine zorlamamıştır. Fakat, Osmanlı’da çokça kişilerin kendi rızaları akabinde ihtida olayını gerçekleştirdiğini görmekteyiz. Gerek Rumlar gerekse Ermenilerin beraberinde birçok Gayrimüslim insanın Müslümanlığı benimsediğini bilmekteyiz. Osmanlı Devleti, zorlama politikası gütmemiş, fakat özendirmeye çalışılmıştır. Şöyle ki, ihtida hareketinde bulunanlara bazen tımar bazen de aylık vermiştir.¹³¹

İncelemiş olduğumuz defterde konuyla alakalı karşımıza 3 adet kayıt çıkmakta olup, 2’si erkeğe 1’i ise kadına aittir. Kayıtları, detaylı olarak irdelediğimiz de ihtida olayının yukarıda ki söylemlerimizle tutarlı olduğunu söylemek mümkündür. Kayıtlarda ihtida hareketi şöyle açıklanmaktadır; “*Müslimetü’l-millet Yona nâm bîkr-i bâliğa şerefi İslâm ile müşerref olub kelime-i şehâdet telkin olundukda bi’t-tavi’ü’s-sâf kelime-i şehâdet getürüb İslâm kabûl idüb Aişe ismiyle tesmiye olunduğunu Süleyman Beşe bin Ali ve İbrahim bin Mehmed şehâdet eyledikleri kayd şud*”.¹³² Kadının ismi Yona’dan Aişe’ye dönüşürken erkeğe ise Salih ismi verilmiştir. Müslümanlığa geçiş sicilde, “*şeref-i İslâma müşerref*” olmak şeklinde geçmektedir.¹³³

¹³⁰ Ali Köse, “İhtidâ”, **DİA**, 21, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2000, s. 554-555.

¹³¹ Bilal Yıldız, “Osmanlı’nın Son Dönemlerinde Denizli’de Yaşanan Bazı İhtida Örnekleri Üzerinde Bir Değerlendirme”, **Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, (1), 2013, s. 108. İhtida hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Halide Aslan, **Tanzimat Döneminde Din Değiştirme Hareketleri**, TDV, 2010. Selim Deringil, **19. Yüzyıl Osmanlı Devleti’nde İhtida ve İrtidad**, İstanbul, 2017.

¹³² (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 10a/6.

¹³³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 10a/6, 48a/3, 48a/4.

2.2.10. İltica ve İskan

İltica kelimesi, “sığınma ve barınma”¹³⁴ manasına gelmekte iken iskan kelimesi ise “sürekli oturmak üzere bir kimseyi bir yere yerleştirmek, yurt edindirmek, boş bir yeri meskûn haline getirmek” anlamını içermektedir. İskan hareketi geçici olduğu gibi sürekli olduğu durumlar da olmuştur. İskan, kişilerin rızası olmadan da gerçekleşebilmekteydi.¹³⁵ Devlet, iskan politikasını gelirlerini çoğaltmak için kullanmasının yanı sıra yeni fethettiği bölgeleri canlandırmak adına da kullanmıştır.¹³⁶

Araştırmalarımız neticesinde iltica ve iskan mevzusu hakkında 6 adet kayıt elimize geçmekte olup, kayıtlarda 20 kişinin ismi mevcuttur. Kişilerin Eflak, Erdel, Kranye gibi yerlerden geldikleri ve yerleştirildikleri yerler hususunda (genellikle çiftlik-i Kara Halil zade sakini şeklinde belirtilmiştir) bilgiler var olmasının yanı sıra gelen kişilerin cizye ve rûsûmât vergisinden üç sene boyunca muaf tutulacakları ve herhangi bir zorlama durumu olmaması hakkında uyarılar da mevcuttur.¹³⁷

Tablo 5: İltica ve İskan Eden Kişilerin İsimleri, Geldikleri Yerler ve Tarih

Kayıt No	İltica ve İskan Eden Kişilerin İsimleri	İltica ve İskan Eden Kişilerin Geldikleri Yerler	İltica ve İskan Eden Kişilerin Geldikleri Tarih
15b/1	Praval veled-i Marko	Kranye	Gurre-i Cemâziye'l-Âhir 1132
15b/1	Dragiç veled-i Lopol	Kranye	Gurre-i Cemâziye'l-Âhir 1132
15b/1	Nikola veled-i Dimitri	Eflak	25 Cemâziye'l-Evvel 1132
15b/1	Filib veled-i Mihâl	Erdel	5 Cemâziye'l-Âhir 1132
15b/1	Kalın veled-i Petro	Eflak	Gurre-i Şa'bân 1132
15b/1	Tomas	Eflak	Receb 132
15b/1	Diyoko veled-i Vilayko	Eflak	26 Zi'lkâ'ade Şerîf
15b/1	Zabye veled-i Obrad	Eflak	26 Zi'lkâ'ade Şerîf
15b/1	İstoyan veled-i Dobroso	Eflak	26 Zi'lkâ'ade Şerîf
15b/1	Prayko	Porçe	26 Zi'lkâ'ade Şerîf
15b/1	Marko	Eflak	26 Zi'lkâ'ade Şerîf
15b/1	Şoyko veled-i Dobroso	Eflak	26 Zi'lkâ'ade Şerîf
15b/1	Nikola	Belgrad	26 Zi'lkâ'ade Şerîf
15b/1	Rodol veled-i Obre	Eflak	Muharrem 33
15b/4	Drogosil veled-i Mati Fer Keşanlı	Eflak	21 Receb-i Şerîf 1133

¹³⁴ Devellioğlu, a.g.e., s.495.

¹³⁵ Yunus Koç, “İskan”, **DİA**, EK-1, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2016, s. 650.

¹³⁶ Ömer Lütfi Barkan, “Osmanlı İmparatorluğunda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler”, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, XIII, 1951-1952, s. 56-57.

¹³⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 15b/1, 15b/3, 15b/4, 15b/5, 15b/6, 15b/7.

Tablo 5: (Devamı)

Kayıt No	İltica ve İskan Eden Kişilerin İsimleri	İltica ve İskan Eden Kişilerin Geldikleri Yerler	İltica ve İskan Eden Kişilerin Geldikleri Tarih
15b/5	Dimitre veled-i Dobro Mirantele veled-i Dobro	Darü'l Harb	3 Rebîül'-Âhir sene 1133
15b/6	Mirço	Darü'l Harb	3 Şa'bân 1133
15b/7	Dimitre veled-i İstayçe Radol veled-i Kriştokan	Kranye	Cemâziye'l-Evvel 113

2.2.11. İcâr

İcâr, “*kirâya verme, verilme kirâ parası*” anlamlarını taşımaktadır.¹³⁸ Çalıştığımız defterde 2 adet icâr kaydı bulunmakta olup,¹³⁹ H. 24 Şaban 1132 tarihli kayıt örnek oluşturmaktadır. Kayıt sicilde şöyle zikredilmektedir; “*Vidin Nâzırı Ahmed Ağa husûs-ı mezbûr Devlet-i Âliyye'ye arz ve i'lâm olunub tevcîh ve berât-ı âlîşân ihsân buyrulunca yevmî yirmişer akçe mîrîye mahsûb olmamak şartıyla aklâm tarafından Muhammed'e isticâr ve mesfûru istihdâm eylesesiz deyû...*”

2.2.12. Kefalet

Kefalet, “*bir kimsenin asıl borçlunun alacaklı karşısındaki sorumluluğuna katılması veya birinin teslimi üstlenmesi*” şeklinde açıklanmaktadır. Kefalet güvence esasına dayanmaktadır. Kefalet sistemi ile birlikte bir malın ödenmesine kefil olunabileceği gibi bir kimseye de kefil olunabilmektedir.¹⁴⁰ Bu çerçeveden baktığımızda çalıştığımız defterde 6 adet kefalet kaydı bulunmaktadır. İncelediğimiz kayıtlarda hem kişiye hem de borcun ödenmesine binaen kefillikten bahsedilmektedir.¹⁴¹ Kefalet kayıt örneği şöyledir; “*Varoş keferesinden Tuna zimmînin Hancı Mitrede olan elli beş buçuk guruş doksan güne değîn edâsına Mustafa Beşe ve Abdullah Beşe ve Yusuf Beşe kefilü'l mal oldukları kayd-ı sicil olundu...*”¹⁴² Kayıtlarda kişilerin birbirlerine kefil olduğu gözlenmektedir. Ayrıca kefalet olayına hem Müslümanlar arasında hemde Gayr-i Müslimler arasında rastlanılmaktadır.

¹³⁸ Devellioglu, a.g.e., s. 468. Şemseddin Sami, **Kâmûs-ı Türkî**, Enderun Kitanevi, İstanbul, 1989, s. 236.

¹³⁹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 7b/1, 15a/6.

¹⁴⁰ H.Yunus Apaydın, “Kefalet”, **DİA**, 25, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2002, s.168-170.

¹⁴¹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 9b/2, 13b/1, 15b/9, 19b/7, 19b/9, 30b/4.

¹⁴² (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 30b/4.

2.2.13. Murâbaha

Murâbaha, “*malın alış fiyatı veya maliyeti üzerine belirli bir kâr konarak satılmasına*” denilmektedir. Murâbahanın temelinde güven esası bulunmaktadır.¹⁴³ Defterde, 2 adet murâbaha kaydı mevcuttur. Kayıtlarda kişilerin murâbaha yoluyla para verdikleri anlaşılmaktadır.¹⁴⁴ Murâbaha hususunda kayda geçmiş davalardan birisi¹⁴⁵ şu şekildedir;

Direnovçe karyesinden İstanko Haydar Ağa bölüğünde İbrahim meclis-i şer‘e ihzâr idüb târîh-i tahrîrden bir sene mukaddem bana kırk iki buçuk guruş ve yedi buçuk guruş murâbaha virmiş iken yirmi beş guruşu kendüye nakd ve Belgradçık kurbinde yine ahz idüb cebren kırk guruşumu aldı şer‘en izdiyâdı matlûbumdur didikde gibbe’s-suâl.

2.2.14. Ödeme

Araştırdığımız defterde 3 adet ödeme kaydı mevcuttur. 2’inde ulaklara verilecek menzil bargir ücretinden¹⁴⁶ bahsedilmekte iken diğerinde ise yemeklik için ödeme¹⁴⁷ yapılacağından söz edilmektedir. Bir örnekle kısaca izah etmek gerekirse;

Vidin sancağında vâki‘ Gorgoşefçe Palankasında olan menzil umûrünü bin yüz otuz iki senesi mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin mürûr ü ubûr iden ulaklara menzil bârgiri virmek üzere bâ‘isü’s-sicil palankayı mezkûrede Kassâbân Ağası Hüseyin Ağa Menzilci Halil Ağa ile dört yüz seksen guruşa ücret ile kavlı idub edâ-ı hizmete ta‘ahhüd eylediği kayd şud. Fî 11 Cemâziye’l-Âhir sene 1132.¹⁴⁸

2.2.15. Sulh

Sulh,¹⁴⁹ “*barışma, barış, uzlaşma, anlaşma ve barıştirma*” gibi manaları taşımakta olup, rıza esasıyla birlikte kişiler arasında ihtilafların çözüme kavuşturulmasıdır.¹⁵⁰ Sulhun yapılabilmesi için taraflar arasında anlaşmayı sağlayan “*Muslihûn*” adı verilen kişiler bulunmaktadır. Sulh, ancak kişileri ilgilendiren hususlarda ve tarafların haklılığını kanıtlayamadığı zamanlarda yapıldı. Sulh iki tarafın onayı halinde gerçekleşmekteydi. Müddei bazen bedel-i sulh karşılığında davasından

¹⁴³ İbrahim Kâfi Dönmez, “Murâbaha”, **DİA**, 31, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2006, s. 148

¹⁴⁴ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 22a/5, z2/4.

¹⁴⁵ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 22a/5.

¹⁴⁶ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. z1/5, z1/6.

¹⁴⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 12b/1.

¹⁴⁸ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. z1/5.

¹⁴⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Davut Yaylalı, **İslam Hukukunda Sulh**, İstanbul, 1993. Esra Çetinkaya, **Osmanlı Hukukunda Sulh Sözleşmesi: Üsküdar ve Bursa Şer‘iyye Sicillerine Göre Borç İlişkilerinde Sulh Sözleşmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016. Ahmet Kılınç, “Osmanlı Devleti’nde Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemi Olarak Muslihûn: Osmanlı Arabuluculuğu”, **II. Türk Tarih Kongresi Bildirileri**, 2016.

¹⁵⁰ Fahrettin Atar, “Sulh”, **DİA**, 37, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2009, s. 481.

vazgeçebilmekteydi.¹⁵¹ Sulh anlaşmaları yazılı ve sözlü yapılmasının yanı sıra dava ile başlayıp kadının yönlendirmesiyle de yapılmaktaydı.¹⁵² Elimizdeki defterde yalnızca 1 adet sulh kaydı bulunmaktadır.¹⁵³

2.2.16. Senet

İncelediğimiz defterde senet ile ilgili 11 adet kayıt bulunmaktadır. Kayıtların detayına indiğimizde ise 1'er adet para kullanımı¹⁵⁴ ve kefil senedi,¹⁵⁵ 5 adet satış senedi,¹⁵⁶ 1 adet borç senedi,¹⁵⁷ 1 adet boşanma senedi,¹⁵⁸ 1 adet vesayet için rıza senedi¹⁵⁹ ve son kaydın ise mülk senedi¹⁶⁰ olduğunu görmekteyiz. Satış senetlerinin arasında farklı bulunan bir senet vardı ki o da müzayede yoluyla satılacak olan iki dükkânın fiyatına karar verilmesidir.¹⁶¹ Borç senedinde ise kişinin yaralanma sonucunda ölümü halinde sorumlusunun yaralayan kişi olduğunu ve borcunun ondan sorulmasını istemiştir. Borç-Alacak kayıtlarında böyle bir kayıta rastlanılmıştır. Ancak burada durum farklı sonuçlanmış olup, kişi ölmüş ve borcu talep ettiği kişiden sorulmuştur.¹⁶² Senet kayıtlarında ilginç gelen bir kayıta boşanma senedi ile ilişkilidir. Adam kendi rızasıyla iki yıla gelmez isem eşimin azadeti elinde olsun diyerek boşanmasına izin vermektedir. Konu ile alakalı kayıt şöyledir;¹⁶³

Mezid Beg Mahallesi sâkinelerinden Fatıma bint-i İbrahim tarafından Ahmed Beşe bin İsmail ve İvaz Beşe bin Ali şehâdetleriyle İsmail bin müvekkilem mezbûre Fatıma'nın zevci Ahmed Beşe târîh-i tahrîrden üç sene mukaddem diyâr-ı âhere gider olduğunda bir seneye değin gelmez isem âzâdetin elinde olsun deyû şart eylemekle hâlâ zevci âhere tezevvüç murâd ider işbu hâzırân bi'l-meclis-i Süleyman bin Abdullah ve Halil ibn-i İbrahim meclis-i şer' de minvâl-i muharrer üzere bir seneye dek gelmez isem âzâdetin elinde olsun deyû şart eyledi deyû şehâdet eyledikleri kayd-ı sicil olundu. Fî 26 Rebiü'l-Evvel sene 133.

¹⁵¹ Zeynep Dörtok Abacı, “Bir Sorun Çözme Yöntemi Olarak Sulh:18. Yüzyıl Bursa Kadı Sicillerinden Örnekler ve Düşündürdükleri”, **OTAM**, sy.20, 2006 s. 108-109.

¹⁵² Işık Tamdoğan, “XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Üsküdar'da Sulh Anlaşmaları ve Bunların Ardındaki Sosyal İlişkiler”, **Uluslararası Üsküdar Sempozyumu V.**, 1, Coşkun Yılmaz (Ed.), İstanbul, 2007, s. 49-50.

¹⁵³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 48b/2.

¹⁵⁴ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 1b/4.

¹⁵⁵ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 2b/2.

¹⁵⁶ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 1b/5, 4a/5, 5b/5, 9b/3, 23b/2.

¹⁵⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 17a/3.

¹⁵⁸ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 24a/3.

¹⁵⁹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 23a/2.

¹⁶⁰ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 27b/6.

¹⁶¹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 5b/5.

¹⁶² (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 17a/3.

¹⁶³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 24a/3.

2.2.17. Şahitlik

Şahit, “*hazır bulunmak, haber vermek, bilmek, görmek*” anlamlarına gelmekte olup, şahitlik ise bir kişinin duyduğu veyahut gördüğü bir şeyi bildirmesi olarak ifade edilmektedir.¹⁶⁴ Değerlendirmesini yaptığımız defterde 6 adet şahitlik kaydı bulunmasının yanı sıra konularına göre farklılık arz etmektedir. Şahitlik kayıtları, içerisinde kişinin bıçak ile darp olayına,¹⁶⁵ kişiler arasındaki davalara,¹⁶⁶ hastalığı olan bir Yahudi'nin yolculuk esnasında hastalığından dolayı öldüğüne,¹⁶⁷ mülk varlığına¹⁶⁸ ve misafirliğe gelen kişilerin ne zaman geldiği hususuna dair¹⁶⁹ meselelere rastlanılmıştır. Bıçak ile darp olayının sicile yansımaları ise şöyledir; ‘*Kapudan Paşa'nın Baş Çavuşu Hâcı Musa bin Hâcı Hüseyin Sarrâcbaşî Kasım bin Hâcı bi'l-muvâcehe bıçak ile üç kere darb ittîğüne şehâdet eyledikleri kayd şud. Fî 10 N (Ramazân)*’.

2.2.18. Narh

Narh, devletin fiyatlara doğrudan müdahale etmesiyle azami fiyatların belirlenmesidir.¹⁷⁰ Osmanlı'nın iktisadi yapısını üretim ve malın piyasaya sürülmesi oluşturmaktadır. Oluşumda ki en mühim hususlardan birisi de fiyat dengesinin korunmasıdır. Devlet, fiyat istikrarını narh sistemiyle birlikte sağlarken aynı zamanda hem üreticiyi hem de tüketiciyi korumayı hedeflemiştir.¹⁷¹ Narh, halkın bolluk ve rahatlık içerisinde yaşaması maksadıyla tarihte her dönemde önemsenmiştir. Zaman fark etmeksizin fiyatlara müdahale hususu benimsenmiştir.¹⁷² Abdurrahmân Abdî Paşa, Kanunnâmesinde *Kânûn-ı Narh* adlı kısımda esnafın, fiyatları aşırı arttırdığı durumlarda halkın zarara uğramasını engellemek için padişahın narhı uygulamasının gerekli olduğunu ve narhın konulmasında her iki tarafında yani hem satıcının hem alıcının zarara uğratılmaması için bilirkişilere danışılması ve narh konulması için kadı ya da meclise hitaben ferman buyrulmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.¹⁷³

¹⁶⁴ H. Yunus Apaydın, “Şahit”, **DİA**, 38, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010, s. 278.

¹⁶⁵ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 6a/5.

¹⁶⁶ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 23a/3, 34b/2.

¹⁶⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 26a/1.

¹⁶⁸ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 27b/6.

¹⁶⁹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 28b/1.

¹⁷⁰ Cengiz Kallek, “Narh”, **DİA**, 32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2006, s. 387.

¹⁷¹ Ahmet Tabakoğlu, “Osmanlı İktisadi Yapısının Ana Hatları”, **Osmanlı**, 3, Güler Eren (Ed.), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s. 17-18.

¹⁷² Mübahat Kütükoğlu, **Osmanlılarda Narh Müessesesi ve 1640 Tarihli Narh Defteri**, İstanbul, 1983, s. 3.

¹⁷³ **Abdurrahmân Abdî Paşa Kanunnâmesi**, Haz. H. Ahmet Arslantürk, İstanbul, 2012, s. 28-29.

Narh, olağan ve olağanüstü olarak ikiye ayrılmaktadır. Olağan narhlar, fiyatların mevsimden mevsime farklılık göstermesidir. Örneğin ekmek, süt ve süt ürünlerinin fiyatları her mevsim aynı değildir. Her mevsim aynı olmayan diğer besin ürünü ise meyve ve sebzelerdir. Olağan narh fiyatları ramazan ayından birkaç gün önce belirlenir ve satış ona göre yapılırdı. Gıda ürünlerinin ne zaman fiyatlandırılacağı hususu ise ihtisap kanunnamelerinde ayrıntılı bir şekilde yer almaktadır.¹⁷⁴ İhtisap kanunnameleri uzun bir müddet narh defteri işlevini görmüş olup, gerek üretilen gerek satışı sunulan ürünlerin belirli kurallara uyulması gerekliliğini ve esnafın nasıl çalışacağına dair bilgiler ihtiva etmesinin yanı sıra¹⁷⁵ narhın tespit ve teftiş hususunda da önemli malumatlar içermektedir.¹⁷⁶ Olağanüstü narhları ise kuraklık, kışların sert ve çetin olması, savaşlar, seferler, üretimde çalışan kişilerin savaş ve seferlerde yer alması, para ayarının bozulması gibi nedenler oluşturmaktadır.¹⁷⁷

Fiyatların belirlenmesi Osmanlı da kadıların başında bulunduğu kurulun göreviydi. Kurulda bir malın fiyatın belirlenmesi ile ilgili “*esnafın, şeyh, kethüda, yiğitbaşı, ehl-i hibre*” gibi yöneticilerden ve halkın mümessillerinden oluşmaktaydı.¹⁷⁸ Narh belirlendikten sonra baş muhasebeye kayıt edilir ve kadılar fiyatları kendi bölgelerindeki mahkemelere bildirir akabinde sicillere işlenirdi. Daha sonra ise fiyatlardan halk ve esnaf haberdar edilirdi. Narhın belirlenmesiyle birlikte herkes fiyatlara tabii olmak zorundaydı. Nitekim fiyatların üstüne çıkarlarsa cezalandırılacaklarını kabul ederlerdi.¹⁷⁹ Usulsüzlükleri teftiş etmek amacıyla merkezde sadrazam taşra da kadı başkanlığında pazarlar dolaşılırdı. Şayet kadı bulunmazsa kadı adına bu işi muhtesip yürütürdü. Fiyat denetimi yapılmasının akabinde kalite standartı da kontrol edilmekteydi.¹⁸⁰ Kaldı ki, İstanbul kadısının yardımcılarıyla birlikte esnafı teftiş etmek amacıyla dolaşırken fiyatlara riayet etmeyenlerin ölçüde hata yapanların falakaya yatırıldığı, dayak atıldığı veyahut boyunlarına tahta gülle geçirildiği bilinmektedir.¹⁸¹

¹⁷⁴ Mübahat Kütükoğlu, “Narh-Osmanlılar’da”, **DİA**, 32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2006, s. 390. İhtisap Kanunnameleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ömer Lütfi Barkan, “İhtisab Kanunları”, **Tarih Vesikaları Dergisi**, 1(5), Şubat 1942, s. 326-340.

¹⁷⁵ Kütükoğlu, a.g.e., s. 24-25.

¹⁷⁶ Akgündüz, **Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri**, s. 237.

¹⁷⁷ Gonca Başer, **Osmanlılarda Üretim-Tüketim İlişkilerinde Adaletin Devlet Eliyle Tanzimi “Narh Uygulaması”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2009, s. 24.

¹⁷⁸ Ahmet Tabakoğlu, **Türk İktisat Tarihi**, İstanbul, 2000, s. 295-296.

¹⁷⁹ Mübahat S. Kütükoğlu, “Osmanlı İktisadi Yapısı”, **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, 1, Ekmeleddin İhsanoğlu (Ed.), İstanbul, 1994, s. 563-564.

¹⁸⁰ İbrahim Erdoğan, “Osmanlı İktisadi Düzeninde İhtisab Müessesesi ve Muhtesiblik Üzerine Bir Deneme”, **OTAM**, (11), 2000, s. 137.

¹⁸¹ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilatı**, s. 138.

İncelediğimiz defterde 3 adet narh kaydı bulunmaktadır. Narh kayıtlarında koyun eti, şem'i revgan ve nal¹⁸² ile alakalı fiyatlandırılma hususlarına değinilmiştir. Nal için belirlenen narh kaydı şöyledir; “*Na'lbandbaşı Mustafa Beşe ve Osman Beşe meclis-i şer'ede on altı pareye imkân yokdur on kim nal yüz beş pare aldık yirmi pare narh talebinde olduklarında on altı pareye izn verilmiştir. Fî 3 Safer sene 1133.*”

2.2.19. Nikah

Nikah, “birleştirme, bir araya getirme, evlenme, evlilik” vb. anlamları ifade etmektedir. Ailenin oluşumunda ki temel yapı evlilik ile şekillenmektedir. Evlenmelerinde engel bulunmayan bir erkek ve kadının hayatlarını birleştirmesiyle evlilik oluşmaktadır.¹⁸³ Evlilik de dikkat edilmesi gereken kaideler vardır. Örneğin; bir Müslüman kadın ile bir Gayr-i Müslim erkeğin evlenmesi mümkün değil iken tersi bir durum söz konusu olduğunda yani Müslüman bir erkeğin Gayr-i Müslim bir kadınla evlenmesi mümkündür. Kişinin bazı akrabalarıyla arasında evlilik yasağı vardır. Bir erkeğin beşinci evliliği yapmasına izin verilmemesi gibi önemli kaideler bulunmaktadır. Nikahın geçerli olabilmesi için iki tarafın karşılıklı rızası olması gerekmektedir birlikte birbirlerine evlenme isteklerini belirtmiş olmaları gerekmektedir.¹⁸⁴ Evlenecek olan taraflar evlenmelerine engel bulunmadığını belgelemek adına ihtiyar heyetinden ilmühaber denilen belge alıp, kadıya başvurulardı. İki şahit nezdinde kıyılan nikahta mehr-i muaccel ve mehr-i müeccel belirlenirdi. Nikahın kadı huzurunda kıyılması şart olarak görülmekteydi. Nitekim kişilerin kendi mahallelerinde bulunan imamlar izin belgesiyle nikah kıyabilmekteydi. Ama, kadı huzurunda kıyılan nikahların sicile kaydedilmesi ilerde oluşabilecek anlaşmazlıklar hususunda kişilere kendilerini kanıtlama açısından güvence vermekteydi.¹⁸⁵ Sadece Müslüman kişilerin değil Gayr-i Müslim kişilerin de istekleri halinde kadı huzurunda nikahlarının kıyıldığını bilmekteyiz.¹⁸⁶

Tetkikini yapmış olduğumuz defterde 8 adet nikah kaydı mevcuttur.¹⁸⁷ Nikah kayıtlarında tarafların vekil göndermelerinin¹⁸⁸ yanı sıra kendilerinin halı hazırda bulunmasıyla¹⁸⁹ gerçekleşen nikah akitleri karşımıza çıkmaktadır. Vekilli nikahların bazılarında “*vekil-i*” ifadesi geçerken bazılarında ise “*vekilühu*” veyahut “*vekilüha*” ifadesine rastlamaktayız. Fakat, vekilsiz olan

¹⁸² (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 9b/1, 10a/7, 17a/4.

¹⁸³ Fahrettin Atar, “Nikah”, **DİA**, 33, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2007, s. 112.

¹⁸⁴ Ekrem Buğra Ekinci, “İslâm Hukukunda Nikâh”, **Türk Aile Ansiklopedisi**, 3, Ankara, 1991, s. 796-797.

¹⁸⁵ Saim Savaş, “Fetva ve Şeriyeye Sicillerine Göre Ailenin Teşekkülü ve Dağılması”, **Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi**, Ankara, 1992, s. 510-511.

¹⁸⁶ Surayıya Faroqhi, **Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam**, çev. Elif Kılıç, İstanbul, 2002, s. 116.

¹⁸⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. z1/3, z1/4, 10a/1, 10a/2, 10a/4, 16b/1, 48a/5, 48b/3.

¹⁸⁸ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. z1/4, 10a/1, 10a/2, 10a/4, 48b/3.

¹⁸⁹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. z1/3, 48a/5.

kayıtlarda herhangi bir ifade bulunmamaktadır. Kadınların dul ya da bekar olup olmadığına dair ise 1 kayıтта kadının “*bikr-i baliğa*” ve 1 kayıтта da “*el-bâkire*” olarak geçtiğini görmekteyiz. Diğer kayıtlarda ise “*ez-zevce*” tabiri ile kadının dul veyahut bekar olduğu anlaşılamamaktadır.

Nikah hususunda kayda geçmiş davalardan birisi¹⁹⁰ şu şekildedir; “*Ez-zevcü’l nikâh Mustafa Beşe bin Abdullah vekîl Ali Ağa bin Ahmed şuhûd: Ahmed Beşe bin Mustafa Ali bin Mustafa Ez-zevcü’l menkûha Adile bint-i Mustafa Hâcî Yusuf ibn-i Abdullah şuhûd: Es-sâbıkûn El-mehrü’l mü’eccel meblağ 4000.*” Yukarıda da temas ettiğimiz üzere nikah akdi sırasında belirlenen mehir, erkeğe düşen mali bir mükellefiyettir. Mehir, iki çeşittir. Nikah sırasında ödenen mehr-i muaccel, nikahdan sonra ödenen ise mehr-i müecceldir. Mehr-i müeccel boşanma halinde yada kadının eşinin ölümü halinde alınır. Şayet, kadının mehri belirlenemezse etrafında ki kadınların mehri örnek alınıp, tekrar belirlenirdi.¹⁹¹ Mehir kadınların boşandıktan sonra kendi hayatlarını sürdürebilmeleri açısından bir güvence olarak görülmüştür.¹⁹² Araştırmasını yapmış olduğumuz defter çerçevesinde nikah akitleri sırasında belirlenen mehr-i müeccel miktarlarını aşağıdaki tabloda bulabilirsiniz. Bazı hanımların daha fazla mehir miktarı aldığını görmekteyiz. Kadınların mehir miktarları sosyal statüsüne, toplumda ki konumuna, bekar olup olmamasına veyahut yaşına göre değişmektedir. Yani mensubu olduğu aileye yada genç ve bekar olmasına bağlı olarak mehir belirlenmekteydi. Mehir miktarının artıp azalması bu sebeplerle doğru orantılıdır. Ancak bu şekilde bir değerlendirmeyi mevcut kayıtlar üzerinden yapamamaktayız. Çünkü kadınların sosyal statüsüne, bekar veya dul olup olmadığı hakkında mevcut bir bilginin varlığı söz konusu olmadığından net bir çıkarım yapmamız mümkün değildir. Bikr-i baliğa olarak geçen kadının bekar olduğunu anlamamızın yanı sıra mehir miktarının 2200 akçe olduğunu görmekteyiz. Ancak bu miktarı diğer kayıtlarla karşılaştırdığımızda ortalamanın biraz üstünde bir miktardır. Nitekim miktarlar üzerinden gittiğimizde defterde ortalama mehir miktarının 1920 akçe olduğunu söyleyebiliriz. En düşük mehir miktarının 200 akçe en yüksek mehir miktarının ise 4000 akçe olduğunu görmekteyiz. Buradan yola çıkarak en düşük mehir miktarının yaşlı bir kadına ya da birçok kez evlilikte bulunmuş bir kadına ait olabileceği veyahut da yüksek bir mehir miktarına sahip olan kadının bekar ve genç olabileceğine dair bir yorum getirebiliriz.

Mehirle alakalı ayrıca elimizde 3 adet mehir talebi kaydı mevcuttur. Taleplerin ikisi kişinin ölümü üzerine ortaya çıkmış ve varislerinden mehirlerini alamayışları sonucunda mahkemeye müracaat etmişlerdir. İnkâr neticesinde kadınlar mehirlerini şahitler aracılığıyla kanıtlamış ve haklarını elde etmişlerdir.¹⁹³ 31b/1 numaralı mehir talebi kaydı örneği şöyledir;

¹⁹⁰ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 10a/1.

¹⁹¹ İlber Ortaylı, **Osmanlı Toplumunda Aile**, İstanbul, 2002, s. 56-57.

¹⁹² Halil Cin, **İslâm ve Osmanlı Hukukunda Evlenme**, Konya, 1988, s. 54

¹⁹³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 31b/1, 35a/2.

Paşa Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem bilâ-vârisi ma'rûf u fevt olan Hüseyin ibn-i Hasan nâm müteveffânın zevce-i metrûkesi Aişe bint-i Ömer nâm hâtûn tarafından da'vâyı 'âtîyü'z-zikre vekîl olub Behçet Odabaşı ve Hüseyin Kethüdâ ibn-i Osman şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan Ahmed Ağa ibn-i Ömer meclis-i şer' de emîn-i Beytü'l-Mâl ve şehir voyvodası olan Ömer Ağa mahzarında bi'l-vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Aişe Hâtûn'un müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin zimmetinde ma' kud aleyh altı bin akçe mehr-i mü'ecceli olub emîn-i mezbûr Ömer Ağa'dan bi'l-vekâle taleb iderim suâl olunub aliverilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Ömer Ağa cevâbında müvekkile-ı mezbûre Aişe'nin ol mikdâr mehrin olduğu ma'lûm değıldir dedikde vekîl-i mezbûrdan da'vâ-ı meşrûhesine mutâbık beyyine taleb olundukda ahrâr-i ricâl-i Müslimînden Mustafa bin Hüseyin diğer Mustafa bin Muhammed nâm kimesne istintâk olundukların fi'l-hakika müteveffâ-yı mezbûr hâl-ı huyûtunda mezbûre Aişe Hâtûn'un altı bin akçe mehr-i mü'ecceli olduğunu bi'd-defa'ât bizim huzûrumuzda ikrâr ve bizi eşhâd eylemiş idi bu husûsa bu vechle şahidleriz ve şehâdet dâhi ideriz deyû her birleri edâ-yı şehâdet şer' iyye eylediklerinde emîn-i mezbûre muhallefâtı müteveffâ-yı mezbûrdan meblağ-ı mezkûr altı bin akçeyi mezbûre Aişe'ye def' ve teslîm hükmü birle mâ-vâki' ketb olundu. Hurrîre fi evâhir-i Zi'l-ka'ade sene 1133.

Diğer mehir talebi kaydı ise muhalâ'a yoluyla boşandığı eşinden kadının mehr ve nafaka isteğiyle alakalıdır.¹⁹⁴

Tablo 6: Nikah Kayıtları ve Mehr-i Mü'eccel Miktarları

Kayıt No	Tarih	Müslüman	Mehr-i Mü'eccel
z1/3	23 Cemâziye'l-Evvel 1132	Hasan oğlu İbrahim Ali Hızır Şa'bân kızı İsmihan	Meblağ 760
z1/4	5 Cemâziye'l-Âhir 1132	Mahmud oğlu Hüseyin Şa'bân kızı Âişe	Meblağ 2000
10a/1	-	Abdullah oğlu Mustafa Beşe Mustafa Hâcı Yusuf kızı Adile	Meblağ 4000
10a/2	-	Mustafa Âişe	Meblağ 2500
10a/4	-	Ali oğlu Hasan Kıptıyye kızı Hanife	Meblağ 1200
16b/1	-	Hüseyin oğlu Mehmed Ali kızı Fatıma	Meblağ 2500
48a/5	29 Cemâziye'l-Âhir	Ömer oğlu Şeyh Ahmed Beşe Hüseyin kızı Âişe	Meblağ 200
48b/3	13 Rebiü'l-Âhir 1140	Ahmed oğlu İsmail İbrahim kızı Saliha	Meblağ 2200

2.2.20. Boşanma

Şer' iyye Sicilinde yer alan kayıtlardan birisi de boşanma kayıtlarıdır. Osmanlı'da boşanmaya kesin bir şekilde karşı çıkılmamakla birlikte hoş karşılanmadığını dile getirmek yanlış olmayacaktır. Hukuki olarak 3 türlü boşanma usulü bulunmaktadır. Bunlar: Talâk, Muhâla'a

¹⁹⁴ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 32b/3.

veyahut Hul‘ ve Tefrik ya da Kazaî boşanmadır.¹⁹⁵ Talâk ibaresi “*serbest kalmak/serbest bırakmak, bağından kurtulmak/bağını çözmek*” anlamlarına gelmektedir. Talâk, evlilik akdinin erkek veyahut kadın tarafından tek taraflı istek durumunda son verilmesidir.¹⁹⁶ Eşlerin karşılıklı anlaşarak evlilik birliğinin bozulmasına ise muhâla‘ ya da hul‘ denilmektedir. Fıkıhta, “*kadının belli bir bedel vermesi karşılığında kocanın ayrılmaya razı olmasıyla*” evliliğin bitirilmesi olarak geçmektedir.¹⁹⁷ Diğer bir boşanma türü tefrik ise, “*iki şeyi birbirinden ayırmak*” anlamındadır. Kazaî boşanma olarak da geçen tefrik, kadının hastalık, kocasının uzun bir müddet kadının yanında olamaması, kocasının hapiste olması, ekonomik manada erkeğin yetersiz kalması ve karı-koca arasında uyum olmaması gibi sebeplerle mahkemeye müracaatı sonucunda ayrılık kararının verilmesidir.¹⁹⁸

Defterimizde boşanma ile ilgili 8 adet kayıt bulunmaktadır. Boşanma türlerinden yalnızca talâk ve muhâla‘a usulü bulunmaktadır. Tefrik ile alakalı herhangi bir boşanma kaydından bahsedilmemektedir. 1 adet talâk kaydı¹⁹⁹ ve 6 adet de muhâla‘a kaydı²⁰⁰ mevcuttur. Diğer kayıt da ise sadece itlak²⁰¹ ifadesi mevcuttur. Muhâla‘a hususunda kayda geçmiş davalardan birisi²⁰² şu şekildedir;

Beşir Hâce Mahallesi sâkinânından Fatıma bint-i Hasan tarafından hal‘-i ‘âtîyü’z-zikri ikrâra vekîl olub Hüseyin Beşe bin İsmail ve Osman Beşe bin Mustafa şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan İmâm Ahmed Efendî meclis-i şer‘de mezbûre Fatıma’nın zevci Ali Beşe muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Fatıma’nın zevci mezbûr Ali Beşe ile hüsn-i zindegânı olmamağla mehr-i mü‘eccel ve nafaka-ı iddet ve beynlerinde ma‘lûm ise müte‘ahidden bi’l-küllîye fârîga olub muhâla‘aya taleb olduğunda zevci mezbûr Ali Beşe hâl‘-i mezbûru kabul idüb mu‘âriz eylemişlerdir deyü bi’l-vekâle ikrâr idüb min-ba‘ad hukuku zevciyete müte‘allik da‘vâ ve nizâ‘dan birbirlerinin zimmetlerini eylediler dedikde an tasdik mâ vâki‘ kayd şud. Fî’l-yevmü’s sâbi‘ ve’l-işrîn min Ramazânü’l-Mübârek sene 1133.

Boşanma kayıtlarında hitap şekilleri boşanmanın o anda mı yoksa daha öncesinde mi gerçekleştiğine dair ipuçları vermektedir. Bazı kayıtlarda boşanan koca “*zevci muhalâ‘a*” olarak tabir edilirken, bazı kayıtlarda ise “*zevci*” ifadesi kullanılmıştır. Osmanlı mahkemelerine gelen davalarda boşanma sebeplerine muhâla‘a kayıtlarında rastlamaktayız. Genel anlamda iki sebep öne sürülmüştür. Sebepler “*Hüsn-ü zindegânemiz olmayub, ülfet ve zindegâneleri olmayub*” şeklinde belirtilmektedir. Muhâlâ‘a kayıtlarında kadınların boşanmak için mehr-i müeccellerinden ve iddet

¹⁹⁵ M.Akif Aydın, “Osmanlılarda Aile Hukukunun Tarihi Tekamülü”, **Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi**, 2, Ankara, 1992, s. 441.

¹⁹⁶ H.İbrahim Acar, “Tâlâk”, **DİA**, 39, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010, s. 496-497.

¹⁹⁷ Fahrettin Atar, “Muhâle‘a”, **DİA**, 30, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2005, s. 399

¹⁹⁸ H.İbrahim Acar, “Tefrik”, **DİA**, 40, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2011, s. 277-278.

¹⁹⁹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 21a/4.

²⁰⁰ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 5b/2, 8b/2, 28b/3, 30b/2, 32b/3, 35a/1.

²⁰¹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. z1/1.

²⁰² (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 28b/3.

nafakalarından feragat ettiği göze çarpmaktadır. Örneğin; “*Esmâ bint-i İbrahim zevci Hasan Beşe ibn-i Mehmed ile hüsn-i zindegânesi olmamağla dört bin akçe mehr-i mü’eccelinden ve nafaka-i iddetinden farigâ olub muhâla’aya taleb olmakla mezbûr Hasan dâhi hâl’-i kabûl eylediği kayd şud. Fî 22 Muharrem.*”²⁰³

Tablo 7: Boşanma Kayıtlarında Kocalar için Kullanılan Tabirler, Boşanma Sebepleri ve Kadınların Feragat Ettiği Mal ve Eşyalar

Kayıt No	Koca İçin Kullanılan Tabirler	Boşanma Sebepleri	Kadınların Feragat Ettiği Mal ve Eşyalar
z1/1	Zevci	-	-
5b/2	Zevci muhalâ’a	Hüsn-ü zindegânesi olmaması ve birbirlerinden hoşnut olmamaları	2000 akçe mehr-i müeccel ve iddet nafakası
8b/2	Zevci muhalâ’a	Hüsn-ü zindegânesi olmaması	6000 akçe mehr-i müeccel ve iddet nafakası
21a/4	Zevci	-	-
28b/3	Zevci	Hüsn-ü zindegânesi olmaması	Mehr-i müeccel ve iddet nafakası
30b/2	Zevci	Ülfet ve zindegânesi olmaması	2000 akçe mehr-i müeccel ve iddet nafakası
32b/3	Zevci muhalâ’a	-	Mehr ve iddet nafakası
35a/1	Zevci	Hüsn-ü zindegânesi olmaması	4000 akçe mehr-i müeccel ve iddet nafakası

2.2.21. Nafaka Talebi

Nafaka, “*harcamak, tüketmek*” anlamında olup, kişinin bakma mükellefiyeti olan kimselere karşı yatığı harcamalardır.²⁰⁴ Nafaka talebine dair 4 adet kayıt bulunmaktadır. Kayıtlardan 1’i annenin ihtiyaç halinde istediği nafaka iken,²⁰⁵ diğer 2 adeti boşanma sonucunda oluşan nafaka talebi hakkındadır.²⁰⁶ Kadının muhalâ’a yoluyla boşandığını ancak mehir ve nafaka talebinde bulunduğu görmekteyiz. Bu kaydın numarası 32b/3 olup kayıt şöyledir;

Orta Tuna Mahallesi sâkinânından Havva bint-i zevci muhâla’a Mehmed Beşe ibn-i Osman nâm kimesneden mehr ve nafakası taleb da’vâ gibbe’s-suâl mezbûre Havva mehr ve nafaka iddet-i mukabilisinde muhâla’a şer’iyye ile muhâla’a taleb olduğu Salih Efendî El-İmâm ve Hasan Efendî El-İmâm meclis-i şer’e hâzırân olub şehâdet eyledikleri kayd-ı sicil.

Öteki kayıta ise günlük dokuz akçelik nafakadan bahsedilmektedir.²⁰⁷

²⁰³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 35a/1.

²⁰⁴ Celal Erbay, “Nafaka”, **DİA**, 32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2006, s. 282.

²⁰⁵ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 7b/4.

²⁰⁶ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 26b/2, 32b/3.

²⁰⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 21a/5.

2.2.22. Vekâlet

Vekâlet, “birine güvenmek, bir işi güvenilir birine bırakmak” manalarına gelmektedir. Vekâletin hukuki olarak anlamı ise bir kişinin ona verdiği hak neticesinde, kişi adına işini yürütmesidir. Vekâlette iki tarafın hukuki bir anlaşması söz konusudur.²⁰⁸ İncelediğimiz defterde 6 adet vekâlet kaydı bulunmaktadır.²⁰⁹ Vekâlet kayıtları çeşitlilik arz etmektedir. Bir kayıtta vekil tayini²¹⁰ olarak karşımıza çıkarken diğer kayıtlarda kişilerin mülk²¹¹, miras²¹² ve borç²¹³ meselelerinde kendilerine vekil belirlediklerine rastlamaktayız. Miras ile ilgili olan kayıtlardan birisi²¹⁴ şu şekildedir;

Fî'l asl Belgrad sükkânından iken bundan akdem fevt olan İbrahim Beşe'nin evlâd-ı sigarı İsmail ve Fatıma'ya vasî olan vâlideleri Aişe tarafından vekil olan Seyyid Mehmed bin İsmail hâlâ Vidin'de sâkin Abdullah Ağa muvâcehesinde ikrâr ider ki mal-ı yetimden mezbûr Abdullah zimmetinde iki yüz gurus otuz gurusu vâsiye-i mezbûre Aişe'ye teslim eyleyüb bir def'a yüz gurus ve bir def'a otuz gurus ve bir def'a kırk gurus bana teslim idüb cem'an iki yüz gurus olur min-ba'ad mezbûr Abdullah Ağa zimmetinde bir akçe kalmayüb vekâletim hasebiyle zimmetini ibrâ ve iskât eyledim didiği kayd şud.

2.2.23. Miras-Muhallefât

Miras, “bir şeyin bir kişi veya topluluktan diğerine geçmesi” şeklinde ifade edilmektedir.²¹⁵ Belgelerde sıkça geçen muhallefât ifadesi, ölen kimselerin ardında bıraktığı gerek malların ve gerekse eşyaların geneline verilen isimdir. Bu mal ve eşyaların belirlenmesi ve bölüştürülmesi kadıların göreviyken zaman içerisinde bu görev ile kassamlar ilgilenir hale gelmiştir. Bir kişinin ölümünün ardından malları saptanır ve belgelerde “*techiz ve tekfin*” olarak ifade edilen cenaze masrafları karşılanır ve sonrasında borçları ödenirdi. Eğer malları borcunu ödeyemeyecek şekilde ise alacaklı olan kişi terekesinde hissedar olurdu. Ölen kişinin geride varisi bulunmuyorsa tereke devletin kullanımına aktarılırdı.²¹⁶ Bu durum belgelerde “*zâhirde vârisi ma'rûf olmamağla emîn-i Beytü'l-Mâl'e*” kaldı şeklindedir. Kişinin vârisiz olduğunu ise “*bilâ-vâris*” teriminin kullanılmasıyla idrak etmekteyiz. Kişinin borçları ve masrafları ödendikten sonra “*sahihü'l bâki*” isimli başlıkta kalan mirası yer alır ve kalan miras üzerinden miras taksim edilirdi.

²⁰⁸ Bilal Aybakan, “Vekalet”, **DİA**, 43, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013, s. 1.

²⁰⁹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 15a/5, 22a/4, 23b/1, 24a/2, 27b/7, 31b/2.

²¹⁰ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 15a/5.

²¹¹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 22a/4.

²¹² (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 23b/1, 24a/2.

²¹³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 27b/7, 31b/2.

²¹⁴ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 23b/1.

²¹⁵ Hamza Aktan, “Miras”, **DİA**, 30, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2005, s. 143.

²¹⁶ Tahsin Özcan, “Muhallefât”, **DİA**, 30, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2005, s. 407.

Değerlendirdiğimiz defterde 29 adet miras kaydı bulunmaktadır.²¹⁷ 1'i mülk davası²¹⁸ diğer kalan 28 adeti ise tereke kaydından oluşmaktadır. Tereke kayıtlarının 1'inde²¹⁹ vârisli ya da vârisiz olup olmadığına dair bir ipucuna rastlanılmakla birlikte 4 adedinin varisli²²⁰ geri kalanının yani 23 adedinin²²¹ bilâ-vârisiz olduğunu söylememiz mümkündür. Bilâ-vârisiz olan tereke kayıtlarının Beytü'l-Mâl'e aktarımı söz konusudur. Ayrıca tereke kayıtlarından sorumlu bir beytü'l-mâl emin-i bulunmasının yanı sıra nazırın varlığından da bahsedilmektedir. Kayıtların çoğunluğu askeri sınıfa ait olmakla birlikte içerisinde 2 adet kadına ait tereke kaydı bulunmaktadır.²²² Buna ek olarak miri etmekçibaşı olan gayrimüslim bir erkeğin de tereke kaydına ulaşabilmekteyiz.²²³ Diğer bir kayıta ise misafir iken vefat eden bir erkeğin terekesine rastlamaktayız.²²⁴ H. evâhir-i Zi'l-ka'ade sene 1133 tarihli varisli bir kayıt örneği şöyledir; “...vefât iden Süleyman Beşe nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Havva bint-i Mürteza'nın ve sulbi sagîr oğlu Üzeyr Beşe münhasır olduktan sonra vasî olunan mezbûr anası ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir ki...”

H. 25 Zil'1-hicce 1133 tarihli vârisiz kayıt örneği ise şöyledir; “...El-Hâc Mustafa nâm müteveffâ zâhirde vârisi ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytü'l-Mâl olan Vidin Nâzırı Ahmed Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir...”

Varisli ve vârisiz kayıt örneklerini karşılaştırdığımızda yukarıda ki söylemlerimizle tutarlı olduğunu görmekteyiz. Kayıtlar arasında farklılık olmasının yanı sıra benzerliklerde bulunmaktadır. Şöyle ki; Görevliler miras işlemlerinin yapılmasında resm-i kısmet adı verilen harç almaktaydı. Resm-i kısmet haricinde sicilde kaydiyye, kalemiyye, katibiyye, dellalliye, huddamiyye, ihzariyye ve hammaliyye gibi harçları da tespit etmekteyiz.

Miras kayıtları içerisinde terekeler kişilerin sosyo-ekonomik güçlerinin yansıtılması bakımından bir ışık vazifesi görmektedir. Nitekim terekeler bize kişilerinin mal ve eşyaları hususunda en ince detayına kadar bilgi vermektedir. Bazen bir miktar tuz veyahut oduna rastlayabilmekteyken bazen silahlara giyim eşyalarına kullanılan mutfak eşyalarına rastlayabilmekteyiz. Terekelerde yoğun olarak geçen mal ve eşyalar için bakınız tablo 12. Genel

²¹⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 1b/3, 2a/1, 2a/2, 2a/3, 7a/2, 10b/4, 12b/2, 12b/3, 12b/4, 13b/4, 14a/1, 14a/2, 14b/1, 14b/2, 14b/3, 14b/4, 14b/5, 14b/6, 18a/3, 18a/4, 18a/5, 21b/2, 22a/1, 22b/1, 25a/1, 28a/4, 28b/4, 29b/1, 32b/2.

²¹⁸ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 1b/3.

²¹⁹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 22b/1.

²²⁰ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 2a/3, 10b/4, 12b/4, 25a/1.

²²¹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 2a/1, 2a/2, 7a/2, 12b/2, 12b/3, 13b/4, 14a/1, 14a/2, 14b/1, 14b/2, 14b/3, 14b/4, 14b/5, 14b/6, 18a/3, 18a/4, 18a/5, 21b/2, 22a/1, 28a/4, 28b/4, 29b/1, 32b/2.

²²² (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 2a/3, 10b/4.

²²³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 22b/1.

²²⁴ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 13b/4.

itibariyle belge de eşyalar için köhne, cedit, kebir ve sagir ifadeleri sıkça zikredilmektedir. Bu ifadelere baktığımızda köhnenin eski, ceditin yeni, kebirin büyük ve sagirin küçük anlamlarını karşıladığını bilmekteyiz.

Tablo 8: Tereke Sahipleri, Miktarları ve İntikalleri

Kayıt No	Terekenin Sahibi	Terekenin Toplam Değeri	Terekenin Gerçekte Kalan Değeri	Terekenin Durumu
2a/1	Halil Beşe	Meblağ 1188	Meblağ 618	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
2a/2	Mustafa Beşe	Meblağ 535	Meblağ 140	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
2a/3	İsmehan bint-i İbrahim	Meblağ 10792	Meblağ 4056	Vârisli Zevci Ahmed Meblağ 3370 Osman Ağa Meblağ 1685 Mustafa Ağa Meblağ 1685
7a/2	İsmail Ağa	Meblağ 25468	Meblağ 17747	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
10b/4	Ümmühân bint-i Ahmed	Guruş 156 Pare 37	Guruş 149 Pare 25	Vârisli Hisse-i Li ebeveyn el bey'ine guruş 50 pare 8 Hisse-i zevci guruş 74 pare 12 Hisse-i kebir validesine esedî guruş 25 pare 4
12b/2	Mustafa Beşe	Meblağ 12000	Meblağ 8400	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
12b/3	Ahmed Beşe	-	-	Bilâ-vâris
12b/4	Süleyman Beşe	Meblağ 2581	Meblağ 4919	Vârisli Hisseü'z-zevciyetü'l meblağ 615 Hissetü'l-li ebeveyn Meblağ 4304
13b/4	Hasan Beşe	Meblağ 1167	Meblağ 219	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
14a/1	Hüseyin ibn-i Hasan	Meblağ 4912	Meblağ 4200	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
14a/2	El-Hâc Mustafa	Meblağ 1442	Meblağ 402	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
14b/1	Ahmed Beşe	Meblağ 135	-	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
14b/2	Hasan Beşe	Meblağ 213	-	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
14b/3	Seyyid Hüseyin Beşe	Meblağ 2552	Meblağ 1267	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
14b/4	Ahmed Beşe	Meblağ 1518	Meblağ 8	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
14b/5	Ahmed Beşe	Meblağ 430	Meblağ 70	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
14b/6	Mustafa Beşe	Meblağ 5117	Meblağ 2827	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
18a/3	Ali Beşe	Meblağ 13848	Meblağ 6360	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
18a/4	Ahmed Beşe	Meblağ 1128	Meblağ 511	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
18a/5	Baba Yusuf	Meblağ 3669	Meblağ 1344	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı

Tablo 8: (Devamı)

Kayıt No	Terekenin Sahibi	Terekenin Toplam Değeri	Terekenin Gerçekte Kalan Değeri	Terekenin Durumu
21b/2	Mehmed Beşe	-	-	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
22a/1	Mehmed Beşe	-	-	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
22b/1	Kirkor	342499	281134	-
25a/1	El-Hâc Mustafa	Meblağ 82392	Meblağ 69212	Vârisli Aişe Hâtûn meblağ 4288 Hadice Hâtûn meblağ 4288 Abdullah meblağ 24014 Mustafa meblağ 24014 Afife meblağ 12007
28a/4	El-Hâc Mustafa	Meblağ 43648	Meblağ 1958	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
28b/4	Es-Seyyid Mustafa Ağa	Meblağ 100549	Meblağ 79429	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
29b/1	Top İbrahim	Meblağ 47984	Meblağ 37604	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı
32b/2	Mechûlü'l-esâmî	Meblağ 6280?	Meblağ 7320?	Bilâ-vâris Beytü'l-Mâl'e kaldı

Tablo 9: Varisli Tereke Kayıtları

Kayıt No	İsmi	Ölüm Şekli	Mahallesi veya Muhiti
2a/3	İsmehan bint-i İbrahim	Doğal	Şeyh Ahmed Mah.
10b/4	Ümmühan bint-i Ahmed	Doğal	Çavuş Mah.
12b/4	Süleyman Beşe	Doğal	Beşir Hacı Mah.
25a/1	El-Hac Mustafa	Doğal	Çavuş Mah.

Tablo 10: Gelirleri Beytü'l-Mâl'e Aktarılan Varissiz Tereke Kayıtları

Kayıt No	İsmi	Ölüm Şekli	Açıklamalar
2a/1	Halil Beşe	Doğal	72. Cemaat
2a/2	Mustafa Beşe	Doğal	4. Bölük
7a/2	İsmail Ağa	Doğal	Muhafız
12b/2	Mustafa Beşe	Doğal	16. Cemaat
12b/3	Ahmed Beşe	Doğal	32. Bölük
13b/4	Hasan Beşe	Doğal	Saraybosnalı - Misafir
14a/1	Hüseyin ibn-i Hasan	Doğal	Yanovalı – Paşa Mah.
14a/2	El-Hâc Mustafa	Doğal	Vanlı – Paşa Mah.
14b/1	Ahmed Beşe	Doğal	49. Bölük
14b/2	Hasan Beşe	Doğal	100. Cemaat
14b/3	Seyyid Hüseyin Beşe	Doğal	8. Bölük
14b/4	Ahmed Beşe	Doğal	10. Bölük
14b/5	Ahmed Beşe	Doğal	10. Bölük
14b/6	Mustafa Beşe	Doğal	39. Cemaat
18a/3	Ali Beşe	Doğal	48. Cemaat

Tablo:10 (Devamı)

Kayıt No	İsmi	Ölüm Şekli	Açıklamalar
18a/4	Ahmed Beşe	Doğal	45. Bölük
18a/5	Baba Yusuf	Doğal	56. Cemaat
21b/2	Mehmed Beşe	Doğal	82. Cemaat
22a/1	Mehmed Beşe	Maktulen	Pazarcık Sakini
28a/4	El-Hâc Mustafa	Maktulen	3. Bölük
28b/4	Es-Seyyid Mustafa Ağa	Maktulen	58. Cemaat
29b/1	Top İbrahim	Maktulen	37. Bölük
32b/2	Mechûlü'l-esâmi ²²⁵	Gorgoşefçe'de Ölü (maktulen) Bulundu	Yeniçeri

Tablo 11: Varisli/ Varissiz Durumu Belirsiz Olan Tereke Kaydı

Kayıt No	İsmi	Ölüm Şekli	Açıklamalar
22b/1	Kirkor	Doğal	Nefs-i Vidin

Tablo 12: Tereke Kayıtlarında Sıkça Bahsedilen Bazı Mal ve Eşyalar

Mal ve Eşyaların Türü	Kayıt No
Çakşır	14a/1, 22b/1, 28a/4, 28b/4, 29b/1
Hırdavat	7a/2, 14a/2, 14b/5, 18a/4, 18a/5, 28a/4
Kahve İbrik	7a/2, 22b/1, 28/4, 28b/4
Kara Kılıç/ Kılıç	12b/3, 12b/4, 13b/4, 14b/3, 14b/5, 14b/6, 18a/3, 28b/4
Kilim Çeşitleri	7a/2, 10b/4, 12b/4, 25a/1, 28b/4, 29b/1
Köhne Çarşaf/Çarşaf	2a/3, 7a/2, 14b/1, 14b/2, 14b/6, 28b/4
Köhne Destar	7a/2, 12b/4, 13b/4, 25a/1
Köhne Dizlik/ Dizlik	2a/1, 13b/4, 14a/2, 14b/1, 14b/2, 14b/3, 14b/6, 18a/4
Köhne Don/Don	2a/3, 7a/2, 13b/4, 14b/5, 18a/3, 22b/1
Köhne Gömlek/ Gömlek	2a/1, 2a/2, 2a/3, 7a/2, 12b/3, 23/4, 13b/4, 14a/2, 14b/3, 14b/6, 18a/3, 18a/4, 18a/5, 22b/1, 55/4
Köhne İhram/ Kırmızı İhram	2a/3, 7a/2, 28a/4, 28b/4, 29b/1
Köhne Kavuk/ Kavuk	7a/2, 14a/2, 18a/5, 22b/1, 25a/1, 28b/4, 29b/1
Köhne Kebe	2a/1, 13b/4, 14b/1, 18a/3, 18a/4, 18a/5, 28a/4, 28b/4, 29b/1
Köhne Kuşak	2a/1, 23/4, 13b/4, 14a/2, 14b/1, 14b/2, 14b/6, 18a/4
Köhne Kürk	14b/3, 14b/4, 14b/6, 18a/3, 22b/1
Köhne Seccade/ Seccade	2a/3, 7a/2, 10b/4, 14a/2, 14b/6, 28a/4, 28b/4, 29b/1
Köhne Şalvar/Şalvar	2a/2, 12b/3, 12b/4, 13b/4, 14b/3, 14b/4, 18a/3, 18a/5, 22b/1, 28a/4
Köhne Yağmurluk/ Yağmurluk	2a/1, 2a/2, 12b/3, 13b/4, 14b/2, 14b/3, 14b/4, 14b/6, 18a/3, 28b/4
Köhne Yasdik/ Yasdik	2a/3, 7a/2, 10b/4, 12b/4, 14a/2, 14b/3, 14b/6, 25a/1, 28a/4, 28b/4, 29b/1
Köhne Yorgan/ Yorgan	2a/3, 7a/2, 10b/4, 22b/1, 28a/4, 29b/1

²²⁵ İsimleri belli olmayan iki ayrı yeniçerinin terekesini ihtiva etmektedir.

Tablo 12: (Devamı)

Mal ve Eşyaların Türü	Kayıt No
Köhne Zubun/ Zubun	2a/1, 2a/2, 14b/6, 22b/1, 29b/1
Kürk Çeşitleri	7a/2, 22b/1, 28b/4, 29b/1
Leğen	10b/4, 22b/1, 28a/4, 28b/4, 29b/1
Minder Çeşitleri	27/2, 22b/1, 25a/1, 28a/4, 28b/4, 29b/1
Sagır Sahan/ Kebir Sahan /Sahan	10b/4, 22b/1, 25a/1, 28b/4, 29b/1
Sagır Tepsi/ Tepsi/ Sini	2a/3, 10b/4, 14a/2, 25a/1, 28a/4, 28b/4, 29b/1
Sandık Çeşitleri	10b/4, 12b/4, 18a/4, 25a/1, 28b/4
Tencere /Kapaklı Tencere	7a/2, 10b/4, 14b/3, 22b/1, 28b/4, 29b/1
Tüfenk	12b/3, 12b/4, 13b/4, 14b/6, 18a/5, 28b/4

2.2.24. Diğer Kayıtlar

Diğer kayıtlar, olarak ifade ettiğimiz kayıtlar yukarıda zikr edilen kategorilere girmeyen ve konularına göre farklılık ihtiva eden kayıtlardır. Genel itibariyle kayıtları konularına göre incelediğimizde karşımıza Ramazan'ın ilk gününün tayini,²²⁶ Vidin kadısının huzura kabulü,²²⁷ Vidin kalesinde düzeni bozan elemanın ihbarı,²²⁸ zayıf kaydı,²²⁹ Vidin kadısının hususi toplantısı,²³⁰ keşfi tamamlanan binadan çıkmak istemeyen kadın hakkında çıkarılan tahliye kararı,²³¹ kayıp atın bulunması,²³² evlenme isteği,²³³ ölüm kararı,²³⁴ harcama,²³⁵ devretme,²³⁶ ortaklık²³⁷ ve borca karşılık haksız şekilde satılan ve parası ödenmeyen mülkün sahibine devri²³⁸ hakkında kayıtlar çıkmaktadır.

²²⁶ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 8a/2.

²²⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 10b/1.

²²⁸ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 10b/3.

²²⁹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 15b/2.

²³⁰ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 16a/2.

²³¹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 19b/2.

²³² (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 19b/8.

²³³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 24a/1.

²³⁴ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 24a/7.

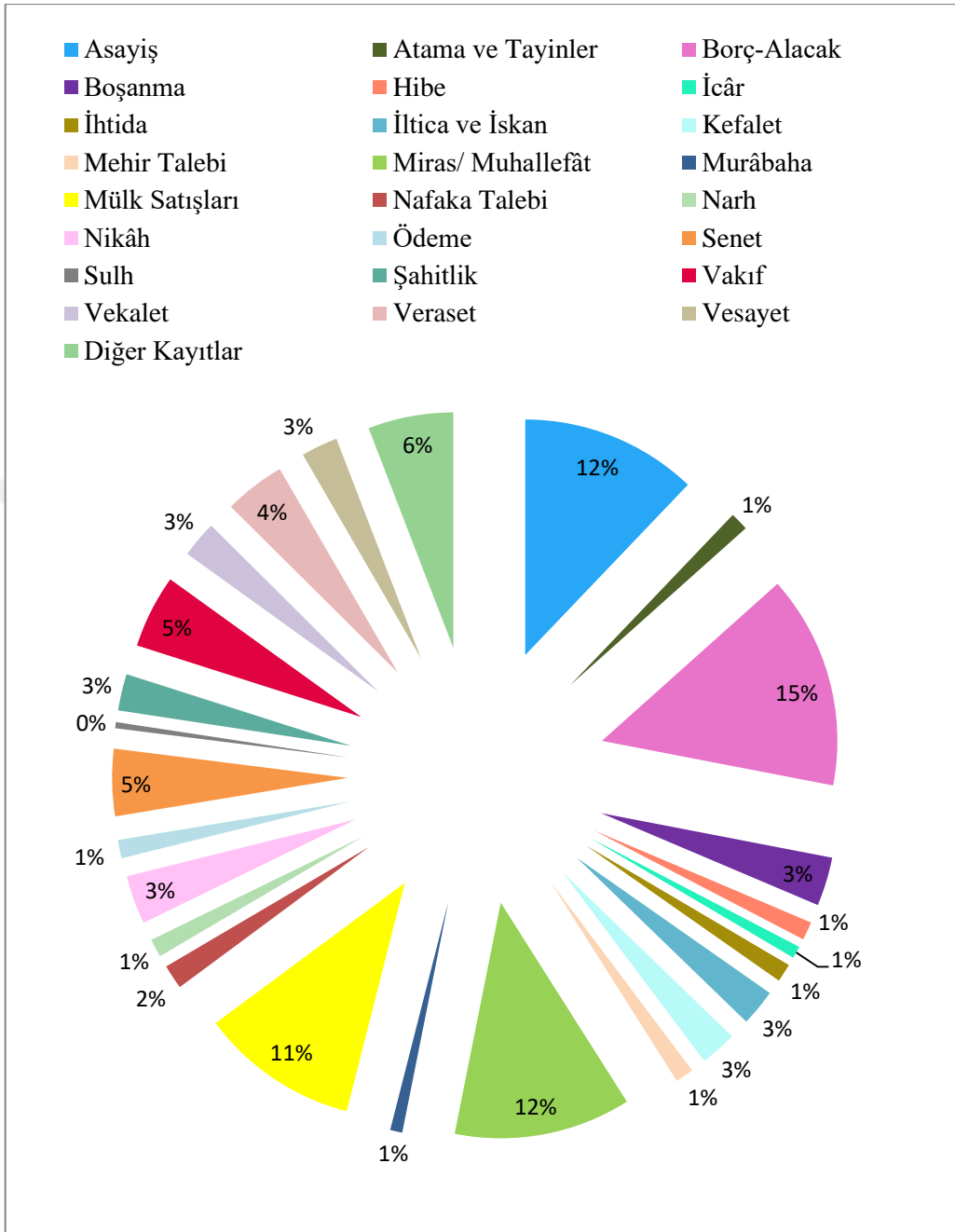
²³⁵ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 34b/4.

²³⁶ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 34b/5.

²³⁷ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 30b/5, 31a/5.

²³⁸ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 21b/1.

Grafik 3: Kayıtların Konulara Göre Yüzdelerik Dağılımı

2.2.25. Vidin'e Merkezden Gönderilen Hükümler

Vidin'e gönderilmiş olan kayıtları incelediğimizde içerisinde arz, berat, buyruldu, ferman, hüccet, mektup, tahrirat ve temessük ile karşılaşmaktayız. Arz, devletin en yüksek mertebelerinde görevli olan kişilerin padişaha devlet işleriyle alakalı herhangi bir sorun hakkında gerek yazılı

gerekse sözlü olarak bilgi aktarımının yapılmasıdır.²³⁹ Elimizdeki defterde 10 adet arz kaydı bulunmaktadır.²⁴⁰ Berat kelimesi ise “*yazılı kağıt ve mektup*” anlamlarını kapsamaktadır.²⁴¹ Berata nişan da denilmekle birlikte, kişiye verilen tayini, görevi veyahut da imtiyazı göstermekte olup birçok çeşidi bulunmaktadır. “*Timar, mukataa, iltizam, beylerbeyilik, muafiyet*” gibi. Beratta padişahın tuğrası yer almasının yanı sıra geçerlilik süresi tuğrası bulunan padişahın hükümdarlığı süresindedir.²⁴² Çalıştığımız sicilde 7 adet berat kaydı mevcuttur.²⁴³ Buyruldu kavramı ise Osmanlı’da üst mevkilerde bulunan kişilerin kendilerinden alt mevkilerde bulunanlara karşı gönderdikleri emirleri içermektedir.²⁴⁴ Padişahın emirleri anlamına gelen ferman ise divanlarda alınan kararları ihtiva etmektedir. Ferman bazen devletin görevlileri aracılığıyla bazen de halkın dilekçesi doğrultusunda yada padişahın emriyle görüşülen bir konu üzerinde yazılabılırdi. Ferman, şayet özel bir ehemmiyet gerekiyorsa reisülküttap tarafından gerekmiyorsa katipler tarafından yazılırdı.²⁴⁵ Değerlendirmesini yaptığımız defterde toplamda 18 adet ferman ile ilgili kayıt yer almaktadır.²⁴⁶

Diğer bir önemli kaydımız ise hüccet ile alakalıdır. Hüccet, “*delil, senet*” anlamına gelmektedir. Hüccet gerek ispat anlamında gerekse kadı nezdinde iki tarafın anlaşığına dair hüküm bulunmayan meselelerde şer’i mahkemenin verdiği belgedir. Köle ve köle azadı, evlilik, boşanma, nafaka, miras, borç, rehin, alım-satım, sulh gibi hadiseler hüccetin konuları olabilmektedir.²⁴⁷ Tetkikini yapmış olduğumuz sicilde 2 adet hüccet kaydı bulunmaktadır. İlki Vidin işleriyle ikincisi de vakıfla alakalıdır.²⁴⁸

Yazılmış anlamını taşıyan mektup, iş, kutlama ya da başsağlığı gibi amaçlarla yazılmaktadır.²⁴⁹ Tetkikini yapmış olduğumuz defterde 1 adet mektup kaydı mevcuttur. Mektup,

²³⁹ Mübahat S. Kütükoğlu, “Arz”, **DİA**, 3, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1991, s.438.

²⁴⁰ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 1a/2, 5a/5, 7b/2, 10b/2, 16a/3, 16a/4, 18b/2, 19a/2, 19b/4, 26a/3.

²⁴¹ M.Tayyib Gökbilgin, **Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Tarihi Çerçevesinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî**, İstanbul, 1992, s.85.

²⁴² Mübahat S. Kütükoğlu, “Berat”, **DİA**, 5, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1992, s.472.

²⁴³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 2b/4, 6a/2, 41a/1, 42a/2, 43b/1, 45a/1, 47a/1.

²⁴⁴ Mübahat S. Kütükoğlu, “Buyruldu”, **DİA**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1992, s. 478.

²⁴⁵ Mübahat S. Kütükoğlu, “Ferman”, **DİA**, 12, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1995, s. 400-401.

²⁴⁶ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. z1/7, 4b/2, 11a/2, 15a/3, 15a/4, 36a/1, 36b/2, 37a/2, 37b/1, 38a/1, 39b/1, 40a/1, 40a/2, 40b/1, 41a/2, 41b/1, 42b/1, 46b/1.

²⁴⁷ Mustafa Oğuz ve Ahmet Akgündüz, “Hüccet”, **DİA**, 18, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s. 446

²⁴⁸ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 5a/4, 49a/1.

²⁴⁹ Mübahat S. Kütükoğlu, **Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)**, İstanbul 1994, s. 221.

Nemçe İmparatorunun İstanbul'da ki temsilcisinden gelmiştir.²⁵⁰ Kayıtlar içerisinde 1 adette mülkname kaydı mevcuttur.²⁵¹

Tahrirat ifadesi ise sözlükte, “*posta ile gönderilen resmi mektup*” olarak tasvir edilmektedir. Tahrirat, başlangıçta yalnızca alt mertebeden üst mertebeye yazılmakta iken sonraları bu hiyerarşiye dikkat edilmemiştir. Tahriratın çeşidi veyahut konusu bulunmamaktadır. Merkez dışında taşra ile yazı alışverişinde bulunulması umumi olarak tahrirat niteliği taşımıştır.²⁵² Bu bağlamda %37 ile çoğunluğa sahip olan tahrirat kayıtların çeşitlilik barındırma noktasında önemli bir yer kapladığını söyleyebilmekteyiz.²⁵³

Son olarak temessük ibaresi ise sözlükte, “*tutunma, yapışma ve sarılma*” olarak ifade edilmektedir. Temessük, “*bir borcun ödenmesinin kabul edilmesi, bir şeyin teslim alındığının gösterilmesi*” akabinde karşısındakine verilen senet olarak yorumlanmaktadır.²⁵⁴ Sicilde yer alan temessük kayıtları ile ilgili karşımıza 3 adet kayıt çıkmaktadır.²⁵⁵

Tablo 13: Arz Kayıtlarının İçeriği

Kayıt Türü	Sayı	Kayıt No	Kayıtların İçerik Analizi
Arz	10	1a/2	Fazladan vergi talebi hakkındaki kayıt
		5a/5	Vidin ve Lom menzilcileri hakkındaki kayıt
		7b/2	Kara ve nehirden gelen emtiaların gümrük taifesi hakkındaki kayıt
		10b/2	Vidin Kale askerlerinin düzeni hakkındaki kayıt
		16a/3	Borç karşılığı rehin verme, mülkün vakfa bağlanması hakkındaki kayıt
	10	16a/4	Orta Tuna Mahallesi Asesbaşı tayini hakkındaki kayıt
		18b/2	Gümrükte vergi vermede zorluk çıkarılması hakkındaki kayıt
		19a/2	Camiye imam ataması hakkındaki kayıt
		19b/4	Satış için keşfi biten binadan kadının tahliyesi hakkındaki kayıt
		26a/3	Çerahluk görevinden muaf olunması hakkındaki kayıt

²⁵⁰ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 37a/1.

²⁵¹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 42a/1.

²⁵² Kütükoğlu, a.g.e., s. 229-230.

²⁵³ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 1b/1, 1b/2, 3a/1, 5b/1, 11a/1, 13b/2, 16a/5, 16a/6, 17b/1, 17b/2, 17b/3, 17b/4, 17b/5, 17b/6, 17b/7, 18b/1, 18b/4, 18b/5, 19a/1, 19a/3, 19b/1, 19b/3, 22a/3, 26a/2, 27b/1, 30b/1, 31a/4, 32b/4, 34b/6, 36b/1, 38a/2, 38a/3, 38b/1, 38b/2, 42a/3, 46a/1, 46a/2.

²⁵⁴ Mübahat S. Kütükoğlu, “Temessük”, *DİA*, 40, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2011, s. 413.

²⁵⁵ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 16b/3, 16b/4, 19b/5.

Tablo 14: Berat Kayıtlarının İçeriği

Kayıt Türü	Sayı	Kayıt No	Kayıtların İçerik Analizi
Berat	7	2b/4	Vidin Kıptileri cizyesi tayini ve tahsili hakkındaki kayıt
		6a/2	Kaledeki camiye hatip tayini hakkındaki kayıt
		41a/1	Vidin cizyesi malının askerlere harcanması hakkındaki kayıt
		42a/2	Yusuf Kapudan'a mülkname verilmesi hakkındaki kayıt
		43b/1	Vidin Nezareti mukataalarının idaresi hakkındaki kayıt
		45a/1	Vidin'e bağlı mukataaların idaresi ve cizye hususu hakkındaki kayıt
		47a/1	Vidin iskelesi gümrüğünün idaresi hakkındaki kayıt

Tablo 15: Buyruldu Kayıtlarının İçeriği

Kayıt Türü	Sayı	Kayıt No	Kayıtların İçerik Analizi
Buyruldu	22	1a/1	Fazladan taleplerin izlenmesi hakkındaki kayıt
		4b/1	Vidin kale askerlerinin harcamalarına aktarılan mukataalar hakkındaki kayıt
		5a/1	Vidin ve civari menzil işleri hakkındaki kayıt
		5a/2	Menzil bargiri tayini / Menzil ve Menzilciler hakkındaki kayıt
		5a/3	Menzil işleri hakkındaki kayıt
		6b/1	Kale'de görevli askerlere yönelik ödemeler için görevlendirme hakkındaki kayıt
		6b/2	Kale görevlilerine ödeme ve bunun için görevlendirme Vekil tayini hakkındaki kayıt
		11a/3	Askerlerden vârisiz olarak ölenlerin muhalefatının Beytül-Mâl'e aktarımı hakkındaki kayıt
		15a/1	Vidin'den Silistre'ye kadar olan Tuna bölgesinde iskele eminlerinin menzil kayık temini hakkındaki kayıt
		15a/2	Vidin'den Bükreş'e menzil kayığı temini hakkındaki kayıt
		16a/7	Menzil bargiri tayini hakkındaki kayıt
		16b/5	Ulaklara menzil bargiri temini hakkındaki kayıt
		17a/2	Dellalbaşı tayini hakkındaki kayıt
		18b/3	Kale inşası ödemeleri hakkındaki kayıt
		27b/2	Alaca Tekye Mahallesi sakinlerinin isteği hakkındaki kayıt
		36a/2	Tuna suyolunda Tuz satışı için kurallara uyulması hakkındaki kayıt
		39a/1	Vidin'de görevli üst düzey askere menzil bargiri temini hakkındaki kayıt
		46b/2	Recep Paşa Kalesinde meskun olan Yahudilerin usulsüz yerleşmelerinin önüne geçme ve onların oradan tahliye edilmesi hakkındaki kayıt
		46b/3	Menzil bargiri temini hakkındaki kayıt
		47b/1	Vidin Nezareti Kıptiyan cizyesi idaresine tayin hakkındaki kayıt
		47b/2	Kıptiyan cizyesine tayin hakkındaki kayıt
		47b/3	Kıptiyan cizyesi evrakı hakkındaki kayıt

Tablo 16: Ferman Kayıtlarının İÇeriği

Kayıt Türü	Sayı	Kayıt No	Kayıtların İÇerik Analizi
Ferman	18	z1/7	Vidin-İstanbul arasında Menzil bargiri tayini hakkındaki kayıt
		4b/2	Vidin'e dışarıdan gelip yerleşenlerin cizyelerinin üç yıllığına talep edilmemesi hakkındaki kayıt
		11a/2	Vefat eden askerlerin muhalefatlarının tespiti ve vârişsiz olanların Beytü'l-Mâl'e aktarımı hakkındaki kayıt
		15a/3	Bargir Temini hakkındaki kayıt
		15a/4	Menzil bargiri temini hakkındaki kayıt
		36a/1	Eflak ve Tuna suyolu üzerinde tuz satışı hakkındaki kayıt
		36b/2	Nehri Tuna'da Nemçe ile karşılıklı Ahidname gereği ticaret ve gümrük taifeleri hakkındaki kayıt
		37a/2	Vidin Kıptiyan cizye malından askerlerin maaşlarının verilmesi hakkındaki kayıt
		37b/1	Vidin yakınlarında bulunan Arçar palankasındaki taş madeninden kale yapımı için taş imali yapılması hakkındaki kayıt
		38a/1	Vidin Nezaretine bağlı mukataaların durumu hakkındaki kayıt
		39b/1	Vidin cizyesinin idaresi hakkındaki kayıt
		40a/1	Vidin yeniçerileri hakkındaki kayıt
		40a/2	Rumeli'deki ordu hakkındaki kayıt
		40b/1	Vidin kalesi muhafızları hakkındaki kayıt
		41a/2	Rumeli'nin muhtelif yörelerinde konuşlanmış ordu ve bu bölgelerde hukuka aykırı iş yapanlar hakkındaki kayıt
		41b/1	Vidin'de Nemçelülerle ahidname gereği yapılan ticaret ve vuku bulan usulsüzlükler hakkındaki kayıt
		42b/1	Vidin ve Rusçuk cizye mallarının Vidin kalesine harcanması hakkındaki kayıt
		46b/1	Tuna su yolunda ahitnameye göre Nemçe ile ticaret yapılması hakkındaki kayıt

Tablo 17: Tahrirat Kayıtlarının İÇeriği

Kayıt Türü	Sayı	Kayıt No	Kayıtların İÇerik Analizi
Tahrirat	37	1b/1	Kale inşası hakkındaki kayıt
		1b/2	Vidin Kale inşası hakkındaki kayıt
		3a/1	Vidin Kıptiyan cizyesi tahsili hakkındaki kayıt
		5b/1	Niğbolu'dan Vidin Kalesine dakik nakli için kayık tayini hakkındaki kayıt
		11a/1	Vidin ve civarının Duhan gümrüğüne tayin hakkındaki kayıt
		13b/2	Gümrük kontrolü hakkındaki kayıt
		16a/5	Boyar'ın mülküne müdahalede bulunulmaması gerekliliği hakkındaki kayıt
		16a/6	Şahitlik hakkındaki kayıt
		17b/1	Kale inşasında çalışacak işçiler hakkındaki kayıt

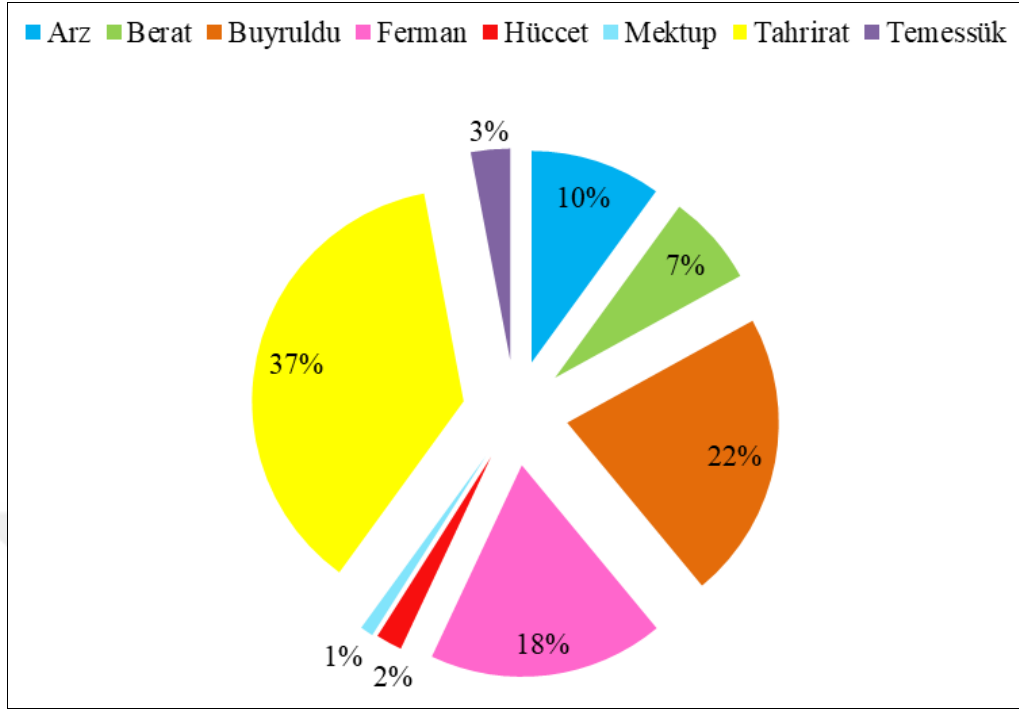
Tablo 17: (Devamı)

Kayıt Türü	Sayı	Kayıt No	Kayıtların İçerik Analizi
Tahrirat	37	17b/2	Azak kalesine asker nakli için navlun kiralama hakkındaki kayıt
		17b/3	Kale’de görevlendirilen sepetçiler hakkındaki kayıt
		17b/4	Karşu yakadan (Eflak) gelen canlı hayvandan alınan gümrük tarifesi hakkındaki kayıt
		17b/5	Kale inşasında vazifeli duvarcı olan neccarların ödemeleri hakkındaki kayıt
		17b/6	Giritli duvarcılar hakkındaki kayıt
		17b/7	Vidinli Mumcubaşı tayini hakkındaki kayıt
		18b/1	Gümrükte tartılarda usulsüzlük yapılmaması hakkındaki kayıt
		18b/4	Kalede çalışanların ücretleri hakkındaki kayıt
		18b/5	İsakçık’dan kale inşası için gelenler arasında meydana gelen yaralanma olayı hakkındaki kayıt
		19a/1	Vidin Kadısının uyarıları hakkındaki kayıt
		19a/3	Etmekçibaşı tayini ve Fırın sahipleri hakkındaki kayıt
		19b/1	Ödeme - Teslim hakkındaki kayıt
		19b/3	Alacak hakkındaki kayıt
		22a/3	Menzil sürme hakkındaki kayıt
		26a/2	Gayrimüslim birinin göreve getirilmesi karşılığında cizyeden muafiyet elde etmesi hakkındaki kayıt
		27b/1	Vidin’de düzeninin sağlanması hakkındaki kayıt
		30b/1	Fırıncı harcaması hakkındaki kayıt
		31a/4	Devlet işleri için öküz alınması hakkındaki kayıt
		32b/4	Fırıncı ve üretimi hakkındaki kayıt
		34b/6	Vidin Nezareti mukataasına ait olmayan yerlerde Kadıların müdahalesinin men edilmesi hakkındaki kayıt
		36b/1	Vidin’de ki mukataalar hakkındaki kayıt
		38a/2	Vidin ve tevabii yerlerdeki bazı vergilerin tahsili hakkındaki kayıt
		38a/3	Vidin Nezareti ve tevabii mukataalar hakkındaki kayıt
		38b/1	Vidin Nezareti mukataalarının yönetimi hakkındaki kayıt
		38b/2	Vidin Nezareti mukataalarının yönetimi hakkındaki kayıt
		42a/3	Miri zahire için isticar bedelleri hakkındaki kayıt
46a/1	Vidin ve tevabi mukataalar hakkındaki kayıt		
46a/2	Vidin Nezaretinin idaresi ve kale inşası hakkındaki kayıt		

Tablo 18: Temessük Kayıtlarının İçeriği

Kayıt Türü	Sayı	Kayıt No	Kayıtların İçerik Analizi
Temessük	3	16b/3	Yeni kurulan vakfın harcamaları hakkındaki kayıt
		16b/4	Yeni kurulan vakfın alacak verecek tahsili hakkındaki kayıt
		19b/5	Kasap dükkanının kahvehaneye dönüştürülmesine izin verilmesi hakkındaki kayıt

Grafik 4: Merkezden Gönderilen Kayıtların Yüzdelerik Dağılımı

2.3. 8 Numaralı Defterde Geçen İdari Birimler

2.3.1. Defterde Adı Geçen Sancak, Kaza, Nahiye, Kasaba ve Karye Adları

Kayıtlarda zikredilen sancak, kaza, nahiye, kasaba ve karye isimleri belirlenmiş olup, alfabetik sırayla kayıt numaraları eşliğinde tabloda belirtilmiştir.²⁵⁶ Elde ettiğimiz veriler sonucunda ise 3 adet *Fethü'l-İslam*, *Niğbolu* ve *Vidin* isimli sancak ismi bulunmaktadır. Tetkik ettiğimiz defterde idari birimlerden kazanın çoğunlukta olduğunu görmekteyiz. 50 adet kaza ismi yer almaktadır. Nahiye sayısı ise 1 adet olup, *Belgradçık* olarak geçmektedir. Sicilde yer alan karye isimlerine baktığımızda ise *Delgoşofçe*, *Direnovce*, *İzlatotirne*, *Julen*, *Kerim Beg Çifliği*, *Kotore*, *Lokofçe*, *Nova Selce*, *Orşic* ve *Yaş* yer almaktadır. Ayrıca sicilde *Banaluka*, *Hezargrad*, *Koyluç* ve *Rahova* şeklinde bahsedilen 4 adet kasaba ismi içermektedir.

²⁵⁶ İdari taksimat hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Metin Kunt, *Sancaktan Eyalete 1550 - 1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi*, İstanbul, 1978. Fahameddin Başar, *Osmanlı Eyâlet Tevcihati (1717-1730)*, Ankara, 1997.

Tablo 19: Defterde Adı Geçen İdâri Birimler

Kaza	Kayıt No
Ahyolu	18b/5
Akçakızanlık	40a/2
Babadağı	33b/5
Balçık	33b/2, 33b/3
Berkofça	40a/2
Breznik	40a/2
Cisr-i Mustafa Paşa	40a/2
Çırpan	40a/2
Doyran	40a/2
Dubniçe	40a/2
Edirne	27a/1, 40a/2
Eğridere	40a/2
Fethü'l-İslam	45a/1
Graçana	23a/1
Hatuneli	31b/2, 33a/4
Havass-ı Mahmud Paşa	40a/2
İhtiman	40a/2
İpek	21a/1
İsakçık	18b/5, 41a/2
İsferlik	45a/1
İslimye	33a/3
İştib	40a/2
İznepoli	40a/2
Ivranye	40a/2
Kalkandelen	40a/2
Karınabad	31b/2, 33a/2, 33a/4
Kızılağaç Yenicesi	33a/4
Kırçova	40a/2
Kratova	40a/2
Köprülü	40a/2
Köstendil	40a/2
Kumanova	40a/2
Mangâliye	33b/1
Nevahi	31b/2
Niğbolu	5b/1, 18b/2, 36a/1, 36a/2
Petriç	40a/2
Pulmiye	34b/6, 35a/2, 45a/1
Radomir	40a/2
Radovişte	40a/2
Razlık	40a/2
Samakov	40a/2
Silistre	31a/4, 33b/3, 33b/4
Sofya	40a/2
Şehirköy	40a/2
Tikveş	40a/2

Tablo 19: (Devamı)

Kaza	Kayıt No
Timok	45a/1
Tirnovi	18b/5
Üsküp	40a/2
Vidin	5a/1, 5a/3, 13b/2, 20a/1, 23b/4, 34b/6, 42a/2, 45a/1, 47b/1
Zağra-i Cedid	40a/2
Sancak	Kayıt No
Fethü'l-İslam	44a
Niğbolu	36b/2
Vidin	z1/5, z1/6, 13b/2, 15b/1, 32b/2, 37b/1, 39a/1, 43b/1, 44a, 46a/2
Nahiye	Kayıt No
Belgradçık	z1/6, 36b/1, 38b/1, 39a/1
Karye	Kayıt No
Delgoşofçe	z2/6
Direnovçe	22a/5
İzlatotirne	27a/4
Julen	18b/5
Kerim Beg Çiftliği	26a/4
Kotore	27a/4
Lokofçe	32b/5
Nova Selce	1b/3
Orşic	20a/1
Yaş	15b/6
Kasaba	Kayıt No
Banaluka	33a/1
Hezargrad	28b/1
Koyluç	15b/9
Rahova	17b/1

2.3.2. Defterde Adı Geçen Mahalle İsimleri

Osmanlı Devletinde, mahalle anlayışı insanların birbirini tanıdığı ve belirli meselelerde birbirlerine karşı sorumlu olduğu birlik ve dayanışmanın olduğu yerler şeklinde tanımlanmaktadır.²⁵⁷ Mahalle, caminin zaviyenin veyahut da bir imaretin etrafında şekillenmiş olup, meslek ve inanç açısından benzerlik taşıyan kişilerin evlerinin yer aldığı yaşam alanıdır. Müslüman ve Gayr-i Müslümin bir arada yaşadığı mahalleler var olmakla birlikte ayrı inanca sahip olan kişilerin ayrı mahallelerde de yaşadığı bilinmektedir. Ancak mahalleler arasında bir duvar veyahut ayırım oluşmasına sebebiyet verecek bir yapı bulunmamaktadır.²⁵⁸ Mahallelerin idari

²⁵⁷ Özer Ergenç, “Osmanlı Şehrindeki “Mahalle”nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine”, **Osmanlı Araştırmaları**, (IV), İstanbul, 1984, s. 69.

²⁵⁸ Özer Ergenç, **XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya**, İstanbul, 2012, s. 57.

fonksiyonuna baktığımızda kadının temsilcisi görevini üstlenen imamlar yönetici konumunda idi. Gayr-i Müslim mahallelerde ise ruhani reis veya kocabaşlar bulunmaktaydı. Mahallelerde insanlar birbirlerine karşı kefil olmanın yanı sıra imamın bütün ahaliye kefilliği söz konusudur.²⁵⁹ Mahalle ahalisinin huzur içerisinde yaşaması da önemli unsurlardan birisidir. Nitekim ahali rahatsız olduğu ve sosyal yaşamı bozan riayet etmeyen kişileri mahalleden gönderme hakkına sahiptir.²⁶⁰ Bu bağlamda asayiş kayıtlar içerisinde kişilerin sürgün edildiğinden bahsetmiştik.

Mahalle isimlerini analiz ettiğimizde defterde toplamda 18 adet mahalle ismi geçmektedir. *Alaca Tekye*, *Şeyh Ahmed* ve *Mezid Beg* mahalleleri kayıtlarda en çok zikredilen mahalle isimleridir. Mahalle isimlerinin bazıları bir meslek grubunun ismini bazıları ise kişi adları veyahut cami isimlerinden aldığı göze çarpmaktadır. Mahalle kişilerin tanıtımında önemli bir faktördür. Nitekim bir kişi tanıtılırken yaşadığı mahallenin ismiyle tanıtılmaktaydı. Araştırdığımız defterde bu minvalde birçok örnek bulunmaktadır. Örneğin; *Alaca Tekye Mahallesinden Hüseyin Beşe bin Mehmed*,²⁶¹ *Şeyh Ahmed Mahallesi sâkinânından Atika bint-i Lapadan*²⁶² gibi.

Defterdeki mahalle isimleri ifade edilmesi bakımından çeşitlilik arz etmektedir. Şöyle ki; *Alaca Tekye* mahallesi karşımıza *Alaca Tekye*, *Alaca Tekye Cami* ve *Tekye* mahallesi olarak da çıkmaktadır. *Bedreddin* mahallesi ise aynı zamanda *Kadı Bedreddin* mahallesi olarak da zikredilmektedir. Öte yandan *Beşir Hacı* mahallesi *hem Beşir Hoca hem de El-Hac Beşir* şeklinde de geçmektedir. *Debbağ* mahallesinin farklı söyleniş biçimi ise *Debbağ Pervanedir*. *Çavuş* mahallesi ise *Çavuş Cami* olarak da mevcuttur. *Hacı Ferruh* mahallesi ise *El-Hac Ferruh* şeklinde de yer almaktadır. Bir başka mahalle ise *Şeyh Ahmed* mahallesidir. *Şeyh Ahmed*, *Şeyh*, *Şeyh Ahmed Cami*, *Şeyh Ahmed Efendi*, *Şeyh Ahmed Efendi Cami* şeklinde 5 farklı ifade ediliş biçimi vardır.

Tablo 20: Defterde Adı Geçen Mahalle İsimleri

Mahalle	Kayıt No
Alaca Tekye	z1/4, 1b/3, 2b/1, 4a/2, 4a/3, 19b/9, 21a/2, 23a/4, 24a/7, 24b/1, 27a/2, 27b/2, 32a/1, 32a/3
Bedreddin	16a/1, 20a/4, 27a/1
Beşir Hacı	12b/4, 15a/5, 17a/5, 28b/3, z2/2
Boyar	7b/4, 20b/2
Çavuş	1a/3, 10b/4, 21b/7, 24b/4, 25a/1, 30b/2
Çeribaşı	20a/3
Çingane	8b/4

²⁵⁹ İlber Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, Ankara, 2008, s. 305.

²⁶⁰ İsmail Kıvrım, “Osmanlı Mahallesinde Gündelik Hayat (17.Yüzyılda Gaziantep Örneği)”, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 2009, s. 246-247.

²⁶¹ (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 23a/4.

²⁶² (VŞS), Defter No 8 (1132), ss. 26b/3.

Tablo 20: (Devamı)

Mahalle	Kayıt No
Debbağ	8b/1, 10a/3, 31a/5, z2/3
Hacı Ferruh	3b/2, 15a/6, 20b/1, 25b/1, 27b/3
Halil Hacı	5b/2
Şeyh Ahmed	2a/3, 13b/3, 21b/1, 23b/3, 24a/1, 26b/3, 48a/1, z2/7
Kıbtiyân	32a/2
Mansur Hoca	8a/2
Mezid Beg	z1/1, 3b/1, 3b/2, 20a/2, 24a/3, 48a/4, z2/3
Mustafa Paşa	8b/2
Orta Tuna	16a/4, 26b/1, 28a/3, 32b/3
Paşa	14a/1, 14a/2, 28b/2, 31a/2, 31b/1
Süleyman Çavuş Cami	23a/3

2.3.3. Defterde Adı Geçen Şahıslar ve Görevleri

Defterde yer alan görevliler iki sınıf şeklinde tasnif edilmiştir. Ehl-i örf, Osmanlıda askeri sınıfı temsil etmektedir. Ehl-i örf tımar ve kul statüsü içerisinde olanlar şekilde ikiye ayrılmaktadır. İlmiye sınıfı olarak da ifade edilen ehl-i şer ise toplumdaki din, eğitim, öğretim ve yargı gibi görevleri üstlenen sınıf olarak açıklanmaktadır.²⁶³ Mevcut kayıtlara göre 29 adet ehl-i örf görevi bulunurken, 10 adet ehl-i şer görevi bulunmaktadır.

Tablo 21: Defterde Adı Geçen Şahıslar ve Görevleri

Görevler ve Unvanlar Ehl-i Örf ve Diğerleri	İsim	Kayıt No
Arabacıbaşı	Ali Beşe	33a/3
	Ali Beşe ibn-i Mustafa	33a/2
	Çakır İbrahim bin Muharrem	33a/4
	Deli Mehmed	31b/2
	Es-Seyyid Ahmed	34a/2
	Es-Seyyid Mehmed	33b/1
	Hüseyin Ağa	33b/3
	İbrahim Beşe	31b/2
	İbrahim bin Mehmed	33a/2
	Mehmed bin İbrahim	31a/4
	Mehmed bin Receb	33a/2
	Nedelko	31b/2
	Petko veled-i Nikola	33a/3
	Seyyid Mürteza	33b/2
	Süleyman Tiryaki	34a/1
	Topuz Ali Beşe	31b/2
Yar Mehmed İsmail	33b/5	

²⁶³ Bahaeddin Yediyıldız, “Osmanlı Toplumunu”, **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, 1, Ekmeleddin İhsanoğlu (Ed.), İstanbul, 1994, s. 450, 457-458.

Tablo 21: (Devamı)

Görevler ve Unvanlar Ehl-i Örf ve Diğerleri	İsim	Kayıt No
Asesbaşı	Ahmed Ağa bin Hasan	24a/4
	Halil Çavuş	21a/2
Beytü'l-Mâl Emni	Es-Seyyid Mustafa Ağa	2a/1
	Ömer Ağa	31b/1, 32a/2
	28. Cemâ'atın Çorbacıbaşısı Mustafa Ağa	27b/8, 28a/1, 28a/4, 28b/1, 28b/4, 29b/1, 31b/3
	58. Cemâ'atın Çorbacıbaşısı Seyyid Mustafa Ağa	2a/1, 2a/2, 12b/1, 12b/2, 14b/1, 14b/2, 14b/3, 14b/4, 14b/5, 14b/6, 18a/3, 18a/4, 18a/5, 21a/3, 28b/4
92. Cemâ'atın Çorbacıbaşısı Süleyman Ağa	32b/2, 34b/3	
Bina Emni	El-Hâc Hasan Ağa	1b/2, 43b/1
	Hasan Ağa	17b/3, 17b/6, 18b/3, 18b/5, 19b/1
Bölükbaşı	Bölükbaşı Yusuf	21a/5
	Hasan Bölükbaşı	1a/3
	Hüseyin Bölükbaşı Ahyolu	18b/5
	Pehlivan İbrahim Beşe	31b/2
	İbrahim bin Mehmed	33a/2
	İsmail Bölükbaşı	26b/1
	Mahmud Bölükbaşı	1a/3
Pehlivan İbrahim Beşe	31b/2	
Cebeci başı	Cebeci başı	22a/3
	Cebeci başısı Mehmed Ağa	6b/2
Çukadar	Ahmed Ağa Çukadar (...)	6b/1
	Ali Çukadar Bakkal vekil-i	7b
	Salih Çukadar	7a/2
	Hasan Beşe Bin Ali Çukadar	27b/3
	Hüseyin Çelebi Çukadar Turnacı-yı Vidin	28a/1
	Mustafa Ağa Çukadar Vezîr-i Mükerrrem Muhâfız Vidin	32a/1
	Salih Çukadar	7a/2
Defterdar	Es-Seyyid Mahmud Efendi Defterdar-ı Vidin	4a/1, 5b/1, 24b/4, 30b/1, 42a/3
	Vidin Defterdâr-ı Mustafa Ağa	32b/4
	Defterdâr Efendî	34b/4, 34b/5
	Baş Defterdârım El-Hâc İbrahim	42a/2, 42b/1, 46b/1, 47a/1
Divan Efendisi	Mehmed Efendi	25b/1
Dizdar	Abdul Aziz ibn-i Ahmed	23b/4
	İbrahim Ağa	6b/1, 6b/2, 25b/2
	İbrahim Ağa Dizdâr-ı Salak	24a/4
	Şahin Ağa	46b/3
	Belgradçık dizdarı Mürteza Ağa	z1/6

Tablo 21: (Devamı)

Görevler ve Unvanlar Ehl-i Örf ve Diğerleri	İsim	Kayıt No
Duhûl Emîni	El-Hâc Hasan Ağa	1b/2
Gümrükçübaşı	El-Hâc Hasan	36b/2
	Vidin Gümrükçüsü Şa‘bân	41b/1
Hazinedar	Mehmed Ağa Hazinedar	6b/1
	Hazinedar Ömer Ağa	16b/3, 16b/4
	Halil Çelebi	19b/1
Katip	Katib İbrahim Efendi	1b/3
	Katib-i Divan Mehmed Efendi	47b/3
Kayyum	Kayyûm El-Hâc Osman	1a/3
Kapudan	Kapudan Yusuf Ağa	27a/1, 42a/1, 42a/2
Kethüda	Ahmed Ağa (...) Hüseyin Kethüda	24b/4
	Ahmed Ağa Kethüda	6b/1
	Ahmed Ağa Kethüda-yı Gönüllüyan	20b/4
	Ahmed Kethüda	1a/3, 18a/2
	Ahmed Kethüdası Kara Mehmed Paşa	17a/5
	Ali Kethüda	15b/9
	Begzade Çukadar Kethüdası	29b
	El-Hâc Süleyman Kethüda-yı Etmekçiyan	19b/6
	Fındıkzade İbrahim Kethüda	25b/4
	Gönüllüyan-ı Yemin Kethüdası Ahmed Kethüda	26b/1
	Hacı Süleyman Kethüda-yı Sakayin	23b/3
	Hasan bin Ahmed Kethüda	1a/3
	Hasan Kethüda bin İsmail	21a/5
	Hüseyin Kethüda	25a/1
	Hüseyin Kethüda Gureban	23a/1
	Hüseyin Kethüda ibn-i Ca‘fer	26b/1
	Hüseyin Kethüda ibn-i Osman	31b/1
	İbrahim ibn-i Abdu'l-hey Kılıççılar Kethüdası	15b/8
	Kapucular Kethüdası Mehmed Ağa	26b/3
	Kethüdayeri Abdurrahman Ağa bin Ömer	35a/2
	Mehmed Ağa Kethüda-yı Bevvabin	6b/1
	Musa Kethüda	1a/3
	Mustafa Beşe Kapu Kethüdası	17a/2
	Mustafa Beşe Tunacıların Kapu Kethüdası	32b/1

Tablo 21: (Devamı)

Görevler ve Unvanlar Ehl-i Örf ve Diğerleri	İsim	Kayıt No
Mataracıbaşı	Nazır Kethüdası Mehmed Ağa	20a/5
Menzilci	Menzilci Halil Ağa	z1/5, 5a/1, 5a/5, 22a/3
Mübaşir/ Muhzır	Ali Ağa	10a/5, 26b/3
	İbrahim Çelebi El-Muhzır	z1/4, 1b/3, 19b/6, 19b/7, 23b/4, z2/7
	İbrahim El-Muhzır	48b/2, 48b/3
	Muhzır İbrahim Çelebi	27a/3, 48a/5
	Muhzır İbrahim Hâce	48b/4
	Mustafa	1b/2
	Turnacıların Mübaşir-i Osman	6a/5
Mütevelli	Abdullah Efendi	7a/1, 9b/3
	Hasan Ağa	49a/1
	İbrahim Efendi	z2/7
	Mütevelli Hasan Efendi	1a/3
	Mütevelli Mehmed	2b/1
	Mütevelli vekili Ali Çelebi	1a/3
	Şa'bân Ağa	z2/7
Serdengeçti Ağası	Ali Ağa bin Ahmed	23b/3
	Ali Ağayı Serdengeçti	10a/5
	Serdengeçti Ağası Mustafa Ağa	30a
	El-Hâc Mehmed Tüfenkçi	7b
	Süleyman Ağa Tüfenkçi	27a/3
Topçubaşı	Abdullah Ağa Ser Topçuyan ibn-i Mustafa Ağa	24b/2
	Kara Hüseyin Beşe Sertopçu	17a/5
	Topçubaşı	22a/3
	Topçu Küçük Ali Beşe	24a/1
	Topçu Çorbacısı Hüseyin Ağa bin Hasan	8b/2
	Topçuyan Ağası Abdullah Ağa	6b/2
	Abdullah Ağa Topçubaşı	1a/2
	Topî Mustafa bin Süleyman	3b/2
	Topî Mehmed bin Osman	3b/2
Turnacıbaşı	Mustafa Ağa	17b/7
	Turnacıbaşı Ağa	10a/7, 17a/2, 18b/1, 27b/1
	Yusuf Ağa	19a/3
Vali	Vali Mehmed Beşe	8a/1
Vezir	Bender Muhafızı Vezirim Es-Seyyid Hüseyin Paşa	41a/2
	Hotin Muhafızı Vezirim Abdi Paşa	41a/2
	Niğbou Muhafızı Vezirim Hasan Paşa	41a/2
	Niş Muhafızı Vezirim Paşa	40a/2

Tablo 21: (Devamı)

Görevler ve Unvanlar Ehl-i Örf ve Diğerleri	İsim	Kayıt No
Vezir	Vidin Muhafızı Vezirim El-Hâc Mehmed Paşa	4b/2, 6a/2, 6b/1, 6b/2, 7a/2, 10a/7, 15b/5, 15b/6, 17a/2, 19a/3, 21a/5, 26b/3, 27b/2, 36b/1, 36b/2, 37b/1, 39a/1, 39b/1, 40a/2, 40b/1, 41a/2, 41b/1, 42b/1, 43b/1, 46b/1, 46b/3, 47b/2
	Vidin Vezir Bekir Mehmed Paşa	13b/2
Voyvoda	Eflak Voyvodası Nikolay	36a/1, 36a/2
	Şehir Voyvodası Ömer Ağa	31b/1
Yeniçeri Ağası	Yeniçeriyan Ağası Mehmed Ağa	32a/1
Yeniçeri Efendisi	İbrahim Efendi	20a/4, 23b/1, 25b/2
	Mehmed Efendi bin Hasan	1b/5
Görevler ve Unvanlar Ehl-i Şer‘	İsim	Kayıt No
Hatib	El-Hâc Hasan Efendi	1a/3, 3b/1
	İmam ve Hatib Abdullah Efendi	48a/1
	İmam ve Hatibi Hasan Efendi	z2/1
	İmam ve Hatibi Eş-Şeyh Mustafa Efendi	16b/2
	Mehmed Efendi El-Hatib	22a/1, 22a/4
	Mustafa Efendi El-Hatib	21b/5
	Zeycül Hatib Mustafa Efendi El-Hatib	4a/2
İmam	Ahmed Efendi	2b/1, 4a/3, 21a/4, 23a/4, 28b/3, 32a/3
	Ahmed Efendi El-İmam	9b/3, 24b/1, 48a/1
	Ali Efendi El-İmam	16b/2, 34b/3
	Berber Hasan Efendi El-İmam	48a/1
	Beşlüyan İmam-ı Kör Mehmed Ağa	6a/1
	El-Hâc Hasan Efendi	1a/3
	El-Hâc Hasan Efendi El-İmam	48a/1
	Flordin İmamı El-Hâc Hasan	25b/4
	Hasan Efendi	8a/1, 10a/3, 30b/2
	Hasan Efendi El-İmam	19b/6, 32b/3
	Hüseyin Efendi El-İmam	48a/1
	Hüseyin Efendi El-İmam-ı Tekye	48b/4
	İmam Hüseyin Efendi	28b/4
	İmam-ı Feridun İbrahim Çelebi	48b/5
	İmam-ı sani Mustafa Efendi	48a/1
İmam ve Hatibi Abdullah Efendi	48a/1	

Tablo 21: (Devamı)

Görevler ve Unvanlar Ehl-i Şer‘	İsim	Kayıt No
İmam	İmam ve Hatibi Eş-Şeyh Mustafa Efendi	16b/2
	İmam ve Hatibi Hasan Efendi	z2/1
	İmam ve Müezzîn Hüseyin	4a/3
	Mahmud Efendi El-İmam	27a/1
	Mehmed Efendi	30b/3
	Mehmed Efendi El-İmam	1a/3, 23b/3, 48a/1
	Mustafa Efendi El-İmam	24a/3, 48a/1
	Salih Efendi El-İmâm	32b/3
	Şeyh Mustafa Efendi El-İmam	z1/1
	Yusuf Efendi El-İmam	17a/5, 24a/3, 30b/2
	Yusuf Efendi ibn-i Mahmud El-İmam	26b/3
Kadı	Abdullah Efendi	15b/9
	Mevali Hasan ibn-i Ahmed	17a/5
	Sabika Vidin kadısı Ramazanzâde Abdurrahim Efendi	49a/1
	Vidin Kadısı	1a/1, 5a/1, 5a/2, 5a/3, 5a/4, 5a/5, 10a/7, 10b/1, 16a/2, 16a/5, 18b/1, 19a/1, 19b/2, 19b/4, 26a/2, 37a/1, 39a/1, 39b/1, 41b/1, 42b/1, 46a/2, 46b/2, 47b/1, 47b/2.
	Vidin Kadısı Mustafa Efendi	49a/1
Monla	Ahmed bin Mehmed	13b/2, 20b/1
	Derviş Ahmed ibn-i Mehmed K 8	19a/4
	Ebubekir ibn-i Süleyman	21b/7
	El-Hâc Abdullah El-Monla	21a/4
	Hacı Ömer bin Abdullah	17a/1
	Hasan bin Ahmed	1b/3
	Hasan bin Mehmed Çelebi	2b/1
	Hasan bin Zülfikar	8b/2
	Hüseyin bin Mustafa	5b/1
	Monla Abdullah	27b/7
	Monla Abdullah Ağa Kerim Begzâde	26a/4
	Monla Abdullah Çelebi ibn-i Mehmed Ağa	25b/2
	Monla Abdülkadir Efendi	26b/1, 27b/7
	Monla Ahmed	z1/4
	Monla Ahmed Efendi	25b/4
	Monla Ali	26a/1
Monla Derviş Abdülkerimzade	26a/4	

Tablo 21: (Devamı)

Görevler ve Unvanlar Ehl-i Şer‘	İsim	Kayıt No
Monla	Monla Efendi	26b/3
	Monla Hamza	1a/3
	Monla Hasan	z1/2, 15b/9, 32a/2, z2/3
	Monla İbrahim	23a/4, 26a/1
	Monla Mehmed Turnacıların	30b/5
	Monla Mustafa	15b/9
	Monla Saltuk	33b/4
Mukabeleci	Mukabeleci Osman Efendi	8a/3, 15b/8, 24b/2, 25b/1
Müderris	Abdullah Efendi El-Müderris	13b/3, 20b/2, 20b/3, 23b/4
Müezzin	Ali Çelebi	3b/1, 3b/2, 18a/1
	El-Hâc Ahmed El-Müezzin	z2/1
Müezzin	El-Hâc Hasan bin Mehmed El-Müezzin	7b/4
	Hasan Halife	18a/1
	İmam ve Müezzin Hüseyin	4a/3
	Monla Ali El-Müezzin	z2/1
	Mustafa Beşe Müezzin	8a/1
	Müezzin El-Hâc Ahmed	16a/1
	Müezzin Şa‘bân Çelebi	31b/1
	Şa‘bân Çelebi El-Müezzin	9b/3
Müftü	El-Hâc Mustafa Efendi	5b/4
	Eş-Şeyh Mustafa Efendi Müft-i vilâyet	48b/4
	Müftü Efendi	4a/3, 6a/5
Naib	Mustafa Efendi	37a/2
Vaiz	Ahmed Efendi El-Vâiz	13b/3

2.3.4. Defterde Adı Geçen Meslek Grupları

Araştırdığımız defterdeki kayıtlarda meslek grupları çeşitlilik arz etmekle birlikte defter içerisinde hallaç, terzi, bakkal, ekmekçi, habbaz, kasap, kürkçü, sarraç, berber, mimar, nalband, kalfa, usta, cerrah, reis, tercüman, dellalbaş ve odabaşı gibi meslekler yoğunluktadır. Tekstilde terzi, gıda da ekmekçi, habbaz, kasap, deriyle ilgili meslek grubunda ise kürkçü ve sarraç artarda gelmekte iken ustalık gerektiren mesleklerde berber, kalfa ve usta mesleklerinin ön plana çıktığını görmekteyiz. Diğer meslek kolları olarak belirttiğimiz meslek dallarında ise dellalbaş ve odabaşı mesleğinden kayıtlarda fazlaca bahsedilmektedir. Meslekler dönemin sosyo-kültürel ve ekonomik yapısı hakkında bilgiler vermektedir. Elde edilen veriler ışığında kürkçü, kalfa ve ekmekçi meslek gruplarında Gayr-i Müslimlerin üstünlüğünün söz konusu olduğunu söylemek mümkündür. Meslek grupları ve meslek sahipleri hakkında ayrıntılı bilgi için bakınız tablo 22.

Tablo 22: Defterde Adı Geçen Meslek Grupları

Tekstil ile İlgili Meslek Kolları	İsim	Kayıt No
Hallaç	Hallaç Hacı	5b/5
Terzi	Derzi başı	7a/2
	Derzi Mustafa Beşe	29b
	Karabet Derzi başı	7a/2
	Güveş Ali	1a/3
	İbrahim Beşe	6a/3
	Mehmed Beşe	6a/3
Gıdayla İlgili Meslek Kolları	İsim	Kayıt No
Bakkal	Bakkal Hasan Beşe	30a
	Çorbacı Bakkal Muhzır	31a/1
Balçı	Balçı Kenan	26b/4
Habbaz (Ekmekçi)	Apostoli	10a/5
	Ekmekçi başı Ohan	23a, 32b/4, 34b/5
	Etmekçi Usta	23b/2
	Milvan	21a/1
	Miri Etmekçi başı Arakil	32b/4
	Miri Etmekçi başı Kırkor	22b/1
	Arakil	4a/1
	Bektaş bin Ser Habbazin	22a/4
	Habbaz Ohan	8b/5, 30b/1, 34b/4
	Miri Habbaz Kırkor	4a/1
	Miri Habbaz Şahin	21b/3
	Ser Habbaz Mehmed Ağa bin	24b/2
	Kasap	Baba Dostu Kasab
Kasab başı Halil Beşe		9b/1
Kasab Hasan Beşe		17a/5
Kasab Mehmed Beşe		15b/9
Ser Kasaban-ı Hassâ Hâcı Osman Ağa		22a/4
Ser Kasaban Halil Beşe		24a/6
Deri ile İlgili Meslek Kolları	İsim	Kayıt No
Kürkçü	Kürkçü İstanço	7b/4
	Kürkçü başı Yanaki veled-i Yorgi	13b/1
	Petko veled-i İstaneya	13b/1
	Sabık Kürkçü başı Simo veled-i Andelko	13b/1
Sarraç	Ebubekir Beşe	19a/4
	El-Hâc Mehmed	27a/1
	Sarrac başı Kasım bin Hacı	6a/5
Sarraç	Sarrac oğlu Abdülbaki	1a/3
	Sarrac oğlu Ahmed	24b/2
	Süleyman Beşe	7a/2

Tablo 22: (Devamı)

Ustalık ve El Becerisi Gerektiren Meslek Kolları	İsim	Kayıt No
Berber	Berber Hasan Efendi El-İmam	48a/1
	Berber Yusuf Beşe	30b/2
	İbrahim Çelebi	15b/8, 23b/3, 25b/4
	İbrahim Çelebi Ser-Tıraş	23b/3
Duvarcı	Duvarcı Mehmed Çelebi ibn-i Yusuf	24a/1
Haffaf	Mehmed Beşe bin Mustafa	22a/1
	Mehmed İbrahim Hüseyin Beşe	8a/1
	Seyyid Ahmed El-Haffaf ibn-i Mustafa	7b/4
Kalfa	Duvarcı neccarların kalfası Gorgi veled-i Angeli	17b/5
	Gorgi veled-i Fotye	17b/6
	Minoli veled-i Nikola	17b/6
	Mişeli veled-i Yaki	17b/6
	Varko veled-i Ragan	17b/6
	Yaki veled-i Meşri	17b/6
	Yuni veled-i Yaki	17b/6
Kuyumcu	Penayod Kuyumcu	7a/2
Mimar	Halil Ağa Mi'mâr	24a/7
Mumcu	Mumcu Kosta	20b/2
	Mumcubaşı Abdi Beşe	17b/7
Nalband	Na'lband Mehmed Beşe	23a/4
	Na'lbandbaşı Mustafa Beşe	17a/4
Usta	Ahmed Usta	28b/4
	Çabukzâde Usta Mustafa	1a/3
	Hüseyin Usta	28b/4
	Hüseyin Usta ibn-i Ali	32a/3
	Ömer Usta	29b, 30b/2
	Sancı Mustafa Usta	1a/3
Sağlıkla İlgili Meslek Kolları	İsim	Kayıt No
Cerrah	Mehmed Çelebi	27a/2
	Mustafa Çelebi	8a/1, 15b/8
Diğer Meslek Kolları	İsim	Kayıt No
Attâr	Abdülbaki Çelebi Attarzâde	48b/1, 48b/2
	Attârzâde Abdülbaki Beşe	1a/3
Balıkçı	Balıkçı Kara Mehmed	25a/1
Değirmenci	Değirmenci Mustafa	8a/1, 8b/1, 28a/4, 32b/4
Dellak	Dellak Mustafa	1a/3
Dellâl (Dellalbâşı)	Ali bin Mehmed	7b/4
	Dellalbaşı Mehmed Beşe	30a
	Dellalbaşı Ömer Beşe	8b/1, 17a/2
	Kara Hüseyin Dellal	7a/2, 8b/1, 30a
	Talim Ali Dellal	3b/2

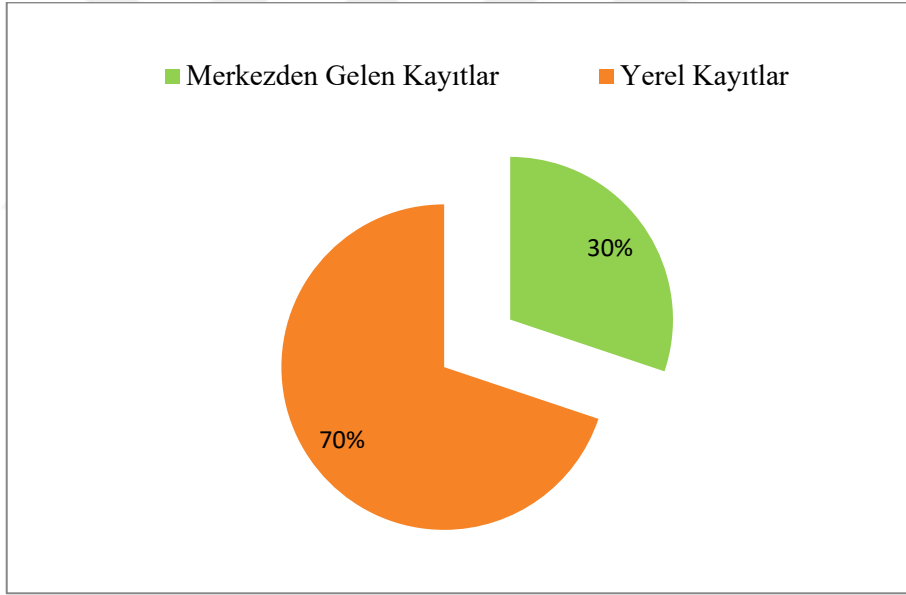
Tablo 22: (Devamı)

Diğer Meslek Kolları	İsim	Kayıt No
Eskici	Eskici oğlu Ahmed	4a/3
Kantarçı	Mehmed	20a/4
Mehter	Hasan Ağa Mehter	7a/2
	Mehter Ahmed	7a/2
Mücellid	Ahmed Beşe	18a/4
Odabaşı	Ahmed Odabaşı	2b/1, 32b/1
	Ali Odabaşı	20a/4, 27b/4
	Ali Odabaşı ibn-i Abdülbaki	8a/3
	Behçet Odabaşı	31b/1
	Durak Odabaşı	4a/5
	Elli Sekizer Odabaşı	7b/3
	Hasan Odabaşı ibn-i İbrahim	8a/3
	Hüseyin Odabaşı	15a/6, 25a/1
	İsmail Odabaşı	30b/5
	Mehmed Odabaşı	21b/1, 34b/3
	Odabaşı Bektaş Beşe	30b/4
	Osman Odabaşı	1b/3
	Ömer Odabaşı	24b/2
	Salih Odabaşı	24b/2
	Süleyman Odabaşı	7b/3, 8a/1, 20a/4
	Yamaklar Odabaşısı Ali Beşe	31a/2
	Yamaklar Odabaşısı Bektaş Beşe	29b/1
	Yamaklar Odabaşısı ibn-i Mustafa	48b/3
Yamaklar Odabaşısı Top İbrahim	30a	
Reis	Hacı Süleyman Reis	24b/3
	Sefain Reislerinden Hüseyin bin Hasan	5b/1
Saatçi	Sâ'atçi Hasan	16a/6
Saka	Saka Ali Beşe	30a
	Saka Mustafa	18a/1, 26b/5
	Sakayancı Ahmed Beşe	1a/3
Tercüman	Tercüman Ahmed	36b/2
	Tercüman-ı Kontine	36b/2
Tütüncü	Ömer Beşe	7a/2

SONUÇ

1719-1720 yıllarında meydana gelen olayları ihtiva eden 8 Numaralı Vidin Şer'iyye Sicili ile Vidin'in siyasi, ekonomik, sosyo-kültürel ve dini hayatına ışık tutulmaya çalışılmıştır. Çalışmamızda 335 kaydın olması ve çeşitli konular barındırması Vidin'e farklı yönlerden bakabilmemizi sağlamıştır. 335 kaydın içerisinde hem yerel kayıtların hemde merkezden gelen beratlar, fermanlar ve buyruhdular gibi kayıtların varlığı söz konusu iken kayıtların çoğunluğunu yerel kayıtlar oluşturmaktadır. (Bkz. Grafik 5) Yerel kayıtların içerisindeki asayiş, borç-alacak, mülk satışları, miras-muhallefât ve senet vb. kayıtlar sayı bakımından üstün durumdadır. Defterin içerisinde merkezden gelen kayıtları bulunması defterin önemini daha da artmıştır.

Grafik 5: Merkez ve Yerel Kayıtların Yüzdelik Dağılımı

İncelediğimiz sicil aracılığıyla birçok bilgiye ulaşabilmekteyiz. Asayiş kayıtları sayesinde dönemin düzenine, işleyişine, güven ve huzur ortamının bulunup bulunmadığına hakkında bilgiler elde edebilmekteyiz. Huzur ve güvenin tesisi mahalle yaşamında en önemli unsurlardan birisidir. Huzursuzluğa ve asayişsizliğe sebep olan kişilerin ihraç edildiğini kayıtlar açıkça ortaya koymaktadır. Vidin'de asayiş olaylarını irdelediğimizde karşımıza en çok yaralamalar dair kayıtlar çıkmaktadır. Bu çerçeveden baktığımızda Vidin'de merkezi otoriteyi sarsacak bir asayişsizliğin veyahut isyanın meydana gelmediğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Kayıtlar Osmanlı Devleti'nde ki şikayet ve denetim mekanizmasının işlevliği hakkında ipuçları vermektedir. Nitekim kadın-erkek, Müslüman - Gayr-i Müslim, çocuk ya da yetişkin ayrımı yapılmadan kişilerin mahkemeye başvurabildiğini ve haklarını elde edebildiğini görmekteyiz. Yani isteyen herkes Osmanlı mahkemelerine müracaat edebilmekteydi. Gerek borç-alacak gerekse boşanma, asayiş gibi kayıtlarda kişilerin şikayetleri sonucu mekanizmanın işlediğini anlayabilmekteyiz. Lakin, şikayet yeterli olmamakla birlikte kayıtlarda mühim bir yere sahip olan şahitlik meselesi bulunmaktadır. Kişilerin sunmuş oldukları şikayetleri şahitler eşliğinde kanıtlamaları gerekmektedir. Öyle ki, kurulan bu düzen Gayr-i Müslimlerin dahi güveninin tesis edilmesini sağlamıştır. Çünkü mahkemelerde herşey kayıt altında alınmakta idi. Osmanlı Devleti'nde gündelik hayatta, Gayr-i Müslim ve Müslümanların bir arada yaşadığını, herhangi bir dini, etnik veya dil ayrımı söz konusu olmadığını ifade edebiliriz. Hatta bu yaşayışın çok yönlü olduğunu söylemek mümkündür. Araştırdığımız kayıtlar içerisinde Müslümanların ve Gayr-i Müslimlerin alışveriş, ticaret ve kefillik gibi hadiselerde iç içe olduğunu görebilmekteyiz.

Siciller toplumsal yaşayışının yanı sıra mülk satışları, borç, tereke kayıtları, vakıflar, senetler, mehir ve nafaka miktarları üzerinden toplumun sosyo- ekonomik yaşantısı hakkında bilgiler vermektedir. Dönemin ev veyahut arazi, dükkan fiyatlarından, kişilerin birbirine verdiği borç ya da rehin olarak bıraktığı mallardan, şahısların ölümü sonrasında geride kalan mal ve eşyalarından, evlenirken ve boşanırken verdiği mehir, nafaka miktarlarından yola çıkarak dönemin ekonomik şartları hususunda yorum yapabilmekteyiz. İncelediğimiz dönem de ekonomik şartların orta düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Osmanlı'nın sosyal hayatında önemli bir yer edinen vakıf müessesesinin varlığı, amacı ve kurulum aşaması dönemin analiz edilmesini sağlayan bir diğer unsur niteliğindedir.

Kadı sicillerin sağlamış olduğu argümanlardan birisi de Osmanlı'nın kadına vermiş olduğu değer göz önüne serilmesidir. Kadın gerek evlenirken gerekse boşanırken bir takım haklara sahiptir. Erkeklerin kadınları bakması, ihtiyaçlarını karşılaması sorumluluğu olarak görülmektedir. Kadınların mehir ve nafaka haklarının olduğu sıkça sicilde geçmektedir. Ancak sicillerde kadınların boşanma uğruna birçok kez haklarından feragat ettiğine de rastlamaktayız.

Vidin şer'iyye sicili ile birlikte, Vidin'de ki idari birimlere ulaşılmış olup, kaza, sancak, nahiyeye, kasaba, karye ve mahalleler ifade edilmektedir. Ayrıca idari birimlerin varlığı günümüz ile gerek dil anlamında gerekse idari yapısı hakkında kıyaslama yapılabilmesini kolaylaştırmaktadır. Defterde adı geçen kişilerin isimleri ve unvanları, meslek grupları dönemin hem idari hem de ekonomik yapısı hakkında bilgi vermektedir. Örneğin; tekstille ilgili terzi, gıda ile ilgili habbaz ve kasap, deriyle ilgili kürkçü ve sarraç el mahareti icap ettiren mesleklerle ilgili berber, usta, kalfa ve nalband diğer mesleklerdense dellal ve odabaşı yer almakta olup, dönemin ticaret ve esnaf yapısı ile ilgili malumatlar içermektedir. Ticaret hayatında Müslümanları ve Gayr-i Müslimleri bir arada

görürken özellikle habbaz, kürkçü ve kalfa meslek gruplarını Gayr-i Müslimlerin oluşturduğunu, tercümanlık ve mumcu mesleğinde ise iki dini grubun oluşturduğunu dile getirmek gerekmektedir.

Merkezden gelen kayıtlar dönemin siyasi, idari ve ekonomik yaşayışını anlamamıza katkı sunmaktadır. Kayıtlarda tayin ve atamaları, vergilerin tahsili, dışardan gelenlerin belirli bir süre ile vergiden muaf tutulması, mukataaların idare edilmesi, menzil işleri, ahidname gereği yapılan ticaret, tuz satışı için uyulması gereken kurallar ve gümrük kontrolü gibi hususların yer alması dönem hakkında mühim bilgilere ulaşmamızı sağlamıştır. Tetkik ettiğimiz dönem Vidin için önem arz eden kalenin yapılma aşamasına tekabül etmektedir. Kale inşası için yapılan harcamalar, kale inşası için taş temini ve işçi temini, kale inşasında çalışanların ücretleri vb. kayıtların varlığı elde edilen veriler arasındadır.

Zikrettiğimiz üzere Vidin Kadı sicilleri çok yönlü olması hasebiyle Vidin'e geniş bir çerçeveden bakmamızı sağlamıştır. Şahsın hukuku, aile hukuku, miras hukuku, borçlar hukuku, eşya hukuku ve ceza hukukuna dair hükümler yer almaktadır. Hükümler neticesinde yapılan transkripsiyon ve değerlendirme ile zihnimize bir Vidin portresi çizilmektedir. Bu portre ile Vidin Şer'iyye Sicilleri alanında ki boşluğa bir katkı sağlamaya çalıştık. Ortaya çıkarmış olduğumuz çalışmanın, ilerde çalışma yapacak olan kişilere faydalı olması temennisindeyiz.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

a. Arşiv Kaynakları

Vidin Şer'iyeye Sicilleri (VŞS), Defter no. 8 (1132).

b. Diğer Kaynaklar

Abdi Tarihi 1730 Patrona İhtilâli Hakkında Bir Eser (2014), Haz. Faik Reşit Unat, Ankara.

Abdurrahmân Abdî Paşa Kanunnâmesi (2012), Haz. H. Ahmet Arslantürk, İstanbul.

Acar, H. İbrahim (2010), "Tâlak", **DİA içinde**, 39 (496-500), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2011), "Tefrik", **DİA içinde**, 40 (277-279), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Adivar, Abdülhak Adnan (1982), **Osmanlı Türklerinde İlim**, İstanbul.

Akbulut, Mustafa (2002), "İbrahim Müteferrika ve İlk Türk Matbaası", Hasan Celal Güzel vd. (Ed.), **Türkler**, 14, *çinde* (919-926), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.

Akgündüz, Ahmet (1988), Şer'iyeye Sicilleri Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler, 1, İstanbul.

_____ (1990), **Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri**, 1, İstanbul.

Aktan, Hamza (2005), "Miras", **DİA içinde**, 30 (143-145), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Aktepe, Münir (1958), **Patrona İsyanı (1730)**, İstanbul.

_____ (1989), "Ahmed III.", **DİA içinde**, 2 (34-38), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Altınay, Ahmed Refik (1973), **Lâle Devri**, Ankara.

_____ (1988), **Hicri On ikinci Asırda İstanbul Hayatı (1100-1200)**, İstanbul.

Artuk, İbrahim (2013), "Zolota", **DİA içinde**, 44 (500-501), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Apaydın, H. Yunus (2010), "Şahit", **DİA içinde**, 38 (278-283), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

- _____ (2002), “Kefalet”, **DİA içinde**, 25 (168-177), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.
- Araç, Ünal (2015), “18.Yüzyıl İngiliz Gazetelerinde Osmanlı Kültürü: 1718-1730”, **HÜTAD**, (22), 7-27.
- Arık, Feda Şamil (1997), “Osmanlılar’da Kadılık Müessesesi”, **OTAM**, (8), 1-71.
- Aslan, Halide (2010), **Tanzimat Döneminde Din Değiştirme Hareketleri**, TDV.
- Aşıkpaşazade (1949), “Tevârîh-i Âl-i Osman”, **Osmanlı Tarihleri**, Düz. Nihal Atsız, İstanbul, 77-294.
- Atalar, Münir (1980), “Şer’iye Mahkemelerine Dâir Kısa Bir Târihçe”, **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi**, (4), Ankara, 303-328.
- Atar, Fahrettin (2005), “Muhâlea”, **DİA içinde**, 30 (399-402), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- _____ (2007), “Nikah”, **DİA içinde**, 33 (112-117), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- _____ (2009), “Sulh”, **DİA içinde**, 37 (481-485), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Aybakan, Bilal (2013), “Vekalet”, **DİA içinde**, 43 (1-6), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Aydın, M. Akif (1994), “Deyn”, **DİA içinde**, 9 (266-268), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- _____ (1994), “Osmanlıda Hukuk”, Ekmeleddin İhsanoğlu (Ed.), **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, 1, içinde (375-438), İstanbul.
- _____ (2002), “Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi”, Hasan Celal Güzel vd. (Ed.), **Türkler**, 10, içinde (15-20), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.
- _____ (2009), **Türk Hukuk Tarihi**, İstanbul.
- _____ (1992), “Osmanlılarda Aile Hukukunun Tarihi Tekamülü”, **Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi**, 2, Ankara, 434-455.
- Aydın, Mahir (2015), **Vidin Kalesi Tuna Boyu’ndaki İnci**, İstanbul.
- Aydüz, Salim (1997), “Lâle Devri’nde Yapılan İlmî Faaliyetler”, **Divan**, 3, 143-170.
- Bardakoğlu, Ali (1992), “Bey’”, **DİA içinde**, 6 (13-19), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

- _____ (1998), “Hibe”, **DİA içinde**, 17 (421-426), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- _____ (2013), “Vesâyet”, **DİA içinde**, 43 (66-70), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Barkan, Ömer Lütfi (1942), “İhtisâb Kanunları”, **Tarih Vesikaları Dergisi**, 1(5), 326-340.
- _____ (1951-1952), “Osmanlı İmparatorluğunda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler”, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, XIII, 56-79
- Başar, Fahameddin (1997), **Osmanlı Eyâlet Tevcihatı (1717-1730)**, Ankara.
- Başar, Gonca (2009), Osmanlılarda Üretim-Tüketim İlişkilerinde Adaletin Devlet Eliyle Tanzimi “Narh Uygulaması”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Berkes, Niyazi (1962), “İlk Türk Matbaası Kurucusunun Dini ve Fikri Kimliği”, **Bellekten**, XXVI (104), 715-737
- Berki, Ali Himmet (1940), **Vakıflar**, İstanbul.
- Berki, Şakir (1954), “Türk Miras Hukukunun Esasları”, **AÜHFĐ**, 11 (3) , Ankara, 175-221.
- Beydilli, Kemal (2007), “Pazvandoğlu Osman”, **DİA içinde**, 34 (208-210), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Cin, Halil (1988), **İslâm ve Osmanlı Hukukunda Evlenme**, Konya.
- Cin, Halil ve Akgündüz, Ahmet (1990), **Türk-İslâm Hukuk Tarihi**, 2, İstanbul.
- _____ (2011), **Türk Hukuk Tarihi**, İstanbul.
- Çağatay, Ömer (2015), **10 Numaralı Vidin Şer’iyye Sicil Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bitlis Eren Üniversitesi/ Mardin Artuklu Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetinkaya, Esra (2016), **Osmanlı Hukukunda Sulh Sözleşmesi: Üsküdar ve Bursa Şer’iyye Sicillerine Göre Borç İlişkilerinde Sulh Sözleşmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çınar, Fatma Esra (2018), **Bulgaristan Vidin Eyaleti 168 Numaralı Şer’iyye Sicili (Değerlendirme ve Metin)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çolak, Songül Çolak (2002), “Patrona Halil Ayaklanması’nı Hazırlayan Şartlar ve İsyanın Pây-ı Tahttaki Etkileri”, Hasan Celal Güzel vd. (Ed.), **Türkler**, 12, içinde (525-530), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.
- Daşcıoğlu, Kemal (2007), **Osmanlı’da Sürgün: Osmanlı Devleti’nin Sürgün Siyaseti (XVIII. Yüzyıl)**, İstanbul.

- _____ (2010) “Sürgün-Osmanlılar’da”, **DİA içinde**, 38 (167-169), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Deringil, Selim (2017), **19. Yüzyıl Osmanlı Devleti’nde İhtida ve İrtidad**, İstanbul.
- Devellioğlu, Ferit (2013), **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara.
- Dönmez, İbrahim Kâfi (2006), “Murâbaha”, **DİA içinde**, 31 (148-152), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Dörtok Abacı, Zeynep (2006), “Bir Sorun Çözme Yöntemi Olarak Sulh:18. Yüzyıl Bursa Kadı Sicillerinden Örnekler ve Düşündürdükleri”, **OTAM**, (20), 105-115.
- Duman, Ali (2007), “Kadı Defterleri (Şer’iyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi”, **EKEV Akademi Dergisi**, 11(33), 139-156.
- Ekinci, Ekrem Buğra (1991), “İslâm Hukukunda Nikâh”, **Türk Aile Ansiklopedisi içinde**, 3 (796-797), Ankara.
- Emecen, Feridun (1994), “Kuruluştan Küçük Kaynarca’ya”, Ekmeleddin İhsanoğlu (Ed.), **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, 1, içinde (5-64), İstanbul.
- Eravcı, H. Mustafa ve Kiremit, İlker (2010), “Lale Dönemi ve Patrona Halil İsyanı Üzerine Yeni Değerlendirmeler”, **Tarih Okulu**, (VIII), 79-93.
- Erbay, Celal (2006), “Nafaka”, **DİA içinde**, 32 (282-285), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Erdoğan, İbrahim (2000), “Osmanlı İktisadi Düzeninde İhtisâb Müessesesi ve Muhtesiblik Üzerine Bir Deneme”, **OTAM**, (11), 123-145.
- Eren, A.Cevat (1964), “Pazvand-Oğlu”, **İA içinde**, 9 (532-535), Meb Yayınları, İstanbul.
- Ergenç, Özer (1984), “Osmanlı Şehrindeki “Mahalle”nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine”, **Osmanlı Araştırmaları**, 4(4), İstanbul, 69-78.
- _____ (2012), **XVI.Yüzyılda Ankara ve Konya**, İstanbul.
- Ertem, Adnan (2011), “Osmanlıdan Günümüze Vakıflar”, **Vakıflar Dergisi**, (36), 25-65.
- Evliya Çelebi (2002), **Evliyâ Çelebi Seyahatnamesi**, 6, Haz. Seyit Ali Kahraman ve Yücel Dağlı, İstanbul.
- Faroqhi, Suraya (2002), **Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam**, çev. Elif Kılıç, İstanbul.
- Gedikli, Fethi (2005), “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer’iyye Sicilleri”, **TALİD**, 3(5), 187-213.

- Gezer, Yalçın (2015), “Yazma Eserler Işığında Patrona Halil İsyanı Hakkında Yeni Bir Değerlendirme”, **III. Uluslararası Osmanlı İstanbulu Sempozyumu Bildirileri**, Feridun M.Emecen vd. (Ed.), 331-351.
- Gökbilgin, M.Tayyib (1992), **Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Tarihi Çerçevesinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlimi**, İstanbul.
- Gradeva, Rossitsa (2001), “War and Peace Along The Danube: Vidin At The End of The Seventeenth Century”, **Oriente Moderno**, XX(1), 149-175.
- _____ (2009) “Between Hinterland and Frontier: Ottoman Vidin, Fifteenth to Eighteenth Centuries”, **Proceedings of the British Academy** 156, The British Academy, 331-351.
- Günay, Hacı Mehmet (2012), “Vakıf”, **DİA içinde**, 42 (475-479), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Güneş Yağcı, Zübeyde ve Akkaya, Mustafa (2018), “XVIII. Yüzyılda Bir Serhat Şehri Olan Vidin’de Askerler: Gündelik Yaşam Üzerine Değerlendirme”, Zafer Gölen ve Abidin Temizer (Ed.), **Osmanlı Dönemi Balkanlar’da Gündelik Hayat**, 1. Baskı, içinde (51-98), Ankara.
- İnalcık, Halil (1943) “Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak”, **AÜDTCF Dergisi**, 1(2), Ankara, 89-96.
- _____ (2000), “Türk-İslâm Devletlerinde Devlet Kanunu Geleneği”, **Osmanlı’da Devlet, Hukuk, Adalet**, İstanbul, 27-46.
- _____ (2007), “Osmanlı Hukukuna Giriş Örfî-Sultanî Hukuk ve Fâtih’in Kanûnları”, Bülent Arı ve Selim Aslantaş (Ed.), **Adalet Kitabı içinde**, (81-103), Ankara.
- İnciciyan, P.L. ve Andreasyan, Hrand D. (1976), “Osmanlı Rumelisi’nin Tarih ve Coğrafyası”, **Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi**, 4 (5), İstanbul, 1976, 101-52.
- Kallek, Cengiz (2006), “Narh”, **DİA içinde**, 32 (387-389), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Karagöz, Fatma Gül (2018), **1700-1750 Yılları Arasında Osmanlı Devleti’nde Arazi Hukuku Uygulamaları Vidin ve Antakya Örneği**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karagöz, Hakan (2013), “Venedik (1716) ve Habsburg (1716-1717) Seferlerinde Vidin Şehrinin Askeri ve Lojistik Önemi”, **HÜEFD**, 30(2), 2013, 83-116.
- Karal, Enver Ziya (1997), “Ahmed III.”, **İA içinde**, 1 (165-168), MEB Yayınları, Eskişehir.
- Karaman, Hayreddin (1974), **Mukayeseli İslâm Hukuku**, İstanbul.

- Kayapınar, Ayşe (2004), ‘‘İki Balkan Şehri Tırnova ve Vidin’de Türkler (Bulgar Çarlığından Osmanlı İmparatorluğuna)’’, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2 (9), 117-141.
- _____ (2013), ‘‘Bulgaristan’da Osmanlı Hakimiyetinin Kurulması: Dönemlendirme Sorunu ve İskân’’, Zeynep İskefyeli vd. (Ed.), **Türk Tarihinde Balkanlar**, 1, içinde (313-333), Sakarya.
- _____ (2015), ‘‘Ortaçağ ve Osmanlı Döneminde Vidin’’, **Ege ve Balkan Araştırmaları Dergisi**, (1), İzmir, 67-114.
- Kenanoğlu, M. Macit (2006), ‘‘Mülk’’, **DİA içinde**, 31 (540-542), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Kılınç, Ahmet (2016) ‘‘Osmanlı Devleti’nde Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemi Olarak Muslihûn: Osmanlı Arabuluculuğu’’, **II. Türk Tarih Kongresi Bildirileri**, İstanbul, 15-81.
- Kıvrım, İsmail (2009), ‘‘Osmanlı Mahallesinde Gündelik Hayat (17.Yüzyılda Gaziantep Örneği)’’, **Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 8(1), 231-255.
- Kiel, Machiel (2013), ‘‘Vidin’’, **DİA içinde**, 43 (103-106), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Koç, Fatma ve Koca, Emine (2010), ‘‘Osmanlı Kanunlarında Giyim-Kuşam Yasakları’’, **Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi**, (10), Konya, 31-50.
- Koç, Yunus (2016), ‘‘İskan’’, **DİA içinde**, EK-1 (650-651), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Koçak, Zülfiye (2018), ‘‘14 Numaralı Vidin Şer’iyye Sicil Defterine göre Vidin’de İdari, Ekonomik ve Sosyal Yapı (1699-1702)’’, **e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi**, 10(4), 1566-1591.
- Koçu, Reşad Ekrem (2003), **Patrona Halil**, İstanbul.
- Kokdaş, İrfan (2019), ‘‘Habsburglar Kara Eflak’a Gelirse: Vidin’de Hayvancılık Sektörünün Dönüşümü (1695-1740)’’, **Tarih ve Coğrafya Araştırmaları Dergisi**, V/2, Aralık, s. 77-110.
- Koşum, Adnan (2004), ‘‘Osmanlı Örfi Hukukunun İslam Hukukundaki Temelleri’’, **SÜİFD**, (17), Konya, 145-160.
- Köprülü, M. Fuad (2005), **İslâm ve Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları ve Vakıf Müessesesi**, Ankara.
- Köse, Ali (2000), ‘‘İhtidâ’’, **DİA içinde**, 21 (554-558), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Közleme, Arif Olgun (2017), “İlk ‘‘Bilinçli Batılılaşma’’ ve Toplumsal Değişmenin Eksen Değiştirmesi Olarak Lale Devri”, **Toplum Bilimleri Dergisi**, 11(21), 361-376.

Kunt, Metin (1978), **Sancaktan Eyalete 1550- 1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi**, İstanbul.

Kütükoğlu, Mübahat S. (1983), **Osmanlılarda Narh Müessesesi ve 1640 Tarihli Narh Defteri**, İstanbul.

_____ (1991), “Arz”, **DİA içinde**, 3 (438-440), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (1992), “Berat”, **DİA içinde**, 5 (472-473), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (1992), “Buyruldu”, **DİA içinde**, 6 (478-480), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (1994), “Osmanlı İktisadi Yapısı”, Ekmeleddin İhsanoğlu (Ed.), **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, 1, içinde (513-650), İstanbul.

_____ (1994), **Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)**, İstanbul.

_____ (1995), “Ferman”, **DİA içinde**, 12 (400-406), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1995.

_____ (2006), “Narh-Osmanlılar’da”, **DİA içinde**, 32 (390-391), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

_____ (2011) “Temessük”, **DİA içinde**, 40 (413-414), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Lewis, Bernard (2013), **Modern Türkiye’nin Doğuşu**, Ankara.

Montague, Mary (1939), **1717-1718’de (Lâle Devri Başlarında) Türkiye**, çev. Reşad Ekrem Koçu, İstanbul.

Muratdağı, Muhammed (2015), **168 No’lu Vidin Şer’iyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Nüzhet Gerçek, Selim (1939), **Türk Matbaacılığı**, İstanbul.

Oğuz, Mustafa ve Akgündüz, Ahmet (1988), “Hüccet”, **DİA içinde**, 18 (446-450), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.

Ortaylı, İlber (2002), **Osmanlı Toplumunda Aile**, İstanbul.

_____ (2008), **Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi**, Ankara.

- _____ (2016), **Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı**, İstanbul.
- Özakupınar, Yılmaz (1999), **Kültür Değişmeleri ve Batılılaşma Meselesi**, Ankara.
- Özcan, Abdülkadir (2003), ‘‘L le Devri’’, **D A içinde**, 27 (81-84), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.
- _____ (2007), ‘‘Pasarofça Antlaşması’’, **D A içinde**, 34 (177-181), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- _____ (2007), ‘‘Patrona İsyanı’’, **D A içinde**, 34 (189-192), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Özcan, Tahsin (2005), ‘‘Muhallefât’’, **D A içinde**, 30 (406-407), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
-  zdemir, Rıfat (1990), ‘‘Tokat’ta Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1771-1810)’’, **Belleten**, LIV (211), Ankara, 993-1052.
-  zl k, Işılay Pınar (2012), ‘‘Lale Devri’nde Kadın Giyimi’’, **21.Yüzyılda Eğitim ve Toplum**, 1(1), 2012, 147-162.
- Pakalın, Mehmet Zeki (1993), **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, II, İstanbul.
- _____ (1993), **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, III, İstanbul.
- Pamuk, şevket (2003), **Osmanlı İmparatorluğu’nda Paranın Tarihi**, İstanbul.
- Savaş, Saim (1992), ‘‘Fetva ve şeriyye Sicillerine Göre Ailenin Teşekkülü ve Dağılması’’, **Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi**, 2, Ankara, 504-547.
- Selçuk, Hava (2012), ‘‘Vidin’de Toplumsal Hayat: 13 Numaralı şer’iyye Siciline Göre (1698-1699)’’, **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi**, 4(14), 27-46.
- _____ (2013), **Tuna Boyunda Bir Osmanlı Kenti Vidin XIX. Yüzyıl**, Konya.
- _____ (2014), ‘‘şer’iyye Sicillerine Göre Vidin, Silistre ve Sofya’da İhtida Hareketleri (XVIII. ve XIX. Yüzyıl)’’, **JASSS**, 25(1), s. 51-61.
- Shaw, Stanford (1994), **Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye**, 1, ev. Mehmet Harmancı, İstanbul.
- Soyudoğan, Muhsin (2012), **Reassessing the Tımar System: The Case Study of Vidin (1455-1693)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi – Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- şakul, Kahraman (2009), ‘‘Ahmed III.’’, Gabor Agoston ve Bruce Master (Ed.), **Encyclopedia of The Ottoman Empire**, I, içinde (24-26), New York.
- şemseddin Sami (1989), **Kâmûs-ı Türkî**, Enderun Kitabevi, İstanbul.

- Şen, Murat (1999), “Osmanlı Hukukunun Yapısı”, Güler Eren (Ed.), **Osmanlı**, 6, içinde (327-339), Ankara.
- Şener, Abdülkadir (1984), **İslâm Hukukunda Hibe**, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Tabakoğlu, Ahmet (1999), “Osmanlı İktisadi Yapısının Ana Hatları”, Güler Eren (Ed.), **Osmanlı**, 3, içinde (17-31), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.
- _____ (2000), **Türk İktisat Tarihi**, İstanbul.
- Tamdoğan, Işık (2007), “XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Üsküdar’da Sulh Anlaşmaları ve Bunların Ardındaki Sosyal İlişkiler”, Çoşkun Yılmaz (Ed.), **Uluslararası Üsküdar Sempozyumu V.**, 1, içinde (45-54), İstanbul.
- Tok, Özen (2005), “Kadı Sicilleri Işığında Osmanlı Şehrindeki Mahalleden İhraç Kararlarında Mahalle Ahalisinin Rolü (XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Kayseri Örneği)”, **ERÜSOSBİLDİR**, 18, Kayseri, s. 155-173.
- Tosun, Miraç (2005), **Şeriye Sicillerine Göre Trabzon’da Mülk Satışları (1148-1735/1153-1741)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tuğlacı, Pars (1985), **Osmanlı Şehirleri**, İstanbul.
- Tursun Bey (1977), **Târîh-i Ebü'l-Feth**, Haz. Mertol Tulum, İstanbul.
- Tuynboll, TH. W. (1949), “Bey’”, **İA içinde**, 2, Meb Yayınları, İstanbul, 581.
- Tüncer, Ensar (2015), **42 Numaralı Vidin Şer’iyye Sicil Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bitlis Eren Üniversitesi/ Mardin Artuklu Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türcan, Talip (2010), “Sürgün”, **DİA içinde**, 38 (164-166), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Uğur, Yunus (2010), “Şer’iyye Sicilleri”, **DİA içinde**, 39 (8-11), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1956), **Osmanlı Tarihi**, IV, Ankara.
- _____ (1965), **Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı**, Ankara.
- Üstündağ Özdemir, Nagehan (2014), **18. Yüzyılda Vidin Şehrinin Sosyo-Ekonomik Panoraması (1790-1808)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- _____ (2015), “Vidin Sicillerine Göre Zıştovi ve Yaş Antlaşmalarının Osmanlı Taşrasında Uygulanışı”, **HÜEFD**, 32(1), 259-273.

- Üstündağ, Nagehan (2005), “Osmanlı’da “Şehir” ve Şehri Geliştiren Unsurlardan Biri Olarak Ayanlar: Vidin ve Rusçuk Örneği (18.Yüzyıl)”, **HÜTAD**, (2), 149-168.
- Yalçınkaya, M. Alaaddin (2002), “XVIII. Yüzyıl: Islahat, Değişim ve Diplomasi Dönemi (1703-1789)”, Hasan Celal Güzel vd. (Ed.), **Türkler**, 12, *içinde* (479-511), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.
- Yaylalı, Davut (1993), **İslam Hukukunda Sulh**, İstanbul.
- Yediyıldız, Bahaeddin (1994), “Osmanlı Toplumunu”, Ekmeleddin İhsanoğlu (Ed.), **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, 1, *içinde* (441-510), İstanbul.
- Yıldız, Bilal (2013), “Osmanlı’nın Son Dönemlerinde Denizli’de Yaşanan Bazı İhtida Örnekleri Üzerinde Bir Değerlendirme”, **Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, (1), s. 105-120.
- Zens, Robert (2002), “Pasvantoğlu Osman Paşa and the Paşalık of Belgrade 1791-1807”, **International Journal of Turkish Studies**, 8(182), 89-105

EKLER

Ek 1: 8 Numaralı Vidin Şer‘iyye Sicili Metni

[z1/1] Mezid Beg Mahallesi sâkinelerinden Emîne bint-i Mustafa nâm Hâtûnun bundan suâl-ı halî olunmağla zevci Hüseyin Beşe bin Mehmed nâm kimesne ıtlâk eyledikten sonra mezbûr Emîne Hâtûnun i‘mâl-i (...) meclis-i şer‘de tevbe ve istiğfâr idüb ba‘de’l (...) (...) i‘mâl-i (...) mezbûr ve zuhûr iderse takrîr ve nefy olunmak ihzâr iderim deyû ahâlî-i mahallesine kavî ve sâbit (silik) olunduğu kayd şud. Fî 15 Cemâziye’l-Evvel sene 1132.

Şuhûdü’l-hâl: Şeyh Mustafa Efendî El-İmâm mahalle-i mezbûre - Mehmed bin Ahmed - Hüseyin bin Ahmed.

[z1/2] Medîne-i Vidin sâkinlerinden Hasan bin Mehmed Çelebi Peryuçe nâm zımmî muvâcehesinde da‘vâ idüb târih-i kitâbdan üç ay mukaddem bir re’s gök eşeğim zâyi’ olub mezbûr Peryuçe yedinde buldum suâl olunub aliverilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr zımmî cevâbında himârı mezkûr mezbûr Hasan’ın mülki olduğu ma‘lûm değildir didikde Halil bin İbrahim ve Mustafa Çelebi ibn-i Mehmed şehâdetleriyle mezbûr Hasan’ın mülki olduğu sâbit olmuştur.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Beğ - Monla Hasan - Mehmed Ağa.

[z1/3] El-Menakih? İbrahim bin Hasan (...) El-Menkûha İsmihan bint-i Ali Hızır Şa‘bân mehr-i mü’eccel meblağ 760. Fî 23 Cemâziye’l-Evvel sene 1132.

Şuhûdü’l-hâl: Abdullah Efendî- Veli Beşe bin Mehmed- İbrahim Çelebi.

[z1/4] El-Menakih Hasan Beşe ibn-i Mahmud ‘ân mahalle-i Tekye vekîl-i Osman ibn-i Mehmed ‘ân mahalle-i (...) vekâleti şehâdet Mehmed bin Ali ve Memî bin Murad

El-Menkûha-ı el-bakire Âişe bint-i Şa‘bân bin Hasan velâyete mehr-i mü’eccel meblağ 2000

Hurrire fî 5 Cemâziye’l-Âhir sene 1132.

Şuhûdü’l-hâl: Abdullah Çelebi Abdülkerim Beğzade - Monla Ahmed - İbrahim Çelebi El-Muhzır.

[z1/5] Vidin sancağında vâki’ Gorgoşefçe Palankasında olan menzil umûrunu bin yüz otuz iki senesi mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin mürûr ü ubûr iden ulaklara menzil bârgiri virmek üzere bâ’isü’s-sicil palankayı mezkûrede Kassâbân Ağası Hüseyin Ağa Menzilci Halil Ağa ile dört yüz seksen guraşa ücret ile kavî idub edâ-ı hizmete ta‘ahhüd eylediği kayd şud. Fî 11 Cemâziye’l-Âhir sene 1132.

Şuhûdü’l-hâl: Osman Ağa Nâzır - Pirî Ağa - Hasan Ağa - Küçük Mehmed.

Ek 1: (Devamı)

[z1/6] Vidin sancağında vâki' Belgradçık nâhiyesinde menzil umûrunı bin yüz otuz iki senesi mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin mürûr ü ubûr iden ulaklara menzil bârgîri virmek üzere 480 guruş ücretle bâis-i Belgradçık dizdârı Mürteza Ağa edâ-ı hizmete ta'ahhüd edüb Gönülliyân-ı Yesâr Ağası Pirî Ağa dâhi kefil olduğu kayd şud. Fî 11 Cemâziye'l-Âhir sene 1132.

Şuhûdü'l-hâl: Es-sâbıkun.

[z1/7] Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keîlâm Vidin'den Âsitâne-i Sa'âdetime gelince yol üzerinde vâki' olan kadîlar zîde fazluhûm tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsil olacak ma'lûm ola ki ulağla irsâl olunmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle her kangınız taht-ı kazâsına varub dâhil olursa menzil bârgîri bulunan yerler ücretleri menzîlcilerin yedlerinde müctemi' olan akçeden hîn-i hesâbda deynlerine mahsub olunub ol vechile bunlardan ücret talep olunmamak şartıyla yalnız bir neferâtdan yalnız bir re's menzil bârgîri virilub ve bulunmayan yerlerde yolda yolcu yükün yıkdırmayub yerlûden yarar ve tûvânâ ulak bârgîri tedârik ve ihzâr-ı muhakkak ve muhâtara olan mahallerde yanlarına yarar kılağuzlar koşub emîn ve sâlim birbirinize irsâl ber vech-i te'cîl muhasebe-i me'mûre îsâl idüp avf ve tehîrden ihmâl ve müsabeleden ve hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde zûlm ve teaddî ve tecâvûzden ve ücret talebinden (silik) ictinâb ve ihtirâz eylesesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Be-Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse.

[1a/1] Vidin kadîsı fazîletlü efendî hazretleri mezbûr ücret ve (...) bunlara bulunur ise (...) itmeyüb lâkin ispençe nâmıyla rencîde ittirilmeyesin deyû buyruldu.

[1a/2] Devletlü fukarâ kullarına merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun bu kulları tüccâr zümresinden Bosnasarayı reâyâlarından olub ve yarımızın ağır teklîfinden yevm-i hizmet-i (...) idüb nice zahmetler çektik bir iki ay ticâretin idüb tekâlîfimiz edâ etmek ümidiyle buraya geldik bu defa ispençe talebiyle rencîde ve işinize mâni' olmağın saye-i devletlerinde külliyyet ile hayf olmağla fukarâ kullarına hüsn-i nazar-ı aliler niyâz olunur bâkî emr-i fermân inâyetlü efendîm sultânım hazretlerindir.

Bende-i Tüccârân

Der zemin Abdullah Ağa Topçubaşı Berây-ı (...) te'diye guruş 50 elli guruşdur. Berây-ı emânet ani'l asl guruş 50 Bende-i fukarâ Bedreddin dahilde ve hâricde mülk-i menzili rehîndir.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi - Mehmed Efendî - Hâcî Osman - Mehmed Ağa.

[1a/3] Bâis-i bi-münif hurûf oldur ki Medîne-i Vidin'de vâki' Süleyman Çavuş Câmî-i Şerîfnde imâm ve hatîb olan El-Hâc Hasan Efendî Azem bint-i es-seyyidü'l harâm olmağla bin yüz otuz iki

Ek 1: (Devamı)

senesinde vâki‘ gurre-i Receb-i Şerîf’den bi-lütfullahi te‘âlâ sıhhatle kendüsi gelince işbu bâ‘isü’s-sicil Mahmud Efendî nâm kimesneyi beher yevm onar akçe vazîfe ile hidmet-i imâmet ve hitâbete tevkîl idüb ol dâhi vekâleti mezbûreyi kabûl eylediği kayd-ı sicil olundu. Hurrîre fit-târihü’l mezbûr Hasan Bölükbaşı zimmetine Çetatlı Ahmed muhalledâtından yirmi dört buçuk nakd meblağ-ı mezbûru mütevellî vekîli Ali Çelebi’ye teslîm idüb zimmetinde bir akçe mal ve nakd kalmamışdır Vidin mahallâtından Çavuş mahallesinin mevkûfe-i nukûdudur ki İmâm El-Hâc Hasan Efendî ma‘rifetiyle tahrîr olunmuşdur. Fî 7 Cemâziye’l-Âhir sene 1132.

Der zimmet-i Selim Beşe ibn-i Abdullah Meblağ 1200 malı rehîndir	Der zimmet-i Mustafa Kurd ve karındaşı Selim Çelebi kefil-i maldır Meblağ 1440	Der zimmet-i Attârzâde Abdubaki Beşe Meblağ Guruş 59 hânesi rehîndir	Der zimmet-i Musa Kethüdâ Guruş 9 hissesi rehîndir. Meblağ-ı mezbûr 9 Guruşu mütevellî Ali Çelebi kabz eylediği kayd şud	Der zimmet-i Mahmud Bölükbaşı Guruş 100 sâkin olduğu hânesi rehîndir
Der zimmet-i Dellak Mustafa ve Eflak Ahmed Beşe kasab dükkânları Guruş 30 arsası 3	Der zimmet-i Tokatlı Mehmed Çavuş’da Guruş 70 hânesi rehindir	Der zimmet-i Balcı Oğlu Ahmed Ağa Guruş 38 Meblağ-ı mezbûr otuz sekiz Guruş mütevellî vakf Ali Çelebi kabz eylediği kayd şud	Der zimmet-i Derzi Güveş Ali’de Guruş 8 hânesi rehîndir	Der zimmet-i Tavşan Ahmed Çelebi Guruş 6 hânesi rehîndir

Ek 1: (Devamı)

Der zimmet-i Sancı Usta Mustafa Guruş 6 dükkânı rehîndir	Der zimmet-i Kara Halil zâde Guruş 6 Meblağ-ı mezkûr altı gurusu mütevellî mezbûre Hasan Efendî aldım deyû ikrâr eylediği kayd şud. Fî Cemâziye'l-Âhir 132. Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendî El-İmâm ve Recai Karaman - Hâcî Musa	Der zimmet-i Sakayancı Ahmed Beşe Guruş 10 hânesi rehîndir	Der zimmet-i Abdullah Ağa Topçiyân-ı Yerlüyân Guruş 50 hânesinin taşrası rehîndir	Der zimmet-i Monla Hamza Guruş 30 hânesi rehîndir
Der zimmet-i Sancı Oğlu Mahmud Beşe Guruş 10 dükkânı rehîndir	Der zimmet-i Koylucalı Ali Ağa Guruş 40 sim kılıç ve iki şetr tüfenk rehîndir	Der zimmet-i Sarrâç Oğlu Abdülbaki Guruş 10 hânesi rehîndir	Der zimmet-i Ahmed bin Ca'fer Guruş 100 hânesi rehîndir	Der zimmet-i Çabukzâde Usta Mustafa Guruş 3 Meblağ-ı mezbûr üç gurusu mütevellî vakf El-Hâc Hasan kabz eylediği kayd şud
Der zimmet-i mütevellî mezbûr Hasan Efendî Guruş 20 sâkin olduğu vakf-ı mütevellî rehîndir	Hasan Beşe Bayezid Guruş Aded 10 kendü hânesi rehîndir.	Hadice kadın bint-i Muharrem Beşe Guruş Aded 15	Der zimmet-i Ahmed Kethüdâ ba küfela Hasan Bölükbaşı Guruş 9,5 Meblağ-ı mezbûr müezzin masrutedir.	Hasan bin Ahmed Kethüdâ kayyûm akçesidir Guruş Aded 60

Ek 1: (Devamı)

Mehmed Ağa ibn-i Halil Çavuş kefilü'l bi'l mal olduğu kayd şud. Kayyûm El-Hâc Osman	Ahâlî-i mahale Nâzır vakf-ı câmi-i mezbûr olmağla cümlesinin ittifâkıyla ve izn-i şer' ile Hâcî Osman Kayyûm nasb olunmuşdur meblağ-ı mezbûre hâsıl olan senevî dokuz guruş vazîfe ta'yîn olmuşdur	
---	--	--

[1b/1] 'Ân berâyı lâzime-i kal'a-i Vidin bi-mübâşereti Mustafa Ağa ân müteferika-i Dergâh-ı Âlî in kadar mühimmât emîn ve ahz ü kabz şud el-vâki' Fî 22 C (Cemâziye'l- Âhir) sene 1132.

Ağaç Kürek Aded 5000	Meşin Tekerlek Çift 15	Oturma Tobra Aded 150	Alad-ı Ispârçine Aded 5	Makara Aded 10 bir dellü 10 Adet iki dellü=20 Adet
Mesâmîr-i Cum'a Kıyye 1982	Mesâmîr-i Zağra Kıyye 2016	Mesâmîr-i Lofça Kıyye 2661	Mesâmîr-i Yanbolu Kıyye 4276	Mesâmîr-i Muvata Kıyye 795
Yekûn	Küfe Aded 234	Mesâmîr-i Mütenevvi'a Kıyye 11730	Kusûr 'ân Sûret-i Defter-i Mesâmîr Kıyye 270	

[1b/2] Vech-i meşrûh üzere bâlâda zikr olunan mühimmât Âsitâne-i Sa'âdet-i cebehânesinden nakl ve Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından mübâşir-ı merkûm Mustafa ma'rifetiyle Vidin'e duhûl ve binâ emîn-i El-Hâc Hasan Ağa'ya teslim olunub makbûzuna temessük virdiği sicil-i mahfûza kayd olunmuşdur. Tahriren Fî 23 C (Cemâziye'l-Âhir) sene 1132.

[1b/3] Mahrûse-i Vidin Mahallâtından Tekye mahallesi sâkinlerinden Halil Beşe ve Mustafa bin Hasan nâm kimesneler meclis-i şer'i hatîr-ı lâzîmü't-tevkîrde iş bu bâ'isü's-sicil Monla Hasan bin Ahmed nâm kimesne mahzarında her biri bi't-tavi'ü's-sâf ikrâr ve i'tirâf idub tefvîz 'âtîyü'z-zikr sudûruna değîn babamızdan irsen müntakil olmağla 'ale'l-iştirâkü's-sevi mutasarrîf olub Nova Selce karyesi kurbinde vâki' olub bir tarafı El-Hâc Alîco çayırı ve bir tarafı Şahin Ağazâde Mehmed Ağa çayırı ve Mehmed Çelebi nâm kimesne çayırı ve taraf-ı râbi' tarîk-i âm ile mahdûd ve mümtâz olub tahmînen iki buçuk dönüm mikdârı çayırımızın hâkk-ı tasarrufunu sâhib-i arz ma'rifetiyle yirmi iki guruş bedel-i ferâğ mukâbelesinde mezbûr menzil-i Hasan'a ferâğ ve tefvîz

Ek 1: (Devamı)

ve teslim idub ol dâhi ber minvâl-i meşrûh tefevvüz ve kabûl ve teslim eyledikten sonra bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezkûr yirmi iki guruşu yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledik ba'de'l yevm zikr olunan hudûd ile mahdûd çayır mezbûr Monla Hasan'ın mülk-i müfevvez-i keyfemâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didiklerinde gıbbe't-tasdîk mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi'l-hâmîs aşer min Cemâziye'l-Âhir li sene isneyn ve selasîn ve mi'e ve elf. Min hicret-i men lehû'l-'izz ve'ş-şeref.

Şuhûdü'l-hâl: Abdülkadir Efendî ibn-i Şa'bân ed-daî - El-Hâc Mustafa ibn-i Ömer - Süleyman bin Abdullah - Helvacızâde Ahmed Beşe - Mustafa bin Mehmed - İbrahim Çelebi El-Muhzır ve gayrihum.

Menzilhâne Guruş 340	Menzil-i Mülk-i Han Guruş 310	Osman Odabaşı zimmetinden Guruş 100	Camus Manda 1 İnek 1 Kıymeti 17 Haydar Ağa'dadır	Taşrada olan mezbûrun çift bahâsı Guruş 20
(...) bahâ-i yer seccade Guruş 8 Pare 1	Kâtib İbrahim Efendî (...) Kavas Guruş 10	Kovanlık mâ'a kovan Hasan Beşe Guruş 133	Koyun mâ'a kuzu Hasan Beşe Guruş 130	Bağ der mevzi'-i Koşla 156
Sâ'at 1 Ebubekir Ağa Guruş 15				

[1b/4] Pezir Ağa'nın nukûdunu kabz iden vekil Ebubekir Ağa takrîr ile mühûr olunan 'akd-ı nukûdudur.

Frengi Altun mâ'a Macârî Aded 445	Zincirli Altun Aded 153 ana durak umurlu yediyle duhûl etmiş	Kendü elinde bulunan Meblağ 28 zer-i Macârî 47 zer-i Frengi	Sâhib-i Akçe 31 Guruş 21 rub' 1	
---	--	--	------------------------------------	--

[1b/5] Mustafa Paşa'nın vekil harcı İbrahim Ağa bin Mustafa 270 guruşa sened-i Seyyid Mustafa Ağa'ya bey' eylediğine Yeniçeri Efendîsi Mehmed Efendî bin Hasan ve Hamza Ağa şehâdet eyledikleri kayd şud.

Ek 1: (Devamı)

[2a/1] Dârü'l-cihâd Medîne-i Vidin'de muhâfazaya me'mûr olan Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden yetmiş iki cemâ'at yoldaşlarından Halil Beşe fevt olub zâhirde vâris-i ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytü'l-Mâl olan elli sekiz cemâ'atın Çorbacısı Seyyid Mustafa Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter olan eşyadır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî evâhir-i Zi'l-ka'ade sene 1132.

Köhne Kebe Meblağ 315	Köhne Kebe Zubun Meblağ 90	Köhne Beyaz Zubun Meblağ 78	Köhne Duvak Meblağ 225	Köhne Astar Meblağ 87
Köhne Gömlek Meblağ 96	Köhne Yağmurluk Meblağ 87	Köhne Beyaz Dizlik Meblağ 105	Köhne Kuşak Meblağ 6	Köhne Fes Meblağ 24
Köhne Pala Meblağ 75	Cem'an Yekûn Meblağ 1188	Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfîn Meblağ 400	Resm-i Kısmet Meblağ 40
Kaydiyye Kâtibiyye Meblağ 20	Huddamiyye Meblağ 12	Resm-i Emîn-i Beytü'l-Mâl Meblağ 110	Cem'an Yekûn Meblağ 570	Sahîhü'l-Bâkî Meblağ 618 Der Yed-i Emîn- i Beytü'l-Mâl

[2a/2] Dârü'l-cihâd Medîne-i Vidin'de muhâfazaya me'mûr olan Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden dördüncü bölük yoldaşlarından Mustafa Beşe fevt olub zâhirde vâris-i ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytü'l-Mâl olan elli sekiz cemâ'atın Çorbacısı Seyyid Mustafa Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter olan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî evâhir-i Zi'l-ka'ade sene 1132.

Köhne Mâi Şalvar Meblağ 304	Köhne Şal Kalbak Meblağ 41	Köhne Gömlek Meblağ 2	Köhne Zubun Meblağ 20	Köhne Yağmurluk Meblağ 120
Cem'an Yekûn Meblağ 535	Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfîn Meblağ 380	Kâtibiyye Meblağ 15	Sahîhü'l-Bâkî Meblağ 140 Der Yed-i Emîn- i Beytü'l-Mâl

[2a/3] Fî'l-asl Temeşvar diyârından olub Medîne-i Vidin mahallâtından Şeyh Ahmed Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan İsmehan bint-i İbrahim nâm müteveffânın zevci

Ek 1: (Devamı)

Ahmed ile emmisi oğulları Osman Ağa ve Mustafa Ağa'ya mün bahs olduktan sonra müteveffânın vârisleri ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter ve kayd olan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmüs's-sâbi'min şehr-i Zi'l-hicce-i Şerîfe sene 1132.

Beyaz Sade Meblağ 48	Köhne Yorgan Meblağ 308	Köhne Seccade Meblağ 200	Def'a Seccade Meblağ 100	Köhne İhram Meblağ 100
Def'a İhram Meblağ 135	Köhne Keşaf Meblağ 278	Köhne Don Meblağ 60	Köhne Gömlek Meblağ 166	Köhne (...) Kürk Meblağ 231
Köhne Ferace Meblağ 220	Köhne Bohça Meblağ 150	Köhne Maktalar Meblağ 370	Köhne Yasdık Meblağ 90	Def'a Köhne Yasdık Meblağ 95
Sagır Tepsi Meblağ 63	Çuludan Meblağ 30	Köhne Yasdık Meblağ 90	Köhne Şerit Kutusu Meblağ 45	Köhne Yasdık Meblağ 25
Köhne Çanak Meblağ 180	Beyaz Hitâye Astar Meblağ 480	Köhne Hasır Meblağ 40	Köhne Bohça Meblağ 8	Köhne Hamam Tası Meblağ 70
Sim Toka Meblağ 450	Def'a Sim Toka Meblağ 160	Köhne Çarşaf Meblağ 150	Altun Cüpe Meblağ 1200	Köhne Hamam Gömlek Meblağ 180
Sagır Şamdan Meblağ 50	Köhne Döşek Meblağ 240	Biraz Yapağı Meblağ 80	Köhne Bakır Kıyye 10 Meblağ 1200	Köhne Öngür 4 Meblağ 60
Köhne Beşkir 3 Aded Meblağ 60	Köhne İlik Gömlek Meblağ 240	Biraz İlik Meblağ 120	Köhne Çarşaf Meblağ 180	Mehr-i Mü'eccel Meblağ 3000
Cem'an Yekûn Meblağ 10792	Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfîn Meblağ 1470	Resm-i Kısmet Meblağ 360	Kaydiyye-i Kâtibiyye Meblağ 120
Huddamiyye Meblağ 30	İcâre-i Dükkân Meblağ 30	Dellâliyye Meblağ 150	Deyn-i Müsbet İbrahim Çelebi Meblağ 636	Deyn-i Müsbet Bekir Efendî Meblağ 160
Deyn-i Müsbet Kapudan Ağa Meblağ 240	Deyn-i Müsbet Mustafa Ağa Meblağ 600	Cem'an Yekûn Meblağ 4056	Sahîhü'l-Bâkî Lit-Taksîm-i Beyne'l Verese	Hisse-i Zevci Ahmed Meblağ 3370
Hisse-i Osman Ağa Meblağ 1685	Hisse-i Mustafa Ağa Meblağ 1685			

Ek 1: (Devamı)

[2b/1] Medîne-i Vidin'de vâki' Alaca Tekye Câmi' Mahallesinde sâkin zeyl-i sicilde esâmîleri muharrer olan cemâ'at-ı Müslimîn meclis-i şer'e gelüb şöyle takrîr-i kelâm eylediler ki medîne-i mezbûrede istilâ sebebi ile cevâmi' ve mesâcid hâlî kaldığında Belgrad'dan nakl idüb bir tarikle Câmi'-i mezbûre imâm olan Ahmed Efendî mâ yecûzu bihi's-salâvât Kırâat-ı Kur'ân'a 'adm-i kudretinden gayri kendü halinde olmayub dîn-i İslâmda müsâade olmayub menhiyyâtta sakınmaz ve nice dürlü 'ayûbuyla ma'yûb olduğundan bi-hasbü's-şer' bundan akdem imâmetden 'azl ve nefy ve iclâ olunmuş iken hâlâ Câmi'-i mezbûrun mütevellisi yoğiken mütevellî Mehmed nâmında arz ile bir tarikle yedine berât alub imâmet taleb ider mezmûmu'l-ahvâli kimesnedir cemâ'atımızda imâm olmak değıl min külli'l-vücûh kendüsünden istikrâhımız vardır imâmet kabûl itmeziz didikleri kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Osman Çavuş ibn-i Süleyman - Hâcî Mustafa ibn-i Ömer - Halil Ağa Borçe - Monla Hasan bin Mehmed Çelebi - Ahmed Odabaşı Hüseyin Beşe bin Hasan - Ahmed bin Niyaz - Mustafa bin Yusuf - Ahmed bin Abdullah - İbrahim Beşe bin Abdullah.

[2b/2] Porce oğlu Hüseyin'nin hin-i mutâlebede nefsine kefil olub taab olundukda ihzâr-ı şer' için Hamza Ağa ta'ahhüd eylediğı kayd-ı şud.

Şuhûdü'l-hâl: Osman Beşe - Ömer Beşe Yirmi Beş Sekbânları - Mustafa Beşe Sekbânlar 25.

[2b/3] Porce Halil'in hidmet-kârî Hasan bâ'isü's-sicil El-Hâc Mustafa'nın mezellete gece ile girüb kılar penceresin kırar iken ahz olunub şer'en suâl olundukda itmam bey' eylediğı cariyemi bulmak için girdüm sirkat için girmemişim deyû (...) mukabele idüb inkâr etmiştir deyû.

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî Mahmud Ağa - Osman Ağa. Fî 20 Ramazân sene 132.

[2b/4] Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğrây-ı garrây-ı cihan-sitân-ı hâkanî hükmü oldur ki bin yüz otuz üç senesine mahsûb olmak üzere Vidin ve tevâbi'nde sâkin Kıbtîyân tâifesinin maktû' ve cizyeleri cibâyeti için dört yüz elli müslim ve dört yüz elli zimmî evrâkı ki mecmû' yalnız dokuz yüz Kıbtî evrâkı ile hâlâ sarây-ı âtik bazarbaşısı olan işbu râfi tevkî'-i refi'u's-şân-i şehriyârî ve nâkib-i yarlığ-a tebliğ merce ünvân-ı tacdari kurunu'l emâsil ve'l akrân Mehmed zîde kadruhû mübâşeretiyile cibâyet olmak üzere ve hilâf-ı şurût berât-ı âlişânı fukarâdan ziyâde akçe mutâlebeye ta'addî eylememek üzere mûmâ-ileyh ber vech-i kabûl deruhde olunub berât-ı ve evrâkı verilmek fermânım olmağın sene-i mezbûr Muharremi guresinden zabt ve cibâyet eylemek üzere deruhde ve tefvîz idub bu berât-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki sene-i mezbûre mahsub olmak üzere mûmâ-ileyh yedine virilen iş bu berât-ı âlişânım şurût-u üzere Kıbtîyân

Ek 1: (Devamı)

tâifesinin maktû‘ ve cizyeleri cânib-i mîrîden verilen mîrî memhûr evrâk ile cizyedârları tarafından zabt olunub ve tâife-i mezbûrun Müslüman nâmında olanlarından altışar yüz altmışar akçe maktû‘ları ve keferesinden yedişer yüz otuzar akçe cizyeleri cem‘ ve tahsîl ve ahz ü kabz ittirilub dâhi Kıbtîyân tâifesi kadîmü’l-eyyâmdan ilâ hâzihî elân mefrûzü’l-kalem ve maktû‘u’l-kadem min külli’l-vücûh serbest olup serbestiyet üzere yed-i vâhiddin cizyedârları tarafından zabt ve tasarruf oluna gelmeğle sinîn-i sâbıkı üzere serbestiyet şartıyla ke’l-evvel zabt ü rabt ve maktû‘ ve cizyeleri minvâli meşrûh üzere cânib-i mîrîden verilen mîrî mühr ile memhûr evrâk ile cem‘ ve tahsîl ittirilub dâhi Kıbtîyân tâifesi cizyedârlarının masârıfı ziyâde olduğundan beherhal cem‘u olanlara ciheti maîşet ta’yîn olunmak iktizâ itmekle bundan akdem ehl-i zimmet kefereden evrâk ile alınan cizyelerinden cem‘lerine her varakdan dokuzar pare muhâsebecisi ve kâtiblerine dâhi birer pare ki cem‘an onar pare olur taraf-ı mîrîden cizyedârları deynine mahsub olmak şartıyla ta’yîn olunmağla zikr olunan Kıbtîyân tâifesi cizyesi içün dâhi her varakdan dokuzar pare vech-i maaş ve birer pare mukâta‘acı (...) ve hulafâsına kâtibîyye olmak üzere asl cizyeleri malından taraf-ı mîrîden mahsûb olmak üzere ta’yîn ve bundan mâ‘adâ zikr olunan Kıbtîyân tâifesi cizyedârları olan kimesneler bir seneden bir seneye dek tahsîlinde mülk üzere olmaları muktezî olduğundan min-ba‘ad hâricden vüzerâ ve mîr-i mîrân ve ümerâ ve voyvodaları ve subaşıları ve mütesellimleri ve evkâf-ı selâtîn ve evkâf-ı sâ’ire mütevellîleri ve zî-kudret emlâk zabıtları ve sâir askerî ve ehl-i örf tâifesi karışmayub dâhi Kıbtîyân tâifesinin mücerred celb-i mal içün mehter hakkı ve toprak ve kışlak hakkı nâmıyla ve sâir bahâne ile valiler ve mütesellimler ve voyvodalar ve evkâf mütevellîleri ve subaşıları ve gedüklü züemâ ve erbâb-ı tîmâr ve müteferrika ve çavuş ve sipâh ve yeniçeri ve topçu ve cebeci ve â’yân-ı vilâyet ve ba‘zı zî-kudret ve sâir askerî ve ehl-i örf tâifesi taraflarından ta‘addî ve tecâvüz ve minba‘ad müdâhale ittirilmeyub dâhi mîrî Kıbtîyân olanlar tarafından [2b] kadîmden serbestiyet üzere zabt oluna gelüb ke’l evvel şart-ı kadîm mürâât olunub taraf-ı âherden bir ferd müdâhale eylemeye ve tâife-i mezbûrun cürmü galîzi sâdır oldukda ba‘de’s-sübût şer‘le iktizâ iden cezâları cizyedârları tarafından kadîmden icrâ oluna geldiği üzere icrâ itirilub dâhi kadîmden oluna geldiği üzere her elli adam bir çeribaşı ta’yîn ve çeribaşlarından birbirlerine kefil kayd olunub hîn-i tahsîlde kadîmden sâkin oldukları yerlerden kalkub mücerred cizyelerin virmek içün âher kazâya ve kurâya firâr idüb ba‘dehû ele girdüklerinde ellerine mîrî memhûr kağıdları olmayanlardan maktû‘ ve cizyelerin alındıktan sonra kadîmi üzere zecren üçer yüz akçe cizyelerin alına ve tâife-i mezbûrun ba‘zıları mücerred maktû‘ların virmemek içün hîn-i tahsîlde ba‘zı züemâ ve erbâb-ı tîmâr ve müteferrika ve çavuş ve sipâh ve yeniçeri ve cebeci ve topçu ve a’yân-ı vilâyet ve zî-kudret ve sâir askerî ve ehl-i örf tâifesinin odalarına ve ahırlarına getirub çiftliklerine tahassun ve ihtifâ idub mal-ı mîrîye gadr etmek murâd iderlerse men‘ ve def‘ olunub bir vech ile müdâhale ve mu‘âraza ittirilmeyub ve bi’l-cümle evkâf kurâsından sâkin olan havâss-ı selâtîn vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân ve mîr-livâ ve sâir re‘âyâsiyuz deyû cizyelerin virmekte imtinâ‘ ittirilmeyub bu makûlelerin dâhi vech-i sâbık üzere cizyedârlarına tahsîl etturdub ba‘dehû her

Ek 1: (Devamı)

vakfin defterde kaç ru's cizye tahrîr olunmuş ise ol mikdâr ru's cizyesin vakfa oluna geldiği vakf cizyesi hesâbı üzere evkâf mütevellîlerine tarafı mîrîden teslim olunub ve ba'zı cizyeleri gayrı mahsûr olan evkâfin ve dâhi sinîn-i sâbıkda vakfa ne mikdâr mahsûl mahsûb oluna gelmiş ise seneleri ihtilâfına göre halde vasatı ise i'tibâr olunup ol vech üzere taraf-ı vakfa âid olacak cizyelerin dâhi mîrîden mütevellîlerine teslim olunmak üzere ve tâife-i mezbûrun vâki' olan yave ve kaçgun ve cürmü cinâyet ve mal-ı gâib ve mal-ı mefkût ve rûsûm-u arûsâne ve Beytû'l-Mâl ve bâd-ı hevâları ve bi'l cümle mîrîye âid hukûk ve rûsûmları cüz'î ve küllî her ne ise kadîmden mîrî Kıbtîyân olanlar tarafından zabt ü rabt ve cem'ü tahsîl oluna geldiği minvâl üzere zabt ü rabt ve cem'ü tahsîl ettirilub kadîmi mugâyir berât-ı âlişânımın hilâfına kat'an rızâ ve cevâz göstermeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren Fî'l yevmü'l hâmis aşer şehri-Zi'l-hicce sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

Be-Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse.

[3a/1] Vech-i tahrîr-i hurûf ve mûceb-i tastîr-i suhuf budur ki,

İşbu bin yüz otuz üç senesine mahsub olmak üzere Vidin ve tevâbî'nde vâki' Kıbtîyân cizyesi ve maktû' cibâyet sene-i mezbûre Muharrem-i ibtidâsından taraf-ı mîrîden dokuz yüz mîrî evrâk ile deruhde ve iltizâm olunmağın binâen alâ-zâlik sene-i mezbûre mahsûb olmak üzere Kıbtîyân-ı mezbûrun cibâyet tarafımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Ağa zîde kadruhûya deruhde ve iltizâm olunub ol dâhi minvâl-i meşrûh üzere kabûl idub inşâallahü te'âlâ dâhi yedinde olan berât-ı şerîf-i âlişânım mûcebince Kıbtîyân mezbûru tahrîr üzerlerine edâsı lâzım gelen mal-ı maktû' ve cizyelerin gereği gibi cem' ve tahsîl ettürdükten sonra mal-ı mezbûrun taksitleri ma beynimizde olan temessük mûcebince tarafımıza irsâl ettüresüz ki Kıbtîyân re'âyâları ve çeribaşlarız mûmâileyh Ahmed Ağa zîde kadruhûya üzerinize cizyedâr bilub ve cizyedârlık umûrunda mürâcaat-ı mezbûre idub mal-ı mezbûru tahsîlinde dâhi dikkat ve ihtimâm ve sa'î belîğ idüb yedinde olan berât-ı âlişân mûcebince zabt ü rabt ve vâki' olan rûsûmu âdiyye ve cürm ü cinayet ve bâd-ı hevâ ve resm-i arûsâne ve Beytû'l-Mâl-ı âmme ve rûsûmu sâirelerin serbestiyet üzere zabt ü rabt idüb mukaddem sinîn-i sâbıkda bu vech ile zabt olunur ise yine ol vechle cem'ü tahsîl idub tarafımızdan ve taraf-ı âherden vechen mine'l-vücûh ve nev'en dahl ve taarruz olunmayub işbu zabt temessüküne amel edeler ve's-selâm Fî M (Muharrem) gurre sene 1133.

Atık Ser-Şehriyârî Mehmed İbrahim

[3b/1] Hüvel'Fettâh el-Ganîyyü'l-Kerîm er-Rahîm

Elhamdülillahillezi ce'ale's-sakûk ve's-sicillât li-nizâm-ı umûrül-mü'minîn ve'l-mü'minât ve's-salâtü ve's-selâm 'alâ Muhammedin hüve hüccetü'l-hakku 'ale'l-hulku bi'l-mu'cizât hüve'l-fâsılı

Ek 1: (Devamı)

beyne'l-hakku ve'l-bâtıl ve 'alâ âlihi ve eshâbihi't-tayyibâtü't-tâhirât hüm nücumü'l-hidâyeti fi beyânü's-şerâyi' ve'l-hükûmât ve ve ba'de fe-hâzihî evrâkun ittehaztü li-testûri'l-ahkâmi'l-mer'iyât fi zemeni'l-'abdi'l-fakîr ilâ berri rabbihi'l-kadîr sübhânehû ve te'âlâ Şa'bân bin El-Hâc Ali el-kâdî bimedîne-i dârü'l-cihâd Vidin vakfuhüllahi sübhânehü ve te'âlâ es-sedâd vece'alehü fi'd-dâreynü mesrûren bi-hürmeti Muhammedin ve âlihi ve sahbihi ecma'în vak'a haze'l-bedâ' fi gurre-i cemâde'l-ülâ li sene isnâ ve tis'în ve miete ve elf min hicreti mine'l (...) bi-kemâli'l-mecdi ve's-şeref.

Allahümme yessir lenâ. Adlün sâ'atün hayrun min 'ibâdetin elfi senetin.

Dârü'l-cihâd Mahrûse-i Vidin Mahallâtından Mezid Beg Mahallesi sâkinlerinden Mehmed Beşe ibn-i Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb El-Hâc Ali bin Abdullah nâm kimesne mahzarında bi't-tavi'ü's-sâf ikrâr ve i'tirâf idub akd-i 'âtîyü'z-zikr sudûruna değin silk mülkimde münselik olub mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraf-ı Müezzin Ali Çelebi mülkü ve bir taraf-ı Mehmed Çavuş mülkü ve Baza nâm Hâtûn mülkü ve tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd ve mümtâz olub iki soba ve bir matbah odası ve havluyu müstemil mülk-i menzilimi seksen guruşa tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden ârî bey' bât-ı sahîh-i şer' ile mezbûr El-Hâc Ali'ye bey' ve teslîm oldâhi ber minvâl-i muharrer iştirâ ve kabûl ve teslîm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr seksen guruş yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bade'l yevm menzil-i mahdûd mezkûr müştêrâ-ı mezbûr El-Hâc Ali'nin mülk-i müştêrâsı ve hakk-ı sarfıdır keyfemâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi'l-râbi' min Cemâziye'l-Âhir sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf. Min hicret-i le gayetü'l gar ve's-şeref.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Hasan Efendi El-Hatîb - Mehmed Ağa ibn-i Osman Gırnata Me'mûrîn - Ramazan/Mustafa bin Ali - Ahmed Ağa ibn-i İbrahim Ağa Balcızâde - Ömer bin Ali Ser Dellâlân - İsmail Beşe ibn-i Osman ve gayrihum.

[3b/2] Medîne-i Vidin Mahallâtından Hâcî Ferruh Mahallesi sâkinelerinden Aliye bint-i Ahmed tarafından sai 'âtîyü'z-zikr ikrâr ve vekîl olan müvekkile-i mezbûrenin zevci Mustafa Beşe ibn-i Hasan nâm kimesne işbu (...) sâhibü'l-kitâb El-Hace Ali bin Abdullah muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edub akd-i âfî sudûruna değin müvekkilem mezbûre Aliye'nin mülkü olub Mezid Beg Mahallesinde vâki' bir taraftan müştêrâsı mezbûr Hâcî Ali mülkü ve bir taraf-ı Müezzin Ali Çelebi ve bir tarafını tarîk-i âmme ile mahdûd iki bâb dükkân yerlerini on üç guruş nakd Ahmed'e bey' ve teslîm oldâhi iştirâ ve kabz ve teslîm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrul on üç guruş müvekkilem mezbûre yedine sehven muhızır yed-i ribâ bi't-tamâm edâ ve teslîm idub zikr olunan vekâle yirlerinde müvekkilem mezbûrenin hakk ve alâkası kalmamışdır müştêrâ-ı mezbûr El-Hâc Ali Bey mülk-i müştêrâ ve hakk-ı sarfıdır keyfemâ yeşâ ve

Ek 1: (Devamı)

yehtâr mutasarrıf olsun deyû bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf eyledüğünde vekîli mezbûr Mustafa Beşe'nin sâdır olan kelimat-ı meşrûhasını el-mukırrı mezbûr El-Hâc Ali vecâhen ve şifâhen tasdîk edecek mâ-hüve'l-vâki' ketb ve terkîm ve yed-i taleb def' ve teslîm olunduğu lede'l hâce ibrar edub ihtiyâç edine. Tahriren fi'l-yevmü's-sâmin aşer min Cemâziye'l-Âhir sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf min şeh'r (...)

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Abdullah Dersiyân - Osman bin Dervîş - Topî Mustafa bin Süleyman - Topî Mehmed bin Osman - Talim Ali Dellâl ve gayrihum (...)

[4a/1] Dârü'l-cihâd ve'l-mücâhidîn Mahrûse-i Vidin'de mîrî Habbâz Kırkor ve Arakil Habbâzlar meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde bast-ı kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm eylediler ki mahrûse-i mezbûrede muhâfaza-ı nişîn olan Dergâh-ı Âlî yeniçeri ve cebeci ve topçu ve top arabacıları ve muhâfız olan vüzerâ-i izâm ve defterdâr ve sâir tavâif-i askerîyenin ve zümre-i ta'yînatları için işbu bin yüz otuz iki senesi şeh'r-i Muharremü'l-Harâmı'nın guresinden sene-i mezbûre Cemâziye'l-Âhir gayetine deyin tabh olunub müctemi' olan yalnız sekiz yük yetmiş sekiz bin yedi yüz on yedi çift nân-ı azîzin be-hesâb-ı keyl yalnız on beş bin yedi yüz otuz üç keyl-i İstanbulî dakiki ve beher kilesine tabhiyyesiçün bâ-fermân-ı âlî ta'yîn ve ihsân buyrulan on beşer buçuk sağ akçe tabhiyyeden târih-i mezbûrede müctemi' olan yalnız iki yük kırk üç bin sekiz yüz seksen sekiz akçe tabhiyyemizi hâlâ mahrûse-i Vidin defterdârı olan kıdvetü'l emâcid ve'l-a'yân Es-Seyyid Mahmud Efendî yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz idub dakik-i mezbûreden ve tabhiyyeyi mezkûreden defterdâr mûmâ-ileyh zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkımız bâkî kalmadı deyû her biri ikrâr ve i'tirâf iylediklerinde gıbbe't-tasdîk mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olunub yed-i talebe def' olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-âhdı min şeh'r-i Cemâziye'l-Âhir li sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

[4a/2] Medîne-i Vidin Varoşu re'âyâsından Simo veled-i Mitre nâm zımmî meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde işbu sâhibü'l-kitâb Piri Ahmed Ağa tarafından bey' 'âtiyü'z-zikr-i tasdîke vekîl olan Osman Ağa bin Ali mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idub akd-i âtiye gelince mülkünde olub Tekye mahallesinde vâki' bir taraftan Abdullah Çelebi bin Abdullah ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i âm ile mahdûd-ı dâhiliyesinde dört bâb fevkânî oda ve tahtında bir mahzeni ve hadîkayı ve havluyu müşt Emil ve hariciyesinde dört bâb tahtânî oda ve bi'r-i ma'i ve havluyu müşt Emil mülki menzilin beş yüz elli guruşa bey' ve teslîm eyledim ve meblağ-ı mezbûr beş yüz elli guruş müvekkil-i mezbûr Piri Ahmed Ağa yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim menzil-i mahdûd-ı mezkûr-ı mülk-i müşt Erâ ve hâkk-ı sarfıdır min-ba'ad bir dürlü hâk ve alâkam kalmamışdır dedükde mukırrı mezbûr Simo'nun ikrârını vekîl-i mûmâ-ileyh Osman Ağa tasdîk itdikde mâ vâki' bi't-taleb sebt-ı sahîfe-i sicil olundu. Fî evâsıt-ı Receb sene 1132.

Ek 1: (Devamı)

Şuhûdü'l-hâl: Mefâhirü'l ümerâi'l kirâm El-Hâc Abdi Efendî Dersi'âm - Zeycül Hatîb Mustafa Efendî El-Hatîb - Halil Ağa bin Ahmed Giryân - İbrahim Çelebi ibn-i Mehmed - Ahmed Ağa Gurebâ-i Evvel - Ömer Bey - Hüseyin Ağa Çarşu - Balu Mustafa Ağa ve gayrihum.

[4a/3] Fî'l-asl Belgrad sâkinlerinden olub hâlâ Vidin'de mütevettin Hasan Beşe ibn-i Hüseyin meclis-i şer' de bâ'isü's-sicil İmâm Ahmed Efendî mahzarında şöyle takrîr-i kelâm eyledü ki silk-i mülkimde münselik olan Alaca Tekye Mahallesinde vâki' bir taraftan Ahmed Beşe bir taraftan Safir Hâtûn tarafeyni tarîk-i âm ile mahdûd yurdumu ve içinde zir-i zeytin ile muhtevî arsa-ı haliyemi on bir guruşa bey' ve teslim ve meblağ-ı mezbûru yedinden tamâmen ahz eyledim didiği kayd şud. Fî evâsıt-ı Recep sene 1132.

Şuhûdü'l hâl: Müftü Efendî - Abdullah Efendî - İmâm ve Müezzin Hüseyin - Eskici oğlu Ahmed ve gayrihum.

[4a/4] Oldur ki sâbıka Tuna Kapudan-ı İbrahim Paşa'nın sulbî oğlu Yusuf Bey meclis-i şer' de işbu bâ'isü'l-küttâb Mustafa Ağa bin İbrahim mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-ı âtî sudûruna değin silk-i mülkimde münselik olan Debbâğ-hâne Câmî' kurbinde vâki' bir taraftan Neteş Yahûdî mülki ve bir tarafı Leb-i Nehr-i Tuna ve bir tarafı hali arsa ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd taştan mebnî divarlar üzerinde dört bâb oda ve yine menzil-i mezbûre muttasıl iki bâb kebîr mahzen cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık tarafeynden icâb ve kabûlü havî bey' bât-ı kat'î ile yüz elli iki guruşa bey' ve teslim ol dâhi iştirâ ve kabz ve teslim eyledükden sonra amel olan meblağ-ı mezbûr yüz elli iki guruşa mûmâ-ileyh Mustafa Ağa'dan alub kabz eyledim min-ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezbûrda bir dürlü hâkk ve alâkam kalmamıştır keyfemâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde kayd-ı sicil şud. Fî evâhir-i şehri Receb sene 1132.

[4a/5] Bâlâda mestûr olan Piri Ahmed Ağa menzil-i mezbûru cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık otuzuncu cemâ'atin Ali Beşe'ye beş yüz yetmiş guruşa bey' eyledüğüne Hasan Beşe C 71 Ömer Beşe ibn-i Hasan şehâdetleriyle tavr-ı vekâlete sâbit olan Durak Odabaşı meclis-i şer' de ikrâr eylediği kayd şud.

[4b/1] (...)

Allahümme Barik lenâ ve li-cemî'il'mü'minîn gurre-i garrâ-i Cemâziye'l-Evvel li sene isnâ ve selâsîn ve mi'e ve elf yevmü'l- ehad. Şerî'at-şî'âr-ı fezâ'il-visâr Vidin ve Lomgrad ve İsfirlik ve Belgradcık ve ve kadıları efendiler zîde fazlihim ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadrîhûm inhâ olunur ki bin yüz otuz iki senesine mahsûb olmak üzere Vidin Nezâretine tâbi' olan mukata'ât ve Vidin kal'ası ve tevâbi'i palankalarının piyâdegan ve süvâri

Ek 1: (Devamı)

yerlü neferâtına ber vech-i ocaklık kayd ve ihsân olunduğunun Devlet-i Âliyye'den haber gelüb lâkin henüz berât-ı âlîşân-ı gelmemekle şurût-ı berât-ı ne vechle olduğu ma'lûm olmayub mukata'ât-ı mezbûrenin zamanı zabtı dâhi hulûl etmemeyin beher hâl vaktü zamanıyla zabtına muhtâc olduğundan ocaklık-ı mezbûr ne vechle kayd ve ne şartla şurût buyrulduğu berât-ı âlîşân-ı gelüb ma'lûm oluna şimdilik ber vech-i emânet zabt eylemek üzere dârende-i hurûf kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadruhû nasbu ta'yîn olunmağın buyruldu ısdâr olunmuşdur şimdiye dek Vidin nâzırları zabt ede geldüğü üzere Vidin ve tevâbi'i mukata'ât izâ'atı zarar olmamak için ber vech-i emânet mûmâ-ileyh tarafına zabt ü rabt ve tahsîli iktizâ iden cüz'î ve küllî her ne ise tarafından vekîl eylediği ademlere ahz u kabz ittirub mûcebi buyruldu ile amel eylesesiz deyû. Fî gurre C (Cemâziye'l-Âhir) sene 1132.

[4b/2] Ohri tarafından yeni gelen re'âyâ üç sene tekâlîf mu'âf

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umuri'l-cumhur bi'l-fikri 's-sâkib mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib mümeħhid-i bünyânü'd-devletü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bi-sunûf-ı 'avâtifu'l-melikü'l-âlâ Vidin muħâfızı vezîrim Mehmed Paşa edâm-allâhü te'âlâ iclâlehü tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsil olıcak ma'lûm ola ki memâlik-i vesaike'l-aktâr pâd-şâhâne'min ittihâd-ı ercâ ve encâd dağvarında vâki' kasabât ve kurâ ve büldân ve emsârda sâkin ve mütevevttin olan âmme-i ibâd inâyet-i mu'tâd ve ale't-tahsîs vedâi' halef arz ve semâ' olan re'âyâ ve berâyâ vezîr-i destân adl-i i'tibâr akzâ-i inâyet-i âliye ve imdâd-ı merâhim-i seniyele âsûde meħdamın ve îmân ve ganüde pester-i istirâhat ve itmânân olmalarıyla memâlik-i mahrûseme karîn-i ümret ve teksîr-i rabet eylesesun ve âbâdân olmak aksâyı murâd-ı şâhâne ve inâyet mafîyü'l-fevâ'id-i hıdivânem olmağla bi-hamdu'llâhi te'âlâ ve hüsn-i tevfkâ âvâze-i muâdelâtım etrâf ve eknâfa sâri ve bezl-i merâhim-i mülûkânem râzî ahvâl-i aksâ ve avatiye cârî olduğundan her cânibde nice nice re'âyâ tahsîl-i emn ve rahat için memâlik-i mahrûsem hudûdu dâhiline gelüb tevettün itmeğe can ve dil ile rağbet ve fevc fevc evlâd-ı ve iyâleriyle zir-i cenâh himâyet-i mülûkâneme ilticâya ârzü ve müsâarat üzere oldukların memâlik-i mahrûsem serhâdları olan muħâfızın ve vülâd der-i devlet-i medâra arz ve i'lâm etmektedir elhâmdülillâh âli hüsn-ü tevfkâ imdi Vidin hudûdu dâhiline dâhi memâlik-i mahrûsem haricinde vâki' ba'zı mahallerden mecd ve gelüb sâkin ve mütevevttin olmak murâd iden re'âyâ dâhi şîme-i kerîme-i şehir-yârî ve muktezâ-ı sıhhiye-i merziyye rağbet birun ve muâdelet-i kesteri üzere sâye-i himâye-i mülûk-ânemde hoş mehâl ve kemâl-i emn ve istirâhat ile firkatü'l-bâl olmaları mühim ve muktezâ olub ilâve kerît-ı 'azîyet olacak bir güne hâlet ile müzaika ve zahmet verildiğüne kat'an rızâ-ı hümâyûnum olmamağın sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin minvâl-i meşrûh üzere Vidin ve sâire-i memâlik-i mahrûsemde vâki' mahallerin mukayesesine dâhîl olan re'âyâdan mâ'adâ ol makûle haricden gelüb Vidin hudûdu dâhiline sâkin olmak murâd idenlerden üç seneye dek cizye ve öşür ve sâir tekâlîfden bir akçe ve bir habbe taleb olunmayub ve üç sene zamanla kendülere

Ek 1: (Devamı)

nevbet ve yesâr ve servet hâsıl oldukda dâhi inşâallâhü te'âlâ senede bir def'a ancak ednâ cizyesi virub ve zer' ve hars eyledükleri mahsûllerinin dâhi kanûn üzere öşürlerin edâ eylediklerinden sonra avârız ve sâir cüz'i ve küllî tekâlîfden bir teklîf ile mükellef olmayacakları iktizâ iden mahallere i'lân ve işâ'at olunmak fermânım olmağın imdi işbu emr-i şerîf-i celîlü'l-iş'ârım vusûlunde Vidin ve sâir memâlik-i mahrûsemde vâki' mahallerin mukayesesine dâhil olmayub haricden müceddeden gelüb Vidin hudûdu dâhilinde sâkin olmak murâd iden re'âyâ haklarında şurûd-u merkûm düstûru'l amel tutulub icrâ olunacak iş'ârın muktezî olan mahallere i'lân ve işâ'at ve cümle hakkında neşr-i merâsim-i adâlet eylemekde bezl-i kudret ve sarfı miknet eyleyub ammâ bu bahâne ile hâlâ Vidin'de sâkin ve sâir memâlik-i mahrûsemde mütevettin mukayeseye dâhil olan re'âyâyı haricden gelmiş re'âyâdır deyû tahrîr ve nizâm verilmiş memleketin ihtilâline bâ'is ve bâdî olacak keyfiyâtdan gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref yâfte-i sudûr olan fermân ve vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-u itâ'at makrûnuyla amel olub hilâfından be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Rebiü'l-Evvel sene isnâ ve selâsin ve mi'e ve elf.

ve (...) 15 Cemâziye'l-Evvel sene 1132.

Be Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse

[5a/1] Şerî'at-ı meâb-ı fazîlet nisâb Vidin kadîsı efendî zîde fazlehû inhâ olunur ki Vidin ve tevâbi' kazâlarından vâki' kadîmden menzil vaz' oluna gelen mahallerin menzîlcileri tecdîd ve ibkâsı mart ibtidâsından sene tamâmına değin ola gelmek örf-i beled olmağın bin yüz otuz iki senesine mahsûb olmak üzere Vidin ve tevâbi' kazâlarının menzil umûru bundan akdem fârisân ağalarından Halil Ağa nâm kimesneye cümle ma'rifetiyle tefvîz olunmuş iken merkûmun duyûn-ı kesîresi zuhûr idub umûr-u mühimme için vaz' olunacak menzil mesârif-i tahtına virecekleri mal-ı ashâb-ı hukûka tevzî' ve umûr-ı menzili ta'tîl ideceği emr-i zâhir olduğun tarafımıza ihbâr ve üzerinde ref' ve âhere tefvîz olunması iltimâs olunmağla merkûm menzîlci Halil Ağa sene-i mezbûre martı ibtidâsından ref' ve işbu dârende-i buyruldu kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân gönüllüyân-ı yesâr ağası Piri Ahmed Ağa zîde kadrehûya tefvîz olunmağın tabhiyesiçün buyruldu isdâr olunmuşdur lede'l-vusûl gerektir ki Vidin ve tevâbi' kazâlarının menzil umûrunu mûmâ-ileyh zabt ve iktizâ iden ulaklara tedârik-i lâzım gelen tüvânâ bârgirler ve kılağuzlar tedârik ittirub gerek menzîlci sâbıkı ve gerek âheri dahl ve ta'arruz ittirilmeyüb sinîn-i sâbıkı ve üslûb-ı sâbıkı üzere hidmet-i mezbûrede istihdâm eyleyesiz deyû buyruldu. Fî 17 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 1132.

[5a/2] Şerî'at-ı iş'âr fazîleti vesar Vidin kadîsı efendî zîde fazlehû ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadrehûm inhâ olunur ki nefsi Vidin ve tevâbi' mahallerinde menzil-i bârgir vaz' ve nizâm bu umûr-u mühimme ile amed şüd iden ulakları savb-ı me'mûre iken

Ek 1: (Devamı)

irsâl ve îsâlde müsâra‘at takayyüd ve ihtimâm lâzime-i mühimmâtından olmağla bin yüz otuz iki senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin örf-i beled olduğu vech üzere Vidin ve tevâbi‘ mahallerine ber vech-i mu‘tâd menzil bârgirleri tedârik ve menzilhâne ve kılağuzlar tertîb ve umûr-u mühimme müsâmahât itmam nizâm virib takayyüd ve ihtimâm eylemek üzere kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Halil Ağa zîde kadrehû menzilci nasb ve ta‘yîn olunmağın ola geldiği üzere umûr-ı menzili görüb ve umûr-u mühimmeye me‘mûr ulakların senedât-ı mücebince iktizâ iden menzil bârgirleri ve gerek nehren menzil kayıkların tedârik ve ihzâr ber vech-i te‘cîl hidemât-ı lâzimenin edâ ve temşiyetine bezl-i iktidâr eylemek şartıyla merkûm hizmet-i mezkûrde istihdâm olunmak bâbında buyruldu ısdâr olunmuşdur lede’l vusûl vech-i meşrûh üzere vârid olan buyrulduunun mazmûnuyla amel idub hilâfından tevakki eylesiz deyû buyruldu. Fî sene 132.

[5a/3] Şerî‘at-ı meâb-ı fazîlet-i nisâb Vidin kadîsı efendî zîde fazlehû inhâ olunur ki bin yüz otuz iki senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin Vidin ve tevâbi‘ kazâlarının menzil umurunu beşlüyan ağalarından işbu vârisi buyruldu Halil Ağa’ya bundan akdem tefvîz olunmuşken bihasbe’l-iktizâ ref‘ ve âhere tefvîz olundukda merkûma gadr olub ve hizmeti mezbûrenin her vech ile uhdesinden gelmeğe kadir olduğun nikât haber virilmeleriyle sene-i mezbûreye mahsûb olmak üzere mart evvelinden bir seneye dek umûr-ı menzili görmek üzere kemâfiye’l-evvel ibkâ olunmağın buyruldu ısdâr olunmuşdur vech-i meşrûh üzere mezbûr Halil Ağa’yı umûr-ı menzilde istihdâm idüb mühimmât-ı lâzimesin ve bârgirlere hazır ve müheyyâ ittirmek üzere gereği gibi tenbîh ve te’kîd eyleyüb müceb-i buyruldu ile amel eylesiz deyû buyruldu. Fî 23 Ca (Cemâziye’l-Evvel) sene 1132.

[5a/4] Vidin kadîsı fazîletli efendî hazretleri cümle a‘yân-ı vilâyet ve re‘âyâ kocabaşları ma‘rifetiyle sene-i sâbık üzere söz idüb hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm eylesiz deyû buyruldu. Fî 29 Ca (Cemâziye’l-Evvel) sene 1132.

[5a/5] Devletlü merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun arz-ı hâl kulları budur ki bu kulları hâlâ Vidin ve Lom menzilcisi kullarından olub bu güne değin mürur ve ubûr iden ulaklara menzil virub vilâyete isâbet iden menzil akçesi sakınmayub merâhim-i âliyyeden mercûdir ki menzil akçesi salınmak Vidin kadîsı efendiye hitâben fermân-ı şerîfleri niyâz olunur bâkî fermân sultânım hazretlerindir.

Bende-i Halil Menzilci-i Vidin

[5b/1] Medine-i Niğbolu sâkinlerinden olub Nehr-i Tuna sefâin reîslerinden Hüseyin bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer‘-i hâtır-ı lâzımüt-tevkîrde mahrûse-i Vidin defterdârı olan kıdvetü’l-emâcid ve’l-ekârim Es-Seyyid Mahmud Efendî mahzarında bi’t-tav‘i ikrâr ve i‘tirâf idub mahrûse-i

Ek 1: (Devamı)

mezkûre Vidin muhâfazasına me'mûr olan tavâif-i askerîyenin ta'yînâtı için bin yüz otuz bir senesinde Niğbolu kazâsından mübâyaa olunub Vidin'e naklî fermân buyrulan ve kayıktan Niğbolu iskelesinde bir kıt'a sefîne de tahmîl olunan iki bin altmış sekiz keyl-i İstanbulî dakik-i mahrûse-i mezkûr Vidin'e götürüb teslîmi anbar eyledikde beher keyl için bâ fermân-ı âlî ta'yîn buyrulan o tarafça navl-ı sefînenen yalnız altı yüz dört akçenin ve beher keyl için dörder nefer brestofiyeden sekiz nefer bir sefînenin her bir neferine dörder yüz seksener akçe ücret ve doksan üç bin sekiz yüz kırk akçe ki min-haysü'l-mecmû' yalnız on bin kırk dört akçe defterdâr-ı mûmâ-ileyh yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim ber müceb-i emr-i âlî ta'yîn buyrulan navl-ı sefîne ve ücreti brestofiyeden zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gibbe't-tasdîk mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cemâziye'l-Âhire li sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Monla Hüseyin bin Mustafa - Mustafa bin Mehmed - Halil Beğ ibn-i Abdullah - İbrahim Çelebi ibn-i Mehmed - Ahmed bin Abdullah ve gayrihum.

[5b/2] Medîne-i Vidin Mahallâtından Halil Hâce Mahallesi sâkinelerinden Ümmühân-ı bint-i nâm Hâtûn zevci muhâla'a Ali Beşe bin İbrahim mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i merâm idüb mezbûr Ali Beşe ile hüsn-i zindegânımız olmayub birbirimizden hoşnût olmadığımızdan zimmetinde mütekarrir olan iki bin akçe mehr-i mü'eccel ve nafaka-ı 'iddetim ve mu'ayyen meûnet-i süknâm dâhi üzerine olmak üzere zevcim mezbûr Ali Beşe ile muhâla'a-i sahîha-ı şer'iyeye ile hul' olub ol dâhi vech-i muharrer üzere hul' mezbûr kabûl eyledikden sonra zevciyete müte'allik ve sâir husûsa menût olan âmme-i da'vâ ve bir talebat ve iyân ve muhâsamâtdan her birbirimiz âherin vaktini irâd-ı âmme kat'ü't-teyn 'alâ ibrâ ve iskât eyledik didikde ku'ud? mezbûreden sâdır olan kelimât-ı meşrûhâsı mezbûr Ali Beşe tasdîk idecek best-i sahîfe-i sicil olunub işbu vesika-ı ânife ketb ve terkîm ve yed-i menlehu't-taleb vâki' ve teslîm olundu lede'l-hâce ibrâz idüb ihticâc iden haberi delil ve hurrîre fî'l-yevmü'r-râbi' ve'l-işrîn sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf (...) (...) (...) (...) şeref.

Şuhûdü'l-hâl:

[5b/3] Defter-i müsdeban-ı evkâf-ı şehriyârî İbrahim Paşa der Vidin âlî gurre-i Receb sene 1132.

Ek 1: (Devamı)

Hâne-i Adar Yahûdî beher mâh Pare 80	Hâne-i Hasa-i Harresi? beher mâh Pare 80	Hâne-i Şalamon Yahûdî beher mâh Pare 80	Hâne-i Vekîl-i Vamisa beher mâh Pare 60	Hâne-i İşçibaşı beher mâh Pare 60
Hâne-i Haim Yahûdî beher mâh Pare 80	Hâne-i Resuveme beher mâh Pare 80	Hâne-i Musa Yahûdî beher mâh Pare 80	Hâne-i Şalamo Daris beher mâh Pare 80	Hâne-i Ovilam Yahûdî beher mâh Pare 80
Hâne-i Maher Yahûdî beher mâh Pare 80	Cem'an Yekûn (...) Pare 84 Yalnız yedi Guruşdur			

zimemhâ?

Mahzen Aded 1 Meblağ 60	Mahzen-i me'mûni Aded 1 Meblağ 40	Mahzen-i Şerbetçi Abram Aded 1 Meblağ 60	Mahzen-i Musa Kasab Aded 1 Meblağ 60	Mahzen-i İşçibaşı Aded 1 Meblağ 30
Cem'ân Yekûn (...)(...) Guruş 2 Temmizdir 1 Yalnız iki guruş temmizdir	Der hâne-i Muin Efendî dükkân Aded 8 Esedî Guruş 120 Guruş 1 Temmiz 1	Minhâ Yekûn Guruş 7+2+1=10 Temmiz 1+4=5 Yalnız on guruş beş temmizdir		

[5b/4] Vech-i meşrûh üzere pederim merhûm İbrahim Paşa Vidin'de olan evkâf-ı maân (...) bin yüz otuz iki Receb-i Şerîfinde tahrîr olduğu işbu defterdir ki beher mâh yalnız on guruş ile beş tenmin olmağla yalnız altı guruş ma'lûm-ı cebyan ve cerhüvan vazîfesi için fazîletlü Müftü El-Hâc Mustafa Efendî hazretlerine havâle ve ta'yîn olunub kusûru teftîşde dâhil olmak iktizâ etmeğın tarafımızdan sipâriş olunan onuncu bölüğün Baş Eski Abdi Beşe kimesneye cem' ve tahsîl ve îsâli tefvîz olunmuşdur kimesne müdâhale eylemeye. Tahrîren fî gurre-i Receb sene 1132.

[5b/5] Hayat-i Mehmed Çelebi mürd olan Hallaç Hâcî Sen ile ber vech-i iştirâk mâlik oldukları lonca çarşu tavsîfden mütefenni iki bâb dükkânı ba'de'l-müzâyede yüz otuz beş guruşda Mehmed Çelebi üzerinde karâr iden cânib-i Beytül-Mâl'dan rızâ virmeleriyle kayd olundu.

Ek 1: (Devamı)

[6a/1] Fî'l-asl Temeşvarlı İsmail ve Bosnalı İbrahim ve Mehmed ve İbrahim Hâce yerlü kulu Hüseyin'den bir yağız bârgir Mehmed da'vâ idub ve mezbûrden İsmail ve İbrahim ve Hâce üç re's doru bârgir da'vâ idub gece ile olduğumuzdan sirkat eylemişdir suâl olunub müceb-i şer'isi icrâ olunmak matlûbumuzdur didikde Hüseyin inkâr itdikde yine taleb olundukda Beşlüyan-ı mezkûr Ali bin Mehmed ve Beşlüyan İmâmı Kôr Mehmed Ağa neferâtından Mehmed bin Hasan hâzırân olub istişhâd olunduğunda mezbûr Hüseyin yoldaşları esirdür ve (...) ile Çoban Bey köprüsünde zikr olunan yağız bârgir ile üç re's doru bârgiri göl içinde ihfâ idüb otladurlardı meşhûdumuz oldu ve bârgir müdde'ileri olduğu ma'lûmumuzdur lâkin mezbûrlardan hırf idub bir kelâm söylemedik kelimât-ı saciler yine haber virdiği zikr olunan bârgir müdde'ilerin mülki olduğu ma'lûmumuzdur şehâdet ideriz dedikleri kayd şud. Fî evâsıt-ı Recebü'l-Ferd sene 1132.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Beşe - Kara Hasan Beşe - Deli Hasan - Kara Osman.

[6a/2] Mustafa Paşa Câmî'nin hitâbet berâtıdır.

Nişân-ı şerîf-i âlişân,

Vidin kal'asında ve haricinde vâki' muhâfızın ve murâbatın ve gerek suvâk-ı belde-ı cemâ'at Müslimîn vefret ve kesret üzere olub ve cevâmi'-i şerîfenin killeti olduğundan nâşî bundan akdem Vidin muhâfızı olan düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Mustafa Paşa edâm-allâhü te'âlâ iclâlehû hâric-i kal'ada izn-i hümâyûnumla bir câmî'-i şerîf binâ eyleyüp ve binâ olunan câmî'-i şerîfin henüz hatîbi olmayup hatîb olunmak lâzım-ı lâbüdd olmağla yine câmî' mezbûrun imâmı olan erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hâkânî Ahmed Halîfe vazîfe-i mu'âyene ile câmî' mezbûrda hatîb nasb ve ta'yîn olmak bâbında ve düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem hâlâ Vidin muhâfızı olan vezîrim El-Hâc Mehmed Paşa edâm-allâhü te'âlâ iclâlehûnun arz iyledüğü pâye-i serîr-i a'lâya telhîs olunmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûnumla bin yüz otuz iki senesi Şa'bân-ı Şerîfin beşinci günü târihiyle müverrah virilen ruûs hümâyûnum mücebince tevcîh idup bu berât-ı hümâyûnu izzet-makrûn virdim ve buyurdum ki mezbûr Ahmed Halîfe varup câmî' mezbûrun hatîbi olub edâ-yı hizmet eyledikten sonra ta'yîn olunan vâzife-i mu'âyenesi alup mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerîfime i'timâd kılalar. Tahîren fî'l-yevmü'l-sâmin min Şa'bânü'l-Mu'azzama sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

Be Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse.

[6a/3] Medîne-i Vidin'de Yamak yoldaşlardan üçüncü bölüğün Mehmed Beşe ibn-i Mehmed ve şerîk-i Üskerek sekbânların yoldaşı diğêr Mehmed Beşe ibn-i Mustafa meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu sâhibü'l-kitâb İstefan veled-i Ohan mahzarından ikrâr ve i'tirâf eylediler ki akd-ı 'âtiyü'z-zikre gelince silk-i mülkimizde münselik olub 'aliyü'l-iştirâk malik olduğumuz bir

Ek 1: (Devamı)

tarafı Ameş ve bir tarafı Baklacı oğlu dükkânları Karban Saray duvarına muttasıl iki bâb dükkânlarımız üç yüz guruş tarafeynden icâb ve kabûlu hâvî bey' bât-ı kat'î birle bey' ve teslim eyleyüb mezbûran İstefan ve Ohandan zeyl-i iştirâ ve kabz ve teslim ve bizler dâhi semeni mezkûr üç yüz guruşu yedlerinden bi't-tamâm alub kabz eyledik min-ba'ad alâkamız kalmamışdır kendülerini mülk-i müşterâsıdır didiklerinde gıbbe't-tasdîk mâ-vâki'.

Şuhûdü'l-hâl: Abdullah Efendî - İbrahim Efendî - Hâcî Mahmud Ağa bin Halil - Mehmed Beğ bin Mustafa Beğ - Derzi Mehmed Beşe K (bölük) 39 - Derzi İbrahim Beşe K (bölük) 39 - El-Hâc Ahmed Ağa K (bölük) 34.

[6a/4] Seksan yedi cemâ'atin Ahmed Beşe mecrûhen meclis-i şer'î gelüb otuz dokuz bölüğü Halil Beşe bilâ-sebeb beni mecrûh eylemişdir keşf ve nazar olunması matlûbumdur fevt olursam katilim oldur dedikde ba'de'n-nazar sol kolunda omuz başında iki yer ve sağ küreği üzerinde bir yerde bıçak ile yaralandığı zâhir ve kayd-ı sicil olundu bi-emrullâh-ı te'âlâ fevt olursam dem ve deynim da'vâsında huyûtda dâhi olduğum halde da'vâ ve nizâ' sekizinci bölüğün Osman Beşe'yi vekil idüb cebehânedeki beşinci bölük Mehmed Beşe'yi dördüncü cemâ'atin Ahmed Beşe'yi bu husûsda eşhâd eylemişim didikde anlar dâhi minvâl-i meşrûh üzere şehâdet eyledikleri kayd-ı sicil olundu gıbbe's-suâl akîbü'l-inkâr.

Şuhûdü'l-hâl: Baş Çavuş - Mustafa Ağa bin Abdülaziz - Mustafa Beşe bin Abdullah ve gayrihum.

[6a/5] Kapudan Paşa'nın Baş Çavuşu Hâcî Musa bin Hâcî Hüseyin Sarrâcbaşî Kasım bin Hâcî bi'l-muvâcehe bıçak ile üç kere darb ittiğine şehâdet eyledikleri kayd şud. Fî 10 N (Ramazân).

Şuhûdü'l-hâl: Müftü Efendî - Hâcî Ebubekir - Turnacıların Osman Beşe.

[6b/1] Husûs-i 'âtîyü'z-zikrin istimâ'i için dârü'l-cihâd Vidin muhâfızı devletlü sa'âdetlü El-Hâc Mehmed Paşa yeserellâhü Paşa hazretleri'nin huzûr-ı âliyelerinde akd olunan meclis-i şer'î hâtır-ı seviye ve mahfil-i mansib-i (...) medîne-i mezbûre hirâsete ta'yîn buyrulan neferâtı yerlüyan ağalarından yerlü yeniçeriyân ağası Mehmed Ağa ve Vidin kal'ası dizdârı İbrahim Ağa ve gönülliyân-ı yemîn ağası İbrahim Ağa ve beşlüyan-ı evvel ağası Ahmed Ağa ve yerlü cebeciyân ağası Mehmed Ağa ve yerlü topçiyân ağası Abdullah Ağa ve sâir piyâdegân ve süvâriyân ağaları ve bâ serahim kal'a-i merkûme neferât taraflarından husûs-u âtiyeyi da'vâ ve istirdâd ve kabz-ı mala vekil olub Vidin nezâreti malını ve cizye malı tahsiline me'mûr olan gurebân-ı evvel ağası Ahmed Ağa gönülliyân-ı yesâr ağası Piri Ahmed Ağa mahzarında bu vech üzere takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm eyledi ki kal'a-i merkûme yerlü neferâtın bin yüz otuz bir senesi mevâcibleri malından

Ek 1: (Devamı)

işbu hâtır-u'l meclis salyâneci Halil Ağa yedinden kabz eylediği altı bin altı yüz on dört guruş ve yayadan havâle olunan mevâcib-i kusûrundan ahz eylediği iki bin yedi yüz otuz üç guruş ki min haysül mecmû' otuz bir bin iki yüz kırk beş guruş ider on altı bin altı yüz yetmiş dört guruşunu 'ân nakd mukabele defteri mücebince neferâtı tevzî'-i ile teslim ve altı bin altmış bir guruşu cümlemizin taraflarımızdan vekâleti hasebiyle umr-ı lâzîmemize harc ü sarf meblağ-ı mezbûrdan diğer sekiz bin beş yüz on guruş zimmetindedir suâl olunub tahsil olunması matlûbumdur dedikde salifü'z-zikr Piri Ahmed Ağa isti'lâm olundukda emvâl-i merkûme-, bi't-tamâm ahz ve kabzına i'tirâf ve istîzân olunan maldan hâlâ bin guruşluk kahve bey'ine mevcût olduğun ikrâr idub müdde'î sâbık gurebân-i evvel ağası Ahmed Ağa'ya teslim ol dâhi teslim ve kabûl ettirmek mezbûr Piri Ahmed Ağa'nın emvâl-i merkûmeyi külliyyen ahz-ı i'tirâfî ve bâkî kalan yedi bin beş yüz on guruşu sarf eylediği mevâdd-ı beyândan izhâr-ı 'aciz itmesi hasebiyle meblağ-ı merkûm yedi bin beş yüz on guruşu müdde'î merkûm Ahmed Ağa'ya def' ve teslim eylemek üzere müdde'î ulyâ merkûm Piri Ahmed Ağa'ya min kıbelü's-şer' den tebyîn-i birle mâ vâki' bi't-tâleb ketb olundu. Hurre Fî'l-yevmü's-sâlis aşer min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Ağa ... - Ahmed Ağa Kethüdâyı Vezîr-i Müşârün-ileyh - Mehmed Ağa Kethüdâyı Bevvâbîn - İbrahim Ağa bin İslam - Mehmed Ağa Hazînedâr Vezîri Müşârün-ileyh - Hüseyin Ağa Silâhdâr Vezîr Müşârün-ileyh - Ahmed Ağa Çukadar (...) - Hasan Ağa (...) Ağası ve gayrihum mine'l-huzzâr

[6b/2] Husûs-i 'âtîyü'z-zikrin istimâ'i için dârü'l-cihâd Vidin muhafızı vezîr-i mükerrer devletlü sa'âdetlü El-Hâc Mehmed Paşa yesâr allahû te'âlâ hazretlerinin huzûr-u âlilerinde akd olunan meclis-i şer'î hâtır-ı ve mahfil-i lâzîmü't-tevkîrde medîne-i mezbûre hırâsete ta'yîn buyrulan neferâtı yerlüyân ağalarından yerlü yeniçeriyân ağası Mehmed Ağa ve Vidin kal'ası dizdârı İbrahim Ağa ve gönülliyân-ı yemîn ağası İbrahim Ağa ve beşlüyan-ı evvel ağası Ahmed Ağa ve yerlü cebecübaşısı Mehmed Ağa ve yerlü topçuyân ağası Abdullah Ağa ve sâir piyâdegân ve süvâriyân ağaları ve bâ serahim neferâtı kal'a-i merkûme taraflarından husûs-ı âtiyeyi da'vâ ve emvâl-i matlubeyi istirdâda vakfına vekîl olub ocaklıkları üzere Vidin nezâreti malını ve cizyesi malını tahsil-i me'mûr üzere gurebân-ı evvel ağası Ahmed Ağa gönüllüyân-ı yesâr ağası Piri Ahmet Ağa mahzarında bu vefk üzere takrîr-i kelâm ve bu nehm ile ta'bîrü'l-merâm eylediği Vidin kal'ası yerlü neferâtının bin yüz otuz bir senesi mevâciblerinden âsitâne-i sa'âdet'de salyâneci işbu hâtır-u'l-meclis üzere Halil Ağa yedinden ahzına ve ifrâziye ve envârına mallarından ahz ve kabz eylediği on üç bin beş yüz elli guruşun on bin guruşu cümlemizin taraflarımızdan vekâleti hasebiyle ba'zı umûrumuza harc ü sarf ve üç bin beş yüz elli guruşu zimmetinde kalmağla suâl olunub tahsil olunması matlûbumdur dedikde salifü'l-beyân Piri Ahmed Ağa istintâk olundukda cevâbında mal-ı merkûmu bi't-tamâm işbu gurebân-ı evvel ağası Ahmed Ağa'ya def' ve teslim

Ek 1: (Devamı)

eyledim zimmetden bir akçe ve bir habbe kalmadı deyû müdâfaa eylediğinde müdde'î salifü'z-zikr Ahmed Ağa'dan istintâk hakikati hâl olunub meblağ-ı mezbûrun bin altı yüz elli gurusunu ahz ve kabz eyledüğünden i'tirâf ve iki bin dokuz yüz gurusunu bi'l-külliyeye inkâr etmekte mezkûr Piri Ahmed Ağa'nın takrîrini mübeyyine talep olundukda ityânı Beniyye'den izhâr-ı 'aciz eyledikde müdde'î sâbık Ahmed Ağa istimplâk olunup Hâlik-i billâh (...) âlâ etmeğin meblağ-ı merkûm iki bin dokuz yüz gurusun müdde'î sâbık gurebân-ı evvel ağası Ahmed Ağa'ya redd ve teslîm-i lâzım gelmeğin min kibelü'ş-şer'-i tebyîne olunup mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Der fi'l yevmü's-sâlîs aşer min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l hal: (...)

[7a/1] Medîne-i Vidin'de sâbık muhâfız olan Mustafa Paşa evkâfından bâ'isü's-sicil Ebubekir Beşe bir bâb dükkân yurdu için kendileri tarafından temessük alub beher yevm ikişer akçe icâre tahrîr olunmağla mu'accelen virduğum on beş gurusu talep idub temessükü redd eylemek murâd eylediğimde Selam Ağası kabûl eylemekle ben dâhi el yevm binâya rağbet eyledim hâlâ mütevellî olan mefâhirü'l-ülemâ Abdullah Efendî icâre talep ider virdiğim on beş gurusu talep iderim ve arsa-ı mezbûreden kasriyyet iderim dedikde meblağ-ı mezbûr vâkîf tarafına teslîm eylediğini inkâr edecek Ahmed Beşe'nin K (bölük) 17 İslam Beşe yetmiş üç cemâ'at-ı şehâdet eylemişlerdir min-ba'ad arsa-ı merkûmeden kasr-ı yed virdiği on beş gurusu talep ider. Konyalı Ahmed Beşe yedinde olan arsa dâhi bâlâda olan takrîr üzeredir.

[7a/2] Dârü'l-cihâd ve'l-mücâhidîn Medîne-i Vidin muhâfızı devletlü inâyetlü El-Hâc Mehmed Paşa yesâr allahû te'âlâ hazretlerinin alîmlerinden İsmail Ağa fevt olup zâhirde vâris-i ma'rûf u olmamağla muhalledâtı kabz ve edâ-yı duyûnu meşîyyeti için Mataracı Baş tesviye-i umûr için kibel-i şer'den vasî nasb-ı bi'l ma'rifet-i şer'le âlâ vechü'l-âti tahrîr olunan defterdir ki zikr olunur. Der fi'l yevmü's-sâlîs aşer min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

Naka Kürk Meblağ 2400	Keçe Meblağ 1200	Sim Rahde Meblağ 2360	Sim Kılıç Meblağ 2520	Pistoller Meblağ 1800
Meşin Piş Meblağ 513	Sim Vezne Meblağ 600	Halı Kilim Meblağ 360	Seccade Meblağ 382	Yasdık Meblağ 60
Keçe-i Beden Meblağ 63	Köhne Hırka Meblağ 57	Pabuç Meblağ 39	Beyaz Seccade Meblağ 130	Kaltarma Meblağ 42
Peştamal Meblağ 135	Yorgan Meblağ 381	Basma Makur Meblağ 210	Köhne Kavuk Meblağ 60	Çarşaf Meblağ 108

Ek 1: (Devamı)

Sofra Bezi Meblağ 63	Akçe Entari Meblağ 321	Cebe Kürk Meblağ 360	Maluta Meblağ 422	Kırmızı İhram Meblağ 420
Akçe Yelek Meblağ 13	Köhne Destar Meblağ 142	Köhne Gömlek Meblağ 171	Köhne Don Meblağ 96	Havlu (...) Meblağ 72
Çehşar Meblağ 390	Siyah Puşi Meblağ 336	Kırmızı Kerake Meblağ 1050	Siyah Çüllabi Meblağ 495	Nefti Dulçe Meblağ 455
Çulu (...) Meblağ 30	Boğça Meblağ 15	Kırmızı Kese Meblağ 99	Temur-ı Ham Meblağ 45	Tesbih Meblağ 63
Hırdavat Meblağ 15	Kara Saplı Bıçak Meblağ 96	Kese-i Makrume Meblağ 45	Temur Topuz Meblağ 243	Balta Meblağ 18
Sagîr Tencere Kapaklı Meblağ 198	Mâî Bardak Meblağ 60	Sagîr Tencere Kapaklı Meblağ 120	Su Tası Meblağ 120	Fincan Kutu Meblağ 120
Kahve İbrik Meblağ 120	İbrik-i Deste Meblağ 135	Altun Hâtem Meblağ 369	Metre Meblağ 36	Zeyt Meblağ 435
Hablayık Meblağ 45	Kal'-ı rişme Meblağ 30	Nefkur Fincan Meblağ 60	Aylık Ta'yîn Meblağ 1080	Siyah At Meblağ 3600
Nukûd-u Akçe Meblağ 234	Yekûn Meblağ 25468	Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfîn Meblağ 1080	Kâtibiyye Meblağ 120
Huddâmiyye Meblağ 60	Dellâliyye Meblağ 540	Deyn-i Müsbet Karabet Derzi başı Meblağ 180	Deyn-i Müsbet Kara Hüseyin Dellâl Meblağ 360	Deyn-i Müsbet Penayod Kuyumcu Meblağ 280
Deyn-i Müsbet Mehmed Ağa tâbi' Defterdâr Meblağ 480	Deyn-i Müsbet Mesahid Yahûdî Meblağ 285	Deyn-i Müsbet El-Hâc Muhammed Hükkâm Meblağ 75	Deyn-i Müsbet Sarrâc Süleyman Beşe Meblağ 36	Deyn-i Müsbet Tütüncü Ömer Beşe Meblağ 90
Deyn-i Müsbet avâtıf-ı tâbi'î Ali Ağa Meblağ 60	Deyn-i Müsbet Ömer oğlu tâbi'î Baş Çukadâr Meblağ 30	Deyn-i Müsbet El-Hâc Hasan Mehteran-ı Derûn Meblağ 45	Deyn-i Müsbet Derzi Baş Meblağ 150	Deyn-i Müsbet Mehter Ahmed Meblağ 465

Ek 1: (Devamı)

[7b] Deyn-i Müsbet El-Hâc Mehmed Tüfenkçi Meblağ 90	Deyn-i Müsbet Acem İstefan Meblağ 1710	Deyn-i Müsbet Yorgaki Boyar Eflak Meblağ 480	Deyn-i Müsbet Kavak Hasan Çelebi Meblağ 240	Deyn-i Müsbet Hasan Ağa Mehter Meblağ 330
Deyn-i Müsbet Beyzâde Meblağ 174	Deyn-i Müsbet Salih Çukadâr Meblağ 180	Deyn-i Müsbet Ali Çukadâr Bakkal-ı vekîl-i Meblağ 180	Yekûn Meblağ 7721	Sahîhü'l-Bâkî Meblağ 17747

[7b/1] Vidin Nâzırı Ahmed Ağa husûs-ı mezbûr Devlet-i Âliyye'ye arz ve i'lâm olunub tevcîh ve berât-ı âlîşân ihsân buyrulunca yevmî yirmişer akçe mîrîye mahsûb olmamak şartıyla aklâm tarafından Muhammed'e isticâr ve mesfûru istihdâm eylesiz deyû. Fî 24 Ş (Şa'bân) sene 1132.

[7b/2] Devletlü sa'âdetlü merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun Vidin iskelesi gümrüğüne berren ve bahren gelen tüccârların emtia ve eşyâların gümrük için bahâları takdîr ve tahmîn olunub cânibine gadr olunmamak üzere Belgrad ve Niş gümrüğü misüllü bir mühimmana muhtâc olmağla erbâb-ı istidâddan sâbıkan Belgrad gümrüğünde yevmî yirmi akçe ile muhammere olan Avram Yahûdî üslûb-ı sâbıkı üzere Vidin iskelesi gümrüğünden muhammere olmak için Der Devlet-i Âliyye'ye arz ve i'lâm buyurmaları bâbında inâyet ve merhamet devletlü sa'âdetlü efendim sultânım hazretlerindedir.

Bende-i Ahmed Ağa Nâzır-ı Vidin

[7b/3] El-Hâc Mustafa Beşe K (bölük) 47. hâlâ müsâferet üzere olan cebeciyândan Seyyid Abdullah Çelebi tarafından bi'l-vekâle ikrâr idüb Süleyman Odabaşı ve ta'bîr-i merâm eyledüğüne bundan akdem müvekkilem mezbûr Abdullah Çelebi'den yüz gurusu istikrâz idüb va'desi hulûl itmekle bi't-tamâm alub kabz eyledi mezbûr Süleyman Beşe zimmetinde bir akçe alacağı kalmamışdır didiği kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî Ahmed Ağa - Elli Sekizer Odabaşı - Ali Beşe K (bölük) 36.

[7b/4] Bundan akdem mürd olan Kürkçü İstanço'nun sulbî sagîr oğlu Çotko'nun vâsiyeti mansûbesi yine sagîr mezbûrun validesi Roksanda nâm Nasrâniyye meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu sâhibü'l-kitâb Dergâh-ı Âlî topçularından Salih Çorbacıbaşı Ömer mahzarında bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idub sagîr-i mezbûr Çotko'nun vâlidesi Çona nâm (...) irsen intikal iden

Ek 1: (Devamı)

Boyar mahallesi dâhilinde bir taraftan Mişe zımmî ve tarafeyni Hüseyin Beşe ve taraf-ı râbî'î tarîk-i âmmeyle mahdûd bir bâb harâbe müşerref soba ve matbah ve kilârı ve cadde havluyu müştemil menzil-i sagîr-i mezbûrun gayr-ı malı olmamağla menzil-i mezbûr harâbe müşerref olduğundan gayr-i vâlidesi mezbûre Çona'nın duyûn-u edâsında zarûret olub sagîr mezbûr dâhi nafakaya muhtâc olmağla menzil-i mezbûr Sûk-ı Sultânî'de müzâyede olunub rağbat-ı (...) olduğundan sonra müşterâ-i mezbûr Salih Ağa üzerinde altmış beş guruşda karâr idüb ziyâde ile taleb-i âher olmayub kendüsüne bey' ve teslîm ol dâhi kabz ü kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altmış beş guruşa bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim didikde vâsiyeyi mezbûre Roksanda'nın bi'l-vesâyeye sâdir olan ikrârını sahîh tasdîk edecek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî evâil-i Ramazân.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Ahmed El-Haffâf ibn-i Mustafa - El-Hâc Hasan bin Mehmed El-Müezzîn - Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah - Dellâl Ali bin Mehmed - Ebubekir Çelebi ibn-i Abdullah - Diğer Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah - Hasan ibn-i Seyyid Ahmed - Bedir bin Sadık - Hüseyin bin Buğdalı - Hüseyin Beşe ibn-i Sarıoğlu ve gayrihum.

[8a/1] Cerrâh Mustafa Çelebi oğlu İbrahim tarafından Vidin'de tavattun idüb Değirmenci Mustafa üzerinde da'vâ idüb Ramazân-ı Şerîf'in yirmi birinci gecesi tahmînen üç buçuk sâ'at mürûrunda kahvehânenen gelür iken mezbûr Mustafa'nın menzili önünde beş on nefer eşkiyâ ile pusu alub külünk ile topuz ile oğlumu mecrûh eylemişdir hâlâ nutka kudreti yokdur suâl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlûbumdur dide ani's-suâl ve'l-inkâr ahâlî-i mahalleden İmâm Hasan Efendî Mustafa Beşe Müezzîn Haffâf Mehmed İbrahim Hüseyin Beşe Tuzcu Mahmud Beşe Ahmed Beşe Vaylı Mehmed Beşe meclis-i şer' de da'vâ olunan mezbûr Değirmenci Mustafa Beşe'nin kapusu olub feryâdını işitdik lâkin darb edişlü bârkın gece karanlık olmağla mu'âyene idemedik lâkin bu fesâd kendüsinden sâdir olduğu âlemü'l-yakîn ma'lûmundur didikleri kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman Odabaşı - Hâcî Ebubekir Çavuş - Ömer Aşık.

[8a/2] Hukûkullâhda da'vet-i şart olmadığına binâen Medîne-i Sofya Mahallâtından Mansur Hoca Mahallesi sükkânından Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn-i Mehmed ve El-Hâc İbrahim ibn-i Abdullah ve Ahmed Çelebi ibn-i Mustafa ve İsmail Beğ ibn-i Ramazan nâm kimesneler meclis-i şer' de hâzırûn olub her biri takrîr-i kelâm idub işbu gece-i Şa'bân-ı Şerîf'in ahd-ı günü ki Cuma günü akşam ezânında mukaddem işbu hilâl-i şehri Ramazânü'l-Mübârek ve aynı iki başları aşağı olmak üzere re'yü'l-'ayn her birimiz gördük henüz semâ' dâhi (...) idi işbu şehri Ramazânü'l-Mübârek guresi yarın ki gün cumairtesidir yerümüz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dâhi ideriz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe's ri'âyeti's şerâiti'l-kabûl şehâdetleri

Ek 1: (Devamı)

makbûle olub mücebince işbu şehr-i Ramazânü'l-Mübârek gurreci cumairtesi gününde olmak üzere hükm olunub mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmü's-sâlis ve'l-işrîn min şehr-i Ramazânü'l-Mübârek sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendî ibn-i Hasan Efendî - İbrahim Efendî ibn-i Mustafa - Hasan Odabaşı ibn-i İbrahim - Ali Odabaşı ibn-i Abdülbaki ve gayrihum.

[8a/3] Baş Çavuş Ağa Kara Hasan nâm hürrü'l-asl fûrûht edince çeyşi? meclis-i şer'e ihzâr idüb meclis-i mezbûrede hazır Sofya sâkinelerinden Rahime nâm Kıbtiyye intâk olundukda Receb nâm kimesne Sofya'dan kapub getirüb Kara Hasan menziline ihfâ idüb çektürür gemilerine fûrûht itmek üzere iken haber alınub beni halâs eyledüler gıbbe's-suâl akîbü'l-inkâr Abdullah Halil Beşe bin Hüseyin Efendî târih-i tahrîr gecesi haber alunub Abdi Beşe K (bölük) 39 ve Muharrem Beşe 39 Moldovan ta'bir olunur hürrü'l-asl sayıcılar ahz olundukda mezbûran şehâdet eylediler tahlîs için varuldukda Kara Hasan'ın zevcesi mezbûre Rahime'yi arkasına alub ihfâ itmek murâd eyledükde cemâ'atı Müslimîn ile tahlîs eylediler didikleri kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Mustafa Ağa - Abdulcelil Beşe bin Hüseyin Efendî C (cemâ'at) 97 - İbrahim Beşe ibn-i Mehmed K (bölük) 17 - Ebubekir Beşe bin Ali K (bölük) 12 - Hüseyin Beşe bin Mustafa C (cemâ'at) 85 - Mustafa Beşe bin Mehmed C (cemâ'at) 15 - İbrahim Beşe bin Muslu K (bölük) 37 Atik - Abdüllatif bin Mehmed K (bölük) 39 - Muharrem Beşe bin Şa'bân K (bölük) 39 - Ali Beşe bin C (cemâ'at) 97 - Mehmed ibn-i Nasuh K (bölük) 39 Atik.

Mezbûran Receb ve Hasan kat'ı tarîkidir (...) Ali (...) bi'l kadir (...)

Şuhûdü'l-hâl: Mukabeleci Osman Efendî - Ömer Efendî ibn-i Mustafa - El-Hâc Mahmud Ağa - İbrahim Efendî Top Yeniçeriyân - Baş Çavuş İbrahim Ağa.

[8b/1] Medîne-i Vidin sâkinlerinden Mustafa Beşe ibn-i Ali Beşe meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu bâ'isü's-sicil El-Hâc Ali bin Abdullah mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bey' 'âtîyü'z-zikre gelince silk-i mülkümde münselik olub Debbâğ Pervane Mahallesinde vâki' bir taraftan Kara Mustafa Beşe ve bir taraftan Monla Yakub dükkânı ve bir tarafı Kürd oğlu kahvehânesi ve bir tarafı El-Hâc Osman Ağa'nın vakf dükkânları ve ba'zân Değirmenci Mustafa Beşe menzili ve ba'zân Hamide Hâtûn menzili ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd bir sobalı oda ve matbah ve kilâr ve iki kıt'a yazlık sofa ve bağçe ve havluyu müştamil ve bağçede olan eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmire mülki menzilimi cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık iki yüz on guruşa tarafından icâb ve kabûlü hâvî bey' bât-ı kat'i ile bey' ve teslîm ol dâhi iştirâ ve kabz ve teslîm

Ek 1: (Devamı)

kıldıktan sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr iki yüz on guruşu bi't-tamâm ahz eyledim min-ba'ad menzili mahdûd mezbûr cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık müşterâ-i mûmâ-ileyh Hâcî Ali'nin silk-i mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfıdır benim dürlü hakk ve alâkam kalmamışdır keyfemâ yeşâ ve hasebi yehtâr mutasarıfı olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Mustafa Beşe'nin ikrârını el-mukarrer el-mezbûr vechen bâ-tasdîke ve tahkîk edicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Cerâ zâlike ve hurrire fi selh-i Ramazânü'l-Mübârek sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî Halilü'l Rahman – El-Hâc Ahmed bin Abdullah - Kara Mustafa Beşe K (bölük) 49 - Osman Beşe K (bölük) 2 - Kara Hüseyin Dellâl - Dellâlbaşı Ömer Beşe - Ahmed Beşe ibn-i Hâcî İvas.

[8b/2] Mustafa Paşa Mahallesi sâkinelerinden Hadice bint-i Ali zevci muhâla'a Ali Ağa mahzarında ikrâr eylediği kendüsiyle hüsn-i zindegânımız olmamağla muhâla'a idüb zimmetinde mütekarrir olan altı bin akçe mehr-i mü'eccel nafaka-i iddetimden fârîga oldum dedikde mezbûr Ali Ağa muhâla'a-ı mezbûreyi kabul eylediği meclis-i şer'ide tasdik edecek mâ-hüvel-vâki' bi't-taleb ketb ve terkîm olundu. Hurrire zâlike fi'l-yevmi's-sâlis min Şevvâli'l-Mükerrem sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Topçu Çorbacısı Hüseyin Ağa bin Hasan - Musa Ağa bin Mehmed Efendî - Mustafa Ağa bin Abdulaziz - Kel Hasan Bin - Monla Hasan bin Zülfikar - Mustafa bin Mehmed Ağa.

[8b/3] Medîne-i Vidin Varoşu sâkinelerinden Milyoket ve Pavuna bint-i Timotiye nâm Nasrâniyyeler tarafından bey' 'âtîyü'z-zikre ikrâra vekîl olub vekâleti (...) es-subût sâbite olan yine mezbûre Milkanın oğlu ve merkûme Pavuna'nın li-ebeveyn karındaşı Gavril nam zımmî iş bu sâhibü'l-kitâb üçüncü bölüğün Mehmed Beşe ibn-i Mehmed ve on sekiz sekbânların uzun Mehmed Beşe mahzarlarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilân-ı mezbûrhâ (...) tahrîre gelince mülklerinde münselik olan meclis-i şer'de bir tarafı Tütüncü dükkânı ve bir tarafı Baklacioğlu dükkânı ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd sakf-ı vahîd üzere olan dükkânlarını cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık yüz yirmi dört guruşa bey' bât-ı kat'i ile bey' ve teslîm ve semeni mezkûr yüz yirmi dört guruş yedlerinden bi't-tamâm alub kabz eyledi min-ba'ad kendülerinin mülkü mahzarında müvekkilâtân-ı mezbûrân Milka ve hemşirem Pavuna'nın hakk ve alâkaları kalmamışdır didikde gibbe't-tasdîk mâ-vâki' kayd-ı sicil olundu. Hurrire fi 5 Şevvâl sene 1132.

[8b/4] Otuz dokuz bölüğün Süleyman Beşe mecrûhan meclis-i şer'e araba ile gelub doksan yedi cemâ'atin Tulu üzerine da'vâ idüb târîh-i tahrîr gününde Çingane Mahallesinin alt yanında bilâ-sebep asâkir ki Soymandı ta'bîr olunur enkle? başıma üç yerde urub mecrûh eylemişdir fevt olursam katlim oldur didikde mezbûr Tulu inkâr eyledikde on.

Ek 1: (Devamı)

[8b/5] Ahmed bin Mehmed Mehmed bin Mustafa'dan on guruş da'vâ yirmi beş bölüğün Ömer Beşe bin Ahmed'in on guruşa şehâdet Habbâz Ohan Hasan Beşe K (bölük) 5 başımı mecrûh eylediğin da'vâ idüb ol dâhi ikrâr eyledikten sonra ba'de'l mürâfa'a mezbûr Hasan Beşe Ohan'dan ve şerîki Bavâser'den doksan da'vâ altmışar guruş ikrâr ba'dehû Bavâser'in on yedi guruşu mahsûs vâki' olduğu ikrâr eylediği kayd.

Şuhûdü'l-hâl: Şa'bân ibn-i Ke'nân - Salih Beşe bin Ahmed C (cemâ'at) 19 Belgradî - Salih Beşe bin Hasan C (cemâ'at) 15 Sahra - Mustafa Beşe bin Ahmed C (cemâ'at) 46 Çatak

Dem ve deyne da'vâsı iden Hüseyin Erzurumî şiret olduğuna şehâdet edenlerin esâmileridir.

[9a] Boş

[9b/1] İşbu bin yüz otuz üç senesi Şevvâl'in on ikinci günü Medîne-i Vidin'de Kasabbaşı Halil Beşe ve zeyl-i mestürde esâmileri muharrer olan kasablar cümle ittifâkiyla meclîs-i şer'de şöyle takrîr-i kelâm eylediler ki lahm-ı ganemin vukıyyesi onar akçeye olmak üzere narh virilüb târîh-i tahrîre gelince reykanî? luhûm bulunub ibâdullâha bulundukda esâmetüllâhi te'âlâ koyunun kesreti ve bahâsında (...) olduğundan Rûz-ı Kasım'a değin sekiz akçeye zebh idüb bir dürlü müzâyika? çektirmeyüb ibâdullâhın rızâları şol vechile ki yedi bâb salhâneden gayri ve Çerkeci olmayub haricden gayri kimesneler zebh eylemeyeler deyû ta'ahhüd eylediklerin kayd şud. Fî't-târîhü'l-mezbûr Çerkeci iki akçe noksânına zebh edeler.

Dükkân-ı Ser Kasaban Halil Beşe 3	Kırk Dokuzun Baş Eski İbrahim Beşe Dükkân 2	Ali Beşe Dükkân 1 şerîki Mehmed Beşe 2	Yusuf Beşe Dükkân 1 C (cemâ'at) 46 şerîki Panço zımmî 2	Hasan Beşe C (cemâ'at) 94 Dükkân 2
Hasan Ağa Hanı Kuş Dükkân 1 şerîki Vanlı Mustafa 2	Kara Mehmed C (cemâ'at) 95 Dükkân 2	Ali Beşe Pehlivan Dükkân 1 şerîki Mehmed Beşe 2	Hüseyin Beşe C (cemâ'at) 35 şerîki Hasan Beşe	Yamak Mustafa Ağa şerîki Mahmud K (bölük) 2 Dükkân 1
Rıdvan Beşe C (cemâ'at) 15 Dükkân 1	Pehlivan oğlu Mustafa Beşe Dükkân 1	Lahm-ı sagîr Kıymet 1 Çerkeci Akçe 4	Çerkeci lahm-ı ganem 6	

Ek 1: (Devamı)

[9b/2] İbrahim Beşe kefil olduğu kasablardır.

İbrahim Beşe Dükkân 1	Pehlivan oğlu 1	Mehmed Beşe şeriki Ali Beşe 1	Kara Mehmed C (cemâ'at) 98 1	Ali Beşe C (cemâ'at) 19 1
Kara Hüseyin C (cemâ'at) 35 1	Yusuf Beşe K (bölük) 43 1	Hasan Beşe C (cemâ'at) 94 1	Babaali K (bölük) 19 Dükkân 1	Yamak Mustafa Ağa şeriki Mahmud Beşe 1
Çaylak Mustafa Beşe Köse Abdullah Dükkân 3 birbirlerine kefildir mezbûrlara Yamak Abdubaki	Baba dostu Ahmed Beşe K (bölük) 55 Çaylak Mustafa Beşe kefildir.	(...) Ahmed Beşe Dükkân 1 Çaylak Mustafa Beşe kefildir Mehmed Beşedir.	Vanlı Mustafa Beşe şeriki Hasan Ağa Dükkân 1 birbirlerine kefildir.	Emir Ahmed Beşe Kasım Beşe Dükkân 2 birbirlerine kefildir.

Zikr olunan kasablara yaz ve kış işlemek üzere birbirlerine kefil olmuşlardır Rûz-ı Kasım'a varınca sekizer akçeye lahm-ı ganem zebh etmek üzere rızâlarıyla kayd-ı sicil olundu. Sagîr-i âti 6.

Mehmed Beşe Dükkân 1 şeriki diğer Mehmed Beşe kefildir.

[9b/3] İslambol kapısı haricinde Mustafa Paşa evkâf-ı toprağında ma'lûmu'l-hudûd arsa İslam Beşe'nin uhdesinde olup on yedi guruşa Paşa Câmî' Şerîf-i mütevellîsi Abdullah Efendî Hazretlerine ferâgat idüb ve meblağ-ı mezkûr on yedi guruş merkûm İslam Beşe'ye deyni olduğu ikrâr ve i'tirâf eylediği kayd-ı sicil olundu. Fî 13 Zi'l-ka'ade sene 132.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Efendî El-İmâm – Şa'bân Çelebi El-Müezzîn - Mehmed Beğ.

[10a/1] Ez-zevcû'l nikâh Mustafa Beşe bin Abdullah vekîl Ali Ağa bin Ahmed şuhûd: Ahmed Beşe bin Mustafa Ali bin Mustafa Ez-zevcû'l menkûha Adile bint-i Mustafa Hâcî Yusuf ibn-i Abdullah şuhûd: Es-sâbıkûn El-mehrû'l mü'eccel meblağ 4000.

Ek 1: (Devamı)

[10a/2] Ez-zevcû'l nikâh Mustafa vekîluhu Ebuhu Ömer mehr-i mü'eccel 2500 Ez-zevcû'l menkûha Âişe vekîlihâ Mustafa bin Abdullah.

[10a/3] 'Ân mal-ı vakf-ı mahalle-i Debbâğ-ı Per Tuna sene 1133. Der zimmet-i Hasan Efendî İmâm mescid-i hod gurus 42. Kârbân Saray kurbunda vâki' kendünün mülki berber dükkânı bir handır.

[10a/4] Ez-zevcû'l nikâh Muslu Hasan ibn-i Ali el-menkûha Hanife bint-i Kıptıyye mehr-i mü'eccel 1200 vekîl ez-zevci Hüseyin vekîl ez-zevci Harîr başı vekâleti şahidleri Ramazan Dervîş.

[10a/5] Medîne-i Vidin'de vâki' Kalinofçe çarşusunda katli olunan Ekmekçi Apostoli veled-i Yorgo nâ-katlin emmüsi oğlu olub verâseti Yanki veled-i Lambro ve Hristo veled-i İstafi şehâdetleriyle sâbit olan Yorgo veled-i Dimo nâm zimmî meclis-i şer'de Kirko veled-i Kristo ve Yanaki veled-i Yugo nâm zimmîler muvâcehelerinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb katli mezbûr emmüm oğlu Apostoli katli ve helâk iden Polo nâm zimmî olub ancak mesfûrân Kirko ve Yanaki zimmîler bilâ-cürm ahz ve haps olunmuşlar idi hâlâ mezbûrân zimmîlerin husûsu mezkûrede kat'an haber ve agâhları olmadığında kendüleri ile bir dürlü da'vâ ve nizâ'm yokdur bu Apostol'in katli firâri mezbûr Polo zimmîdir mezbûrân Kirko ve Yanaki ile husûsu mezbûra müte'allik da'vâm olmayup zimmetlerini âmme-i da'vâ ve mutâlebâtдан ibrâ ve iskât eyledim deyû bi'l-muvâcehe ikrârı kayd olundu. Hurrîre fi 8 Şevvâl sene 133. Sağ gözü ve şakağı üzerinde urup ile cerh ve kat' olunduğu müşâhede ve keşf olunmuşdur.

Şuhûdü'l-hâl: Muhzır Ali Ağa K (bölük) 25 Çorbacı - Ahmed Ağa Çorbacı-yı Topçıyan - Tokatlı Mehmed Çavuş Ağa - Ali Ağayı Serdengeçti - Şahin Pazara giden ve gayrihum. Yako veled-i Yorgo ve Kirko Hristo ve Yano İzafi.

[10a/6] Müslimetü'l-millet Yona nâm bîkr-i bâliğa şerefi İslâm ile müşerref olub kelime-i şehâdet telkin olundukda bi't-tavi'ü's-sâf kelime-i şehâdet getirüb İslâm kabûl idüb Aişe ismiyle tesmiye olunduğunu Süleyman Beşe bin Ali ve İbrahim bin Mehmed şehâdet eyledikleri kayd şud.

[10a/7] Muhâfizdan Mehmed Paşa Hazretlerinin buyrulduşudur Vidin kadısı faziletli efendî hazretleri bu serhâd-ı mansûrenin es'âr-ı bu misüllü olup şem'-i revgân vukıyyesi sekiz payeye olub fukarâya gadr olmağla izzetli Turnacıbaşı Ağa numûne tutub vukıyye yirmi akçeye fûrûht olunduğu halde alanlara satanlara enfâ' olduğu i'lâm mücebince sicile kayd idüb vukıyyesi yirmi akçeye olmak üzere tenbîh eyleyesüz deyû buyruldu. Fî 26 Muharrem sene 1134. Baş Çavuş İbrahim Ağa yediyle vusûl bulmuşdur.

Ek 1: (Devamı)

[10b/1] Vidin kadısı fazîletlü efendî hazretleri ağâyân-ı merkûmun huzûr-u şer‘de dâhi istintâk ve takrîrleri i‘lâm eylesiz deyû buyruldu. Fî 18 C (Cemâziye’l-Âhir) sene 132.

[10b/2] Devletlü sa‘âdetlü sultânım hazretleri sağ olsun hâlâ nefis-i Vidin kal‘asında vâki‘ süvâriyân ve piyâdegân ağa kullarının arz-ı hâlleridir ki Vidin kal‘asında fârisân-ı sâni cemâ‘atı ağası olan Bekir kendü halinde olmayub dâ‘î halkı ihtilâl ve fesâda bâis ve neferât-ı mâbeynlerinde ihtilâl-i sebep olmakdan kendüsünün şerrinden bir dürlü rahatımız olmayub ve bir dürlü nasihatımızı kabûl itmeyüb şerrini üzerimizden men‘ ve def‘ olunmak bâbında vâki‘ ahvâli devletlü ve sa‘âdetlü efendimiz bize ifâde olundu bâkî emr-i fermân sultânım hazretlerindir.

Bende-i Ali Ağa Gurebân-ı Sâni Asıl	Bende-i Mehmed Ağa Fârisân-ı Sâlis	Bende-i Ahmed Ağa Gurebân-ı Sâni Vidin	Bende-i Osman Ağa Gurebân-ı Evvel Vidin	Bende-i Ahmed Ağa Fârisân-ı Evvel
Bende-i Mir Ahmed Ağa Gönülliyân-ı Yesâr	Bende-i İbrahim Ağa Gönülliyân- ı Yemîn Vidin	Bende-i Mehmed Ağa Yeniçeriyân-ı Yerliyân kal‘a-i Vidin		

[10b/3] Derûn-ı arz-ı hâlde ismi mestûr olan fârisân-ı sâni ağası Ebubekir vech-i muharrer üzere mesfûd-ı vedâyi-i fitne ikâz eylemek adet-i müsteremesi olduğunu zeyl-i arz-ı hâlde imzâları ile mümzî ve hatmeleri ile mahtûm olan ağâyân-ı meclis-i şer‘de âli vetretü’ş-şehâde ihbâr eyledikleri kayd şud. Fî 17 min Cemâziye’l-Âhir sene 1132.

Şuhûdü’l-hâl: Fahrü’l-akrân El-Hâc Mustafa Ağa bin Osman - Ahmed Efendî ibn-i İbrahim.

[10b/4] Medîne-i Vidin mahallâtından Çavuş Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eyleyen Ümmühân bint-i Ahmed nâm müteveffânın verâseti zevci metrukesi Osman Beşe li-ebeveyn er karındaşı Hasan ibn-i Ahmed ve kebîr vâlideleri Mü‘mine Hâtûn bint-i Abdullah ve’l verâseti beynihim kıdvetü’t-tahrîr ve’l-taksîm olundu ki ahvâlin defteridir ber-vech-i âti zikr olunur. Hurre fi’l-yevmi’l-ahdî ve işrîn min Cemâziye’l-Âhir sene isneyn ve selâsin ve mi’e ve elf.

Muhallefât

Ek 1: (Devamı)

Sim (...) 30 Guruş 12	Altun Cüpe Pare 164	Köhne Alaca Pare 10	Kırmızı Hatar Pare 100	El Hare Pare 100
Çeltiyan Pare 20	Neft-i Ferace Pare 163	Köhne Entari Pare 36	Köhne Peştamal Pare 13	Kebîr Havlu Pare 50
Sagîr Havlu Pare 24	Köhne Bohça Pare 4	Sanduk Pare 100	Kebîr Leğen Pare 70	Yasduk 2 Pare 56
Beyaz Keçe Pare 30	Cedid Kilim Pare 80	Köhne Yorgan Pare 45	Köhne Döşek Pare 68	Kebîr Sahan 4 Pare 100
Sagîr Sahan 4 Pare 100	Tepsi Pare 101	Tencere mâ'a Kapak Pare 77	Sagîr Bakır Pare 63	El İbrik Pare 61
Cedid Boz Seccade Pare 60	Zen Donu Pare 30	Beyaz Çatık Pare 52	Cedid Entari Pare 100	Tava Pare 15
Cedid Kaftan Pare 300	Mehmed Beşe Zimmetinde Pare 100	Şam Alacası Pare 132	El Terbus Pare 5	Köhne Sarık Pare 30
Mü'mine Hâtûn Ziyet Altun 11 Guruş 1534	Nukûd-u Akçe Guruş 20	Mehr-i Mü'eccel Guruş 33 Pare 15	Be-Hesâb-ı Cem'an Yekûn Guruş 156 Pare 37	Be-Hesâb-ı El- İhrâc
Resm-i Kısmet Guruş 4	Kâtibiyye Pare 30	Hüddâmiyye Pare 20	Dellâliyye mâ'a İhzâriyye Pare 20	Dellâliyye Pare 52
İcâre-i Dükkân Pare 10	Be-Hesâb-ı Bakiyye Guruş 7 Pare 12	Sahîhü'l-Bâkî Lit-Taksîmi Beyne'l Verese Be-Hesâb-ı Guruş 149 Pare 25	Hisse-i Zevci Guruş 74 Pare 12	Hisse-i Li- Ebeveyn El Bey'ine Guruş 50 Pare 8
Hisse-i Kebîr Vâldesine Esedî Guruş 25 Pare 4				

Ek 1: (Devamı)

[11a/1] Vech-i hurûf oldur ki haliya ber vech-i mâlikâne Nehr-i Tuna sevâhilinde duhân gümrüğü maktû'larında Vidin ve Kara Lom ve tevâbi'î duhân gümrüğünde işbu bin yüz otuz üç senesine mahsûb olmak üzere ber vech-i emânet hâlî ve rahin olan Ahmed Ağa ve şerîki Ömer Ağaya tefvîz olunmuşdur kendü tarafımızdan Kara Lom ve tevâbi' kurâlarına emîn nasb ve ta'yîn iderse (...) ve ol tarafda umûrun merkûman tefvîz olunmuşdur sene-i sâbıkalarda minvâl üzere zabt idegelmişdir deyû mezbûrlar dâhi ol minvâl üzere zabt ü rabt idüb tarafımızdan ve tarafı âherden zabt ve tasarrufuna bir ferd mâni' olmaya. Fî gurre-i Ş (Şa'bân) sene 1133.

[11a/2] Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l fazl ve'l-keâm Rum İlinin sağ kolunda varub gelince yol üzerinde ve yemîn ve yesârında vâki' olan kadîlar zîde fazilehûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları ve ocak ihtiyârları zîde kadrehûm tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsil olacak ma'lûm ola ki Dergâh-ı Âlî yeniçerileri ve anlara tâbi' olan tavâif-i askeriyeden bildirub ma'rûf u vefât idenlerimizin muhallefât ve metrûkâtları müfredât defteri mücebince taraf-ı Beytü'l-Mâl'dan ahz ve kabz için kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bi'l-vekâlet Çavuş zîde kadrehû mübâşir ta'yîn olunmağın ve solunda vech-i meşrûh üzere Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden ve anlara tâbi' olan tavâif-i askeriyeden olub zikr olunan kazâ ve nevâhî ve kasabât ve kurâda gerek mukim gerek müsâfîren bilâ-vârisi ma'rûf u vefât idenlerinin muhallefâtı ve metrûkâtları sicillâtdan yoklanub cüz'î ve küllî her ne mikdâr olursa vâki' kayd olundukda ma'rîfet-i şer'le bi't-tamâm tahsîl ve mübâşir mezbûreye bâ-teslîm eylesesin ve sen ki mübâşiri mezbûrsun husûsu mezbûrda kemâl-i sadâkat ve istikameti birle hareket idüb zikr olunan mahallerde bilâ-vâris-i ma'rûf ve vefât iden tavâif-i mezbûrenin muhallefât ve metrûkâtları şer'an ve alanen tefahhus ve sicillâtdan yoklanub vazî'yü'l-yed olanlardan şer'le tahsîl ve ahz ve kabz ve götürüb tarafı Beytü'l-Mâl'e teslîm idüb bir akçe ve bir habbesi kalmadığı ve izâ'at itmekden ziyâde ihtirâz ve ictinâb eylesesin deyû iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'l Dergâh-ı Muallâm yeniçerilerinden ağası olan Mehmed Ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektub verilmişken mücebince amel olunmak bâbında fermânı âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükmü şerîfime vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve ağayı mûmâ-ileyh tarafından verilen mühürlü mektub mücebince amel eyleye min-ba'ad hilâf-ı rızâ ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız. Tahrîren evâsıt-ı Cemâziye'l-Âhir sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

[11a/3] Şerî'at-ı-şi'âr Rum İlinin sağ kolunda vâki' Akkerman'a varub gelince yol üzerinde ve yemîn ve yesârında vâki' olan kadî efendilerinden zîde fazlehûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kazâ-ı mezbûrlarda vâki' yeniçeri serdârları ve ocak ihtiyârları zîde kadrehûm inhâ olunur ki Dergâh-ı Âlî yeniçerileri ve buna tâbi' olan tavâif-i askeriyeden bilâ-vârisi ma'rûf ve vefât idenlerinin muhallefât ve metrûkâtları müfredât defteri mücebince taraf-ı Beytü'l-Mâl'dan ahz ve

Ek 1: (Devamı)

kabz için kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân beşinci bölümünün Hasan Çavuş zîde kadrehû ta'yîn olunmağın işbu mektub tahrîr ve irsâl olunmuşdur vusûlunde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden ve buna tâbi' olan tavâif-i askeriyyeden olub zikr olunan kazâ ve nevâhî ve kasabât ve kurâda gerek mukim ve gerek müsâfîren bilâ-vârisi ma'rûf vefât idenlerinin muhallefât ve metrûkâtları sicillâtdan yoklanub cüz'î ve küllî her ne mikdâr olur ise vazi'yü'l-yed olanlardan ma'rifeti şer'le bi't-tamâm tahsîl ve mübâşir-i mezbûreye teslim eylesesiz senki mübâşir mezbûr kadrehûmsun husûsu mezbûrda kemâl-i sadâkatda ve istikametde birle hareket idüb mahalle-i mezbûrların bilâ-vârisi ma'rûf u vefât iden tavâif-i mezbûrenin muhallefât ve metrûkâtları şer'en ve alalen tefahhus ve sicillâtdan yoklanub vazi'yü'l-yed olanlarda şer'le tahsîl ve ahz ü kabz ve götürüb Beytü'l-Mâl'a teslim ve bir akçe ve bir habbesi itlâf ve izâ'at etmekden ziyâde ihtirâz ve ictinâb eylesesiz müceb-i mektub ile amel olasın. Tahrîren fî şehr-i Cemâziye'l-Âhir sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

[11b] Boş

[12a] Boş

[12b/1] Hâlâ Vidin serhâdından bin yüz otuz iki senesinde Dergâh-ı Âlî yeniçerileri Beytü'l-Mâl'ını kabzına me'mûrin Beytü'l-Mâlcı olan elli sekizin Çorbacısı Es-Seyyid Mustafa Ağa alınmasıyla tahrîr olunan mukabele budur ki serhâd-ı mansûreye me'mûr olub gelen ağalara yemeklik itmek emîn-i Beytü'l-Mâl oluna vâki' olan Beytü'l-Mâl'den harç akçesini mu'tâd olunmağla hâlâ sa'âdetle gelen Mustafa Ağa'ya yemeklik için yedi bin iki yüz akçe sarf olunmağla sicile mahfûza kayd olunmuşdur. Fî gurre-i Zi'l-hicce sene 1132.

[12b/2] Medîne-i Vidin Yamakan yeniçerilerinden on altı cemâ'atinin Mustafa Beşe bilâ-vârisi fevt olub muhallefâtın cânibi Beytü'l-Mâl'a aid iken fuzûlu metrûkâtına vazi'yü'l-yed olan Muhsine nâm Hâtûn'dan elli sekizin Çorbacısı Beytü'l-Mâlcı Es-Seyyid Mustafa Ağa tahsîl ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan defteridir ki zikr olunur. Fî evâsıt-ı Zi'l-ka'ade sene 1132.

Cemâ'at Bölük Meblağ 12000 Yalnız on iki bin akçedir	Minhâ El- İhrâcât	Techîz ve Tekfîn Meblağ 700	Deyn-i Müsbet Abdullah Meblağ 500	Deyn-i Müsbet Mustafa Ağa Meblağ 1200
---	----------------------	-----------------------------------	---	---

Ek 1: (Devamı)

Resm-i Kısmet Meblağ 200	Kâtibiyye Meblağ 60	İhzâriyye Meblağ 40	Resm-i emîn-i Beytü'l-Mâl Meblağ 1200	Sahîhü'l Bâkî Der Yed-i Emîn-i Beytü'l-Mâl Meblağ 8400 Yalnız sekiz bin dört yüz akçedir
-----------------------------	------------------------	------------------------	---	---

[12b/3] Medîne-i Vidin'de Yamak yoldaşlarından otuz iki bölük Ahmed Beşe fevt muhallefâtı bi'l-ma'rûfû's-şer'iyye tahrîr olunan defterdir ki vech-i âtî üzere zikr. Fî 7 Zi'l-hiccetü'l Muayyen? sene 1132.

Boylu Şişhane Tüfenk 1	Piştov Çift 1	Vezne mâ'a Palaska 1	Fişeklik 1	Nim Terekiye 1
Irtakamile 1	Aba Yağmurluk 1	Yanbolu Kebe 1	Köhne Gömlek 2	Salcı Mintan 1
Köhne Ağa Mintan 1	Atlu Köhne Şalvar 1	Fes mâ'a Astar 1	Deri Kalpak 1	Dımaşkı Kara Kılıç 1
Sim Kılıç Ortaklık 1	Kahve Gediğinde Nim Hisse 1			

[12b/4] Medîne-i Vidin Mahallâtından Beşir Hâce Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Süleyman Beşe nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Havva bint-i Mürteza'nın ve sulbi sagîr oğlu Üzeyr Beşe münhasır olduktan sonra vasî olunan mezbûr anası ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî evâhir-i Zi'l-ka'ade sene 1133.

Köhne Destar Meblağ 45	Köhne Kuşak Meblağ 12	Köhne Şalvar Meblağ 15	Köhne Cullabi Meblağ 42	Köhne Gömlek Meblağ 75
Sagîr Çulha Meblağ 40	Köhne İbrik Meblağ 35	Sagîr Bakır Meblağ 60	Alaca Kilim Meblağ 210	Köhne Yasdık Meblağ 75
Köhne Sandık Meblağ 60	Kebir Tüfenk Meblağ 260	Kara Kılıç Meblağ 126	İnek mâ'a Buzağı Meblağ 480	Alaca Kebe Meblağ 45
Menzil Hane Meblağ 3600	Nukûd-u Meblağ 2400	Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfîn Meblağ 1200	Resm-i Kısmet Meblağ 220

Ek 1: (Devamı)

Kâtibiyye Meblağ 40	Hüddâmiyye Meblağ 20	Dellâliyye Meblağ 105	Hammâliye Meblağ 15	Mehr-i Mü'eccel Meblağ 1000
Cem'an Yekûn Meblağ 2581	Sahîhü'l Bâkî Lit-Taksîmi Beyne'l-Verese Meblağ 4919	Hissetü'z- zevciyetü'l- mezbûre Meblağ 615	Hissetü'l-li ebeveyn Meblağ 4304	

[13a] Boş

[13b/1] Medîne-i Vidin'de Kürkçü esnâfından hâlâ Muhâfız Paşa Hazretlerinin Kürkçü başısı Yanaki veled-i Yorgi ve sâbık Kürkçü başı Simo veled-i Andelko ve Arslan veled-i Şehri ve Görgi veled-i Niko ve Mitre veled-i Ustoyan ve diğer Görgi veled-i İstefan ve Ralu veled-i Klovid ve Toma veled-i ve Niko veled-i Velko ve sâirler meclis-i şer' de gelüb şöyle takrîr-i kelâm eylediler ki cümle ittifâkiyla Petko veled-i İstanoya nâm zımmîyi Kürkçü başı nasb edüb şol vechle kürçülük hakkında câhil olub bazı ahvâli bilmedik kimesneler kürkçüyü geçünüb kefli dâhi olmayub üstâdları muhâlefete üzere olanlara âdetimiz üzere men' ve def' idüb ibâdullâha zarar olmamak için her birlerimiz kefâletle dükkâna girüb kefli olmadıkça ve cümle birbirlerimize kefil olmuştur bu minvâl üzere ahvâlimizi Muhâfız Paşa Efendimize i'lâm eylemek matlûbumdur didikleri kayd-ı sicil olundu.

[13b/2] Vidin kazâsında ve sancağında re'âyâdan iştirâ olunan bal ve yağ ne vechle oluna gelmişdir deyû suâl ve i'lâm oluna deyû muhâfız-ı Vidin Vezîr Bekir Mehmed Paşa Hazretlerinden buyuruldu ısdâr olunmağla Vidin sükkânından hem gafir ve cem'i (...) meclis-i şer' de hâzırûn Süleyman Çelebi ibn-i Musa El-Hâc Hüseyin bin Ali ve diğer Hâcî Hüseyin bin Mustafa ve İbrahim Çelebi bin El-Hâc Ahmed ve Süleyman Beşe bin Abdullah ve Ömer Beşe ibn-i Şa'bân ve Monla Ahmed bin Mehmed nâm kimesneler suâl olundukda diyâr-ı âherden gelen emtia ve bal ve yağı ve gayrı her ne ise kanûn üzere kadîm gümrük alına gelmişdür re'âyâdan alınan bal ve yağı ve zahîreden gümrük alına gelmişdür deyû ihbâr eyledikleri kayd sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman Beşe - Hüseyin bin Salih tâbi'i Vezîr-i Müşârûn-ileyh.

[13b/3] Medine-i Vidin'de sâbık gurebân-ı sâni ağası olan Ebu Bekir Ağa meclis-i şer' de işbu bâ'isü's-sicil mefâhirü'l ülemâ'il kirâm Ahmed Efendî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idub bey' âfi sudûruna değin silk-i mülkümde münselik olub Şeyh Ahmed Efendî Mahallesinde vâki' bir taraftan Tatar Ali mülki ve bir taraftan Alemdâr Habib mülki ve tarafeyni tarik-i âm ile mahdûd

Ek 1: (Devamı)

bir bâb soba ve matbah ve kilâr ve tahtında mahzen ve havluyu müstemil mülki menzilimi cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık be-rayiç fi'l-vakt yüz guruşa bey' bât-ı kat'ı ile bey' ve teslim idub ol dâhi kabz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yüz guruşu mûmâ-ileyh Ahmed Efendî yedinden bi't-tamâm alub kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr mûmâ-ileyh Ahmed Efendî'nin mülki müşterâsıdır keyfemâ yeşâ yehtâr mutasarrıfı olsun dedikde mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi 6 Şevvâli'l-Mükerrem sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Abdullah Efendî El-Müderriş - Eş-Şeyh Hızır Efendî - Ahmed Efendî El-Vâiz - Tabu Mustafa Ağa - Kantarcı Mustafa Beşe ve gayrihum.

[13b/4] Fî'l asl Bosnasarayından olub Medîne-i Vidin'de misâferet vechi üzere iken bundan akdem vefât iden Hasan Beşe nâm müteveffâ zâhirde vârisi ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytü'l-Mâl olan Vidin Nâzırı Ahmed Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir ki ber vech-i âfî zikr olunur. Hurrire fi 25 Zi'l-hicce sene 1133.

Köhne Kebe Meblağ 120	Köhne Yelek Meblağ 60	Köhne Kuşak Meblağ 9	Köhne Kalpak Meblağ 9	Köhne Gömlek Meblağ 60
Köhne Şalvar Meblağ 90	Köhne Destar Meblağ 3	Köhne Dizlik Meblağ 36	Diz Kılçını? Meblağ 39	Köhne Kuşak Meblağ 60
Köhne Yağmurluk Meblağ 165	Kara Kılıç Meblağ 327	Mecruh Tüfenk Meblağ 54	Bel Kesesi Meblağ 45	Köhne Kaldarma Meblağ 24
Köhne Don Meblağ 15	Köhne Peşkir Meblağ 9	Köhne Çuka Meblağ 42	Cem'an Yekûn Meblağ 1167	Minhâ El-İhrâcât
Techîz ve Tekfîn Meblağ 480	Resm-i Emîn Meblağ 120	Resm-i Kısmet Meblağ 40	Kudamiyye? İhzâriyye Meblağ 20	Dellâliyye Meblağ 30
Dükkân Meblağ 15	Be Taksîm-i Deyn-i Müsbet Ahmed Beşe Meblağ 240	Cem'an Yekûn Meblağ 945	Sahîhü'l Bâkî Der Yed-i Emîn- i Meblağ 219	

Ek 1: (Devamı)

[14a/1] Fî'l-asl Yanova diyârından olup Medîne-i Vidin Mahallâtından Paşa Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Hüseyin ibn-i Hasan nâm müteveffâ zâhirde vâris-i ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytü'l-Mâl olan Vidin Nâzırı Ahmed Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî 25 Zi'l-hicce sene 1133.

Köhne Eğer Meblağ 120	Bârgîr mâ'a Paliga Meblağ 960	Otluk Araba 2 Meblağ 240	Köhne Balta Meblağ 60	Köhne Kılıç Meblağ 93
Köhne Çakşır Meblağ 72	Köhne Çıt Meblağ 3	Köhne Tırpan Meblağ 30	Köhne Çerka Meblağ 45	Köhne Kalpak Meblağ 12
Kürek Köhne Meblağ 10	Piyaz Kokoros Meblağ 240	Menzilhâne Meblağ 3000	Cem'an Yekûn Meblağ 4912	Minhâ El-İhrâcât
Techîz ve Tekfin Meblağ 680	Dellâliyye Meblağ 25	Hâmmaliye Meblağ 9	Cem'an Yekûn Meblağ 712	Sahîhü'l-Bâkî Meblağ 4200
Deyn-i Müsbet Mehrü'l Zevcü'l Mezbûre Meblağ 6000	Ani'l Guremâ Meblağ 4200			

[14a/2] Fî'l-asl Van diyârından olup Medîne-i Vidin Mahallâtından Paşa Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden El-Hâc Mustafa nâm müteveffâ zâhirde vârisi ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytü'l-Mâl olan Vidin Nâzırı Ahmed Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî 25 Zi'l-hicce sene 1133.

Köhne Seccade Meblağ 12	Hırdıvat Meblağ 12	Köhne Gantar Meblağ 100	Köhne Gömlek Meblağ 60	Köhne Beneş Meblağ 9
Köhne Kuşak Meblağ 90	Potu Minder Meblağ 18	Köhne Sarık Meblağ 50	Köhne Dizlik Meblağ 90	Köhne Yasdık Meblağ 8
Köhne Kavuk Meblağ 5	Köhne Potun Meblağ 10	Köhne Çuval Meblağ 5	Köhne Papuç Meblağ 5	Temur Tava Meblağ 3
Temur Terazi Meblağ 30	Köhne Cüzdan Meblağ 5	Köhne Balta Meblağ 15	Biraz Katran Meblağ 80	Biraz Tuz Meblağ 40
Cedid Kufa 8 Meblağ 30	Cedid Fuçu 3 Meblağ 100	Boz Kahve İbrik Meblağ 30	Ağaç Sini Meblağ 15	Bir Mikdâr Gömlek Meblağ 160

Ek 1: (Devamı)

Biraz Lüle Meblağ 15	Köhne Hasır Meblağ 25	Biraz Yurd? Meblağ 360	Cem'an Yekûn Meblağ 1442	Minhâ El-İhrâcât
Techîz ve Tekfîn Meblağ 400	Resm-i Kısmet Meblağ 50	Kâtibiyye Meblağ 20	Dellâliyye Meblağ 37	Resm-i Emîn Meblağ 140
Deyn-i Müsbet Ömer Beşe Meblağ 360	Cem'an Yekûn Meblağ 1040	Sahîhü'l-Bâkî Der Yed-i Emîn Meblağ 402		

[14b/1] Dârü'l-cihâd Medîne-i Vidin'de muhâfazaya me'mûr olan Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden kırk dokuz bölük yoldaşlarından Ahmed Beşe fevt olub zâhirde vâris-i ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytü'l-Mâl olan elli sekiz cemâ'ati Çorbacısı Seyyid Mustafa Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi 9 S (Safer) sene 1133.

Köhne Dizlik Meblağ 30	Köhne Mindan Meblağ 50	Köhne Kuşak Meblağ 17	Köhne Çarşaf Meblağ 20	Köhne Kebe Meblağ 18
Cem'an Yekûn Meblağ 135	Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfîn Meblağ 360		

[14b/2] Dârü'l-cihâd Medîne-i Vidin'de muhâfazaya me'mûr olan Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden yüzüncü cemâ'at yoldaşlarından Hasan Beşe fevt olub zâhirde vâris-i ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytü'l-Mâl olan elli sekiz cemâ'ati Çorbacısı Seyyid Mustafa Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi 9 S (Safer) sene 1133.

Köhne Kuşak Meblağ 50	Köhne Mindan Meblağ 35	Köhne Dizlik Meblağ 42	Köhne Yağmurluk Meblağ 70	Köhne Çarşaf Meblağ 16
Cem'an Yekûn Meblağ 213	Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfîn Meblağ 360		

[14b/3] Dârü'l-cihâd Medîne-i Vidin'de muhâfazaya me'mûr olan Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden sekizinci bölük yoldaşlarından Seyyid Hüseyin Beşe fevt olub zâhirde vâris-i ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytü'l-Mâl olan elli sekiz cemâ'ati Çorbacısı Seyyid Mustafa Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi 9 S (Safer) sene 1133.

Ek 1: (Devamı)

Köhne Gömlek Meblağ 147	Tencere Kapaklı Meblağ 216	Sali İbrik Meblağ 723	Köhne Dizlik Meblağ 180	Kara Kılıç Meblağ 435
Köhne Yasdik Meblağ 21	Köhne Dizlik Meblağ 204	Kırmızı Mindan Meblağ 197	Köhne Kürk Meblağ 132	Köhne Şalvar Meblağ 118
Köhne Fes Meblağ 60	Köhne Yağmurluk Meblağ 120	Cem'an Yekûn Meblağ 2552	Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfin Meblağ 360
Resm-i Emîn Meblağ 205	Deyn-i Müsbet Hâce Mehmed Çelebi Meblağ 360	Deyn-i Müsbet Ali Beşe Meblağ 360	Cem'an Yekûn Meblağ 1285	Sahîhü'l-Bâkî Meblağ 1267 Der Yed-i Emîn- i Mezbûre Tslîm

[14b/4] Dârü'l-cihâd Medîne-i Vidin'de muhâfazaya me'mûr olan Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden onuncu bölük yoldaşlarından Ahmed Beşe fevt olub zâhirde vâris-i ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytû'l-Mâl olan elli sekiz cemâ'ati Çorbacısı Seyyid Mustafa Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî 22 S (Safer) sene 1133.

Paltoş Meblağ 480	Köhne Kürk Meblağ 718	Köhne Şalvar Meblağ 300	Köhne Yağmurluk Meblağ 120	Cem'an Yekûn Meblağ 1518
Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfin Meblağ 360	Deyn-i Müsbet Abdullah Beşe Meblağ 1150	Sahîhü'l-Bâkî Meblağ 8	

[14b/5] Dârü'l-cihâd Medîne-i Vidin'de muhâfazaya me'mûr olan Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden onuncu bölük yoldaşlarından Ahmed Beşe fevt olub zâhirde vâris-i ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytû'l-Mâl olan elli sekiz cemâ'ati Çorbacısı Seyyid Mustafa Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî 22 S (Safer) sene 1133.

Tütün Kıyye 4 Meblağ 99	Köhne Don Meblağ 210	Kara Kılıç Meblağ 40	Hırdavat Meblağ 90	Cem'an Yekûn Meblağ 430
Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfin Meblağ 360	Bâkî Meblağ 70 Der Yed-i Emîn		

Ek 1: (Devamı)

[14b/6] Dârü'l-cihâd Medîne-i Vidin'de muhâfazaya me'mûr olan Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden otuz dokuz cemâ'at yoldaşlarından Mustafa Beşe fevt olub zâhirde vâris-i ma'rûf u olmamağla emîn-i Beytü'l-Mâl olan elli sekiz cemâ'ati Çorbacısı Seyyid Mustafa Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi 8 Rebû'l-Evvel sene 1133.

Tüfenk Meblağ 1625	Kılıç Meblağ 396	Tabanca Meblağ 360	Vezne Meblağ 48	Köhne Kuşak Meblağ 36
Kavuk Meblağ 45	Sarık Meblağ 45	Köhne Dizlik Meblağ 210	Kuşak Köhne Meblağ 48	Çaşşir Meblağ 420
Mâi Serhadi Meblağ 630	Köhne Tulum Meblağ 483	Köhne Kürk Meblağ 240	Köhne Yasdık Meblağ 60	Köhne Yağmurluk Meblağ 150
Köhne Çarşaf Meblağ 45	Köhne Kese Meblağ 132	Köhne Seccade Meblağ 111	Köhne Gömlek Meblağ 43	Köhne Zubun Meblağ 50
Cem'an Yekûn Meblağ 5117	Minhâ IE- İhrâcât	Techîz ve Tekfîn Meblağ 360	Resm-i Kısmet Meblağ 130	Kâtibiyye mâ'a Kuddumiye Meblağ 60
Resm-i Emîn Meblağ 510	Hâmmaliye Meblağ 30	Deyn-i Müsbet Ortaklara Meblağ 1200	Cem'an Yekûn Meblağ 2290	Sahîhü'l-Bâkî Meblağ 2827 Der Yed-i Emîn-i Mezbûre Teslîm

[15a/1] Şerî'at-ı şî'âr Vidin'den Silistre'ye varub ve gelince berren ve nehren yol üzerinde vâki' kadîlar zîde fazlehûm ve zikr olunan kazâlardan vâki' iskele ümenâları ve sâir a'yân-ı vilâyetin iş irleri inhâ olunur ki hâlâ bir mühim müsta'cel husûsu için ulağla irsâl olunmağla gerekdir ki her kangınızın taht-ı kazâsına varub dâhil olunur ise kayık iktizâ iden mahallere bir kıt'a menzil kayık ve berren iktizâ iden mahallerde yalnız iki nefere yalnız iki re's menzil bârgiri tedârik olub emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve ber vech-i te'cîl mahal-i me'mûriye îsâl eyleyüb husûsu mezbûr ehemm umûrdan olmağla sâir umûra kıyas ile bir dürlü 'avk ve te'hîrden ihmâl ve müsâmahalardan be-gâyet ihtirâz eylesesiz mücebi buyruldu ile amel olasız deyû. Fî 8 S (Safer) sene 1133.

[15a/2] Şerî'at-ı şî'âr Vidin'den Kule nâm mahale varınca yol üzerinde vâki' kuzât efendiler zîde fazlehûm ve mefâhirü'l-emâsi'l ve'l-akrân iskele emînleri ve voyvodalar ve a'yân-ı vilâyet ve iş irleri zîde kadrehûm inhâ olunur ki ve siz ki Kule nâm mahalden Bükreş'e varınca Eflak kapudanları ve büroklabları varanda buyruldu nehren ulağla irsâl olunmuşdur Kule nâm mahale

Ek 1: (Devamı)

varınca bir menzil kayığı virub emîn ve sâir mahal-i mezbûre îsâl ve Kule'den Bükreş'e varınca üç nefer yalnız üç re's menzil bârgiri ve yarar kılağuzlar virub serî'an gelub me'mûrelerine irsâl eyleye deyû. Fî 16 S (Safer) sene 1133.

[15a/3] Vidin'den Edirne'ye varub gelince iki nefere iki re's bârgir için Muhâfız Paşa Hazretlerinin fermânlarıdır. Fî 2 Rebû'l-Evvel sene 1133. Âsitâne-i Sa'âdetim'den Vidin'e varub gelince turalı fermân-ı şerîf-i ve ücret ile menzil verilmesi talebimizdir.

[15a/4] Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Âsitâne-i Sa'âdetim'den Vidin'e varub gelince yol üzerinde vâki' olan kadîlar zîde fazlehûm tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki ulağla irsâl olunmuşdur buyurdum ki hükmü şerîfimle her kangınızın taht-ı kazâsına varub dâhil olur ise menzil bârgiri bulunan yerlerde hâlâ müceddeden fermânım olunduğu vech üzere ücretiyle yalnız bir nefer adam yalnız bir re's menzil bârgiri virilub ve bulunmayan yerlerde yolda yükü yo iken yıkdırmayub yerlûden yarar ve tûvânâ olan bârgiri tedârik ve ihzâr idüb mahuk? ve muhâtara olan mahallerde yanına yarar kılağuzlar koşub emîn ve sâlim birbirinize ber vech-i te'cîl mahal-i me'mûre îsâl idüb 'avk ve te'hîrden ve ihmâl müsâmahadan ve hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde zûlm ve ta'addî ve tecâvûzden fermânımla ta'yîn olunandan ziyâde ücret talebinde be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız. Tahrîren fi evâhir-i Safer sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Kostantiniyye El-Mahrûse.

[15a/5] El-Hâc Beşir Mahallesi sâkinelerinden Neslihan nâm Hâtûn tarafından da'vâ-ı 'âtîyü'z-zikre vekîl olub altmış iki solakların yoldaşlarından Mustafa Beşe ibn-i Ahmed ve yirminci sekbânların Osman Beşe ibn-i Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan yine mezbûre Neslihan Hâtûn'un zevci Hüseyin Beşe ibn-i Bayezid nâm kimesnenin vekâleti sâbit olduğu kayd olundu selhî Cemâziye'l-Evvel-i.

[15a/6] Medîne-i Vidin Mahallâtından El-Hâc Ferruh Mahallesi sâkinlerinden Mehmed ibn-i Osman meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb kebîr kardaşı El-Hâc İbrahim muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb târîh-i kitâba gelince değîn vech üzere (...) (...) ise ba'de'l yevm dâhi ol vech üzere kaidesi bir dürlü icâra veya gayr-ı zûlmünden değil deyû ikrâr üzere kayd ve El-Hâc İbrahim mukarrer olduğu kayd-ı sicil olunmuşdur. Hurrîre fi evâhir-i Cemâziye'l-Âhir.

Ek 1: (Devamı)

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî Hüseyin ibn-i Ali C (cemâ'at) 19 - Hüseyin Odabaşı C (cemâ'at) 64 - Ahmed Ağa C (cemâ'at) 64 - Mehmed Beşe ibn-i Hasan C (cemâ'at) 64 - Ömer Usta C (cemâ'at) 64 - Ali Beşe ibn-i Abdi C (cemâ'at) 64 - Mehmed ibn-i Sadık C (cemâ'at) 64 - Mehmed ibn-i Hüseyin C (cemâ'at) 64 ve gayrihum.

[15b/1] Âher mahalden gelub Vidin sancağında temekkün itmek üzere gelen re'âyâdan üç seneye değin cem'-i tekâlifden mu'âf ve müsellemler olanlar için bin yüz otuz iki senesi Cemâziye'l-Evvelisi'nin on beşinci günü vârid olan fermân-ı âlişân mücebince mütemekkin iden re'âyânın esâmileridir ki zikr olunur. Hurrîre fî 7 Cemâziye'l-Âhir sene 1132. Praval veled-i Marko Kranye'den gelub sâkin-i çiftlik-i Kara Halil zâde. Fî gurre-i Cemâziye'l-Âhir sene 1132. Dragiç veled-i Lopol Kranye'den gelub çiftlik-i Kara Halil zâde sâkin şud. Fî gurre-i Cemâziye'l-Âhir sene 1132. Nikola veled-i Dimitri Eflak'dan gelub çiftlik-i Kara Halil zâde sâkin şud. Fî 25 Cemâziye'l-Evvel sene 1132. Filib veled-i Mihâl Erdel'den gelub çiftlik-i Kara Halil zâde sâkin şud. Fî 5 Cemâziye'l-Âhir sene 1132. Kâlin veled-i Petro Eflak'dan gelmiştir. Fî gurre-i Şa'bân sene 132. Diyoko veled-i Vilayko o koldan gelmiştir, Prayko veled-i Poriçeden gelmiştir, Tomas veled-i Eflak'dan gelub Osman Çelebi'nin hizmetinde. Fî Receb sene 132. Zabye veled-i Obrad o koldan gelmiştir, Marko veled-i o koldan gelmiştir, İstoyan veled-i Dobroso o koldan gelmiştir, Şoyko veled-i Dobroso o koldan gelmiştir. Sâbika Hrîšo re'âyâsından Nikola zimmî Vidin'de sâkin olmağla rağbet idüb Belgrad'dan gelmekle fermân-ı şerîf-i mücebince Mehmed Paşa Hazretlerinin buyrultusuyla kayd şud. Fî 26 Zi'l-ka'ade-Şerîf.

Rodol veled-i Obre Eflak'dan gelmiştir Tatarcıkda sâkin olmuştur ber müceb-i fermân-ı âli mu'âftır. Fî Muharrem sene 33.

[15b/2] Ali nâm kimesne Halil Beşe yedinde bulunan ekrem işbu bin yüz otuz iki senesi Ramazân-ı Şerîf'den on gün mukaddem zâyi' olmuşdu deyû da'vâ eyledikde sene-i mezbûre Ramazânından bir ay mukaddem iştirâ eylediğinde Abdulrahman Beşe ve Halil Beşe şehâdet eyledikleri kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Osman Ağa – Huddâm-ı Mahkeme.

[15b/3] Dârü'l-harb'den gelub Medîne-i Vidin'de ve tevâbi'nde sâkin ve mütevattın olan re'âyânın isim ve resimleriyle olan kaydlarıdır sene 1133.

[15b/4] Eflak diyârından Drogosil veled-i Mati Fer Keşanlı nâm diyârûn İslâm diyârdan bin yüz otuz üç senesi Receb-i Şerîfin yirminci günü diyâr-ı İslâm'a geldükde kayd şud olduğu sene 1133.

Ek 1: (Devamı)

[15b/5] Sâbika İrşova re'âyâsından olub nefsi Vidin'de sâkin ve mütemekkin olmak şartıyla Dârü'l-harp'den gelen Dimitre veled-i Dobro ve karındaşı Mladen veled-i Dobre nâm zımmîlerden cizye ve rüsûmât-ı sâire alınmamak üzere sâdir olan fermân-ı şerîf-i mücebince devletlü vezîri mükerrerem Mehmed Paşa Hazretlerinin buyruldu-i şerîfleri sâdir olmağın işbu mahale kayd olundu. Fî 3 Rebîü'l-Âhir der sene 1133.

[15b/6] Mirço veled-i nâm zımmî Dârü'l-harb'de diyâr-ı İslâm'a lâhık olub şeref-yâfte-i sudûr iden fermân-ı âlişân mücebince üç seneye değin cizye ve rüsûmât-ı sâire talebiyle rencide olunmamak üzere muhâfiz-ı Vidin inâyetlü vezîr rûşen-ı zamîr El-Hâc Mehmed Paşa hazretleri tarafından buyruldu-ı veled-i şerîfi sâdir olmağın fi'l-hakika mezbûr zımmî Eflak tarafından geçub Yaş karyesinde sâkin olacağı muhakkak olmağın bu mahale kayd olundu. Hurrîre fî 3 Şa'bân 1133. Yüz otuz üç Şa'bân-ın üçüncü günü kayd şud.

[15b/7] Dimitre veled-i İstayçe Kranye'den gelmişdir yalı da sâkindir ber müceb-i fermân-ı âli üç sene varınca mu'âflardır Radol veled-i Kriştokan Kranye'den gelmiştir Cemâziye'l-Evvel sene 133.

[15b/8] Medîne-i Vidin'de olan kılıçcı üstâdları meclis-i şer'e gelub cümlesinin berây-ı ve ittifâklarıyla Mehmed Çelebi ibn-i Ahmed nâm kimesneyi beynlerinde üstâdbaşı nasb idüb ve İbrahim ibn-i Abdu'l-heyî Kılıçcılar Kethüdâsı ve Mehmed Çelebi ibn-i Abdu'l-heyî Yiğitbaşı nasb ve ta'yîn eyledükleri sâbit-i sahîfe-i sicil olundu. Hurrîre fî'l-yevmü'l-hâdî aşer min Recebü'l-Ferd li sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mukabelecî Osman Efendî - Turnacızâde Ömer Ağa - İbrahim Çelebi Berber - Cerrâh Mustafa Çelebi.

[15b/9] Koyluç kasabasından olub hâlâ Vidin'de tavattun iden Ali Ağa zimmetinde Hâcî Hüseyin eytâmı malından yüz on guruş deyni olduğuna kefâletini ikrâr iden Ali Kethüdânın takrîri üzere eytâmı müteveffâ-ı mezbûrun vasî mensûbu İbrahim Beşe talebiyle kayd-ı sicil olundu. Fî evâsıt-ı Şevvâl sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Monla Hasan - Mehmed Çelebi - Monla Mustafa - Kasab Mehmed Beşe.

Bayrakdar Ahmed dâhi kefil ve bi'l-mâl olduğuna ikrâr eylemişdir Kadî Abdullah Efendî.

[16a/1] Tecdid-i mu'âmele-i mal-ı vakf-ı Süleyman Çavuş berây-ı himmet deyn-i bî-mu'ârefe Müezzîn El-Hâc Ahmed fi sene 1132.

Ek 1: (Devamı)

Der deyn-i Mustafa bin Hasan ‘ân mahalle-i Bedrettin asıl mal 1000 ‘ân pare 2 mahalle-i mezbûrede sâkin olduğu mülkü menzili rehîndir. Şuhûdü’l-hâl: Ali Çelebi - Mehmed Çelebi.
Der deyn-i İlyas ‘ân mahalle-i hod asıl mal 1000 ‘ân pare 4. Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Çelebi Pravadî - Diğer Mehmed Çelebi Silistre.
Der deyn-i Abdullah Ağa bin Mustafa Ağa asıl gurus 50 elli gurusdur çift menzili rehîndir. Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Çelebi bin Abdurrahman - İbrahim Çelebi - Hâcî Osman.
Der deyn-i Sultay veled-i Yasef asıl 1000 sâkin olduğu menzili rehîndir. Şuhûdü’l-hâl: Şeyh Efendî - Mehmed Efendî.
Der deyn-i Osman bin Ahmed ‘ân mahalle-i hod asıl mal 1000 menzili rehîndir. Es-Sâbıkûn.

[16a/2] Vidin kadısı fazîletlü efendî hazretleri husûsu mezbûru suâl ve sahih-i üzere i‘lâm edesiz deyû buyruldu. Fî 4 L (Şevvâl) sene 132.

[16a/3] Ma‘rûz-u dâ‘îleridir ki mahalle-i mezbûre imâmı huzûr-u şer‘e gelub iddiâ olunan yurd yeri ne vechle vakfa intimâsı vardır deyû suâl olundukda yurd-ı mezbûr sâhibi Hâcî Süleyman zimmetinde olan on gurus mukabelesinde rehîn olub edâ-yı adem-i iktidârından yurd-ı mezbûru vakfa takas eylediğine Süleyman Beşe diğer Süleyman Beşe ve Mahmud Beşe ve Ömer Beşe minvâl-i meşrûh üzere şehâdet eylediler emr-i fermân sultânım hazretlerindedir. Mûcebince arsa-ı mezbûr cânibî vakfa zabt olunup âherden müdâhale olunmayub deyû buyruldu. Fî 10 L (Şevvâl) sene 132.

[16a/4] Devletlü merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun Orta Tuna Mahallesi cemâ‘ati Müslimîn fukarâlarının arz-ı hâlleri budur ki câmi‘-i şerîfimiz garîb kalub hâlâ asesbaşı sâkin olduğu kollukhâne kadîmden câmi‘-i şerîfe vakf ve meşrût iken şimdi bir akçe nef‘i olmağla gadr-i küllî olmuşdur merâhim-i âliyyelerinden niyâz olunur ki sâhibü’l-hayra eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olan câmi‘mizi müceddeden ihyâ ve yurd-ı mezbûru bağçesiyle yine cânibî vakfa zabt itirdub üçer (...) başı olmaları bâbında emr-i fermân devletlü merhametlü sultânım hazretlerindedir.

Bende-i Cemâ‘ati Müslimîn Mahalle-i Mezbûre

[16a/5] Vidin kadısı fazîletlü efendî hazretleri Boyar-ı mesfûrun mülkü müşterâsı olan hâne ve eşyasına bir ferdi hilâf-ı şer‘i şerîfi konak nâmıyla ve sâir bahâne ile rencide ve müdâhale itirmeyesiz deyû. Fî 15 Z (Zi’l-hicce) sene 1132. Ber mûceb-i arz-ı hâl kayd olunmuşdur.

Ek 1: (Devamı)

[16a/6] Rahovalı Mehmed Sâ'atçı Hasan'dan da'vâ eyledükde inkâr ağayı beşlüyan-ı Hâcî Osman Ali Büyükbaşı bi'l-muvâcehe şehâdet eyledikleri kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Huddâm-ı mahkeme.

[16a/7] Şerî'at-ı şî'âr Vidin'den Âsitâne-i Sa'âdet'e varınca yol üzerinde vâki' olan kuzât efendiler zîde fazlihûm ve mefâhirü'l-emâsi'l ve'l-akrân voyvodalar ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş ırları zîde kadrehûm inhâ olunur ki umûr-u mühimme-i müste'cib husûs-u için ulağla irsâl olunmuşdur her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yalnız bir nefer adem bir re's menzil bârgirini virüp mahuk-ı? muhâtara olan mahallerde yanına yarar kılağuzlar koşub emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve îsâl ve mücebi buyrulduya amel olasız. Fî 27 M (Muharrem) sene 133.

[16b/1] Ekmekçi? Mehmed bin Hüseyin vekil'üz zevc Osman bin Kahraman sebab-i şehâdet Ali bin Ali Mehmed İbrahim Mehmed vekil ve'l menkûhe Fatıma bint-i Ali vekil'üz zevc Mustafa bin Hüseyin sebab-i bi's şehâdet-ül mesfûran mehr-i mü'eccel meblağ 2500.

Şuhûd: Musa Efendî - Hâcî Abdullah Efendî - Hasan Efendî.

[16b/2] Mezbûrun mahallesi İmâm ve Hatîb-i Eş-Şeyh Mustafa Efendî'ye meşrûtiyyet üzere bundan akdem iki yüz guruş vakf eyleyen Fatıma bint-i Hasan nâm Hâtûn kendüsüne sükenâ için iştirâ eylediği menzil akçesi kendü vakfından yüz guruş alub evvel vechile ki vefât eylediğinde menzil-i müşterâsı bey' olunub vakf-ı mezbûre teslim oluna yüz guruşdan noksân olursa muhallefâtımdan tekmil oluna deyû mütevellî muvâcehesinde ikrâr eylediği kayd-ı sicil olundu. Fî evâhir-i Muharrem sene 1133.

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî Abdullah Efendî - Ali Efendî El-İmâm - Mustafa Efendî - Ahmed Efendî - Diğer Ahmed Efendî.

[16b/3] Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki bin yüz otuz bir senesinde hâlâ Vidin sâkinelerinden devletlü ve sa'âdetlü Şeker Kadın dimekle ma'rûf Kalinofçe çarşusu dimekle yurdunda müceddeden binâ eylediğimiz bir bâb dükkân ve bir oda ve bir aş odası olmak üzere zikr olunan dükkâna ve odaya ve aş odasına cem'an yekûn masraf olunan altmış guruş idüb te'kid el-lafz-ı hafif-i otuz guruş ider zikr olunan altmış guruşa devletlü ve sa'âdetlü Şeker Kadın hazretleri yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz idüb zikr olunan meblağ-ı mezkûrden zimmetinde bir akçe ve bir habbe alacağım kalmadığı ecîlden işbu yedine kat'-ı alâka-ı temessükü virildi hıyn-i mahalinde ibrâz eyleye. Tahrîren gurre-i M (Muharrem) sene 1131.

Fî'l asl Matos Acem.

Ek 1: (Devamı)

Şuhûdü'l-hâl: Baş Çavuş Mehmed Ağa - Mehmed Ağa karındaşı Şa'bân Efendî - Hasan Ağa Şa'bân Efendî'nin karındaşı - İstanbulî Mehmed Çelebi - Hazînedâr Ömer Ağa - Osman Çavuş K (bölük) 12 - Mahmud Efendî Pirizâde.

Mesfûr Matos zimmînin kendi mührüyle memhûr-ı temessükdür.

[16b/4] Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki bin yüz otuz bir senesinde hâlâ Vidin'de Kalinoççe çarşusunda müceddiden binâ olunan bir bâb dükkân ve bir oda ve bir aş odası bin yüz otuz bir senesinin Muharremü'l-Harâmı guresinden inşâllâhu te'âlâ (...) bin yüz otuz iki senesini Muharrem'in gayetine değin Vidin tüccârlarından Matos Acem yedinden zikr olunan dükkân ve oda ve aş odası iki senelik kirâ yetmiş iki guruş idüb te'kîdü't tafsîl lafz-ı otuz altı guruş ider zikr olunan yetmiş iki guruşa mesfûr Matos Acem yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz idüb zimmetinde bir akçe ve bir habbe kalmadığı ecîlden yedine işbu temessük verildi sinîn tamâmında inşâllâhu te'âlâ temessükümüz kendüye redd olunub şakk oluna. Tahrîren fi gurre-i Muharrem sene 1131. El-Hâzihi Şeker Kadın

Şuhûdü'l-hâl: Baş Çavuş Mehmed Ağa - Mehmed Ağa Şa'bân Efendî karındaşı - Hasan Ağa - İstanbulî Mehmed Çelebi - Hazînedâr Ömer Ağa - Osman Çavuş K (bölük) 12 - Mahmud Efendî Pirizâde - Haydud Hasan Beşe.

Mezkûr Şeker Kadın'ın mührüyle memhûr-ı temessükdür.

[16b/5] Şerî'at-ı şî'âr Vidin'den Filibe'ye varup gelince yol üzerinde vâki' olan kuzât efendiler zîde fazlehûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodalar ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zide kadrihûm inhâ olunur ki umûr-ı mühimme ve husûs-u müsta'cele için ulağla irsâl olunmuşdur her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yalnız bir nefer adem yalnız bir re's menzil bârgiri virub muhak? ve muhâtara olan mahallerde yanına yarar kılağuzlar koşub emîn ve sâlim birbirlerinizi irsâl ve îsâl ve mücebi buyruldu ile amel eylesiz deyû. Fî 14 R (Rebiü'l-Âhir) sene 1133.

[16b/6] Arap El-Hâc İbrahim'in oğlu Süleyman nâm kimesne huzûr-ı şer'de tâife-i neccârandan Zeliko nâm zimmî mahzarında bu vechle da'vâ eylediği târih-i tahrîrden iki sene mukaddem pederim merhûm El-Hâc İbrahim mezbûr Zeliko'ya taşra duvarını binâ itmek için sekiz buçuk guruş virmiş idi gibbe's-suâl olundukda zimmî mesfûr bi'l-küllîye inkâr idüb mezbûr İbrahim'den da'vâsına mutâbık beynine taleb olundukda on sekiz bölüğün Es-Seyyid Ahmed Beşe ve otuz dokuz bölüğün Osman li-eclü'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub târih-i tahrîrden bir buçuk sene mukaddem mezbûr Zeliko bizim huzûrumuzda duvar binası için merhûm Hâcî İbrahim sekiz buçuk guruş deyni olduğunu ikrâr eylemiş idi biz bu husûsa bu vechle şahidleriz şehâdet dâhi ideriz

Ek 1: (Devamı)

deyû edâ-yı şehâdet eylediklerinde meblağ-ı mezkûr sekiz buçuk guruş müdde'î mezbûr İbrahim'e edâ ve teslîme hükm olundukda bir ay va'de taleb idüb müdde'î mezbûr dâhi mezbûr Zeliko zımmî yed-i berây-ı va'de virdiği kayd olunmuşdu. Hurrîre fî 29 Cemâziye'l-Evvel sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Yusuf Efendî - Dört Beş Ahmed Çelebi - İbrahim Çelebi.

[17a/1] Bundan akdem vefât iden Rukiye bint-i verâseti zeviyü'l-ercâm töhmetinden Ahmed bin Mehmed ibn-i Hasan ve İsmail'e muhızır olub müteveffâ-ı mezbûrenin oğlu şehâdeten zev-i garade fevt olan Nuh Beşe hal-ı huyûtunda ortacu dimekle ma'rûf mahalden çarşuya varınca kaldırım ta'mîr için iki yüz guruş vakf idüb mezbûre Rukiye dâhi meblağ-ı mezbûru harc ü sarf idüb zıkr olunan mahalde kaldırım inşâ için bâ'isü's-sicil Mehmed Çelebi'ye meblağ-ı mezbûrun teslîm eyleyüb mezbûre dâhi fevt oldukda verese-i mezbûre dâhi müteveffâyı mezbûrun vakf eyledikleri ikrâr eyleyüb tahrîr eyledikleri kayd-ı sicil olundukdan sonra müteveffâyı mezbûr dâhi Çelebi hal-ı huyût ve kemâl-ı sıhhatında iki yüz guruş malından ifrâz eyleyüb kaldırım binâsına sarf olunmasına şart eylediğine bî-arz Müslimânlardan Hâcî Osman bin Mahmud ve Süleyman Çelebi ibn-i Abdullah ve Mehmed Efendî ibn-i İbrahim vech-i muharrer üzere ihbâr ve şehâdet eyledikleri kayd şud. Fi evâhir-i Ramazân sene 1132.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Mahmud Ağa - El-Hâc Mustafa bin Ömer - Monla Hâcî Ömer bin Abdullah ve gayrihum.

[17a/2] Medîne-i Vidin'de sâbıka Dellâlbaşı olan Ömer firâr eylemekle cümle ittifâkıyla ve hâlâ Turnacıbaşı Ağa ma'rifetiyle ber mücebi buyruldu Hazret-i Mehmed Paşa otuz dokuz cemâ'atin Hüseyin ve on beş bölüğün Başeskisi Mehmed Beşe nâm yoldaşların kefâletiyle on beş bölüğün Tokatlı Mehmed Beşe dellâlbaşı nasb olunmuşdur. Hurrîre fî sene 1132.

Şuhûdü'l-Hâl: Mustafa Beşe Kapu Kethüdâsı - Ahmed Beşe bin Ali.

[17a/3] Bundan akdem mecrûhen fevt olan Salih Beşe târîh-i tahrîrden otuz gün mukaddem meclis-i şer'de şöyle takrîr-i kelâm eylediki damadım Abdullah beni mecrûh idüb cem'î azamda tâb ü tüvân kalmamışdır bi emrillâh-i te'âlâ fevt olursam dem ve deynim kendüsünden taleb oluna didikden sonra yirmi on dokuzuncu gün vefât idüb verâseti zevcimîn metrûkatını Aişe ve Ümmühânî ve kızı Asiye mahzara olduğu mütehakkık oldukdan sonra dem ve deyn da'vâsından mezbûr Abdullah'ın zimmetini ibrâ eyledikleri kayd-ı sicil olundu Aişe ve Ümmühân tarafından Ali Beşe sebt-i şehâdet-i Ali ve Hüseyin Beşe.

Ek 1: (Devamı)

Şuhûdü'l-hâl: Ali Beşe bin Mustafa K (bölük) 20- Seyyid Mustafa bin Halil K (bölük) 32 - Hasan Beşe bin Abdullah K (bölük) 44 - Ali Beşe bin Mehmed K (bölük) 32 - Ömer Ağa bin Abdülaziz - Yusuf Ağa bin El-Hâc Kasım fârisân-ı hâmis.

[17a/4] Na'lbandbaşı Mustafa Beşe ve Osman Beşe meclis-i şer' de on altı pareye imkân yokdur on kim nal yüz beş pare aldık yirmi pare narh talebinde olduklarında on altı pareye izn verilmiştir. Fî 3 Safer sene 1133.

[17a/5] Medîne-i Vidin mahallâtından Beşir Hoca Mahallesi sâkinelerinden Fatıma bint-i Ahmed nâm Hâtûn işbu bâ'isü'r-rakım Mehmed Çavuş ibn-i Hâcî Osman muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' tahdîd mevzi'nden müteveffâyı mülki mevrûs menzili iki sehmden beru bilâ-sebep hıfz ider suâl olunub kasr-ı yed şer'en bana teslîmi beyine olunmasını matlûbumdur didikde mezbûr Mehmed Çavuş'da suâl olunukda iki sehmden mukaddem mezbûre Fatıma menzili mezkûru dellâla virüb otuz gün mikdârı müzâyede olunub aynen nâs-ı mün'akid olundukdan sonra yüz on guruş üzerinde karâr idüb mezbûrenin vekîlleri damadı Ahmed Beşe'ye meblağ-ı mezkûru teslîm idüb yedime mübâyaa mübeyyin hüccet-i şer'iyye vermişdur deyû def'le mukabele edecek müdde'îyyeyi mezbûre Fatıma damadı vekil mezbûre Ahmed Beşe'nin vekâleti inkâr idecek mezbûr Mehmed Çavuş'dan iddiâsına mutâbık beynine talep olundukda udûl-i ahrâr-i ricâl-i Müslimînden Ömer Beşe ibn-i Mehmed ve Hüseyin Beşe ibn-i Hasan ve Hüseyin Beşe ibn-i Mehmed nâm kimesneler li eclü's-şehâde meclis-i şer'e hâzırûn olub istintâk olduklarında fi'l-hakika mezbûre Fatıma damadı Ahmed Beşe'yi bizim huzûrumuzda menzili mezkûreyi bi-vech vekîl eyledi ol dâhi vekâleti hasebiyle bi-vech arz idüb ba'de'l-müzâyede mûmâ-ileyh Mehmed Çavuş'a yüz on guruşa bey' ve teslîm ve kabz-ı semen eyledi deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de ri'ayet-i şera'itü'l kabûl mezbûre Fatıma'yı bi vech muârizadan men'-i birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmü's-sânî aşer min şehri Sâferü'l-Hayr li sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Kethüdâsı Kara Mehmed Paşa - Mehmed Beğ tâbi' Şa'bân Efendî - İbrahim Beşe ibn-i Mehmed Alemdâr - Yusuf Efendî İmâm-ı Mezbûr - Mevâlî Hasan ibn-i Ahmed - İbrahim Çelebi Huddâm-ı Mahkeme - Kara Hüseyin Beşe Sertopçu - ve Kasab Hasan Beşe.

[17b/1] Ber müceb-i defter-i hâkanî bin yüz otuz iki senesinde Vidin kal'asında i'mâl olunmak üzere ta'yîn buyrulan rençberan esâmîleridir ki zikr olunur. Hurrîre fi 25 Cemâziye'l-Evvel sene 1132.

'Ân kasaba-i Rahova Yuvan veled-i Gerko Şerban veled-i Vito ve Dobre veled-i Mitre Vançe veled-i Lendat ve Gorki veled-i İstoyan mâh-ı Cemâziye'l-Evveli'nin yirmi dördüncü gününden me'mûr olduğu kal'a hizmetinde istihdâm olundukları kayd şud.

Ek 1: (Devamı)

[17b/2] Bâ-fermân-ı âlî Azak kal'asına naklî fermân buyrulan onuncu oda neferâtına istîcâr olunan Silistrelî Mustafa Beğ bin Mahmud ve yetmiş beş cemâ'at neferâtı için Silistrelî Hasan bin Mustafa.

Mustafa navl-ı 70 guruş Hasan Beşe 60 guruş.

[17b/3] Bâ-fermân-ı âlî kal'a binâsı için lâzım gelen sekiz nefer sepetçiler bi emrillâh-i te'âlâ hasta olduklarından hizmette adem-i kudretlerinden yevmiyeleri kat' olunub Muhâfız Paşa Hazretlerinin fermânıyla kendülerinden izin virildiği gudretlü Binâ Emîn-i Hasan Ağa tarafından ihbâr olunduğu kayd şud. Fî 28 L (Şevvâl) sene 32.

Dükkân Ser Kasaban Halil Beşe	Dükkân Top İbrahim Ağa	Dükkân Abdullah Beşe C (cemâ'at) 16	Dükkân Ali Beşe K (bölük) 19	Dükkân Sabuncu oğlu İbrahim Beşe K (bölük)
Dükkân Kasım Beşe Çorbacı	Emir Ahmed C (cemâ'at) 94	Vanlı Mustafa	Yirmi Üç Topçu Mehmed	Dükkân Otuz Dokuz bölüğün Hâcı oğlu Mehmed
Dükkân Çaylak Mustafa	Hâcı Musa oğulları Hasan Ağa ve Süleyman Beşe Dükkân 1	Dükkân Ahmed Beşe K (bölük) 55	Dükkân Topçu oğlu Mehmed Beşe	Pehlivan zâde İbrahim C (cemâ'at) 63
Macar Ahmed Beşe Cebeci	Hüseyin Beşe C (cemâ'at) 56	Yusuf Beşe K (bölük) 42	Nemçe Hasan Beşe C (cemâ'at) 94	Lahm-ı Ganem Kıyye 1 Fî Akçe 10
Çerkeciyan için Kıyye 1 Fî 8	Lahm-ı Bakar Kıyye 1 Fî Akçe 6			

[17b/4] Kasablar karşı yakadan geçürdükleri agnâm-ı resmî iskele için iki koyundan bir pare bârgîrden iki pare ve kuzudan bir akçe piyâdegândan birer pare olduğunu sâbika emîn olanlar ve gayr-ı Müslimânlar haber virmekle olugelen vech üzere alınub ziyâde ile bir ferd rencide olunmamak üzere cümle ittifâkıyla kibel-i şer'den tenbîh olundu ve kara sığır makûlesi gerek inek ve tosun birer adamlarıyla üçer pare mahsûsen kasablardan alınub gayrı tüccârdan onar akçeye haber virmişler fi.

Ek 1: (Devamı)

[17b/5] Vidin kal'ası hizmetinde olan elli nefer duvarcı neccârların kalfası Görgi veled-i Angeli ve neferâtından Zafir ve Kosta veled-i İstemat ve Polimitu veled-i Lanbo ve Trandafil veled-i Dargo veled-i Yaki ve Todor veled-i Yaven ve Dimo veled-i Apostol ve Angeli veled-i İşteryu ve Yorgi veled-i Kosto ve gayrileri bâis Hasan Ağa tarafından Hasan Beğ mahzarında şöyle ikrâr eylediler ki işbu bin yüz otuz iki senesi Cemâziye'l-Evveli'nin on dördünden Zi'l-hicce'nin üçüncü gününe varınca lâzım yevmi kırkar akçe ücretlerimizi bi't-tamâm alub kabz eyledik dedikleri kayd şud.

[17b/6] Bâlâda mestûr olduğu üzerede kal'a binâsında duvar neccârlarından Giritli kalfalardan Yaki veled-i Meşri ve Gorgi veled-i Fotye ve Yuni veled-i Yaki ve Mişeli veled-i Yaki ve Varko veled-i Ragan ve Manoli veled-i Nikola meclis-i şer' de Binâ Emîn-i Hasan Ağa'dan kırk gündeliğimiz bi't-tamâm doksan beş nefere teslim eylemişdir didikleri kayd şud. Fî 4 Zi'l-hicce.

[17b/7] Mumcu esnâfının ittifâkı ve hâlâ Turnacıbaşı Mustafa Ağa ma'rifetiyle bâ'isü's-sicil Abdi Beşe'yi mumcubaşı ta'yîn ve nasb eylediklerinde ol dâhi şol vechile kabûl eylediği hırfetlerinden bazıları killet iş işleyub yahud âdetlerine mugayir hareket eylediklerinde te'dib eylediğinde bir dürlü mümâna'at olunmaya. Fî 5 Muharrem sene 33.

[18a/1] Receb Paşa binâ eylediği parmaklık içinde olan mahalle ahâlîlerinden Müezzîn Hasan Halîfe ve Saka Mustafa ve İsmail Beşe ve Hızır Beşe ve Osman şöyle takrîr-i kelâm eylediler ki mahallemizde sâkin İbrahim Macarcı üzerine adem getirürnce def' men' olunmuşken (...) olmuyor bundan akdem bu vechile mütehim olmağla iki mahalleden sürülmüş ademdir mahallemizde olduğuna rızâmız yokdur ihrâc olunması matlûbumuzdur didikleri kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdullah Efendî, Ali Çelebi Müezzîn - Hasan Çelebi bin Zülfikar - Abdullah Çelebi.

[18a/2] (...) bir cingane kadını esir olmak üzere imsâk eylemekle sırtını? zâhir olmağla kefâlete virilmişdir. Mir-i Ağa kethüdâsı Ahmet Kethüdâ'ya emân virilmişdir. Fî evâsıt-ı Recebü'l-Ferd.

[18a/3] Kırk sekiz cemâ'atin yoldaşlarından bundan akdem fevt olan Ali Beşe nâm müteveffânın zâhirde vârisi ma'rûf u olmayub Medîne-i Vidin'de yeniçeri Beytü'l-Mâlcısı olan fahrü'l-akrân elli sekiz cemâ'atin Çorbacısı Mustafa Ağa'ya tarafı Beytü'l-Mâl için ma'rifet-i şer'le zabt ve tezâyüd olan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî evâsıt-ı Şevvâl sene 1132.

Ek 1: (Devamı)

Kebe Köhne Meblağ 79	Don Köhne Meblağ 12	Diz Çakşır Meblağ 15	Köhne Sarık Meblağ 18	Köhne Kürk Meblağ 360
Köhne Yağmurluk Meblağ 12	Mâ'a Dizlik Meblağ 96	Def'a Dizlik Meblağ 39	Köhne Şalvar Meblağ 60	Köhne Yağmurluk Meblağ 96
Palaska Meblağ 18	Tava mâ'a Lenger Meblağ 42	Kılıç Meblağ 129	Köhne Gömlek Meblağ 75	Hatb Araba 2 Meblağ 167
Dükkânda olan Ortaklık Meblağ 600	Köhne Çıbur Meblağ 30	Köhne Fuçu Meblağ 15	Menzilhâne Meblağ 13120	Cem'an Yekûn Meblağ 13848
Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfîn Meblağ 600	Resm-i Kısmet Meblağ 480	Kaydiyye mâ'a Kâtibiyye Meblağ 80	Hüddâmiyye Meblağ 60
Dellâliyye Meblağ 348	Resm-i Emîn Meblağ 1320	Deyn-i Müsbet Zevcesi El- Mezbûr Meblağ 3600	Deyn-i Müsbet Mehr-i Mü'eccel El-Mezbûr Meblağ 1000	Cem'an Yekûn Meblağ 7488
Sahîhü'l-Bâkî Yekûn Meblağ 6360 Der Yed-i Beytü'l-Mâl'a Teslîm				

[18a/4] Kırk beş bölük yoldaşlarından Mücellid Ahmed Beşe bundan akdem fevt olub zâhirde vârisi ma'rûf u olmayub Medîne-i Vidin'de yeniçeri Beytü'l-Mâlcısı olan fahrü'l-akrân elli sekiz cemâ'atin Çorbacıbaşısı Mustafa Ağa'ya tarafı Beytü'l-Mâl için ma'rifet-i şer'le zabt ve tezâyüd olan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî gurre-i Şevvâl sene 1132.

Köhne Kuşak Meblağ 75	Köhne Gömlek Meblağ 45	Köhne mâî Dizlik Meblağ 20	Köhne Mintan Meblağ 49	Köhne Kebe Meblağ 60
Köhne Astar mâ'a Fes Meblağ 45	Köhne Telli Fistan Meblağ 270	Köhne Dizlik Meblağ 200	Mücellid Altı Meblağ 45	Pirinç Dolab Meblağ 30

Ek 1: (Devamı)

Tütün Havanı Meblağ 200	Alaca Sagîr Sandık Meblağ 100	Hırdavat Meblağ 20	Cem'an Yekûn Meblağ 1128	Minhâ El- İhrâcât
Techîz ve Tekfin Meblağ 360	Resm-i Kısmet Meblağ 75	Kaydiyye mâ'a Kâtibiyye Meblağ 24	Hüddâmiyye Meblağ 15	Dellâliyye Meblağ 36
İcâre-i Dükkân Meblağ 15	Resm-i Kısmet-i Beytü'l-Mâl Meblağ 159	Cem'an Yekûn Meblağ 617	Sâhîhü'l-Bâkî Der Yed-i Emîn-i Beytü'l-Mâl'a Teslîm Meblağ 511	

[18a/5] Elli altı cemâ'atin yoldaşlarından Baba Yusuf bundan akdem fevt olub zâhirde vârisi ma'rûf u olmayub Medîne-i Vidin'de yeniçeri Beytü'l-Mâlcısı olan fahrü'l-akrân elli sekiz cemâ'atin Çorbacıbaşısı Mustafa Ağa'ya tarafı Beytü'l-Mâl için ma'rifet-i şer'le zabt ve tezâyüd olan eşya defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî 11 Zi'l-ka'adetü-ş Şerîf sene 132.

Köhne Kebe Meblağ 45	Köhne Yabuncu Meblağ 75	Köhne Gömlek Meblağ 93	Boy Tüfenk Meblağ 273	Köhne Çahşır Meblağ 15
Köhne Şalvar Meblağ 57	Köhne Kılıçlar Meblağ 63	Köhne Neft-i Şiş Meblağ 150	Köhne Palaska Meblağ 19	Köhne Kılıç Meblağ 208
Köhne Kavuk Meblağ 12	Bıçak 2 Meblağ 18	Köhne El Çezeyan Meblağ 75	Köhne Fistan Meblağ 12	Hırdavat Meblağ 15
Köhne Peşkir Meblağ 15	Der Deyn-i Kara Mustafa 1125	Cem'an Yekûn Meblağ 3669	Minhâ El-İhrâcât	Techîz ve Tekfin Meblağ 360
Resm-i Kısmet Meblağ 45	Kaydiyye Kâtibiyye Meblağ 15	Hüddâmiyye Meblağ 12	Dellâliyye Meblağ 60	Resm-i Emîn Beytü'l-Mâl Meblağ 373
Mehr-i Mü'eccel Meblağ 1000	Hasr-ı Zevciyeyi Mezbûre El vâki' 480	Der Deyni Görgi zimmî 1440	Cem'an Yekûn Meblağ 2345	Sâhîhü'l-Bâkî Der Yed-i Emîn- i Beytü'l-Mâl'a Meblağ 1344

Ek 1: (Devamı)

[18b/1] Vidin kadısı fazîletlü efendî hazretleri ve izzetlü Turnacıbaşı Ağa ol makûle gümrüğü alınacak eşyadan mevkufâtı müteallik olunan mîrî kantâr ile vezn olunmadıkça kavî-i mücerred ile ahsabına kaldırmayub gadr ettirmeyesüz deyû buyruldu.

[18b/2] Devletlü sa'âdetlü sultânım hazretleri sağ olsun arz-ı hâl-ı kulları budur ki hâlâ Niğbolu ve Silistre ve Rusçuk ve sâir iskelelerden Nehr-i Tuna sefinesiyle tüccârların getürdükleri emtia ve eşyayı sefinelerinden ihrâç idüb lâzım gelen gümrüklerin virmede te'allül ve muhâlefet iderler efendimizin merâhim-i âliyyelerinden mercûdur ki lâzım gelen gümrüklerin edâ eylemedikçe sefinelerden ihrâç olunmamak bâbında fermân-ı şerîfleri ricâ ve niyâz olunur bâkî emr-i fermân devletlü sa'âdetlü sultânım hazretlerindedir.

Bende-i Abdullah Emîn-i Gümrük-i İskele-i Vidin.

[18b/3] Binâ emîn-i izzetlü Hasan Ağa işbu defter mücebince yalnız on dokuz bin dört yüz elli iki akçe virub yüz otuz iki senesi masârif-i defterinize kayd edesiz deyû buyruldu. Fî 29 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 1132.

[18b/4] Defter-i ücarat-ı neccâran-ı yerlüyan ve Arnavudan ve rençberan ki der hidmeti binâ-ı ebniye-i anbar-ı zehair-i mîrî ve ücret-i kâtib ve mu'temed 'ân el-vâki' fî 16 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 1132.

Ücret-i neccâran-ı yerlüyan vâcib fî 16 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene ilâ 27 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 132. Neferan 29 fî'l yevm 12 eyyâm 348-106 (eyyâm-ı hâliye) =242 fî 36/8712 akçe
Ücret-i kalfa-ı yerlüyan fî 16 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene ilâ 27 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 132. Neferan 1 fî'l yevm 12-2 (eyyâm-ı hâliye) =10 fî 50/500 akçe
Ücret-i Arnavudan-ı vâcib fî 16 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene ilâ 27 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 1132. Nefer 23 fî'l yevm 12 eyyâm 276-075 (eyyâm-ı hâliye) =201 fî 40/8040 akçe
Ücret-i kâtib-i kalemiye ve neccâran vâcib fî 16 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene ilâ 27 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 1132. Nefer 1 fî'l yevm 12-2 (eyyâm-ı hâliye) =10/700 akçe
Ücret-i mu'temadân ve der hidmet-i binâ fî 16 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 1132 ilâ 27 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene. Nefer 3 fî'l yevm 12-02 (eyyâm-ı hâliye) =10/1500 akçe
Yekûn ücârât-ı neccâran 19452 akçe yalnız on dokuz bin dört yüz elli iki akçedir.

Ek 1: (Devamı)

[18b/5] İsağçı kazâsından kal'a binâsı hizmeti için ta'yîn olunan ameleden Murçe veled-i İstoyan Ahyolu kazâsından ta'yîn olunan ameleden fi'l asl Tirnovi kazâsından Julen karyesinden İstoyko veled-i Kirgo târîh-i tahrîr gününden sol gözüne muttasıl yanağı üzerinde taş ile darb ve mecrûh eyledüğünü da'vâ eyledükde mezbûr İstoyko hata ederdum deyû ikrâr eyledüğü kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Beğ tâbi' Hasan Ağa Emîn-i Binâ - Hüseyin Bölükbaşı Ahyolu.

Fî 26 Ramazân sene 132.

[19a/1] Vidin kadîsı fazîletlü efendî hazretleri yedinde olan berât-ı âlişân mücebince âheri zabtına mümânaat ettirmeyesüz deyû.

[19a/2] Devletlü sa'âdetlü merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun bu dâ'ileri Alaca Tekye Câmi'-i Şerîf-i imâmı ve hatîbi olub Devlet-i Âliyye de bu kullarına tevcîh olunub ve yedine berât-ı âlişân ihsân olunub devletlü inâyetlü efendimiz hazretlerinden niyâz olunur ki yedimizde olan berât-ı âlişân mücebince her birimiz zabt için fermân-ı şerîfleri ricâ ve niyâz olunur bâkî emr ü fermân devletlü merhametlü sultânım hazretlerindir.

Bende-i Ahmed Hâce

[19a/3] Yirmi beş cemâ'atin Bayrakdarı Bektaş Beşe cümle ittifâkı ve turnacıbaşı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekâbir Yusuf Ağa ma'rifeti ile ve ma'rifet-i şer'le Etmekçi başı ta'yîn olunub âmme-i bilâdda furundan furuna ekmek işlemek üzere ta'ahhüd idüb sonra icâre olunan ekmek furunu men' olmak üzere vezîr-i sâhib dâ'î tedbîr Mehmed Paşa Hazretleri taraf-ı (...) eş-şerîfleridir fermân sâdir olmağla kayd şud. Fî 17 Receb sene 132.

Aşağı Çarşuda K (bölük) 17 Musa Beşe Furun 1	Yetmiş Beş Cemâ'atin Musa Beşe Furun 1	İstanbul Kapusunda Yirmi Sekiz Cemâ'atin Ömer Beşe Furun 1	Yetmiş İki Cemâ'atin Baba Yusuf Furun 1	Altmış İkinin Mustafa Ağa Furun 2
Kırk Birin Üstâd Furun 1	Otuz Birin Bayrakdar İbrahim Furun 1	Şahin zimmî Furun 1	Doksan İkinin Üstâd Osman Beşe Furun 1	Kırk Birin Mustafa Beşe Furun 1
Otuz Dokuzun Hamza Beşe Furun 2	Otuz Sekizin Hasan Beşe Furun 1	Yirmi Sekizin Hüseyin Beşe Furun 1	Yirmi Beş Bölüğün Kara Bâli Furun 1	

Ek 1: (Devamı)

Bâlâda muharrer olduğu üzere furundan furuna narh virilüb müzâyikâ çekdirilmemek üzere cümlesi ta'ahhüd eyledükleri kayd şud.

[19a/4] Vidin muhâfazasında olan Dergâh-ı Âlî topçu arabacı çorbacılarından Ahmed Ağa meclis-i şer' de işbu bâ'isü's-sicil otuz bir bölüğün yoldaşlarından Bayrakdar İbrahim Ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Kapan Câmî'-i Şerîf-i kurbinde bir tarafı Sarrâç Ebubekir Beşe dükkânı ve bir tarafı mezbûr Bayrakdar İbrahim Ağa dükkânı ve bir tarafı Ahmed Beşe mülki ve taraf-ı râbi' tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb dükkân ve muttasıl bir bâb oda ve bir mikdâr havluyu müştemil mülki dükkânımı râyiç-i fi'l-vakt doksan altı guruşa bey' bât-ı kat'î ile bey' ve teslîm ve kabzı semen idüb min-ba'ad dükkân mezkûrde alâkam ve müdâhalim kalmayub mûmâ-ileyh İbrahim Ağa'nın mülki müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır deyû ikrâr ve i'tirâf eylediği kayd olundu. Hurrîre fi'l-yevmüs-sânî aşer min Cemâziye'l-Evvel li sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd İbrahim Ağa K (bölük) 38 - Es-Seyyid Mehmed Beşe K (bölük) 37 - Es-Seyyid Ahmed Beşe - An Cebeciyan-ı K (bölük) 18 - Monla Dervîş Ahmed ibn-i Mehmed K (bölük) 8 - Ömer Ağa C (cemâ'at) 79.

[19b/1] Varanda buyrulduğu şerîfde mezkûr olan hâtûnun? kıymeti otuz guruşu binâ emîn-i izzetlü Hasan Ağa'nın hazînedârı Halil Çelebi yerlü yeniçeriyân çorbacılarından Kantarcı İsmail Ağa'ya huzûru şer' de teslîm eylediği kayd şud. Fî 17 Cemâziye'l-Evvel li sene 1132.

[19b/2] Vidin kadısı fazîletlü efendî bundan akdem ma'rifet-i şer'le kıymeti otuz guruş keşf olunan hânenin sâhibi hâtûn hâne-i merkûmu tahliyede mütennide olmağla keşf ve tahmîn bulunduğu üzere akçesin binâ emîn-i tarafından teslîm olunmak üzere mezbûreyi hânedan ihrâç eyleyesiz yine mütenebbih olmaz ise husûsu mezbûr umûru mühimmeden olmağla ta'yîn olunan mübâşir ve mahallesi imâmî ma'rifetiyle eşya-yı taşra ihrâç ve tahliye ettiresuz deyû buyruldu.

[19b/3] Doksan yedi cemâ'atin Yusuf Beşe altmış dört cemâ'atin yoldaşlarından Es-Seyyid Ahmed Beşe'den yirmi beşer guruş mal-ı müsarebeden iddiâ eyledikde inkâr idüb mezbûr Yusuf Beşe'den iddiâsına mutâbık beynine taleb olundukda 97 cemâ'atin Ali Beşe ve doksan yedi cemâ'atin yoldaşlarından Osman Beşe şehâdetleriyle sâbit bulunduğu kayd şud.

[19b/4] Devletlü merhametlü sa'âdetlü sultânım hazretleri sağ olsun Kalınofça kapusunda kullukçıyan olmak üzere devletlü efendimiz hazretlerinin fermân-ı âlileleriyle Nâzır Ağa tarafından verilmek üzere otuz guruşa keşf olunan hânenin sâhibi olan hâtûn hâlâ çıkmayub neferâtı fukarâsı

Ek 1: (Devamı)

taşrada kalmakla merâhim-i âliyyelerinden mercûdur ki mezbûr hâtûn akçesi virilub ma'rifet-i şer'le ihrâç ittirmek bâbında Vidin kadısı fazîletlü efendî hazretlerine hitâben fermânı şerîfleri niyâz olunur bâkî emr-i fermân devletlü atüfetlü merhametlü sultânım hazretlerindir.

Bende-i Mehmed Ağa yeniçeriyân-ı yerlüyân-ı Vidin hâlâ.

[19b/5] Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki iş bu bin yüz otuz iki senesinin Cemâziye'l-Evvelisi guresinden bir sene tamâmına değin iki kasab dükkân mülkimi Yusuf Beşe ve İbrahim Beşe ve Kutlu Mehmed Beşe'ye beher mâh üçer guruşa olmak üzere bir seneye değin ve bir mütemet tarafımızdan ve tarafı âherden bir ahz müdâhale eylemeye dükkânlarımı kahvehâne yapup ne cerh iderse aylığına tutmasına râzı olmuşumdur deyû temessükle yedlerine virilmiştir.

Bende-i Mustafa.

Şuhûdü'l-hâl: Baroğlu - Ömer Ağa - Ahmed Ağa - İbrahim Beşe - El-Hâc Ahmed - Bekir Beşe.

[19b/6] Der Deyn Mehmed Ağa Çavuş Dergâh-ı yeniçeriyân nakl-ı 'ân zimmet Hasan Efendî El-İmâm 'ân mal-ı eytâm-ı Şa'bân Çelebi guruş 160. Balık pazarında kendi sâkin olduğu mülki ve dükkânı rehîn vaz' eylemiştir.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Süleyman Kethüdâ-yı Etmekçiyân - İbrahim Çelebi El-Muhzır.

[19b/7] Krasiye veled-i Mazlum nâm Yahûdî'ye İstamo veled-i Minço nâm zımmîye hâlâ haps olan Musa nâm Yahudi'nin 37 guruş deyni olmağla tadrîc ile edâ etmek üzere zevciye-i mesfûre Krasiye ve anası Ester veled-i Avram kefâlete ba-nefs ile kefil olduğu kayd şud. Fî 6 Cemâziye'l-Âhir li sene 1132 beher mâh yedi guruş edâ etmek üzere ta'ahhüd eylediği kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mahmud Beşe bin Mehmed Turnacılar - İbrahim Çelebi El Muhzır.

[19b/8] Niktor subaşısı bir re's doru bârgir yâve tutub yevmi üç pare nafaka takdîr olunduğu bi't-taleb kayd olundu. Fî 8 Receb sene 32.

[19b/9] Tekye Mahallesinde Nasrâniyye Yuvane'nin hânesi devletlü vezîri mükerrerem hazretlerinin kapucular kethüdâsı ağaya konak ta'yin olunmuşdur Ahmed Beşe ile Margos cihet-i birbirleriyle hesâb görünce otuz gün tamâmına değin İstapan kefil-i bi'n-nefs olduğu kayd şud.

[20a/1] On beş cemâ'atı yoldaşlarından Bayrakdar Hasan Ağa ibn-i Mustafa otuzuncu cemâ'atın Ali Beşe mahzarında şöyle ikrâr ve takrîr-i kelâm eyledi k bundan akdem emlâk-ı fûrûht ve hâsıl

Ek 1: (Devamı)

olan emvâli hâlâ mahbûs olan Piri Ahmed Ağa'nın vekîli müste'cele Ebubekir bin Mustafa'dan ale'l-iştirâk iştirâ eylediğimiz Vidin kazâsında Orşic nâm karye hudûdunda vâki' kovanlık yeri ve yüz aded kovan yüz otuz üç guruşa iştirâ idüb hâlâ nisf hissemi altmış altı buçuk guruşa bey' ve teslîm oldâhi iştirâ ve teslîm eyledükden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr in'âmât? altmış buçuk guruşu şerîkim mezbûr Ali Beşe'den bi't-tamâm alub min-ba'ad kovanlık yeri ve kovanlarda bir dürlü alâkam kalmamışdır kendüsünün mülkü müşterâsıdır keyfemâ yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe'tu't-tasdîk kayd şud. Fî 12 L (Şevvâl) sene 132.

[20a/2] Medîne-i Vidin Varoşu sâkinelerinden Çone veled-i Mitre nâm Nasrâniyye meclis-i şer' de işbu sâhibü'l-kitâb otuzuncu cemâ'atın Ali Beşe ibn-i Abdullah mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb medîne-i mezbûr mahallâtından Mezid Beg Mahallesinde vâki' bir tarafı Hamza Ağa ve bir tarafı bazen Osman Ağa ve bazen cebeci çorbacısı Halil Ağa ve bir tarafı keferre muhızlıları ve taraf-ı râbi' tarik-i âm ile mahdûd mülki menzilimi ve tahtında taş mahzeni ve havlumumu cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık yetmiş guruşa bey' ve teslîm idüb semeni mezkûr yetmiş guruşu bi't-tamâm bana teslîm idüb ben dâhi ahz ü kabz eylemişim minba'ad menzili mahdûd-ı mezbûr Ali Beşe'nin mülkü müşterâsıdır bir dürlü hakk ve alâkam kalmamışdır keyfemâ yeşâ mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîk mâ-hüve'l vâki' kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Mahmud Ağa ibn-i Halil - İstanbulluzâde Ahmed - Hasan Beşe Bayrakdar - Otuz dokuz cemâ'atın Ahmed Beşe - Ömer Beşe C (cemâ'at) 30 ve gayrihum.

[20a/3] Medîne-i Vidin Mahallâtından Çeribaşı Mahallesi sâkinelerinden haze'l-meşâyih el-kirâmü'ş-Şeyh Hızır Efendî ibn-i Mustafa meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu sâhibü'l-kitâb Cebeci Mehmed Beşe ibn-i Bayram nâm kimesne mahzarında bi't-tavi'ü's-sâf ikrârı tâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm ıyd-ı ikdamiyü'z zikrin sudûruna değîn silk-i mülkümde münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Kerim Begzâde bir taraftan mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfi ve bazen kendü mülküm bir taraftan tarik-i âm ve bazen Ali Beşe mülki ile mahdûd bir bâb sobalı oda ve matbah ve ahuru müştemil mülki menzilimi tarafeynden icâb ve kabûlu hâvî bey' bât-ı kat'î ile yetmiş guruşa bey' ve teslîm ve semeni olan meblağ-ı mezkûr (...) yetmiş guruşu bi't-tamâm ahz ü kabz min-ba'ad menzili mahdûd-ı mezkûr kendünün mülkü müşterâsıdır bir dürlü hakk ve alâkam kalmamışdır didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î iştirâ mâ-hüve'l vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrire (...) yevmü'r râbi' ve'l-işrîn min Şevvâlü'l-Mükerrem li sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Tokatlı Mehmed Ağa - Kara Ali Beşe - Kerim Begzâde Abdullah Ağa - Mustafa Ağa bin Mehmed - Torlak Mehmed Ağa - Abdi Beşe - ve gayrihum.

Ek 1: (Devamı)

[20a/4] Bedreddin Mahallesi sükkânından İbrahim Çelebi bin Abdullah tarafından bey' 'âtîyü'z-zikri ikrâra vekîl olub Mustafa Beşe ibn-i Hasan ve otuz dokuz cemâ'atın Mehmed Beşe ibn-i Ali şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Kürd İbrahim Beşe meclis-i şer'î işbu sâhibü'l-kitâb ve fahrü'l emâcid ve'l-ekârim hâlâ Vidin'de Dergâh-ı Âlî yeniçerileri efendisi izzetli İbrahim Efendî ibn-i Ali tarafından tasdîke vekîl olub (...) es-sübût vekâleti sâbite olan mefâhirü'l enâm Ali Efendî ibn-i Ali İbrahim mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûr İbrahim Çelebi'nin mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Kantarcı Mehmed ve bir taraftan Ali Odabaşı mülki ve bir taraftan Paspal Mustafa mülki ve bazen Süleyman Odabaşı ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd bir sobalı oda ve matbah ve bir mikdâr hadîkayı seksen guruşa müvekkil-i mûmâ-ileyh İbrahim Efendîye bey' ve teslîm ve semeni olan seksan guruşu bi't-tamâm yedinden ahz ü kabz eyledi min-ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezbûrun müvekkilem-i mesfûr İbrahim Çelebi'nin bir dürlü hakk ve alâkası kalmamışdır didikde vekîli mezbûrun bi'l-vekâle cârî ve sâdir olan ikrârını mûmâ-ileyh Ali Efendî tasdik edecek mâ-hüve'l vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fî Şevvâl 24 sene 132.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Beşe C (cemâ'at) 12 - El-Hâc Ömer Beşe K (bölük) 6 - Küçük Ahmet Beşe K (bölük) 38 - Süleyman Beşe K (bölük) 38 - Kantarcı Mehmed - Ali Odabaşı.

[20a/5] Ebubekir Beşe K (bölük) 12 İstepân zimmînin kız? talebi ile Tatarcıklı kefereye tecâvüz Kapudanoce'de sâkin İstanko ve Perol nâm zimmîleri nâzır kethüdâsı Mehmed Ağa ihzâr idüb târîh-i tahrîrden bir gece mukaddem iki camus malaklarını sirkat idüb götürdükdë karye ahâlîlerinden Kenz Yuvan ve Tekliç Nedelko ve gayr-i karye ahâlîlerinden keyfiyetleri suâl olundukda yedlerinde bulunan malakları inkâra mahal olmayub ikrârlarından sonra mezbûr İstanko sene-i sâbıkada dört öküz sirkat eylediğini bi'l-muvâcehe şehâdet eyledikleri kayd şud. Fî 17 Muharrem sene 133.

[20b/1] Medîne-i Vidin mahallâtından Hâcî Ferruh Mahallesi sâkinelerinden Hanife bint-i Mehmed tarafından ikrâr-ı 'âtîyü'z-zikre vekîl olub zatı mezbûreyi ma'rifet-i şer'le ârifân olan El-Hâc Osman bin Mehmed ve Monla Ahmed bin Mehmed nâm kimesnelerin şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan mezbûre Hanife'nin zevci Seyyid Mehmed bin Muhammed nâm kimesne işbu sâhibü'l-kitâb Ömer bin Hüseyin mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Ömer Hâcî Mustafa ve bir taraftan Ebubekir ve bir tarafı İsmail mülkü ile mahdûd tûlen yedi buçuk zir'a ve arzan beş umşun o yurdunu yirmi beş guruşa müvekkilem mezbûre Hanife müşterâ-ı mezbûr Ömer Beşe'ye bey' ve teslîm idüb meblağ-ı mezbûr yirmi beş guruşa bi't-tamâm ahz ü istifa eyledi min-ba'ad yurdu mezbûrde bir dürlü müvekkilemin hakk ve alâkası kalmamışdır Ömer Beşe'nin mülkü müşterâsıdır didikde gıbbe't-tasdik mâ-hüve'l vâki' ketb olundu. Hurrîre (...) fî evâhir-i Şevvâl sene 132.

Ek 1: (Devamı)

[20b/2] Varoş keferesinden Bujika veled-i Lazar nâm Nasrâniyye meclis-i şer‘de Eflak Boyarlarından hâlâ kal‘a binâsına me‘mûr olan amele üzerine ta‘yîn olunan Görge veled-i Kostantin mahzarında ikrâr ve i‘tirâf idüb Boyar Mahallesinde vâki‘ bir taraftan Mumcu Kosta ve bir taraftan Papaz Perol bir taraftan Ignâd nâm zımmîler mülkleriyle mahdûd bir sobalı oda ve matbah bir tarafı tarîk-i âm ve bir ocaklı oda ve tahtında taşdan mebnî mahzen ve havluyu cümleti‘t-tevâbi‘ ve‘l-levâhık iki yüz otuz guruşa bey‘ ve teslîm ve meblağ-ı mezbûru bi‘t-tamâm yedinden ahz ü kabz eyledim min-ba‘ad kendünün mülkü müşterâsıdır bir dürlü hakk ve alâkam kalmamışdır didikde gıbbe‘t-tasdîk mâ-vâki‘.

Şuhûdü‘l-hâl: Abdullah Efendî El-Müderriş - Hâcî Ahmed bin Ebubekir - Monladan - Mitre veled-i Çane - Görge veled-i Nedelko

[20b/3] Bin yüz otuz iki senesinde Neferat taraflarından Vidin Nezâretine mutasarrıf olan gurebân-ı evvel Ahmed Ağa ve sene-i mezbûrede tarafından vekîl olan Osman Ağa meclis-i şer‘de iş bu bâisü‘l-kitâb vezîri âlîşân hazretlerinin kethüdâları fahrü‘l emâcid ve‘l-ekârim Ahmed Ağa hazretlerinin mahzarında ikrâr ve i‘tirâf iylediler ki müşârün-ileyh Ahmed Ağa ile bazı ahz ve i‘tâmız olub ve ma‘an ve üzere lâzım gelen ubûdiyyetimiz vâki‘ olmağla keyfiyet-i ahvâl ma‘lûm olmak için meclis-i şer‘den hüccet olunmasını taleb eylemekle kendülerine yüz on guruş kıymetli bir kılıç hibe ve temlik eylediğimden gayrı bir dürlü bilâ-sebep rüşvet yâhûd hediye nâmına şey virdiğimiz yokdur kadr-i ma‘rûf iktizâ iden harçlar virildiği halde kendülerinden bir dürlü mutâlebemiz yokdur beynimizde sebkât eden küllî ve cüz‘î umûrumuzdan zimmetini ibrâ ve iskât eylemişdir dediklerinde mezbûran Ahmed Ağa ve Osman Ağa’nın vech-i meşrûh üzere olan ikrârları sebt-i sahîfe-i sicil olunub sûret-i nemayi? ba-ceri olmak için sûreti ketb ve terkîm ve yedimle bi‘t-taleb def‘ ve teslîm olundu.

Şuhûdü‘l-hâl: Abdullah Efendî El-Müderriş - Abdülkadir Çelebi - Halil bin Feyzullah.

[20b/4] Oldur ki Fî‘l-asl Temeşvar sükkânından olub hâlâ Vidin‘de gurebân neferâtından Abdülbaki bin Hüseyin Ağa meclis-i şer‘de bâ‘isü‘l-sicil El-Hâc Mehmed Ağa bin İbrahim mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb târîhi tahrîrden on bir ay mukaddem fevât eden Ümmü kızı Aişe bint-i Hüseyin Ağa’nın verâsetini bana münhasıra olmağla mûmâ-ileyh Hâcî Mehmed Ağa’nın zevce-i menkûhası olub vâki‘ olan muhalledâtı kendü muktezî olub şer‘en bana intikal iden hakkıyeyi şâyî‘amı kendü nısf hissesinden mâ‘adâ külliyyen ve bazen bana isâbet iden muhalledâtından ve mehr-i mü‘eccelinden beynimizde ma‘lûmü‘l nükûd [21a] ve eşyadan bi‘t-tamâm teslîm eylemekle muhalledâtı müteveffâ-ı mezbûreye müteallık zimmetinde bir akçe ve bir habbem kalmayub husûs-ı mezbûre müte‘allık âmme-i da‘vâdan zimmetini ibrâ‘-ı âmm-ı katı‘ü‘n-

Ek 1: (Devamı)

nizâ‘ ile ibrâ ve iskât eyledim min-ba‘ad bundan asâleten yâhûd vekâleten da‘vâ ve nizâ sâdır olursa lede‘l-hükkâmü‘l-kirâm (...) ve makûle olmasun didikde müşârün-ileyh El-Hâc Mehmed’in husûs-u mezbûre müteallık da‘vâdan berâat-ı zimmetine kıbel-i şer‘den hükmü birle mâ-hüve‘l vâki‘ bi’t taleb ketb olundu.

Şuhûdü‘l-hâl: Salih Beşe ibn-i Hüseyin C (cemâ‘at) 15 - Gülşen Mustafa Beşe Alâ‘iyevî - Hâcî Mehmed Alâ‘iyevî - İbrahim Ağa Gönüllüyan - Ahmed Ağa Kethüdâ-yı Gönüllüyan.

[21a/1] Etmekçi Milvan evimi nısfü‘l-leylde basub bazı eşyamı ahz iden yirmi beş bölüğün Mehmed Beşe bin Hasan yine yirmi beş bölüğün Ömer Beşe ibn-i Osman ve on iki bölüğün Ahmed Beşe ibn-i Receb ve dokuz bölüğün İbrahim Beşe bin Mustafa’dan da‘vâ sudûrunda iken İpek kazâsında Nikola veled-i Konstantin ve Toma veled-i Nikola sol kulağında ve elinden mecrûh ve sağ cânibinden kaburga üzerinden şiş urub sol tarafından çıkmış ve kırk guruş ale‘l-iştirâk aldığımız ücretlerimizi dâhi almışlardır deyû da‘vâ eylediklerinde mezbûrun inkâr eylediği murâd eylemişlerdir.

[21a/2] Priştine sükkânından ticâret ile Vidin’e gelüb Tekye Mahallesiinde Yuvan nâm hâlik ve zimminin menziline konak ittihâz eyleyen Anton ve Yaki ve Mustafa Beşe ve diğer Mustafa Beşe mahalle-i mezbûre sükkânından Osman Beşe K (bölük) 10 ve Hüseyin Beşe C (cemâ‘at) 85 menzilimi basub bizden şarap akçesi talebiyle kıtâl mertebesine vardıkda asesbaşı Halil Çavuş nehvü semere (...) bizi halâs ve kendülerini ahz eyledi suâl olunub üzerimizden def‘ şer‘ eylemeleri matlûbumuz didiklerinde gıbbe’s-suâl inkâr eyledikleri asesbaşı şehâdet eylediği kayd şud.

[21a/3] Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki bin yüz otuz üç senesi mâh-ı Muharremü‘l-Harâm’ın ibtidâsından sene-i merkûme Zi‘l-hiccesi gayetine gelince Mustafa Paşa Hazretlerinin evkafından tahmîz ve ana muttasıl on sekiz oda ve üç bâb dükkânı tevliyetim sebîle elli sekizin Çorbacı Es-Seyyid Mustafa Ağa’ya beş yüz elli guruş icâre ile verdüm zabtı için işbu memhûr tezkere yedine vaz‘ olundu. Hurrîre fi isna mâh-ı Muharremü‘l-Harâm li sene selâse ve selâsin ve mi’e ve elf. Es-Seyyid Mustafa Ağa’nın temessüküdür.

[21a/4] Fî‘l asl Belgrad sâkinelerinden Fatıma bint-i Bentikha? meclis-i şer‘i hâzırâ olub El-Hâc Abdullah El-Monla’ya sâbıka zevcim Ali Çavuş üç sene mukaddem gider olduğunda beni talâk eylemişdir hâlâ zevci âhere tezevvüç etmek murâdıdır işbu hâzırân (...) İmâm Ahmed Efendî İbrahim Beşe ibn-i Abdullah istîzân olunub şehâdetleri kayd olunması matlûbumdur didikde gıbbe‘l-intâk mezbûrenin zevci Ali Çavuş gider olduğunda zevci Fatma’nın irâdâtı elinde olsun deyû bizim huzûrumuzda tatbîk iyledi deyû haber virdikleri kayd sicil olundu.

Ek 1: (Devamı)

Şuhûdü'l-hâl: Nâzır Ahmed Ağa - Seyyid Mustafa Ağa.

[21a/5] Porçe Halil Ağa'nın Kalınofçada vâki' menzilinın dâhiliyesi ve ahurunu zevciyesi Emine bint-i ile bir re's cârîyesiyle mübâdele eylediğın Mehmed Paşa Hazretlerinin itbâ'ından Osman bin Ali ikrâr ve mezbûre Emine'nin vekîl-i Abdülkerim Çelebi tasdîk Hasan Kethüdâ bin İsmail Ahmed bin Yusuf sebt-i şehâdetha bir re's doru gök bârgir Vidpol nâm mahalde bulunub yâve olmak üzere Bölükbaşı Yusuf yediyle kayd sicil olunub yevmi dokuz akçe nafaka takdîr olunmuşdur. Fî 14 Muharrem sene 33.

[21b/1] C (cemâ'at) 19 Ahmed böğründen urulub C (cemâ'at) 16 Ali Beşe cârîh midir deyû da'vâ İbrahim Beşe bin Mustafa doksan iki cemâ'atın Odabaşısı Mehmed Odabaşı mahzarında ikrâr idüb orta malından seksen guruş zimmetimde deyn olmağla Şeyh Ahmed Efendî Câmî' Mahallesinde vâki' mülk-i menzilimi deynim mukabelesinde bey' ve teslîm sene-i merkûme altı ay mürûruna değın meblağ-ı mezbûru edâ-ya iktidârım olursa beyimiz bey' (...) olub yine menzirim bana redd oluna. Fî gurre Muharrem sene 133.

[21b/2] Seksan iki cemâ'atın yoldaşları Mehmed Beşe Pazarcık sükkânından iken yine Pazarcık'da fevt olduğın otuz dokuz bölüğün Ebubekir Beşe ibn-i Mustafa şehâdet eylediğü emîn-i Beytül-Mâldır ve (...) iltimâsıyla kayd-ı sicil olundu yine Hasan C (cemâ'at) 82 Hüseyin Beşe tarafından şehâdet eylediğı kayd şud.

[21b/3] Mîrî Habbâz Şahin'in karındaşı Ohan meclis-i şer' gelüb yine Habbâzan'dan Arutin ademini ihzâr idüb mezbûrun karındaşı Haçek nâm ademini karındaşım Şahin'i bıçağıyla darb eylediğünde firâr idüb karındaşı mezbûr Argu Arutin ihfâ eylemişdir gıbbe's-suâl inkâr Bogos veled-i Mardiros ihfâ eylediğine şehâdet eylemişdir.

Şuhûd: Ahmed Beşe.

[21b/4] Porçe Halil Ağa'nın zevcisi Emine tarafından Abdülkerim bin Salih Osman Çavuş mahzarında şöyle ikrâr eyledi ki müvekkilem mezbûrenin zevci Halil Ağa'nın deyni için ma'lûm'ul-hudûd mülk-i menzil-i ve ahuru üç yüz guruşa iki yüz güne değın edâ olunmak üzere rehîn vaz' eylediğı da'vâ tulinde edâ olunmazsa fûrûht olunsun deyû vekâlete Ahmed bin Hüseyin ve Mustafa bin Mehmed şehâdet eyledikleri kayd şud. Fî 16 Muharrem sene 1133.

Ek 1: (Devamı)

[21b/5] Yine merkûm Halil Ağa Lom Palankasında ma'lûm'ul-hudûd mülk-i menzili ve Blevine nâm mevzi'de üç çayırın bağını bâ'isü's-sicil Osman Çavuş'a yüz altmış guruş deyni için rehîn vaz' idüb iki yüz bir güne değin meblağ-ı mezbûr edâ olunmadığı halde menzil-i mezbûr ve bağ-ı mezkûr kendüsünün mülki olsun didiği kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî Ahmed bin Ali - Mustafa Efendî El-Hatîb - Dizdâr İbrahim Ağa - Cebeci Çorbacısı İsmail Ağa - Mustafa Çelebi bin Mehmed.

[21b/6] On beş cemâ'atin yoldaşlarından Osman Beşe tarafından ikrâr-ı 'âtîyü'z-zikre vekîl olan cemâ'atinden Hasan Beşe ve Seyyid Ali şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan on beş cemâ'atin Ahmed Beşe meclis-i şer'de bâ'isü's-sicil Ahmed Beşe mahzarında ikrâr idüb müvekkilem Osman Beşe'yi bundan akdem bıçağla mecrûh eylemişti ve kendüsü ahz olunmuşdu yine Ahmed müvekkilem Osman Beşe sermet bulmağla da'vâ ve nizâdan mezbûr Ahmed Beşe'nin zimmetini ibrâ ve iskât idüb bir dürlü da'vâm yokdur didi deyû bi'l-vekâle ikrârı kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî İsmail Ağa - Hâcî Süleyman - Hâcî Ebubekir - Ahmed Efendî.

[21b/7] Osman Ağa Bayrağında Çavuş iken bundan akdem diyâr-ı âhere nakl iden Ali bâ'isü's-sicil Hüseyin Beşe'ye zimmetinde takarrür olan on yedi buçuk guruş deyni için Çavuş Câmi' Mahallesinde vâki' mülk-i menzili rehîn vaz' idüb yirmi bir gün tamâmına değin edâ olunmadığı halde menzili mezbûru fûrûht idüb edâ-yı deyn etmek için Mustafa Beşe bin Veli nâm kimesneyi vekîl eylediğine Hâcî Mehmed Beşe bin Mustafa Monla Ebubekir ibn-i Süleyman meclis-i şer'de şehâdet eylediklerinden sonra menzil-i mezbûru bi'l-vekâle bey' ve müdde'î mezbûr Hüseyin Beşe'ye teslim kibel-i şer'den izn virildiği kayd şud. Fî 29 Muharrem sene 33.

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî Mehmed Ağa - Hâcî Mustafa Köse - Abdullah Efendî.

[22a/1] Vidin kal'asında muhâfazaya me'mûr olan seksan iki cemâ'atin yoldaşlarından Hasan Beşe bin Mustafa Pazarcık sükkânından maktûlen fevt olan Mehmed Beşe'nin zâhirde vârisi ma'rûf u olmamağla mahlul-ı? muhalledâtına vaz'ü'l-yed olan emîn-i Beytü'l-Mâl Es-Seyyid Mustafa Ağa mahzarında da'vâ idüb müteveffâ-i mezbûr Samet Beşe zimmetinde on beş guruş himmet karzından hakkım olmağla alıverilmesi matlubumdur didikde gıbbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr Haffâf Mehmed Beşe bin Mustafa elli dört cemâ'atin İbrahim Beşe bin Mehmed şehâdet eyledikleri kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendî El-Katîb.

Ek 1: (Devamı)

[22a/2] Doksan yedi cemâ'atin yoldaşlarından Osman Beşe bin Abdullah vakt-ı 'ışâda gurunenin havlu basup avazına yetişen mahalle ahâlîsi ahzûb meclis-i şer'e getürdüklerinde zâbitine teslim olunmuşdur.

[22a/3] Bin yüz otuz iki senesinde menzil surub tafsîl-i ücret tarafından virilen hüccet-i nâtık olmağla bu def'a yekûn kelâm budur ki Menzilci Halil Ağa menzil sürmeğe kudret-i olmamağla sene-i mezbûre Saferü'l-Hayr guresinden mart ibtidâsına varınca menzil-i tesyîr için hâlâ Nâzır Ahmed Ağa'yı vekîl idüb iktizâ iden menâzil mart ibtidâsına gelince virüb lâzım gelen akçesini edâ iderim didiği kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Cebecibaşı – Topçubaşı.

[22a/4] Bundan akdem fevât iden El-Hâc Hüseyin nâm müteveffânın evlâd-ı sigarına kıbel-i şer'den vasî ta'yîn olunan Fatıma bint-i İlyas nâm hâtûn tarafından ikrâr-ı 'âtîyü'z-zikre vekîl olub vekâleti Mehmed Beşe ibn-i Süleyman ve Süleyman Beşe bin Rıdvan nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Ali Çelebi ibn-i Mahmud meclis-i şer'de işbu sâhibü'l-kitâb Hâcî İsmail mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Ser Kassâbân-ı Hassâ Hâcî Osman Ağa tarafından üç sene bir tahvîl ile Medîne-i Vidin'de olan çifte hamamı iltizâm idüb bi emrillâhi te'âlâ vefât etmekle evlâd-ı sigarı ve zevciyeyi metrûkesi müvekkilem vâsiyeyi mezbûre Fatıma zabt ve i'mâle kadire olmadığından işbu bin yüz otuz üç senesinde vâki' mâh-ı Saferü'l-Hayr'ın dokuzuncu gününden sene-i mezbûrede vâki' Rûz-ı Hızır'a gelince yüz kırk üç gün tamâmına değin hamam-ı mezbûr ve mevcûd olan odun ve peştemal ve çarşab ve (...) ve sâir hamama müte'allik dokuz tas ve bir sofacısı ve bir meşrebe ve iki re's Kelmas? bârgîrleri ve külhan baltası ve Temur tabe ve bir keser bu cümleü'l mecmu' eşya-ı âhen beş yüz guruşa fûrûht ve icâr eyledim iki yüz elli guruşa nakd ve iki yüz elli guruşa târîh-i kitâbdan otuz güne değin edâ eylemek üzere akd-ı mutâbık olunub müvekkilem mezbûre minvâl-i meşrûh üzere iki yüz elli guruşa nakd-ı kabz eyledikten sonra teslim ve teslim için beni vekîl eylemedi didikde vekîli mezbûrun vech-i meşrûh üzere ikrârımızı mezbûr Hâcî İsmail tasdik idecek.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Beğ bin Mustafa Beğ - Mehmed Efendî El-Katîb - Bektaş bin Ser Habbâzin ve gayrihum.

[22a/5] Direnovçe karyesinden İstanko Haydar Ağa bölüğünde İbrahim meclis-i şer'e ihzâr idüb târîh-i tahrîrden bir sene mukaddem bana kırk iki buçuk guruş ve yedi buçuk guruş murâbaha virmiş iken yirmi beş guruşu kendüye nakd ve Belgradçık kurbinde yine ahz idüb cebren kırk guruşumu aldı şer'en izdiyâdı matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl.

Ek 1: (Devamı)

[22b/1] Medîne-i Vidin'de Mîrî Etmekçi başı iken bundan akdem maktûlen mürd olan Kırkor zimmînin ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan metrûkâtı defteridir ki 'ali vechü'l-'atî zikr olunur. Hurrire fî evâil-i Saferrü'l-Hayr li sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Elek Aded 11	Kebîr Elek Aded 10	Bakır Terazu Aded 2	Ağaç Terazu Aded 2	Orta Kazgan Aded 1
Sagîr Kantar Aded 2	Orta Bakraç Aded 1	Karhânede olan Alat Meblağ 4800	Köhne Yorgan Aded 1 Meblağ 315	Kebîr Minder Aded 1 Meblağ 445
Yemani Yasdık Aded 2 Meblağ 90	Eğer mâ'a Silah Aded 1 Meblağ 840	Köhne Fener Aded 1 Meblağ 90	Leğen Aded 1 Meblağ 225	Kahve İbriği Aded 2 Meblağ 90
Sahan ve Lenger Aded 8 Meblağ 330	Sagîr Tabe Aded 1 Meblağ 90	Tencere mâ'a Kapak Aded 1 Meblağ 150	Diğer Tencere mâ'a Kapak Aded 1 Meblağ 225	El İbriği Aded 1 Meblağ 126
Def'a Tencere mâ'a Kapak Aded 1 Meblağ 210	Tabe mâ'a Kapak Aded 1 Meblağ 120	Kırmızı Naka Kürk Aded 1 Meblağ 1800	Kırmızı Çakşır Aded 1 Meblağ 660	Köhne Beyaz Zibun Aded 1 Meblağ 33
Mâi Mallote Aded 1 Meblağ 1080	Hindü'l Astâri Aded 1 Meblağ 540	Mâi Dolap Aded 1 Meblağ 660	Mâi Şalvar Aded 1 Meblağ 600	Köhne Kürk Aded 1 Meblağ 240
Mor Çuka Kürk Aded 1 Meblağ 516	Kırmızı Çizme Aded 1 Meblağ 280	Alaca Astari Aded 1 Meblağ 240	Köhne Sahan Aded 1 Meblağ 90	Don Aded 3 Meblağ 210
Köhne Siyah Sade Aded 1 Meblağ 175	Beyaz Zibun Aded 1 Meblağ 60	Köhne Gömlek Aded 2 Meblağ 260	Kırmızı Kuşak Aded 2 Meblağ 490	Kavuk mâ'a Takye Aded 1 Meblağ 125
Cedid Burniş Aded 1 Meblağ 900	Peşgir Aded 1 Meblağ 30	Def'a Peşgir Aded 1 Meblağ 30	Mâi Çarşab Aded 1 Meblağ 180	Köhne Dibbe Aded 2 Meblağ 120

Ek 1: (Devamı)

Köhne Semer Pare 1 Meblağ 90	Kuvad Bârgîr re's Aded 1 Meblağ 3600	Al Bargir re's Aded 1 Meblağ 6000	Gök Kısrak mâ'a Tay Aded 1 Meblağ 820	Cedid Kermel poşupda? ahur Aded 1 Meblağ 3600
Öküz 8 mâ'a Araba 4 Kıymet Meblağ 12000	Der zimmet-i Defterdar Efendî Meblağ 144120	Der zimmet-i Vekîl Harc-ı Hazret-i Paşa Meblağ 12000	'Ân Bahây-ı Gedik Meblağ 1200	Dakîk Keyl 2820 Kıymet 50 Meblağ 141000
'Ân Bahây-ı Kılıç Meblağ 720	Cem'an Yekûn Meblağ 342499	Minhâ El-İhrâcât	Gömülmesine sarf olan Meblağ 1000	Resm-i Kısmet Meblağ 7000
Kâtibiyye Meblağ 1000	Hüddâmiyye Meblağ 525	Dellâliyye Meblağ 840	Sâhîhü'l-Bâkî Meblağ 332134- 051000=281134	Kablü'l-guremâ (...) ortalara olan deynine verildi el-bâkîyü't- taksîmü'l- guremâ
Deyn-i Müsbet altmış beş cemâ'at Meblağ 33000	Deyn-i Müsbet elli sekiz cemâ'at Meblağ 18000	Deyn-i Müsbet Abram Yahûdî Meblağ 141600 ani'l guremâ Meblağ 99960	Deyn-i Müsbet Babası Ohan Meblağ 13200 ani'l guremâ Meblağ 9240	Mezkûr orta akçeleri gurebân dâhil olmayub kablü'l guremâ edâ olunmuşdur
Deyn-i Müsbet El-Hâc Süleyman Meblağ 8400 ani'l guremâ Meblağ 5880	Deyn-i Müsbet El-Hâc Mehmed Meblağ 14160 ani'l guremâ Meblağ 9960	Deyn-i Müsbet Tuzcu İbrahim Ağa Meblağ 5640 ani'l guremâ Meblağ 3960	Deyn-i Müsbet Bihil Yahûdî Meblağ 19200 ani'l guremâ Meblağ 13560	Deyn-i Müsbet Vaço Yahûdî Meblağ 1440 ani'l guremâ Meblağ 960
Deyn-i Müsbet Salih Çelebi Meblağ 2160 ani'l guremâ Meblağ 1440	Deyn-i Müsbet Veli Ağa 76 C (cemâ'at) Meblağ 1440 ani'l guremâ Meblağ 960	[23a] Deyn-i Müsbet Ahmed Ağa 25 C (cemâ'at) Meblağ 7560 ani'l guremâ Meblağ 5280	Deyn-i Müsbet Kara Kaş zımmî Meblağ 4320 ani'l guremâ Meblağ 3000	Deyn-i Müsbet Hamza Ağa Meblağ 16620 ani'l guremâ Meblağ 11640

Ek 1: (Devamı)

Deyn-i Müsbet El-Hâc Mahmud Ağa Meblağ 12000 ani'l guremâ Meblağ 8400	Deyn-i Müsbet İşçiler Meblağ 92400 ani'l guremâ Meblağ 65280	Deyn-i Müsbet aşağı fırında olan işçiler Meblağ 28680 ani'l guremâ Meblağ 20160	Deyn-i Müsbet Abram Yahûdî 'Ân Bahây-ı Çuka Meblağ 1200 ani'l guremâ Meblağ 841	Deyn-i Müsbet Bayrakdar Bektaş Beşe Meblağ 12120 ani'l guremâ Meblağ 8520
Deyn-i Müsbet Hıdır Yahûdî Meblağ 1200 ani'l guremâ Meblağ 840	Deyn-i Müsbet Ekmekçibaşî Ohan zımmî Meblağ 3780 ani'l guremâ Meblağ 3240	Deyn-i Müsbet El-Hâc Süleyman 'Ân Bahây-ı Tuz Meblağ 2760 ani'l guremâ Meblağ 1920	Deyn-i Müsbet Andreya zımmî Meblağ 3480 ani'l guremâ Meblağ 2400	Deyn-i Müsbet Kirkor zımmî Meblağ 3480 ani'l guremâ Meblağ 2400

[23a/1] Medîne-i Vidin muhâfazasında olan cebeci yoldaşlarından elli altı bölüğün Ahmed Beşe ibn-i Halil nâm kimesne bi emrillâhi te'âlâ hasta ve sâhibü'l-ferâş olub hâzırân bi'l-meclisine cebecilerden elli altı bölüğün Ali Beşe ve Dergâh-ı Âli yeniçerileriden on iki bölüğün Ebubekir Beşe muvâcehelerinde işbu bâ'isü's-sicil topçulardan ikinci bölüğün Mehmed Beşe ibn-i Abdullah nâm kimesne vasî muhtâr nasb ve ta'yîn eyleyüp eğer bi emrillâhi te'âlâ fevt olursam yanımda bulunan gerek nakd ve gerek bi'l-cümle ism-i mal itlâk olunur emvâl ve eşyamı mezbûr Mehmed Beşe zabt ü rabt eyleyüb Diyâr-ı Bosna'da Graçana kazâsında li-ebeveyn kız karındaşım İsmihân îsâl eylesün deyû mezbûr Mehmed Beşe'yi vasî muhtâr nasb ve ta'yîn eylediğini şahıdan-ı mezbûran gelüb hâzır-ı şer'de şehâdet eylediklerinde mezbûr Mehmed Beşe dâhi vesâyeti kabûl ve hazz-ı lâzimesin minvâl-i hüccet üzere edâ-ya müte'ahhid olduğu iş bu mahale kayd olundu. Hurrîre fî sene Cemâziye'l-Evvel 133.

Şuhûdü'l-hâl: Salih Beşe Cebeciyan-ı K (bölük) 56 - Hüseyin Kethüdâ Gurebân - İbrahim Çelebi Emmüsi - Derviş Ahmed Beşe.

[23a/2] Fî'l-asl Rusçuk sâkinlerinden olub 'ali tarîkü't-tüccâr Vidin'e geldikde bi emrillâhi te'âlâ hasta ve sâhibü'l-ferâş olub Hasan bin nâm kimesne yine Rusçuk sâkinlerinden El-Hâc Mehmed bin El-Hâc Abdullah nâm kimesne muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüb bi emrillâhi teâlâ bu hastalıkda necad bulmayup fevt olursam şerîkim olan Ali Beğ malından mâ'adâ kendü malım olan beş yüz guruşluk eşyamı sen zabt-ı rabt ve vasî-i muhtarım olub zikr olunan beş yüz guruşluk

Ek 1: (Devamı)

eşyamı kabz idüb ve Rusçuk'da veresesine îsâle mûmâ-ileyh El-Hâc Mehmed minvâl-i meşrûh üzere vasî nasb eylediği Ahmed Efendî ibn-i Mehmed ve Muhammed Ağa ibn-i Ramazan nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olduğu kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Yusuf Efendî - Hasan Çavuş - İbrahim ibn-i Abdullah - Ahmed Beşe - Mehmed Ağa Gurebân-ı sâlis.

[23a/3] Halil bin Mehmed fi'l-asl Hâcî Mustafa'dan hudûd-ı menzilde olan da'vâya Süleyman Çavuş Câmi' Mahallesinden Hasan Beşe bin Mehmed müdde'î aliyye da'vâsı üzere şehâdet eylemiştir. Seyyid Ahmed Ağa bin Yusuf.

[23a/4] Alaca Tekye Mahallesinden Hüseyin Beşe bin Mehmed bâ'isü's-sicil Ahmed Beşe muvâcehesinde şu vechile ikrâr eylediği mezbûr Ahmed Beşe'ye deyn-i şer'den yirmi iki guruş deynim olmağla mahalle-i mezbûrede vâki' mülki menzilimi rehîn vaz' idüb târîh-i tahrîrden doksan bir gün tamâmına değin edâ eylemez isem İmâm Ahmed Efendî vekîlim olub menzili mezbûru Sûk-ı Sultânî'de bey' arz idüb fûrûht ve meblağ-ı mezbûr yirmi iki guruşa Ahmed Beşe'ye teslîm fazlasını kendüye teslîm eylesun didikde kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Efendî - Na'lband Mehmed Beşe - Monla İbrahim - Ahmed Beşe - Hamza Beşe.

[23b/1] Fî'l asl Belgrad sükkânından iken bundan akdem fevt olan İbrahim Beşe'nin evlâd-ı sigarı İsmail ve Fatîma'ya vasî olan vâlideleri Aişe tarafından vekîl olan Seyyid Mehmed bin İsmail hâlâ Vidin'de sâkin Abdullah Ağa muvâcehesinde ikrâr ider ki mal-ı yetimden mezbûr Abdullah zimmetinde iki yüz guruş otuz guruşu vâsiye-i mezbûre Aişe'ye teslîm eyleyüb bir def'a yüz guruş ve bir def'a otuz guruş ve bir def'a kırk guruş bana teslîm idüb cem'an iki yüz guruş olur min-ba'ad mezbûr Abdullah Ağa zimmetinde bir akçe kalmayüb vekâletim hasebiyle zimmetini ibrâ ve iskât eyledim didiği kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Yeniçeri Efendî İbrahim Efendî - Seyyid Mustafa Ağa Çorbacı K (bölük) 58 - Hâcî Süleyman - İbrahim Çelebi - Abdullah Efendî - Ahmed Beşe bin Ali - İbrahim Beşe bin Hasan.

[23b/2] Mehmed Beşe bin Ali Avram Yahûdiye üç bâb dükkânı bir taraftan Etmekçi Usta bir tarafı yine müşterek Avram bir taraftan Zerdeban Mehmed Ağa'nın iki yüz yetmiş dokuz guruşu kabz-ı semeni ve teslîm-i (...) aldım didiği kayd şud. Fi 3 Rebiü'l-Evvel sene 1133.

Ek 1: (Devamı)

[23b/3] Gurebân-ı râbi‘ ağası Osman Ağa meclis-i şer‘de Serdengeçti ağalarından Ali Ağa bin Ahmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb Şeyh Ahmed Efendî Mahallesinde vâki‘ bir taraftan Berber İbrahim Çelebi ve bir taraftan gurebân-ı sâlis Mehmed Ağa ve bir tarafı Papaskosi nâm Nasrâniyye menzili ile mahdûd ve bir tarafı tarîk-i âm olan mülk-i menzilimin dâhiliyesinde bir soba odası ve iki bâb mangal odası ve bir kilâr ve matbah ve menzili mezbûrun tahtında kebîr mahzen ve havlu ve etmek furunu ve kenefi ve hariciyesinde bir soba odası ve kahve odası (şuhûd mahzarında) ve ahuru müştemil olan mülki menzirim mukaddema elli sekiz cemâ‘atin ortasına ve Hâcî Süleyman rehîn olmağla fekk-i rehîn idüb mûmâ-ileyh Ali Ağa’ya üç yüz guruşa bey‘ ve teslîm ol dâhi iştirâ ve kabz-ı kabûl ve teslîm eyledi min-ba‘ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrde bir dürlü hakk ve alâkam kalmamışdır kendünün mülk-i müşterâ ve hakk-ı sarfidır keyfemâ yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîk kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: El-Hâc Mehmed Ağa ibn-i Halil - Vekîl Harç İsmail ibn-i Hüseyin - Hâcî Süleyman Kethüdâ-yı Sefâin - Mehmed Efendî El-İmâm - İbrahim Çelebi Ser-Tıraş.

[23b/4] Vidin kazâsına tâbi‘ Arçar Palangası Dizdârı Abdul Aziz ibn-i Ahmed zevci menkûhası Aişe bint-i Ali tarafından bi’l-vekâle bâ‘isü’s-sicil Ahmed ibn-i Mehmed mahzarında da‘vâ idüb zevcim mezbûre Aişe’nin babası merkûm Ali târîh-i tahrîrden beş sene mukaddem fevt olub cümle muhalledâtından Başefçe nâm mevzi‘de vâki bir taraftan Mahmud bir taraftan Osman bir taraftan Mehmed Mustafa bağlarıyla mahdûd olan tahmînen yarım dönüm bağı mezbûr Ali zabt eyleyüb zevcem mezbûre Aişe’ye lâzım gelen hisse-i şâiyasını virmeden imtinâ‘ ider suâl olunub alıverilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl cevâbında on üç sene mukaddem babam mezbûr Mehmed’in vâlidesinden intikal iden mîrâsdan ve zimmetinde mütekarrir olan mehr-i mukabelesinde bağı mesfûrun ceddîm Ali Emüce pederim mezbûr Mehmed’e teslîm ve temlik idüb sinîn-i mezbûrede kendüsü mutasarrıf olub ba‘de vefât irsen bana ve hemşirem Havva’ya intikal idüb ol vech ile mâlikânem tasarrufumuzdadır deyû def‘le mukabele ideceği mezbûr Ali’dan da‘vâsına mutâbık beynine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı Müslimînden Mustafa Çelebi bin Abdurrahman ve Abdul Celil bin Hüseyin minvâl-i meşrûh üzere şehâdet eylediklerinde mu‘arızadan men‘.

Şuhûdü’l-hâl: Hâcî Mehmed Ağa - Hâcî Süleyman - Mehmed Ağa bin Ahmed - Abdullah Efendî El-Müderris - İbrahim Çelebi Muhzır.

[24a/1] Fî’l-asl Belgrad sükkânından olub Medîne-i Vidin Mahallâtından Şeyh Ahmed Câmi‘ Mahallesinde sâkin Dıvarcı Mehmed Çelebi ibn-i Yusuf yine mahalle-i mezbûrede sâkin Fazlı Beşe ibn-i Mustafa meclis-i şer‘de Topçu Küçük Ali Beşe tenassur idüb Kalafat iskelesinde sâkin mezîd

Ek 1: (Devamı)

olmuştur sâbika taht-ı nikâhında olan Emine bint-i Ahmed zevci âhere tezevvüç etmek murâd eder (...) yine bu husûsda şehâdet ideriz didiklerinde mezbûre Emine'nin talebi ile kayd-ı sicil olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer şehri Rebiü'l-Evvel sene 1133.

[24a/2] Rusçuklu Hasan Beşe'nin muhallefâtı kabzına vekil olan Ömer Beşe bin Ahmed vasî muhtâr yedinden ahz ü kabz için hüccet-i şer'iyeye isbât-ı vekâlet eylediğinde mevcûd bulunan şahidlerdir. Fî evâsıt-ı Rebiü'l- Evvel sene 33.

Şuhûdü'l-hâl: Mahmud Efendî Belgradî - Abdullah Çelebi ibn-i Mehmed - Hasan Efendî ibn-i Ahmed - Ahmed Ağa bin Mehmed sâkin-i Flordîn.

[24a/3] Mezid Beg Mahallesi sâkinelerinden Fatıma bint-i İbrahim tarafından Ahmed Beşe bin İsmail ve İvaz Beşe bin Ali şehâdetleriyle İsmail bin müvekkilem mezbûre Fatıma'nın zevci Ahmed Beşe târîh-i tahrîrden üç sene mukaddem diyâr-ı âhere gider olduğunda bir seneye değin gelmez isem âzâdetin elinde olsun deyû şart eylemekle hâlâ zevci âhere tezevvüç murâd ider işbu hâzırân bi'l-meclis-i Süleyman bin Abdullah ve Halil ibn-i İbrahim meclis-i şer'de minvâl-i muharrer üzere bir seneye dek gelmez isem âzâdetin elinde olsun deyû şart eyledi deyû şehâdet eyledikleri kayd-ı sicil olundu. Fî 26 Rebiü'l-Evvel sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Efendî El-İmâm - Mehmed Beğ bin Merhûm Mustafa Beğ - Yusuf Efendî El-İmâm.

[24a/4] İstapan veled-i Avanis İstoyko Nasrâniyye üzerine da'vâ idüb yirmi sekiz gurusumu mezbûrenin menzilinde ben sarhoş iken almışdır ba'de's-suâl inkâr Asesbaşısı Ahmed Ağa bin Hasan kavga gecesinin ertesi keyfiyeti suâl eylediğimde akçesi bende dur deyû şehâdet eyledi.

Şuhûdü'l-hâl: Mirahor Paşa - İbrahim Ağa Dizdâr-ı Sâbık - Hâcî Ahmed Ağa.

[24a/5] Selanikli İbrahim Evlâd-ı Fâtihân'dan Elyezer ve karındaşı Nikyon Nâmân Yahûdiden yetmiş dokuz guruş da'vâ eyledikde Elyezer tavi'en ikrâr-ı Nikyon inkâr eyledikde.

[24a/6] Ser-Kassâbân Halil Beşe Hasan Beşe üzerine da'vâ idüb bilâ-sebeeb kasab saturu ile sol elimi mecrûh idub zinâ lafz-ı ile şetm eyledi didikde mezbûr Hasan Beşe inkâr idüb Hüseyin Beşe bin Mustafa ve Mehmed Beşe bin Osman iki def'a satur ile urduğunu ve elinden kan aktığını gördük deyû şehâdet eyledikleri kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî İbrahim - Mehmed Beşe İstanbulî.

Ek 1: (Devamı)

[24a/7] Alaca Tekye Mahaltesinde sâkine Dürriçihân bint-i Mustafa tarafından Hüseyin Beşe bin Hasan bi'l-vekâle takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Dürriçihân'ın zevci İbrahim topçu ocağından olmağla Sofya'da ocağında hizmetde iken vefât eylemiştir işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan topçu neferâtından Mahmud Beşe ibn-i İbrahim'den suâl olunması matlûbumdur didikde târîh-i tahrîrden bir buçuk sene mukaddem fevt olduğuna şehâdet eylediği kayd şud.

Alaca Tekye Mahaltesinden Mehmed Beşe bin Mustafa ve Yahya bin Mustafa nâm topçu yoldaşları mezbûr İbrahim bir buçuk sene mukaddem vefât eylediğine şehâdet eylemişlerdir.

Şuhûdü'l-hâl: Arapzâde Mustafa Beşe - Selim Beşe - Halil Ağa Mi'mâr.

[24b/1] Alaca Tekye Mahaltesi sâkinlerinden Abdu'l-eddin El-Hâc Veli meclis-i şer'î enverde işbu bâ'isü's-sicil Hamza Beşe mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Kalinofçe Câmî'nde vakf olan menzil ve bir taraftan Hasan mülki ve tarafeyni tarîk-i âmmeyle mahdûd bir bâb soba ve bir matbah ve bağçesinde eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire ve havlusunda bir taş pınar ve havluyu müştemil mülki menzili bi cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhik rayiç fi'l-vakt yüz otuz beş guruşa mezbûr Hamza Beşe'ye bey' bât-ı kat'î ile bey' ve teslîm ve ol dâhi kabz ve teslîm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yüz otuz beş guruşu mezbûr Hamza Beşe'ye yedinden bi't-tamâm alub kabz eyledim min-ba'ad menzili mahdûd mezkûr mezbûr Hamza Beşe'nin mülki müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır deyû ikrâr ve i'tirâfı kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Mahmud Ağa - Ahmed Efendî El-İmâm - El-Hâc Mustafa - El-Hâc Ahmed - Mehmed Beğ.

[24b/2] Medîne-i Vidin sükkânından Mustafa bin Hüseyin nâm şâb-ı emred meclis-i şer'î de bâ'isü's-sicil fahrü'l emâsil ve'l-a'yân-ı hâlâ Vidin'de Mukabelecî Osman Efendî muvâcehesinde bi't tâvi' ikrâr ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb pederim müteveffâ-ı mezbûr Hüseyin Ağa'dan bana irsen intikal iden kışlakların mukabelesinde vâki' bir tarafı Yusuf Beşe Mustafa Beşe bir tarafı sâbika İbrahim Beşe ve bir taraftan Sarrâc oğlu Ahmed ve bazen Hâcî Mehmed nâm kimesneler ile mahdûd dâhiliye bir soba ve iki oda ve matbah ve havlusu taşdan mebnî ve hadîka ve derununda eşcârısıyla ve haricinde iki oda ve bir ahur ve havluyu müştemil mülk-i mürûs-ı menzili tarafından icâb ve kabûlu hâvî bey' bât-ı kat'î ile iki yüz guruşa bey' ve teslîm ve meblağ-ı mezbûrun on guruşunu ahz idüb meblağ-ı bi'l cümle yüz doksân guruş altmış güne değin edâ eylemek te'cîl eyledim min-ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûr mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır dedikde mukırrı mezbûrun ikrârını mûmâ-ileyh Osman Efendî tasdik edeceği mâ-hüve'l vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi gurre-ı Cemâziye'l-Evvel sene 1133.

Ek 1: (Devamı)

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Mahmud Ağa bin Halil - Ömer Ağa bin El-Hâc Ebubekir - Abdullah Ağa Ser Topçuyân ibn-i Mustafa Ağa - Seyyid Mehmed Çelebi bin Mehmed Palangalı - Ahmed Ağa bin Mustafa - Mehmed Çelebi İstanbullî- Ser Habbâz Mehmed Ağa bin.

[24b/3] Banalukalı Salih Odabaşı'nın vekîli Mehmed ibn-i Ahmed Vidin'de sâkin Ömer Odabaşı'dan otuz üç zolota da'vâ idüb yine Banalukalı Ali bin Osman şehâdet eyledi.

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî Mahmud Ağa - Hâcî Süleyman Reis.
Fî evâil-i Cemâziye'l-Evvel-i.

[24b/4] Medîne-i Vidin mahallâtından Çavuş Mahallesi sâkinlerinden iken tarîk-i Hac'da vefât iden El-Hâc Mustafa'nın evlâd-ı sigarından sulbi sagîr oğlu Abdullah ve Mustafa ve sulbiye sagîre kızı Afife'ye hüccetü'ş-şer'î irsen intikal iden emvâl ve eşyalarının zabt ü rabt ve gereği gibi hıfz ve hırâset eylemek için kibel-i şer'den bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve lâbüdd olmağın yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Ali Çelebi ibn-i Ebubekir nâm kimesne müstakîm ve dîndâr ve âherin malına 'adm-i ihtiyâcî olup zâhirü'l gnâ olduğunu sebât-ı Müslimîn haber virdiklerinden mâadâ mezbûrun her vechle hüsnü haline alem-î şer'î dâhi lâ-hakk olmağın sadr-ı kitâbda tevkî'-i vâki'-i hâkim-i (...) hüsn-i meâb mûmâ-ileyh Ali Çelebi'yi eytâm-ı mezkûrunun emvâl ve eşyalarından zabt ve rabt için vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dâhi vesâyeti kabûl ve hidmeti lâzimesin kemâ-yenbagî edâya müte'ahhid olucak işbu vesîka-i atîka ketb ve terkim olunub vasî mezbûrun yedine def' ve teslîm olunduğu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min Cemâziye'l-Evvel li sene selâse ve selâsin mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Eş-Şeyh Mustafa Efendî - Es-Seyyid Mahmud Efendî Defterdâr-ı Vidin - İbrahim Efendî Sofyavî - Koltuk Soyası? El-Hâc İbrahim - Ahmed Ağa (...) Hüseyin Kethüdâ - Ali Ağayı Gurebân - Mahmud Efendî Temeşvarî - El-Hâc Hasan Efendî ibn-i Zülfikar ve gayrihum.

[25a/1] Medîne-i Vidin'de vâki' Çavuş Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem Tırnoçîç'de rihlet-i dâr-ı beka iden El-Hâc Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevciyeteyn-i metrûketeyni Aişe bint-i Abdulhamid ve Hadice bint-i Abdullah ile sulbi sagîr oğlu Abdullah ve Mustafa ve sulbiye sagîre kızı Afife münhasıra olduğu lede'ş-şer'î zâhir ve mütehakkık olduktan sonra ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter olunub beyne'l-verese tevzî' ve taksîm olunan muhallefâtı müteveffâ-ı mezbûrdır ki 'âlî vechü'l-'âtî zikr olunur. Hurrîre fî-selh-i Rebiü'l-Âhir li sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Ek 1: (Devamı)

Külâh-ı Şerîf Aded 1 Meblağ 360 oğlu Mustafa ile kızı Afife üzerinde	Tepsi Aded 1 Meblağ 240 Aişe Hâtûn üzerinde	Kebîr Bakraç Aded 1 Meblağ 486	El İbriği mâ'a Kahve İbriği Meblağ 81	Orta Bakraç Aded 1 Meblağ 333 Hadice Hâtûn üzerinde
Gulâbdân Kurşun Aded 1 Meblağ 138	Sagîr Bakraç Aded 1 Meblağ 126	Köhne Güğüm Aded 1 Meblağ 165 Hadice Hâtûn üzerinde	Köhne Dıbbe Aded 1 Meblağ 15	Köhne Fener Aded 1 Meblağ 69
Sagîr Sahan Aded 3 Meblağ 210 Hadice Hâtûn üzerinde	Köhne Tüfenk Aded 1 Meblağ 198	Köhne Gaddara Aded 1 Meblağ 240	Peştamal Aded 1 Meblağ 132	Destar-ı Köhne Aded 1 Meblağ 120
Köhne Kavuk Aded 2 Meblağ 66	Köhne Çadır Aded 1 Meblağ 90	Köhne Yasdık Aded 1 Meblağ 48 Hadice Hâtûn üzerinde	Def'a Yasdık Aded 1 Meblağ 66 Hadice Hâtûn üzerinde	Def'a Yasdık Aded 1 Meblağ 27
İhram Aded 2 Meblağ 210 Aişe Hâtûn üzerinde	Döşek Aded 1 Meblağ 135 Hadice Hâtûn üzerinde	Seksan Kilimi Aded 1 Meblağ 165 Hadice Hâtûn üzerinde	Temur Köstek Aded 1 Meblağ 18	Yassı Ağaç mâ'a Tekne Aded 1 Meblağ 15 Aişe Hâtûn üzerinde
Köhne Eğer mâ'a Üzengi Aded 1 Meblağ 21	Cebir Aded 1 Meblağ 45	Macar Sanduğu Aded 1 Meblağ 150 Aişe Hâtûn üzerinde	Minder Aded 1 Meblağ 45 Aişe Hâtûn üzerinde	Def'a Cebir Aded 1 Meblağ 30

Ek 1: (Devamı)

Çapa mâ'a Tırpan Meblağ 90	Lehner Fuçusu Aded 1 Meblağ 90	Hamam Tası Aded 1 Meblağ 60 Aişe Hâtûn üzerinde	Çuval mâ'a Heybe Aded 2 Meblağ 30	Def'a Cebir Aded 1 Meblağ 81
Köhne Yastık Aded 1 Meblağ 45 Hadice Hâtûn üzerinde	Postuk Aded 1 Meblağ 15	Bağ der mevzi'-i Oreşiç çeyrek dönüm 3 Meblağ 1200 müteveffâ-i mezbûrun hemşiresi Muhsine üzerinde	Dâhiliye kiremit puşide menzili cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık Meblağ 14400 oğlu Mustafa ile kızı Afife üzerinde	Haricde bir bâb soba ve müstakil dükkân cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık Meblağ 9600 oğlu Abdullah üzerinde
Dükkânda olan eşya Kıymet Meblağ 14040 eşyayı mezbûre topdan fûrûht olunub ba'de'l müzâyede bi'l- cümle rağabât-ı nas münkati' oldukdan sonra yalnız on dört bin kırk akçeye zevceteyni Aişe ve Hadice üzerlerinde karâr etmişlerdir	Gök İnek mâ'a Dana re's 1 Meblağ 1020 Hadice üzerinde	Sed üzerinde bağçe Kıymet Meblağ 4200 Hüseyn Kethüdâ kefâletiyle karındaşı İsmail Beşe'ye zimmet olunub onu on bir buçuk murâbaha ile kabûl etmişdir	Hüseyn Odabaşı dükkândan fûrûht eylediği eşyadan ikrâr ile sâbit olan Meblağ 2040	Müteveffâ-i mezbûr tarık aldığı yedi top Cüllâbî El-Hâc Mustafa Ağa yediyle vereseden teslim olunub ba'de'l müzâyede Kıymet Meblağ 3120

Ek 1: (Devamı)

Merhûmun Şam- 1 Şerîfde bulunan ve fûrûht olunan ba'zı muhallefâtından El-Hâc Mustafa Ağa yediyle vusûl bulan Meblağ 480	Müteveffâ-1 mezburun yanında ve Şam-1 Şerîfde bulunan nakd akçesinden ve bi'l-cümle muhallefâtından defter-ı kassam mûcebince El- Hâc Mustafa Ağa yediyle vusûl bulan nakd Meblağ 15492	Der-zimmet Gurebân-ı Sâni Abdullah Ağa Meblağ 320 ikrâr edilen onu on bir buçuk hesâbıyla doksan bir gün va'de ile kabûl etmiştir	Der-zimmet Topçu Çorbacısı Hüseyin Ağa Meblağ 3360 ikrâr edilen altmış bir gün va'de ile onu on bir buçuk hesâbıyla kabûl etmiştir	Der-zimmet Hopzâde Eyüb Beşe Meblağ 495 ikrâr ve onu on bir buçuk hesâbıyla kabûl etmiştir
Der-zimmet Balıkçı Kara Mehmed Meblağ 240 ikrâr ve onu on bir buçuk hesâbıyla kabûl etmiştir	Der-zimmet Parol zimmî Meblağ 3780 ikrâr ve hesâb-ı mezkûre üzere kabûl etmiştir ve koca Zenkofçe Pazar da olan bağını rehîn etmiştir	Der-zimmet Tiryaki Mehmed Çelebi Meblağ 1200 ikrâr ve onu on bir buçuk hesâbıyla kabûl etmiştir	Der-zimmet Manovçik Meblağ 95	Der-zimmet İshak oğlu Meblağ 390 ikrâr ve hesâbı mezkûre üzere kabûl etmiştir
Der-zimmet Mahmud Efendî Piri Efendî zâde Meblağ 200 ikrâr etmiştir	Hüseyin Odabaşı ba'zı zimemden tahsîl eylediği Meblağ 1605	(...) 1 Meblağ 60	Gök İnek re's 1 Meblağ 600	Cem'an Yekûn Meblağ 82392
Minhâ El-İhrâcât	Resm-i Kısmet Meblağ 1860	Kâtibiyye Meblağ 600	Hüddamiyye Meblağ 300	İhzâriyye Meblağ 120

Ek 1: (Devamı)

Dellâliyye Meblağ 240	[25b] Mehr-i Mü'eccel Aişe Hâtûn Meblağ 3400	Mehr-i Mü'eccel Hadice Hâtûn Meblağ 2000	Deyn-i müsbet Muhsine Hâtûn Meblağ 1440	Deyn-i müsbet ez-zevcetü'l mezbûre Aişe Hâtûn Meblağ 2880
Deyn-i müsbet ter oğlanı ücret-i Meblağ 360	Cem'an Yekûn Meblağ 13180	Sâhîhü'l-Bâkî Lit-Taksîmi Beyne'l-Verese Meblağ 69212	Hissetü'z- zevciyetü'l- mezbûre Aişe Hâtûn Meblağ 4288	Hissetü'z- zevciyetü'l- mezbûre Hadice Hâtûn Meblağ 4288
Hissetü'l-li ebeveynü'l- mezbûre Abdullah Meblağ 24014	Hissetü'l-li ebeveynü'l- mezbûre Mustafa Meblağ 24014	Hissetü'l-li ebeveynü'l- mezbûre Afife Meblağ 12007		

[25b/1] Medîne-i Vidin sâkinlerinden El-Hâc Mehmed meclis-i şer' de Divan Efendisi Mehmed Efendî mahzarında ikrâr eylediği bey' âfî sudûruna değin silk-i mülkimde münselik olub El-Hâc Ferruh Mahallesinde vâki' bir taraftan İbrahim Beşe mülki ve tarafeyni yine efendî hazretlerinin mülki ve bir tarafı tarik-i âm ile mahdûd kiremid puşide bir bâb soba odası ve bir matbah ve kilâr ve havluyu müştemil mülk-i menzilimi cümleti't-tevâbî' ve'l-levâhık yüz kırk beş guruşa mûmâ-ileyh Mehmed Efendî hazretlerine bey' ve kabz-ı semeni eyledim deyû ikrârı kayd şud. Fî selh-i Receb sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Mahmud Ağa – Gökçe El-Hâc Mustafa - Aşık Ömer Beşe - Mehmed Beğ - Mukabeleci Osman Efendî ve gayrihum.

[25b/2] Dârü'l-cihâd ve'l-mücâhidîn Medîne-i Vidin'de sâbıka Kule-i Enderun dizdârı olan İbrahim Ağa meclis-i şer' i enverde işbu bâisü'l-kitâb Medîne-i mezbûrede yeniçeriler efendisi olan mefâhirü'l emâcid ve'l- ekârim İbrahim Efendî hazretleri mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bey' 'âtîyü'z-zikre gelince silk-i mülkümde münselik olub Kapan Câmî' Şerîf-i kurbinde vâki' bir taraftan Kılıçcı Hasan Beşe dükkânı ve bir taraftan Ahmed Çorbacı dükkânı ve bir taraftan Alemdâr İbrahim Beşe dükkânı ve tarafı râbi' tarik-i âm ile mahdûd bir bâb mülk-i dükkânımı mûmâ-ileyh İbrahim Efendî Hazretlerine be-râyîç-i fi'l-vakt kırk guruşa bey' bât-ı kat'î ile bey' ve teslîm idüb ol dâhi kabz ve teslîm eyledükden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr kırk guruşu bi't-

Ek 1: (Devamı)

tamâm alub kabz eyledim min-ba'ad dükkânı mezbûrede hakk ve alâkam kalmayub mûmâ-ileyh İbrahim Efendî Hazretlerinin mülki müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır deyû i'tirâf eyledükde (...) mezbûrun minvâl-i muharrer üzere olan ikrârını müşârün-ileyh İbrahim Efendî Hazretleri vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkik eyledikden sonra mûmâ-ileyh İbrahim Efendî Hazretleri iâde-i kelâm idüb ed-dünyâ münevver? 'ate'l?-âhere muktezâsinca münevver-i âti dünyada tahm-i? hayrâtı tebezzür eyleyub rızâullahü'l azîm ve taleben murâzaat bertül racim dükkânı mahdûd mezkûru medîne-i mezbûrede vâki' Beşir Hâce mescid-i şerîfine vakf-ı sahîh-i muebbed ve hâlis-i sarîh münhali ile vakf eyledim şu şart eylediki dükkânı mezbûrun icâresinden bi faslullâhi te'âlâ her ne hâsıl olur ise mescid-i mezkûrede imâm olanlara vazîfe olmak üzere meşrût ve ta'yîn olunub ve vakfi mezbûrun tevliyeti dâhi mescid-i şerîfde imâm olanlara tarafımızdan tefvîz ve tahsîs kılunub medîne-i mezbûrede kuzât-ı Müslimîn olanlar dâhi rızâullah hasebi nezâret eyleyeler deyû tebyîn ve şurût ve ta'yîn-i kuyûd eyledikde vakfı mezbûrun sıhhatine ba'de'l hükm işbu vazîfe-i ânife ketb ve terkim olundu cerî zâlik ve hurrîre fi'l-yevmi's-samin aşer min Cemâziye'l-Evvel li sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf min-hicreti men lehü'l-izzü ve'ş-şeref.

Şuhûdü'l-hâl: Agu Mehmed Ağa birâder-i Şa'bân Efendî - Hasan Ağa birâder-i Şa'bân Efendî - Mehmed Beğ ibn-i Mustafa Beğ - Monla Abdullah Çelebi ibn-i Mehmed Ağa - Dervîş Ahmed Çelebi ibn-i Mehmed Ağa.

Yeniçeri Efendisi İbrahim Efendî Kapan Câmî' kurbinde iştirâ eylediği bir bâb dükkânı Beşir Hâce mescidine vakf eylediği vakfiyye hüccetidir sahh.

[25b/3] Yerluciyândan İbrahim bin Hasan Seyyid Mustafa Çelebi'den şöyle da'vâ ider ki târîh-i tahrîrden bir gün mukaddem karındaşım Ömer Nehri Tuna'da iska için bir re's kır bârgirimi irsâl eylemişdim mezbûre Seyyid Mustafa Çelebi tüfenk ile urub helâk eylemişdir suâl olunub kıymeti şer'en tahmîn olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl Tuna kenarında ördek urmağa müntehi iken hata-ı tüfenk boşalub bârgîr-i helâk eylediği da'vâ ikrâr eyledikde bir yerlü yeniçerilerden Hasan Durak Abdülkadir Cebeci yirmi sekiz gürüş kıymetine şehâdet eyledikleri kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Mustafa - Ali Ağa - İbrahim Beşe.

[25b/4] Flordîn İmâmı El-Hâc Hasan nâm kimesne Osman Beşe nâm kimesne mahzarında yirmi beş altun Ahmet Ağa'nın zimmetinde iken mezbûr Osman Beşe ben viririm bundan sonra benim deynimdir ve şimdi kendüsünden suâl olundukda bi'l-küllîye inkâr idüb Fındızkâde İbrahim Kethüdâ ve Mehmed Ağa'yı gurebân-ı Flordîn nâm kimesneler mezbûr Osman Beşe bizim huzûrumuzda meblağ-ı mezkûr yirmi beş altunu benden al benim deynimdir didiğinde şehâdet eyledikleri kayd olundu.

Ek 1: (Devamı)

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi Berber - Monla Ahmed Efendî.

[26a/1] Medîne-i Vidin'de ticâret tarîkiyle sâkin İzmirli Birâm nâm Yahûdî meclis-i şer'î enverde şöyle takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm eyledikte târîh-i vesîkadan yirmi gün mukaddem zâtü'l-cenb marazdan mürd ve helâk olan Salomon nâm Yahûdî hasta ve sâhib-i ferâş iken mezbûr Yahûdîyi sen bıçağıyla mecrûh etmişsin ol ecîlden hastadır deyû bazı kimesneler bana latîfe (...) lisân iderlerdi ben dâhi bu misüllü latîfeden hoşnûd olmadığımından cemâ'atı Müslimînden ve tâife-i Yahûdîden bir kaç kimesneler ile helâk-ı mezbûrun hasta olduğu mahale varub kendüsüyle bir tarikle gavga ve bıçağıyla mecrûh eyledim mi deyû kendüsünden suâl eylediğinde senin ile bir dürlü gavga ve beni bıçağıyla mecrûh eylemedin sen hâlâ zâtü'l-cenb marazına mübtelâ olub esir-i ferâşım senin ile bir tarikle gavgamız sebkât etmemişdir ve senden bir dürlü da'vâ ve nizâ'mım yokdur deyû ikrâr ve i'tirâf itmiş idi işbu hâzırûn bi'l-meclis olan Müslimînden ve tâife-i Yahûdîden suâl olunub ihtiyârları tahrîr ve yedime hüccet-i şer'îyye virilmesi matlûbumdur didikde udûl-i ahrâr-i ricâl-i Müslimînden on ikinci bölüğün Suhte Hasan Beşe ve yirmi altı cemâ'atın Monla İbrahim ve Monla Ali ve cebeciyândan Alemdâr Hüseyin Ağa ve tâife-i Yahûdîden Hayîm ve Kostin Çapo ve Hayîm Kúpeli nâm kimesneler li ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırûn olub istintâk olunduklarından fi'l-hakika helâk mezbûrun hastalığı halinde mezbûr Birâm Yahûdî ile mezbûrun hasta olduğu mahale varulub keyfiyet-i ahvâli suâl olundukda ben zâtü'l-cenb maraza mübtelâ ve sâhib-i ferâşım mezbûr Birâm Yahûdî ile bir dürlü gavga ve yâhûd bir tarikle beni bıçağıyla ve bir nev adalet çarha ile cerh eylediği yokdur kendüsüyle bir vechile da'vâ ve nizâ'm yokdur deyû bizim huzûrumuzda ikrâr ve bizi eşhâd eylemiş idi biz bu husâsa bu vechile şâhidleriz şehâdet dâhi ideriz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde ba'de ri'âyeti's şerâ'itü'l-kabûl şehâdetleri hin-i kabûlde vâki' olmağın mâ-hüve'l vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-işrîn min Cemâziye'l-Evvel li sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: On iki bölük Suhte Hasan Beşe - Monla İbrahim C (cemâ'at) 26- Monla Ali - Alemdâr Hüseyin Ağa - Dervîş Ahmed Çelebi ve gayrihum.

[26a/2] Vidin Kadısı faziletli efendî hazretleri sâhib-i arz-ı hâl Yuvan nâm zımmî saray hizmetinde olmağla cizyeden gayr-ı teklîf ve çerâhorluk ile bir dürlü rencîde ettirürmeyesüz deyû buyruldu. Fî 29 L (Şevvâl) sene 132.

[26a/3] Devletlü merhametlü inâyetlü sultânım hazretleri sağ olsun arz-ı hâl-ı varoşu zımmî ve Dülger kulları budur ki benim sa'âdetlü efendîm bir sene den berü efendimizin sarayında işleyüb ve yine varoş re'âyâlarıyla bizi çerâhorluk işledürürler merâhim-i âliyyelerinden ricâ ve niyâz olunur ki bu kulların çerâhorlukdan mu'âf ettirdüb fermân-ı şerîfiniz niyâz olunur bâkî fermân sultânım hazretlerininindir. Vasale ileynâ fi 22 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 133.

Ek 1: (Devamı)

Bende-i Dülger Yuvan.

[26a/4] Karye-i Kerim Beg Çiftliği re'âyâlarından Vasil veled-i Nagol nâm zımmî mecrûhen meclis-i şer' gelub şöyle takrîr-i kelâm eyledi ki kırk iki bölüğün İbrahim Beşe karye-i mezbûre gelub ve sâkin olduğum hanem önünde beni bıçağıyla bilâ-hak sağ tarafımdan urub mecrûh eylemişlerdir ma'rifeti şer'le keşf olunub ve müceb-i şer'isi icrâ olunmak matlûbumdur didikde ba'de'l-keşf ve'n-nazar fi'l-hakika sağ cânîbinde boş böğründe bıçağıyla mecrûh olduğu ba'de'l-müşâhede cârih-i mezbûr İbrahim Beşe ihzâr-ı şer' olunub bi'l-muvâcehe suâl olundukda bi'l-küllîye inkâr eyledikde mecrûh olan mezbûr Vasil'den da'vâyı mestûd destine? mutâbık beynine taleb olundukda ikamet-i beyninden izhâr-ı acz eyledikden sonra karye-i mezbûre ahâlîlerinden Yordan ve Kosde ve İstamo ve İstoyan ve Goroy ve Dragan ve Sırbın ve sâirleri meclis-i mezbûrede hâzırûn olub mecrûh-ı mezbûr Vasil zımmî bi-desti cerh eyleyen İbrahim Beşe'den gayri ahâlî karye-i mezbûre ile bir tarikle da'vâ ve nizâ'lığın var mıdır deyû suâl eylediklerinde ahâlî mezbûrden bir dürlü da'vâ ve nizâ'm yokdur beni cerheyleyen mezbûr İbrahim Beşe'dir eğer bu cerhden helâk olursam dem ve deynim mezbûr İbrahim Beşe'den taleb ve da'vâ olunsun ahâlîyi karye ile bir dürlü da'vâ ve nizâ'-ı olmadığı iş bu mahale kayd olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrin min Cemâziye'l-Evvel li sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Beşe C (cemâ'at) 68 - Osman Beşe C (cemâ'at) 68 - Ahmed Beşe tâbi' Şahin Ağa - Monla Dervîş Abdülkerimzâde - Süleyman Çavuş - Monla Abdullah Ağa Kerim Begzâde - Yusuf Efendî ve gayrihum.

[26b/1] Medîne-i Vidin Mahallâtından Orta Tuna Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden gönülliyân-ı yemîn kethüdâsı Ahmed Kethüdâ nâm müteveffânın verâseti sulbi oğlu İsmail Bölükbaşı ile zevciye-yi menkûhe-i metrûkesi Emetullâh bint-i Halil nâm Hâtûn münhasıra olduğu le'de's-şer'î zâhir olduklarından sonra ikrâr 'âtîyü'z-zikre vekîl olub Hüseyin Çelebi ibn-i İbrahim ve Mehmed Beşe ibn-i Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan El-Hâc Ali bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer'de işbu bâ'isü's-sicil müteveffâyı mezbûrun sulbi oğlu mezbûr İsmail Bölükbaşı mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüb müvekkilem mezbûre Emetullâh Hâtûn zevci müteveffâyı mezbûr Ahmed Kethüdâ'dan irsen intikal iden hisse-i şer'iyyesi altı bin akçe mehr-i mü'eccesine müteveffâ-yı mezbûrun oğlu mezbûr İsmail yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alub kabz idüb min-ba'ad berâta müte'allik ve mehr-i mü'eccesinde müte'allik olan âmme-i da'vâdan mezbûr İsmail Bölükbaşısının zimmetini ibrâ-yı âmme ve kati'u'l nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledi deyû bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf eylediği kayd olundu. Hurrîre 27 Cemâziye'l-Evvel sene 133.

Ek 1: (Devamı)

Şuhûdü'l-hâl: Monla Abdülkadir Efendî - Agu Mehmed Ağa ibn-i El-Hâc Ali - Hasan Ağa ibn-i Mustafa - Mehmed Ağa ibn-i Halil Çavuş - Hüseyin Kethüdâ ibn-i Ca'fer - Dervîş Ahmed Çelebi ibn-i Mehmed Ağa ve gayrihum.

[26b/2] El-Hâc Osman'ın zevce-i metrûkesi Döndü Hâtûn'un mehr-i mü'ecceli otuz bin akçe olduğunu müteveffâ-yı mezbûr hâl-ı huyûtunda ikrâr eyledikde Ahmed Çelebi ibn-i El-Hâc İbrahim ve Es-Seyyid Mehmed bin Mustafa şahadetleriyle sâbit olduğu kayd olundu.

[26b/3] Şeyh Ahmed Mahallesi sâkinânından Atika bint-i Lapadan ve Burufsande bint-i Lapadan taraflarından bey' 'âtîyü'z-zikre vekîl olub Tuna veled-i Apostol ve Görge veled-i Nedelko şahadetleriyle vekâleti sâbit olan Mladen veled-i İşretko ve mezbûrelerin vâlideleri Lapadan bint-i Boyne nâm Nasrâniyye asâleten meclîs-i şer'î hafîrû'l lâzîmü't-tevkîrde iş bu bâisü'l-kitâb devletlü Mehmed Paşa Hazretlerinin kapucular kethüdâsı fahrü'l-akrân Mehmed Ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm eylediler ki bey' 'âtîyü'z-zikre gelince silki mülkümüzde münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan yine mûmâ-ileyh Mehmed Ağa Hazretleri mülki ve bir taraftan gurebân-ı sâlis Mehmed Ağa mülki ve tarafeyni tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb soba ve bir matbah ve kilâr ve tahtında mahzen ve havluyu müştemil mülki menzîlimizi mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'ya râyiç-i fi'l-vakt yüz on guruşa bey' bât-ı kat'i ile bey' ve teslim ve kabz semeni eyledük deyiş huzûr-ı şer'îde ikrârları kayd şud. Fî 17 C (Cemâziye'l-Âhir) sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Fahrü'l-Akrân Ali Ağa Muhzır-ı Hazret-i Paşa - Ahmed Ağa ibn-i Mustafa K (bölük) 12 - Osman Ağa'yı Gurebân-ı Râbi' - Yusuf Efendî ibn-i Mahmud El-İmâm - Monla Efendî ve gayrihum.

[26b/4] Medîne-i Vidin sükkânından Mustafa Çelebi ibn-i Halil Çavuş Ali Ağa bin Hâc Mehmed mahzarında şöyle ikrâr eyledi ki Balcı Kenan Hanı dıvarına muttasıl iki gündeliğim bir bâb-ı pazar dükkânımız tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî binâsı mülki ve arsası vakf dükkânımız yüz on guruşa bey' idüb kabz-ı semeni ve teslim ve müsemmen saldım didikde kayd şud. Fî evâhir-i Cemâziye'l-Âhir sene 1133.

Şuhûdü'l-hâl: Ömer Ağa bin Abdullah - Abdülkadir Çelebi - İbrahim Beşe C (cemâ'at) 28 - Kara Hüseyin Beşe C (cemâ'at) 39 - Mehmed Beşe K (bölük) 15.

[26b/5] Bundan akdem garîken fevt olan beşinci bölüğün Yusuf Beşe bin Mustafa'nın muhallefâtına vaz'ü'l-yed olan beşinci bölüğün Ali Beşe ibn-i Abdülkerim muvâcehesinde müteveffâ-yı mezbûrun li-ebeveyn karındaşı Fatıma bint-i Abdullah da'vâ eyledikde mezbûr Ali

Ek 1: (Devamı)

Beşe müşterâsı olub verâseti ana münhasır olduğu inkâr edecek mezbûrenin da'vâsına mutâbık beynine taleb oldukda fi'l-asl Belgrad sâkinlerinden hâlâ Vidin'de mütevettin Mehmed Beşe bin Abdullah ve Mehmed Beşe bin Durak meclîs-i şer'î hâzırân olub istişhâd olduklarında li-ebeveyn karındaşıdır verâseti ana münhasırdır vâris olduğu ma'lûmumuz değildir didiklerinde mezbûr Ali Beşe makbûzu olan muhallefâtı mezbûre Fatıma'ya teslim-i beyine (...) mâ-vâki' kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ebubekir Beşe K (bölük) 5 - Abdullah Ağa zâde Mehmed Efendî - Kolozlu Hüseyin Beşe- Saka Mustafa Beşe - Es-Seyyid İbrahim Beşe K (bölük) 5.

Yirmi bir guruş teslim olunmuşdur.

[27a/1] Mahmiye-yi Edirne'de Taşçılar sükûnda Kadı Bedreddin Mahallesi sâkinânından Fatıma bint-i Sarrâc El-Hâc Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer'de hâlâ Vidin muhâfızı devletlü inâyetlü vezîr-i mükerrem hazretlerinin mataracı başları İbrahim Ağa mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb vezîr-i müşârûn-ileyh hazretlerinin ağalarından olub bundan akdem vefât iden li-ebeveyn karındaşım İsmail Ağa'nın muhallefâtına mûmâ-ileyh İbrahim Ağa vaz'ü'l-yed eylemiş suâl olunub alıverilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl müteveffâ-ı İbrahim Ağa mezbûre Fatıma'nın verâseti inkâr eyledikde yine müteveffâyı mezbûrun sâbika hizmetinde olan Ali ibn-i İbrahim ve Edirne sükkânından El-Hâc Mehmed ibn-i Ömer nâm kimesne meclis-i şer'î hâzırân olub istintâk olunduklarında fi'l-hakika müteveffâ-yı mezbûr İsmail Ağa hâl-ı huyûtunda mezbûre Fatıma Hâtûn için benim li-ebeveym kız karındaşımdır eğer fevt olursam andan gayrı vârisim yokdur deyû bi'd-defa'ât bizim huzûrumuzda ikrâr ve bizi eşhâd eylemiş idi deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde şehâdetleri hin-i kabûlde vâki' olub mezbûre Fatıma'nın sıhhat-ı verâsetine hükmü şer'î lâhik oldukda mûmâ-ileyh İbrahim Ağa defter-i kassam mücebince zabt eylediği muhallefâtı müteveffâ-yı mezbûrunu huzur-u şer'de mezbûre Fatıma Hâtûn bi't-tamâm defter-i kassam nâtik olduğu vech üzere def' ve teslim idüb mûmâ-ileyh İbrahim Ağa zimmetinde muhallefâtı müteveffâ-yı mezbûrdan bir akçe ve bir habbe kalmayub mîrâs-ı müteveffâ-yı mezbûre müte'allik olan âmme-i da'vâdan mezbûr İbrahim Ağa'nın zimmetini mezbûre Fatıma Hâtûn ibrâ ve iskât eylediği işbu mahale şerh virildi. Hurrîre fi 8 Receb sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Kapudan Yusuf Ağa - Mahmud Efendî El-İmâm - Vekîl Harç Mustafa Ağa.

[27a/2] Medîne-i Vidin sâkinlerinden Mitre veled-i Görge meclis-i şer'de işbu sâhibü'l-kitâb Osman Beşe ibn-i Osman mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Tekye Mahallesinde vâki' bir taraftan Cerrâh Mehmed Çelebi mülki ve bir taraftan bazen İsmail Beşe mülki ve bir taraftan İstoyan zımmî mülki ve bir taraftan Mitre zımmî mülki ile mahdûd iki bâb oda ve bir matbah ve

Ek 1: (Devamı)

havluyu müstemil mülki menzilimi cümleti't tevâbi' ve'l-levâhık be-râyiç fi'l-vakt kırk sekiz guruşa mûmâ-ileyh Osman Beşe'ye bey' bât-ı kat'i ile bey' ve teslîm ve kabz-ı semen eyledim deyû ikrârı kayd şud. Fî 23 Receb sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Beşe C (cemâ'at) 97 - İsmail Beşe C (cemâ'at) 97 - Mehmed Ağa Yusuf C (cemâ'at) 97 - Ahmed Usta C (cemâ'at) 97 - Sol Kol İbrahim Ağa - Hirşovalî Hasan Ağa.

[27a/3] Fî'l asl Şumnu sükkânından yirmi dört bölüğün Uzun Beşe'nin muhallefâtına cânîb-i Beytül-Mâl'dan Seyyid Mustafa Ağa mahzarında Ahmed Beşe bin Mustafa K (bölük) 24 ve Osman Beşe bin El-Mezbûr karındaşlar olub verâseti kendülere münhasır olduğun Hasan Beşe bin Ali C (cemâ'at) 71 ve Osman Beşe bin Mehmed K (bölük) 24 li-ebeveyn karındaşlardır deyû şehâdet eyledikleri kayd şud. Fî 28 Receb sene 33.

Şuhûdü'l-hâl: Nâzır Ahmed Ağa - Süleyman Cebeci - Süleyman Ağa Tüfenkçi.

[27a/4] Medîne-i Vidin muzâfâtından İzlatotirne karyesi sâkinlerinden Petre veled-i İstefan nâm zımmî meclis-i şer'de Abacıyandan Yane veled-i Yuve zımmî mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb emmüm oğlu Miro veled-i Radol nâm zımmî mezbûr Yane'nin hizmetinde iken mürd ve helâk olub metrûkatına mezbûr Yane zımmî vazi'ü'l-yed olub hâlik-i mezkûrun mîrâsı hâzır ana münhasır iken vermede te'allül ider suâl olunub alıverilmesi matlûbumdur didikde gıbbe-ı mezbûr Yane zımmî merkûm Petre'nin verâseti min külli'l-vücûh inkâr idecek müdde'î mezbûr Petreden da'vâsına mutâbık beynine taleb olundukda Kotore karyesi sâkinlerinden Nedelko veled-i Martin ve İzlatotirne sâkinlerinden Dimitre veled-i Radol ve yine Kotore sâkinlerinden Petko veled-i Dragomir ve Nikola veled-i İstançol nâm zımmîler li eclî şehâde meclis-i şer'de hâzırûn olub istintâk olunduklarında fi'l-hakika halik-i mezbûr Mîtro zımmî müdde'î mezbûre Petre zımmînin emmüsü oğlu olub mîrâsı Kotore karyesi olub hâlik-i mezbûrun mezbûr Petre zımmîden gayri verâseti yokdur deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde muhallefât-ı hâlik-i mezbûru mezbûr Petre'ye def' ve teslîm hükm-i birle mâ-hüve'l vâki' ketb olundu. Fî 28 Receb sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Yusuf Efendî - Muhzır İbrahim Çelebi - İbrahim Tâbi' Mehmed Beg - Kel Hasan Beşe.

[27b/1] İzzetlü Turnacıbaşı Ağa i'lâm-ı şer'i mücebince fukarânın mer'iler zabt idenleri men' ve def' idesiz deyû buyruldu. Fî 7 N (Ramazân) sene 133.

Ek 1: (Devamı)

[27b/2] Alaca Tekye Mahallesi ahâlîlerinin arz-ı hâlleri mücebince vezîr-i mükerrerem El-Hâc Mehmed Paşa Hazretlerinin buyruldu-ı şerîfleridir. Fî 7 N (Ramazân) sene 133.

[27b/3] Bundan akdem fevt olan Subaşı Ahmed'in kızı Havva kız karındaşı Aliyye tarafından zevci Mustafa Beşe'nin üzerine da'vâ idüb Hâcî Ferruh Mahallesi sâkini olduğu menzilin hissesini da'vâ idüb müvekkile-i mezbûre hibe da'vâsı idüb Cebeci Ahmed Ağa bin Mustafa şehâdet eylediği kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Beşe bin Ali Çukadâr.

[27b/4] El-Müdde'î Ali Odabaşı - Müdde'î Aliyye Yakub

Elli guruş def'a otuz beş guruş def'a yirmi guruş iki yüz yedi guruş Ali Odabaşısı'nın Yakup üzerinde tard idüb hesâb gördüklerinde Mustafa Beşe K (bölük) 31 Mahmud Beşe K (bölük) 31 El-Müdde'î Yakub Paşa Müdde'î Aliyye İbrahim Beşe ed-da'vâsı guruş 30 Hamza Ağa Mustafa Efendî tarafından vekâleti şehâdet.

[27b/5] Medîne-i Vidin Varoşu sâkinânından Mare veled-i İstoyko nâm Nasrâniyye meclis-i şer' de bâ'isü's-sicil Mehmed Beşe ibn-i Mustafa mahzarında şöyle ikrâr eyledi ki Jalonik Paritova vâki' bir tarafdân Blažo zımmî zevcesi bir tarafdân Dimo ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd üç çeyrek bağ bundan akdem mürd olan zevcem Konstantin nâm hâlikin muhallefâtından kendü vâsiyeti üzere intikal idüb kendünün ve kendünün ferâşından hâsıl (...) olan kızım Peronun nafakaya eşedd-i ihtiyâcî ile muhtâc olduğu ve an gayri zarûreti deyn için bağ-ı mahdûd-ı mesfûru mezbûr Mehmed Beşe'ye yirmi guruşa bey' ve teslim ve semeni olan meblağ-ı mezbûr yirmi guruşu bi't-tamâm yedinden ahz eyledim didiği kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Beşe bin Yusuf K (bölük) 99 - İsmail Beşe bin Ali C (cemâ'at) 39 - Yusuf Beşe bin Sadık C (cemâ'at) 4 - El-İmâm Mustafa Beşe ibn-i Ali Beşe - Mustafa Beşe C (cemâ'at) 68.

[27b/6] Mehmed bin Ahmed Belgrad Kozine Gorye nâm mahalde baltalığı olduğu Hasan Beşe C (cemâ'at) 17 Baş İbrahim Mustafa Vidinli şehâdet eylediği kayd şud. Fî 6 Ramazân.

[27b/7] Niş sâkinlerinden yeniçeri tâifesinden kırk dokuz bölüğün Mehmed Beşe nâm kimesnenin Medîne-i Vidin'de sâkin Yahûdî tâifesinden İlya nâm Yahûdî zimmetinde doksan guruş hakkı olub da'vâ ve talebe ve ahz ve kabzına tarafından yine kırk dokuz bölüğün Ebubekir Beşe'yi vekil eylediği Karamanlı Ahmed Beşe K (bölük) 64 ve İsmail Beşe K (bölük) 34 şehâdetleri vekâleti sâbit olduğu kayd olundu. Fî 12 Ramazân sene 133.

Ek 1: (Devamı)

Şuhûdü'l-hâl: Monla Abdullah - Monla Abdülkadir Efendî - Mehmed Beğ ibn-i Mustafa Beğ.

[27b/8] Cebeci yoldaşlarından Hüseyin bin Hasan maktûlen fevt olan Hâcî Mustafa'dan himmet karzından altı guruş vaz'ü'l-yed olan emîn-i Beytü'l-Mâl yirmi sekiz cemâ'atının çorbacısı muvâcehesinde da'vâ idüb inkârdan sonra Mustafa Beşe C (cemâ'at) 101 ve Hüseyin Beşe bin Mustafa. Fî 23 Ramazân sene 133.

Şuhûdü'l-hâl:

[28a/1] Medîne-i Vidin'de emîn-i Beytü'l-Mâl olan yirmi sekiz cemâ'atın Çorbacıbaşısı Mustafa Ağa meclis-i şer'de bâ'isü's-sicil altmış bir cemâ'atının yoldaşlarından Abdülkadir Beşe muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem maktûlen vefât iden üçüncü bölüğün El-Hâc Mustafa nâm maktûlun mezbûr Abdulaziz Beşe zimmetinde cihet-i karzından üç yüz guruş hakkı olub hâlâ müteveffâ-yı mezbûrun zâhirde vâris-i ma'rûf u olmayub muhallefâtı cânîb-i Beytü'l-Mâl'e aid olmağla meblağ-ı mezkûr üç yüz guruşu merkûm Abdulaziz Beşe yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alub kabz eyledim meblağ-ı mezkûr üç yüz guruşdan zimmetinde bir akçe ve bir habbe kalmamışdır deyû i'tirâf eyledikde bu mahale kayd olundu. Hurrîre fî 16 Ramazân sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Beşe K (bölük) 36 - Mehmed Beşe C (cemâ'at) 97 - İbrahim Beşe K (bölük) 3 - Mustafa Ağa Alemdâr C (cemâ'at) 28 - Ahmed Beşe K (bölük) 15 - Hüseyin Çelebi Çukadâr Turnacı-yı Vidin.

[28a/2] Mezbûr Abdulaziz Beşe'nin maktul-ı mezbûr zimmetinde bıçak bahâsından on dört guruş hakkı olduğunu iddiâ ve üçüncü bölüğün İbrahim Beşe ve ikinci bölükde Osman Beşe şehâdetleriyle Emine bint-i muvâcehesinde sâbit olduğu kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Beşe - Mehmed Beşe.

[28a/3] El-Müdde'î İbrahim Efendî Orta Tuna Mahallesinde le'de'l-ahâli ve'l-cirân Mustafa bin Mehmed bey' eylediği ma'lûmu'l-hudûd menzili müşterâsı Ahmed bin Hüseyin üzerine şefk-i da'vâ eylediğinde şefk-i hakk taleb le'de's-şer'î zâhir oldukda müşterâ olan menzil tarafından bir adem Piri müşterâ Ahmed Beşe'ye hibe etmelik eylediğinde Şa'bân Beşe bin Ali ve Osman Beşe bin Osman nâm kimesneler şehâdet eylediklerinde bi-vech mu'ârizadan men'î birle mâ-vâki' kayd şud. Fî 17 Ramazân.

Şuhûdü'l-hâl: El-Müdde'î Muharrem ve El-Müdde'î Aliyye - Salih Beşe bin Hasan şehadetgerd?
bir (...)

Ek 1: (Devamı)

[28a/4] Medîne-i Vidin muhâfazasında olan Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden üçüncü bölüğün yoldaşlarından iken bundan akdem su'î i mâlî sebebiyle maktûlen fevt olan El-Hâc Mustafa nâm müteveffânın zâhirde vârisi ma'rûf u olmamağla muhallefâtı cânîb-i Beytü'l-Mâl'a aid olmağın hâlâ emîn-i Beytü'l-Mâl olan yirmi sekiz cemâ'atin Çorbacıbaşısı Mustafa Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter olunan muhallefâtı müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehr-i Ramazânü'l-Mübarek li sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Köhne Çuka-yı Yemîn Meblağ 450	Köhne Seccade Meblağ 39	Köhne İhram Meblağ 60	Valinçe Meblağ 123	Minder Meblağ 120
Köhne Kebe Meblağ 81	Çullabi Meblağ 420	Çuka Şalvar Meblağ 720	Köhne Yorgan Meblağ 63	Köhne Çuka Şalvar Meblağ 264
Sagîr Fener Meblağ 90	Saplu Ayak Meblağ 60	Yasdık Aded 2 Meblağ 156	Def'a Yasdık Aded 2 Meblağ 150	Köhne mâî Çukadâr Kaplu Sak Kürek Meblağ 1200
Köhne Kebe Meblağ 90	Yorgan Meblağ 120	Yelek Meblağ 150	Palaska Meblağ 45	Köhne Diz Çakşırı Meblağ 60
Kış Gömlek Meblağ 27	Vezne Meblağ 21	Leğen mâ'a İbrik Meblağ 600	Kahve İbriği Meblağ 135	Çarşab Meblağ 75
Sahan Meblağ 42	Yasdık Aded 2 Meblağ 90	Köhne İhram Meblağ 75	Köhne Yelek Meblağ 75	Sagîr Sini Meblağ 360
Sahan Aded 2 Meblağ 99	Kahve İbriği Meblağ 90	Kırmızı Şal 1 Meblağ 1480	Kahve Gediği Meblağ 2400	Hırdavat Meblağ 30
Nakd Meblağ 36000	Cem'an Yekûn Meblağ 43648 yalnız kırk üç bin altı yüz kırk sekizdir	Minhâ El-İhrâcât	Resm-i Kısmet Meblağ 1150	Resm-i Emîn Meblağ 4620

Ek 1: (Devamı)

Resm-i Kâtib Meblağ 2310	Kayd-ı Hüddâmiyye İhzâriyye Meblağ 360	Dellâliyye ve Kâtibiyye ve Hamalliye Meblağ 360	Deyn-i Müsbet müteveffâ-i mezbûrun hidmetinde olan Mehmed Beşe'ye Meblağ 14400	Deyn-i Müsbet Abdül Aziz Beşe Meblağ 1330
Deyn-i Müsbet üçüncü bölüğün Uzun Mehmed Beşe Meblağ 5280	Deyn-i Müsbet üçüncü bölüğün Mahmud Bintiyye Meblağ 1600	Deyn-i Müsbet Cebeci Hüseyin Beşe'ye Meblağ 720	Deyn-i Müsbet üçüncü Kara Kaş zımmî Meblağ 540	Deyn-i Müsbet Bagdadi Osman Beşe'ye Meblağ 900
Deyn-i Müsbet on beş cemâ'atin Hüseyin Beşe'ye Meblağ 810	Deyn-i Müsbet Değirmenci Mustafa Ağa'ya Meblağ 7200	Cem'an Yekûn Meblağ 41690	Sâhîhü'l-Bâkî Meblağ 1958 yalnız bin dokuz yüz elli sekizdir Emîn-i Beytü'l- Mâl Vidin	

[28b/1] Tüccâr-ı Müslimînden İstanbul'da sâkin Ahmed Aga bin Mustafa bi tarîki'l müsâferet refik-i Hâcî Mehmed ile Hezargrad kasabasına Şa'bân'ül-Mu'azzam'ın gayetinde geldiklerinde cehârşembe gecesi belde-i mezbûrun gurre-i sâbit olub ahâlîleriyle ma'an oldukları hayr virup cehârşembe gecesinde gurre-i sâbit olduğuna şehâdet eyledikleri kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Şeyh Ahmed Efendî El-Misafir - Çorbacı Mustafa Ağa emîn-i Beytü'l-Mâl - Hasan Çelebi ibn-i Osman Ağa.

[28b/2] Paşa Mahallesi imâmı ve cemâ'atı Hanife ve vâlidesi Safiye'yi meclis-i şer'e ihzâr ve muvâcehelerinde şöyle da'vâ eylediler ki mezbûre Safiye fâhişeleri cem' idüb ecânib-i heriflere pâzûvenklik ider hâlâ tahrîr-i târihe gelince üç fâhişe peydâ eyleyüb yeniçerilere teslim eylediler ve'l-hâsıl mahallemizde olduklarını istemeyüz dediklerinde âher mahale nakl idüb ol mahalleden kat'-ı alâka eyleyeler deyû tebeyyün olundu. Hurrîre fî evâhir-i şehri Ramazân.

[28b/3] Beşir Hâce Mahallesi sâkinânından Fatıma bint-i Hasan tarafından hal'-i 'âtiyü'z-zikri ikrâra vekîl olub Hüseyin Beşe bin İsmail ve Osman Beşe bin Mustafa şehâdetleriyle vekâleti sâbit

Ek 1: (Devamı)

olan İmâm Ahmed Efendî meclis-i şer‘de mezbûre Fatıma’nın zevci Ali Beşe muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Fatıma’nın zevci mezbûr Ali Beşe ile hüsn-i zindegâni olmamağla mehr-i mü‘eccel ve nafaka-ı iddet ve beynlerinde ma‘lûm ise müte‘ahidden bi’l-küllîye fâriga olub muhâla‘aya taleb olduğunda zevci mezbûr Ali Beşe hâl‘-i mezbûru kabûl idüb mu‘âriz eylemişlerdir deyû bi’l-vekâle ikrâr idüb min-ba‘ad hukuku zevciyete müte‘allik da‘vâ ve nizâ‘dan birbirlerinin zimmetlerini eylediler dedikde an tasdik mâ vâki‘ kayd şud. Fî’l-veymü’s sâbi‘ ve’l-işrîn min Ramazânü’l-Mübârek sene 1133.

[28b/4] Dârü’l-cihâd ve’l-mücâhidîn Medîne-i Vidin’de elli sekiz cemâ‘atın çorbacıbaşısı iken su‘i i‘mâli sebebiyle bundan akdem maktûlen fevt olan Es-Seyyid Mustafa Ağa nâm müteveffânın zâhirde vârisi ma‘rûf u olmamağla muhalledfâtı cânîb-i Beytü’l-Mâl’a aid olmağın hâlâ emîn-i Beytü’l-Mâl olan yirmi sekiz cemâ‘atın Çorbacısı Mustafa Ağa ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter olunan muhalledfâtı müteveffâ-yı mezbûrduki ber vech-i ‘âfiyü’z-zikr olunur. Hurrîre fî’l-veymi’s-sâlis aşer min şehr-i Ramazânü’l-Mübârek li sene selâse ve selâsin ve mi’e ve elf.

Köhne Kilim Meblağ 156	Def‘a Köhne Kilim Meblağ 135	Def‘a Köhne Kilim Meblağ 36	Def‘a Köhne Kilim Meblağ 210	Köhne Yasdık 2 Meblağ 222
Def‘a Köhne Yasdık 2 Meblağ 153	Def‘a Köhne Yasdık Meblağ 63	Def‘a Köhne Kutni Yasdık Aded 2 Meblağ 200	Minder Meblağ 306	Köhne Kabre Meblağ 24
Köhne Kilim Meblağ 126	Köhne Perde Meblağ 60	Köhne Keçe Meblağ 160	Çerge Köhne Meblağ 300	Minder Köhne Meblağ 210
Def‘a Kilim Meblağ 270	Beylik Çuka Meblağ 240	Cedid Kilim Meblağ 620	Eğer Haşesi Meblağ 66	Hatıl Meblağ 345
Def‘a Hatıl Meblağ 189	Tencere Meblağ 348	Def‘a Tencere Meblağ 579	Def‘a Tencere Meblağ 234	Def‘a Tencere Meblağ 168
Def‘a Tencere Meblağ 165	Kahve Tepsisi Meblağ 141	Tabe Meblağ 153	Eğer Köhne Meblağ 1920	Semer Köhne Meblağ 195
Perde Meblağ 90	Kilim Köhne Meblağ 60	Fener Köhne Meblağ 309	Leğen mâ‘a İbrîk Meblağ 306	Def‘a İbrîk Meblağ 123
Gügüm Meblağ 189	Kahve İbrîği Meblağ 100	Sefer Tası Meblağ 310	Sahan Meblağ 300	Lenger Meblağ 220
Tası Meblağ 30	Üzengi Meblağ 420	Kavuk Meblağ 156	Def‘a Kavuk Meblağ 150	Def‘a Kavuk Meblağ 27

Ek 1: (Devamı)

Destar Meblağ 180	Havan Meblağ 80	Kefgir Meblağ 15	Kahve Tepsisi Meblağ 61	Heğbe Meblağ 150
Kütahya Fincanı Meblağ 30	Ocak Temuru Meblağ 78	Çuval Aded 13 Meblağ 303	Mangal Meblağ 300	Temur Çapa Meblağ 6
Kara Kılıç Meblağ 102	Şem'dân Meblağ 30	Cüllabi Buhurdân mâ'a Gülebdan Meblağ 600	Cüllabi Fincan Taraflı Meblağ 200	Def'a Fener Meblağ 600
Sanduk Meblağ 120	Köhne Çuka Kesimi Meblağ 762	Seccade Meblağ 300	Def'a Seccade Meblağ 240	Def'a Şem'dân Meblağ 60
Köhne Sagır mâ'a Peşkir Meblağ 60	Def'a Köhne Çuka Kesim Meblağ 312	Def'a Çuka Kesim Meblağ 1200	Çuka Yağmurluk Meblağ 1800	Kayış Raht Meblağ 600
Şiş Gemi Meblağ 45	Def'a Kayış Raht Meblağ 132	Def'a Kayış Raht Meblağ 99	Sim Raht mâ'a Gadâre Meblağ 2000	Kara Gadâre Meblağ 144
Sim Külünk Meblağ 360	Kırmızı İhram Meblağ 288	Cedid Kilim Meblağ 600	Köhne Yan Keçesi Meblağ 240	Köhne Kırmızı Çuka Eğer Haşesi Meblağ 200
Köhne İhram 1 Meblağ 90	[29a] Kırmızı Çuka Ferace Meblağ 960	Kırmızı Çuka zira' Aded 4 Meblağ 1200	Alaca Çuka Parçası Meblağ 390	Köhne Kutnî Kaftan Meblağ 573
Def'a Köhne Kutnî Kaftan Meblağ 315	Def'a Köhne Kaftan Meblağ 225	Tarak mâ'a Keser Meblağ 270	Müfremed (2) mâ'a Abdest Müfremedesi(2) mâ'a Keser (2) Meblağ 423	Müfremed mâ'a Bokça Meblağ 180
Çuka çakşır Meblağ 360	Def'a Kaftan Meblağ 234	Kırmızı Çuka Peruklu Nafe Kürk Meblağ 3780	Destar Meblağ 278	Yeşil Çuka Peruklu Cild Kağa Kürk Meblağ 3600

Ek 1: (Devamı)

Köhne Yeşil Çuka Peruklu Naka Kürk Meblağ 1260	Leğen Meblağ 249	Beyaz Sade Meblağ 177	Köhne Çuka Çakşır Meblağ 180	Def'a Destar Meblağ 300
Köhne Beyaz Çuka Yemeni Meblağ 360	Köhne Puşi Meblağ 180	Bir Mikdâr Duhân Meblağ 120	Tüfenk Meblağ 1200	Fuçü Meblağ 120
Pirinç Kıyye 200 Meblağ 1800	Asel Kıyye 90 Meblağ 900	Dakik Meblağ 360	Hatb bir mikdâr Meblağ 240	Sini Meblağ 720
Temur İskemle Meblağ 110	Zeyt yağ-ı Meblağ 1080	Yasdık Meblağ 102	Köhne Kilim Meblağ 99	Tobra 4 Meblağ 12
Kefkir Meblağ 63	Entari Meblağ 303	İnek Meblağ 720	Köhne Kebe Meblağ 75	Sanduk Meblağ 30
Kılıç Meblağ 620	Kalkan Meblağ 120	Sâ'at 1 Meblağ 1200	Kır Bârgîr Meblağ 2400	Doru Bârgîr Meblağ 2370
Def'a Doru Bârgîr Meblağ 2420	Kahve Gediği Meblağ 2880	Mülk-i menzil-i Meblağ 30000	Nakd Meblağ 3180	Otuz bir bölüğün Mahmud Beşe'den alınan Meblağ 4200
Yüzüncü cemâ'atin Yusuf Beşe'den alınan Meblağ 3240	Revgân-ı sâde Kıyye 49 Meblağ 1200	Cem'an Yekûn Meblağ 100549	Minhâ El-İhrâcât	Resm-i Kısmet Meblağ 2520
Kaydiyye Hüddâmiyye Meblağ 1200	Dellâliyye Meblağ 2040	Kâtibiyye Hammâliyye Meblağ 240	Resm-i Emîn Meblağ 10080	Resm-i Kâtib Meblağ 5040
Cem'an Yekûn Meblağ 21120	Sâhîhü'l-Bâkî Meblağ 79429- 15600 =63829(kablü'l guremâ edâ olunan duyûn)- 01440=62389 (sonradan kendüye? zuhûr iden altunlardan)	Deyn-i Müsbet üçüncü bölüğün El-Hâc İbrahim Beşe Meblağ 3600	Deyn-i Müsbet üçüncü bölüğün diğer İbrahim Beşe Meblağ 12000	Deyn-i Müsbet mehr-i müeccel ez-zevc Meblağ 18000 ani'l guremâ Meblağ 5700 Şuhûd: İmâm Hüseyn Efendî ve El-Hâc Mahmud Ağa

Ek 1: (Devamı)

Deyn-i Müsbet Tahmisci Kara Kaş zımmî Meblağ 29760 ani'l guremâ Meblağ 9424 Şuhûd: Hüseyin Usta ve Ahmed Usta	Deyn-i Müsbet Emuce Mustafa Beşe Meblağ 13920 ani'l guremâ Meblağ 4408	Deyn-i Müsbet Avram Yahûdî 'Ân Bahây-ı eşya Meblağ 16800 ani'l guremâ Meblağ 5320	Deyn-i Müsbet diğer Avram Yahûdî Meblağ 6600 ani'l guremâ Meblağ 2090	Deyn-i Müsbet Avram Yahûdî 'Ân Bahây-ı menzil Meblağ 27600 ani'l guremâ Meblağ 8740
Deyn-i Müsbet Avram Yahûdî 'Ân Bahây-ı çuka Meblağ 3600 ani'l guremâ Meblağ 1140	Deyn-i Müsbet Avram Yahûdî 'Ân Bahây-ı Kutnî Meblağ 1080 ani'l guremâ Meblağ 342	Deyn-i Müsbet Avram Yahûdî 'Ân Bahây-ı beyaz çuka Meblağ 720 ani'l guremâ Meblağ 228	Deyn-i Müsbet Hamza Ağa 'Ân cihet-i karz Meblağ 17760 ani'l guremâ Meblağ 5624	Deyn-i Müsbet Ceylan Mustafa Beşe 'Ân Bahây-ı lahm Meblağ 2880 ani'l guremâ Meblağ 912
[29b] Deyn-i Müsbet Bağdâdî Osman Beşe 'Ân Bahây-ı yemeni Meblağ 480 ani'l guremâ Meblağ 152	Deyn-i Müsbet İsmail Beşe Meblağ 2040 ani'l guremâ Meblağ 646	Deyn-i Müsbet İstegan Emicem 'Ân Bahây-ı Eşya Meblağ 2520 ani'l guremâ Meblağ 798	Deyn-i Müsbet Derzi Mustafa Beşe Meblağ 180 ani'l guremâ Meblağ 57	Deyn-i Müsbet Yahil Yahûdî 'Ân Bahây-ı Çuka Meblağ 840 ani'l guremâ Meblağ 266
Deyn-i Müsbet Osman Çavuş 'Ân Bahây-ı At Meblağ 4800 ani'l guremâ Meblağ 1520	Deyn-i Müsbet Mehmed Beşe C (cemâ'at) 19 'Ân Bahây-ı Tuz Meblağ 3600 ani'l guremâ Meblağ 1140	Deyn-i Müsbet Mehmed Beşe C (cemâ'at) 16 'Ân Bahây-ı Pirinç Meblağ 900 ani'l guremâ Meblağ 285	Deyn-i Müsbet Es-Seyyid Abdullah Çelebi Meblağ 17400 ani'l guremâ Meblağ 5510	Deyn-i Müsbet altmış dört cemâ'atin Ömer Usta Meblağ 720 ani'l guremâ Meblağ 228

Ek 1: (Devamı)

Deyn-i Müsbet Abdullah Çelebi ibn-i Mehmed Meblağ 3000 ani'l guremâ Meblağ 950	Deyn-i Müsbet Abdi Beşe 'Ân Bahây-ı Revgân Meblağ 2820 ani'l guremâ Meblağ 893	Deyn-i Müsbet Bağdâdî Meblağ 480 ani'l guremâ Meblağ 152	Deyn-i Müsbet Baba dostu Kasab Meblağ 4080 ani'l guremâ Meblağ 1292	Deyn-i Müsbet elli sekiz cemâ'atin Alemdâr Mustafa Ağa Meblağ 720 ani'l guremâ Meblağ 228
Deyn-i Müsbet Abdullah Çelebi 'Ân Bahâ-yı Asele Meblağ 4500 ani'l guremâ Meblağ 1425	Deyn-i Müsbet Şiş Hüseyin Beşe 'Ân Ücret Meblağ 720 ani'l guremâ Meblağ 228	Deyn-i Müsbet Begzâde Çukadâr Kethüdâsı'nın Meblağ 2520 ani'l guremâ Meblağ 798	Deyn-i Müsbet Hızır Beşe C (cemâ'at) 82 Meblağ 180 ani'l guremâ Meblağ 57	Deyn-i Müsbet Mehmed Çavuş 'Ân Bahây-ı Revgân Meblağ 2160 ani'l guremâ Meblağ 684
Deyn-i müsbet Yusuf Beşe Meblağ 2520 ani'l guremâ Meblağ 798	Deyn-i müsbet onuncu bölüğün Mustafa Beşe 'Ân Bahâ-yı Revgân Meblağ 800 ani'l guremâ Meblağ 256	Muhallefâtı ani'l guremâ Meblağ 62389	Cem'an Yekûn Duyûn Meblağ 195900	Müteveffayı mezbûrun duyûn-ı muhallefâtından ez-yed olmağla beher guruşa otuz sekiz akçe isâbet etmiştir

[29b/1] Dârü'l-cihâd ve'l-mücâhidîn Medîne-i Vidin muhâfazasında olan Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden otuz yedi bölüğün yoldaşlarından olub medîne-i mezbûrede yamaklar odabaşısı iken bundan akdem su'i i'mâli sebebiyle maktûlen fevt olan Top İbrahim nâm müteveffânın zâhirde vârisi ma'rûf u olmamağla muhallefâtı cânîb-i Beytü'l-Mâl'a aid olmağın hala emîn-i Beytü'l-Mâl olan yirmi sekiz cemâ'atin Çorbacısı Mustafa Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter olunan muhallefâtı müteveffâ-yı mezbûrdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehr-i Ramazânü'l-Mübârek li sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Ek 1: (Devamı)

İnek re's 1 Meblağ 900	Bir Mikdâr Kereste Meblağ 720	Hatb Bir Mikdâr Meblağ 600	Minder Köhne Meblağ 111	Kaba Hasır Meblağ 15
Minder Köhne Meblağ 129	Mısır Hasır Meblağ 189	Def'a Minder Meblağ 336	Def'a Minder Meblağ 180	Def'a Minder Meblağ 360
Def'a Minder Meblağ 180	Mısır Hasır Meblağ 135	Kilim Meblağ 120	Köhne Yasdık Meblağ 180	Def'a Köhne Yasdık 2 Meblağ 186
Def'a Yasdık Aded 2 Meblağ 120	Def'a Yasdık Aded 2 Meblağ 120	Döşek Meblağ 150	Kojuk Meblağ 48	Def'a Yasdık Aded 2 Meblağ 126
Def'a Yasdık Meblağ 18	Çizme Meblağ 60	Köhne ihram Meblağ 30	Def'a İhram Köhne Meblağ 60	Def'a Köhne İhram Meblağ 30
Def'a Köhne İhram Meblağ 99	Def'a Yasdık 3 Meblağ 1020	Yorgan Meblağ 492	Köhne Kebe Meblağ 66	Def'a Köhne Kebe Meblağ 105
Çerke Meblağ 150	Peşkir Meblağ 240	Müfremed 2 Meblağ 390	Mâî Kürk Köhne Meblağ 900	Yorgan Yüzü Meblağ 90
Cild-i Kağa Kürk Meblağ 3000	Köhne Çakşır Meblağ 390	Zibun Meblağ 225	Kavuk Meblağ 149	Çuka Dolama Köhne Meblağ 900
Zibun Köhne Meblağ 15	Destar Meblağ 270	Gügüm Meblağ 330	Leğen Meblağ 183	Bakraç Meblağ 390
İbrik Meblağ 69	Def'a Gügüm Meblağ 120	Tencere Meblağ 150	Temur İskemle Meblağ 165	Sahan Aded 2 Meblağ 180
Def'a Sahan Aded 3 Meblağ 270	Def'a Sahan Aded 2 Meblağ 210	Def'a Sahan Aded 2 Meblağ 150	Tası mâ'a Lenger Meblağ 120	Tabe Meblağ 120
Köhne Çakşır Meblağ 60	Beyaz Sâde Meblağ 168	Sini Meblağ 360	Çuka Beneş Meblağ 600	Destar Meblağ 195
Köhne Beğlig Çuka Meblağ 45	Seccade Meblağ 90	İbrik Leğen Meblağ 240	Mülk-i Menzil-i Meblağ 30000	Cem'an Yekûn Meblağ 47984

Ek 1: (Devamı)

Minhâ El-İhrâcât	Resm-i Kısım Meblağ 1200	Kaydiyye Hüddâmiyye Meblağ 900	Dellâliyye Meblağ 960	Hâmmalliye Kâtibiyye Meblağ 120
Resm-i Emîn Meblağ 4800	Resm-i Kâtib Meblağ 2400	Cem'an Yekûn Meblağ 10380	[30a] Sâhîhü'l- Bâkî Meblağ 37604	Deyn-i Müsbet mehr-i mü'eccel Meblağ 12000 ani'l guremâ Meblağ 5000
Deyn-i Müsbet Abdi Beşe 'Ân Bahâ-yı Pirinç Meblağ 1320 ani'l guremâ Meblağ 550	Deyn-i Müsbet Kürd İbrahim Beşe 'Ân Bahâ- yı Yasdik Meblağ 1920 ani'l guremâ Meblağ 800	Deyn-i Müsbet Sehilli oğlu Mehmed Ağa Meblağ 1200 ani'l guremâ Meblağ 500	Deyn-i Müsbet Bağdâdî Osman Beşe Meblağ 120 ani'l guremâ Meblağ 50	Deyn-i Müsbet İbrahim Beşe C (cemâ'at) 77 Meblağ 12 ani'l guremâ Meblağ 50
Deyn-i Müsbet altmış sekiz cemâ'atin orta malından Meblağ 3240 ani'l guremâ Meblağ 1350	Deyn-i Müsbet yetmiş iki cemâ'atin orta malından Meblağ 3720 ani'l guremâ Meblağ 1550	Deyn-i Müsbet Yamaklar Odabaşısı Bektaş Beşe Meblağ 600 ani'l guremâ Meblağ 250	Deyn-i Müsbet Turnacıların Alemdârı Dervîş Ali Meblağ 240 ani'l guremâ Meblağ 100	Deyn-i Müsbet Abdülaziz Beşe Meblağ 1200 ani'l guremâ Meblağ 500
Deyn-i Müsbet İstepan Acem 'Ân Bahâ-yı Eşya Meblağ 12900 ani'l guremâ Meblağ 5350	Deyn-i Müsbet Behil Yahûdî Meblağ 4920 ani'l guremâ Meblağ 2050	Deyn-i Müsbet Heyder Yahûdî 'Ân Bahâ-yı Çuka Meblağ 1680 ani'l guremâ Meblağ 700	Deyn-i Müsbet Saka Ali Beşe Meblağ 420 ani'l guremâ Meblağ 175	Deyn-i Müsbet Ali Beşe C (cemâ'at) 30 Meblağ 3030 ani'l guremâ Meblağ 1260

Ek 1: (Devamı)

Deyn-i Müsbet Tokadî Mehmed Çavuş Meblağ 300 ani'l guremâ Meblağ 125	Deyn-i Müsbet Mustafa Beşe K (bölük) 37 Meblağ 2880 ani'l guremâ Meblağ 1200	Deyn-i Müsbet Muharrem Beşe 'Ân cihet-i karz-i Meblağ 3360 ani'l guremâ Meblağ 1400	Deyn-i Müsbet Hüseyn Beşe ihram boyasından Meblağ 270 ani'l guremâ Meblağ 110	Deyn-i Müsbet El-Hâc Hasan tâbi' Mahmud Ağa Meblağ 180 ani'l guremâ Meblağ 75
Deyn-i Müsbet üçüncü cemâ'atin sâbika çorbacısı Abdullah Ağa 'Ân cihet-i karz-i Meblağ 4800 ani'l guremâ Meblağ 2000	Deyn-i Müsbet Acem Mustafa Beşe Meblağ 900 ani'l guremâ Meblağ 370	Deyn-i Müsbet Dellâl Kara Hüseyn Beşe Meblağ 120 ani'l guremâ Meblağ 50	Deyn-i Müsbet Dellâl başı Mehmed Beşe Meblağ 375 ani'l guremâ Meblağ 160	Deyn-i Müsbet Mahmud Beşe K (bölük) 31 Meblağ 240 ani'l guremâ Meblağ 100
Deyn-i Müsbet Ömer Beşe K (bölük) 1 Meblağ 600 ani'l guremâ Meblağ 250	Deyn-i Müsbet Ömer Usta C (cemâ'at) 64 Meblağ 510 ani'l guremâ Meblağ 220	Deyn-i Müsbet Abdi Beşe duhân bahâsından Meblağ 714 ani'l guremâ Meblağ 290	Deyn-i Müsbet Serdengeçti ağası Mustafa Ağa Meblağ 1200 ani'l guremâ Meblağ 500	Deyn-i Müsbet Abdullah Beşe 'Ân cihet-i karz-i Meblağ 2880 ani'l guremâ Meblağ 1200
Deyn-i müsbet Süleyman Beşe 'Ân cihet-i karz Meblağ 8640 ani'l guremâ Meblağ 3600	Deyn-i müsbet Hamza Ağa 'Ân cihet-i karz Meblağ 2400 ani'l guremâ Meblağ 1000	Deyn-i Müsbet Hamza Ağa 'Ân Bahâ-yı Piştol Meblağ 2400 ani'l guremâ Meblağ 1000	Deyn-i Müsbet Yusuf Beşe K (bölük) 12 Meblağ 180 ani'l guremâ Meblağ 75	Deyn-i Müsbet Bakkal Hasan Beşe 'Ân Bahâ- yı Mismar Meblağ 645 ani'l guremâ Meblağ 260

Ek 1: (Devamı)

Deyn-i Müsbet Hasan Beşe K (bölük) 39 ‘Ân Bahâ-yı Nuhas Meblağ 780 ani’l guremâ Meblağ 325	Deyn-i müsbet Tahmisci Kara Kaş Meblağ 960 ani’l guremâ Meblağ 400	Deyn-i Müsbet Ahmed Beşe K (bölük) 61 Meblağ 90 ani’l guremâ Meblağ 37	Deyn-i Müsbet İsmail Beşe bâ- vekâlet Bektaş Beşe ‘Ân Bahâ- yı Sâ‘at Meblağ 1200 ani’l guremâ Meblağ 500	Deyn-i Müsbet Mehmed Beşe K (bölük) 39 Meblağ 330 ani’l guremâ Meblağ 135
Deyn-i Müsbet Es-Seyyid Abdullah Çelebi Meblağ 1200 ani’l guremâ Meblağ 500	Deyn-i Müsbet Abdullah Beşe Meblağ 2520 ani’l guremâ Meblağ 1050	Deyn-i Müsbet Ca‘fer Beşe C (cemâ‘at) 82 Meblağ 150 ani’l guremâ Meblağ 62	Cem‘an yekûn duyûn meblağ 89454 be her guruşa guremâdan ellişer akçe isâbet etmişdir	Muhallefâtı ani’l guremâ Meblağ 37604

[30b/1] Mahrûse-i Vidin’de Mîrî Habbâzî Ohan veled-i Astadur mahrûse-i Vidin defterdâr-ı Es-Seyyid Mahmud Efendî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm eyledikde Vidin’de mevcûd anbar olan dakik müstakilen ekle sâlih olmayub asâkiye muhtâc olmağla mevcûd anbar olan hintadan altı bin keyl hinta ihrâç olunub ve mu‘tâd üzere beher yüz vukıyyeden onar vukıyye hakk-ı esbâb ve onar vukıyye gurebâliye ve tuzluk ihrâç olundukda yalnız dört bin sekiz yüz keyl-i dakik-i safi olunmak üzere ahz ü kabz eyledim deyû ikrâr eylediği kayd şud. Fî evâhir-i Şa‘bânü’l-Mu‘azzam sene 1133.

Şuhûdü’l-hâl: Ebubekir Ağa - Mehmed Beğ - Yusuf Çelebi - Mehmed Çelebi - Ahmed Ağa ve gayrihum.

[30b/2] Çavuş Mahallesi sâkinânından Hadice bint-i Ahmed tarafından hâl‘-i ‘âtîyü’z-zikre ikrâra vekîl olub Berber Yusuf Beşe ve Üstâd Ömer şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan İmâm Hasan Efendî meclis-i şer‘de mezbûre Hadice’nin zevci Hasan bin Hüseyin muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Hadice ile beynlerinde ülfet ve zindegâneleri olmayup muhâla‘a taleb olmağla bedel-i hâl-i zimmetinde mütekarrir olan iki bin akçe mehr-i mü‘eccel ve nafaka-ı iddetinden ve kendü ferâşından hâsıl Fatıma nâm sagîre kendü seci ve terbiyesinde oldukça nafaka-ı kisvesinden ve sâir zevciyete müte‘allik olan âmme-ı mutâlebâtıdan zimmetini ibrâ ve muhâla‘a-i sahîhe-i şer‘iyyete ile muhâla‘a olub ba‘de’l yevm zevciyete dair bir dürlü da‘vâ ve nizâ‘ı yokdur deyû vekîl mezbûr bi’l-vekâle ikrâr ve i‘tirâf eyledikde vekîl mezbûrun ber

Ek 1: (Devamı)

minvâl-i muharrer cârî olan kelimâtını mezbûr Hasan dâhi bi'l-muvâcehedden tasdîk ve hâl'ini kabûl eyleyub birbirlerinin zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledikleri kayd olundu. Hurrîre fî 9 Şevvâl sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Yusuf Beşe Berber - Ömer Üstâd - Yusuf Efendî El-Îmâm ve gayrihum.

[30b/3] Ak Câmî' İmâmı Mehmed Efendî ahâlî-i mahalle ile meclis-i şer'î gelüb Hüseyin nâm kimesnenin zevcesi ecnebîlerle ihtilât ider fâhişedir mahalleimizde olduğunu istemeziz deyü dava eylediklerinde âher mahalleye nakl eylesün mahalleimizde olduğunu istemeyüz didiklerinde cümlesinin da'vâsı mücebince mahalle-i âhere nakl için beyyine.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Efendî ve gayrihum.

[30b/4] Varoş keferesinden Tuna zimmînin Hancı Mitrede olan elli beş buçuk guruş doksan güne değin edâsına Mustafa Beşe ve Abdullah Beşe ve Yusuf Beşe kefilü'l mal oldukları kayd-ı sicil olundu. Hurrîre fî selh-i Şevvâl sene 133. Odabaşı Bektaş Beşe ve âher ke-zâlik kefil-i bi'l mal olmuşdur.

[30b/5] Yirmi beş sekbânların İsmail Odabaşı Kara Kaş Serkis'den ile muhammes ortağı olduğunu ikrâr eylediği kayd şud. Fî 26 Ş (Şa'bân) sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Monla Mehmed Turnacıların - Es-Seyyid Veli Çelebi tâbi'-i Mir-i Muhterem.

[31a/1] Vidin sükkânından Hâcî Mustafa bin Ömer ve Hâcî Hüseyin bin Mustafa Beşe Ahmed Beşe bin Yusuf K (bölük) 17 üzerine Vidin'de vâki' ma'lûmu'l-hudûd dükkân arsamızı fuzûlî zabt ider deyü da'vâ eyledikde yirmi dört guruşa mechülü'l esâmî mısırlıktan iştirâ eylemişim mülkleri olduğu ma'lûmum değildir didikde El-Hâc Hüseyin bin Ali Ahmed Beşe bin Mustafa Hasan Beşe bin Ali Yusuf Beşe bin Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'î hâzırûn olub eserü'l istişhad Kosu oğlu senden iştirâ eylediklerine şehâdet idüb mezbûr Ahmed Beşe'nin vaziyed eylediği fuzûlîdir deyü bi'l-muvâcehe şehâdet.

Şuhûdü'l-hâl: Çorbacı Bakkal Muhzır - Hâcî Mahmud Ağa.

[31a/2] Paşa Mahallesi kurbunde asesbaşı konağna karîb mahalde otuz üç camcıların Küçük Ahmed Beşe mecrûh olub kibel-i şer'den yamaklar odabaşısı ve emmücesi oğlu otuz altı bölüğün

Ek 1: (Devamı)

Ali Beşe iltimâsıyla keşf olundukda başında iki yerde ve sol taraftan omuzı başında ve sol taraftan arkasında köpreği üzerinde ve sol kolunda ve sol ayağında baldırında ve sağ elinin salâvât parmağında mecrûhen bıçağla cerh olunduğu keşf ve tahrîr olunmuştur.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendî tâbi' Defterdâr Efendî ve Ebubekir Çavuş Ağa - Hasan Efendî ve gayrihum.

[31a/3] Yirmi bir cemâ'atin İbrahim Beşe mecrûhen meclis-i şer'e gelub üzerinde olan cerâhâta nazar olundukda sol kolunda ve tepesinde bıçağla mecrûh olunduğu kayd şud. Küçük Ahmed Beşe mecrûh eylediği deyû cevâb eyledi.

Şuhûdü'l-hâl:

[31a/4] Nâzır tarafından yâve deyû zabt olunan öküz 'ali hadde ashâb-ı beyân idüb aldıkları öküzlerdir ki zikr olunur.

El-müdde'î Mehmed an kazâ-i Silistre öküz 2 Şuhûd: Mehmed bin Osman.

El-müdde'î Zıştovî arabacıbaşı Mehmed bin İbrahim öküz 1 (...) Şuhûd: İsmail ibn-i Ahmed - Hasan bin Hüseyin.

Ruşuklu arabacıbaşı Ahmed Beğ bin Mehmed hatb 1 Şuhûd: Haydar – Hasan.

El-müdde'î İstamo Niğbolu öküz 1 Şuhûd: Abdullah Beşe Niğbolu Mehmed Beğ bin İbrahim.

[31a/5] Medîne-i Vidin'de muhâfızîden olub Debbâğ Pervane mahallesi sükkânından Dergâh-ı Âlî yeniçeri yoldaşlarından Mustafa Beşe ibn-i İbrahim bundan akdem aliyü'l iştirâk kesb ü kâr üzere oldukları birinci bölüğün Ali Beşe bin Abbas mahzarında şöyle ikrâr ve takrîr-i kelâm eyledi ki birkaç seneden beru bey' ve şirâ' ve sermâyelerimize müte'allik hesâbımız görüb hüsnü rızâlarımız üzere eşyamızı beynimizde taksîm idüb emtialardan? haric mahalde bir mahzen ve bir at değirmeni ve mahzen ve menzil şerik-i mezbûr Ali Beşe'ye teslîm ve kendüsü kabz eyledükden sonra mâ'adâ ebniyemizde ma'lûm ahz ü i'tâya müte'allik da'vâ ve nizâ'mız olmayub birbirlerimizim zimmelerini ibrâ'-i âmm-i katü's şer'le ibrâ ve iskât eyledik dedükde mezbûr Ali Beşe mukırr-ı mezbûr Mustafa Beşe tasdik ve tahakkuk edicek mâ-vâki'.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Beşe El-Muhzır - Abdi Beşe bin Hâcî Mustafa - Ali Beşe Alemdâr - Hâcî Hüseyin ibn-i Mustafa - Hâcî Mehmed bin Hasan - Hâcî Mustafa bin Yusuf.

Ek 1: (Devamı)

[31b/1] Paşa Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem bilâ-vârisi ma'rûf u fevt olan Hüseyin ibn-i Hasan nâm müteveffânın zevce-i metrûkesi Aişe bint-i Ömer nâm hâtûn tarafından da'vâyı 'âtîyü'z-zikre vekîl olub Behçet Odabaşı ve Hüseyin Kethüdâ ibn-i Osman şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan Ahmed Ağa ibn-i Ömer meclis-i şer' de emîn-i Beytü'l-Mâl ve şehir voyvodası olan Ömer Ağa mahzarında bi'l-vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Aişe Hâtûn'un müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin zimmetinde ma' kud aleyh altı bin akçe mehr-i mü'ecceli olub emîn-i mezbûr Ömer Ağa'dan bi'l-vekâle taleb iderim suâl olunub alıverilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Ömer Ağa cevâbında müvekkile-ı mezbûre Aişe'nin ol mikdâr mehrin olduğu ma'lûm değildir dedikde vekîl-i mezbûrdan da'vâ-i meşrûhesine mutâbık beyyine taleb olundukda ahrâr-i ricâl-i Müslimînden Mustafa bin Hüseyin diğêr Mustafa bin Muhammed nâm kimesne istintâk olundukların fî'l-hakika müteveffâ-yı mezbûr hâl-ı huyûtunda mezbûre Aişe Hâtûn'un altı bin akçe mehr-i mü'ecceli olduğunu bi'd-defa'ât bizim huzûrumuzda ikrâr ve bizi eşhâd eylemiş idi bu husûsa bu vechle şâhidleriz ve şehâdet dâhi ideriz deyû her birleri edâ-yı şehâdet şer' iyye eylediklerinde emîn-i mezbûre muhallefâtı müteveffâ-yı mezbûrdan meblağ-ı mezkûr altı bin akçeyi mezbûre Aişe'ye def' ve teslim hükmü birle mâ-vâki' ketb olundu. Hurrîre fî evâhir-i Zi'l-ka'ade sene 1133.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Kethüdâ - Ömer Beğ - Müezzîn Şa'bân Çelebi - Mehmed bin Hasan Bosnavî ve gayrihum.

[31b/2] Bin yüz otuz üç senesinde Vidin Kal'ası binâsında bâ fermân-ı âlî ta'yîn buyrulan arabaların arabacı ve amele-i bölükbaşlarından Ahyolu amelesinin bölükbaşları olan Pehlivan İbrahim Beşe ve İslimye arabacıbaşısı Ahmed Ağa ve Karınabad arabacıbaşısı Topuz Ali Beşe ve Ahyolu arabacıbaşısı Deli Mehmed ve Nevahi kazâsını arabacıbaşısı Nedelko ve Hatuneli arabacıbaşısı İbrahim Beşe bi'l-'umûm meclis-i şer' de işbu bâisü'l-kitâb otuz dört bölüğün El-Hâc Ahmed Ağa muvâcehesinde her birleri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mûmâ-ileyh El-Hâc Ahmed Ağa'ya eşya bahâsından dört yüz otuz dört kuruş on yedi pare birbirlerimizin kefâletiyile vâcibü'l edâ deynimiz olub yedinden memhûr temessükümüz olub ve ücretlerimiz için tarafı mîrîden alınacak akçelerimizin tezkerelerimizin mûmâ-ileyh El-Hâc Ahmed Ağa'da rehin vaz' eylemişizdir va'demiz hulûlünde meblağ-ı mezkûr edâ olunmadığı halde zikr olunan tezkerelerimizi bey' idüb ve meblağ-ı mezkûru El-Hâc Ahmed Ağa'ya edâ ve teslim eyleyüb kusûru kalan akçeyi tarafımıza îsâl için cümlemiz taraflarımızdan otuz dört bölüğün İsmail Beşe'yi vekîl nasb ve ta'yîn eylemişiz deyû her birleri bi'l muvâcehede ikrâr ve i'tirâf eylediklerinde vekîl mezbûr İsmail Beşe dâhi bu vechle vekâleti kabûl idecek mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî 2 Zi'l-hiccetü's-Şerîf sene 1133.

Şuhûdü'l-hâl: Mahmud Efendî Belgradî - El-Hâc Ahmed Ağa Hopazâde ve gayrihum.

Ek 1: (Devamı)

[31b/3] Medîne-i Vidin'de yamak yoldaşlarından ikinci cemâ'atin yoldaşlarından Ahmed Beşe ibn-i Mustafa meclis-i şer' de emîn-i Beytü'l-Mâl olan yirmi sekiz cemâ'atin Çorbacısı Mustafa Ağa mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem İrşova'ya gider iken maktûlen fevt olan kırk iki bölüğün a'mâ Mehmed Beşe zimmetinde kahve bahâsından yüz sekiz guruş hakkım olub emîn-i mezbûr Mustafa Ağa vermede te'allül ider suâl olunub aliverilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl emîn-i mûmâ-ileyh mezbûr Ahmed Beşe'nin alacağı olduğunu bi'l-küllîye inkâr idecek udûl-i ahrâr-ı ricâl-i Müslimînden ikinci cemâ'atin Halil Beşe ibn-i Ali ve yine ikinci cemâ'atin Mehmed Beşe ibn-i Ahmed ve yine cemâ'at-i mezbûre yoldaşlarından Mehmed Beşe ibn-i Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle meblağ-ı mezkûr yüz sekiz guruş maktûl-u mezbûr a'mâ Mehmed Beşe'nin mezbûr Ahmed Beşe'ye deyni olduğu sâbit olmağla mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi 5 Zi'l-hicce sene 133.

Şuhûdü'l-hâl: Yusuf Efendî - Mehmed Beğ ibn-i Mustafa Beğ ve gayrihum.

[32a/1] Medîne-i Vidin'de yerlü yeniçeriyân ağası olan Mehmed Ağa tarafından bey' 'âtîyü'z-zikri ikrâra vekîl olub vekâleti El-Hâc Mehmed Ağa ibn-i Ahmed ve Hüseyin Beşe ibn-i Mustafa şehâdetleriyle sâbit olan müvekkilem mezbûrun karındaşı Osman Ağa ibn-i Ali meclis-i şer'î hatîr-ı lâzîmü't-tevkîrde işbu sâhibü'l-kitâb Yayabaşı Mustafa Ağa tarafından akd-ı mezbûru tasdîke vekîl olan El-Hâc Mehmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb medîne-i mezbûre mahallâtından Alaca Tekye mahallesinde vâki' bir tarafdân Mahmud Beşe mülkü ve bir tarafdân Agu Ahmed Ağa mülkü ve tarafeyni tarîk-i âm ile mahdûd dâhiliye bir bâb soba odası ve bir matbah ve tahtında mahzen ve bir mikdâr bağçe ve havluyu müştemil ve hariciyesinde bir bâb soba odası ve bir kahve odası ve bir ahur ve havluyu müştemil ve iki Porta kapusu ile cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık mûmâ-ileyh Yayabaşı Mustafa Ağa'ya râyiç-i fi'l-vakt yüz yirmi guruşa bey' ve müvekkilem mezbûr Mehmed Ağa'nın mûmâ-ileyh Mustafa Ağa'ya olan deyni mukabili bey' bât-ı kat'î ile bey' ve teslîm idüb ve ol dâhi kabz ve kabûl eyledi deyû bi'l-vekâle i'tirâf eylediği kayd-ı sicil olundu. Hurrîre fi 15 Zi'l-hicce sene 1133.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Usta C (cemâ'at) 44 - Mustafa Ağa Çukadâr Vezîr-i Mükerrrem Muhâfızı Vidin - Mehmed Beşe C (cemâ'at) 21.

[32a/2] Medîne-i Vidin'de emîn-i Beytü'l-Mâl olan Ömer Ağa meclis-i şer' de işbu sâhibü'l-kitâb yirmi sekiz cemâ'atin Ömer Beşe ibn-i İbrahim mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem bilâ-vâris ma'rûf u fevt olan El-Hâc Mustafa ibn-i Mahmud nâm müteveffânın zâhirde vârisi ma'rûf u olmamağla muhallefâtı cânîbi Beytü'l-Mâla aid olmağın Kıbtîyân mahallesinde vâki' bir tarafdân Kurt Kıbtî menzili ve bir tarafdân Dönağçe Nehri ve bir tarafdân Nehr-i Tuna ve

Ek 1: (Devamı)

tarafı râbi‘ tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb makal dükkânı ve sakf-ı vâhidede bir bâb oda ve bir simli kılıç müteveffâ-ı mezbûrun muhallefâtından olup zabt etmek murâd eylediğimde mezbûr Ömer Beşe mülkü müşterâsıdır deyû bana teslîmde muhâlefet ider suâl olunur kasrı yedine beyyine olunması matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Ömer Beşe cevâbında mezbûr El-Hâc Mustafa’nın bana elli beş guruş deyni olup hâl-ı huyûtunda dükkân-ı mahdûd-ı mezkûru kırk guruşa redd olunan kılıcı on beş guruşa bana bey‘ ve teslîm eyledi deyû iddiâ ve iddiâsı Mahmud Ağa ibn-i Mehmed ve yirmi iki bölükde cebeciyândan Yusuf Beşe ibn-i İbrahim şehâdetleriyle sâbit olunduğu kayd olundu.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Beşe ibn-i Mahmud Cebeci K (bölük) 27 - Monla Hasan C (cemâ‘at) 19 - Yusuf Efendî.

[32a/3] Medîne-i Vidin sâkinlerinden Ebubekir Ağa ibn-i Abdullah nâm kimesne tarafından bey‘ ‘âtîyü’z-zikr-i ikrâra vekîl olup Ebubekir Beşe ibn-i Mehmed ve Ömer Beşe ibn-i Hamza nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan Hüseyin Usta ibn-i Ali nâm kimesne meclis-i şer‘de işbu bâ‘isü’s-sicil Abdullah Çelebi ibn-i Ali mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve i’tirâf idüb müvekkilem mezbûr Ebubekir Ağa’nın mezbûr Abdullah Çelebi’ye yüz yirmi beş guruş deyni olup Alaca Tekye mahallesinde vâki‘ bir taraftan İmâm Ahmed Efendî sâkin olduğu vakfî menzil ve bir tarafı Hâcî Veli oğlu mülkü ve bir tarafı İvaz ve tarîk-i âm ile mahdûd bir bab soba odası ve matbah ve havlu ve taş ile mebnî su kuyusu cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhık mezbûr Abdullah Çelebi’ye deyni olan sâlifü’z-zikr yüz yirmi beş guruş mukabili bey‘ ve teslîm ve deynine takas eylemiştir ba‘de’l-yevm menzil-i mahdûd mezkûrde müvekkilem mezbûr Ebubekir Ağa’nın kat‘an alâka ve müdâhili kalmayub mezbûr Abdullah Çelebi’nin mülkü müşterâ ve hakk-ı sarfıdır didikde mâ-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî 20 Zi’l-hicce sene 1133.

Şuhûdü’l-hâl: El-Hâc Ebubekir Efendî - El-Hâc Ebubekir Efendî - Süleyman Ağa ibn-i Mustafa Mataracıbaşı - Mehmed Beşe ibn-i Ahmed K (bölük) 38.

[32b/1] Derûn-ı sicilde sahîfe-i âherde târîh-i tahrîrden kırk yedi gün mukaddem mecrûh olup keşf olunan K (bölük) 33 Camcıların Küçük Ahmed Beşe meclis-i şer‘de cârihi olan yirmi bir cemâ‘atin İbrahim Beşe ve Halil Beşe ile bir dürlü da‘vâ ve nizâ‘m kalmayub husûsu mezbûre müte‘allik âmme-i da‘vâ ve nizâ‘mdan zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledim deyû ikrârı kayd-ı sahîfe-i sicil olundu. Hurrîre fî 26 Zi’l-hicce sene 1133.

Şuhûdü’l-hâl: Mustafa Beşe Tunacıların Kapu Kethüdâsı - Baş Çavuş İbrahim Ağa - Ahmed Odabaşı C (cemâ‘at) 21 - Hasan Beşe Baş Kara Kollukçu C (cemâ‘at) 21.

Ek 1: (Devamı)

[32b/2] Vidin sancağında vâki' Gorgoşefçe nâm mahalde maktûlen bulunan yeniçeri tâifesiinden iki nefer meçhûl'î-esâmî kimesnelerin zâhirde vâris-i ma'rûfları olmamağla medîne-i Vidin'de emîn-i Beytû'l-Mâl olan doksan iki cemâ'atin Çorbacısı Süleyman Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le bey'e arz olunan duhândır ki zikr olundu. Hurre fi'l-yevmü's-sâdis ve'l-işrîn min Zi'l-hiceti'ş Şerife li sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Duhân Kıyye 800 Meblağ 13600 yalnız on üç bin altı yüz akçedir sahh	Minhâ El-İhrâcât	Mahal-i mezbûre varub duhân nakl iden dört nefere ücret Meblağ 1200	Araba Kirası Meblağ 1640	Harcı Gümrük Meblağ 1200
Resm-i Emîn Meblağ 1440	Resm-i Kısmet Meblağ 500	Kaydiyye ve Kâtibiyye Meblağ 240	İhzâriyye ve Hüddâmiyye Meblağ 60	Cem'an Yekûn Meblağ 6280 yalnız altı bin iki yüz seksan akçedir sahh
Sâhîhü'l-Bâkî varide-i emîn-i Beytû'l-Mâl Meblağ 7320 yalnız yedi bin üç yüz yirmi akçedir sahh				

[32b/3] Orta Tuna Mahallesi sâkinânından Havva bint-i zevci muhâla'a Mehmed Beşe ibn-i Osman nâm kimesneden mehr ve nafakası taleb da'vâ gıbbe's-suâl mezbûre Havva mehr ve nafaka iddet-i mukabilisinde muhâla'a şer'iyye ile muhâla'a taleb olduğu Salih Efendî El-İmâm ve Hasan Efendî El-İmâm meclis-i şer'e hâzırân olub şehâdet eyledikleri kayd-ı sicil.

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman Çavuş - Hüseyin Beşe ibn-i Mustafa C (cemâ'at) 39.

[32b/4] Medîne-i Vidin'de Mîrî Etmekçibaşı olan Arakil ve Ohan nâm zımmîler meclis-i şer'de hâlâ Vidin Defterdârı Mustafa Ağa tarafından vekîl-i sâbit'ü'l vekâletesi olan Ali Efendî muvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb işbu yüz otuz üç senesi Ramazân-ı Şerîf-i

Ek 1: (Devamı)

guresinden sene-i mezbûre Zi'l-hicce'si gayetine değin dört ayda müctemi' olan beher keyl-i dakikin on beşer akçe bâ fermân-ı âlî lâzım gelen tabhyelerimizi defterdâr müşârûn-ileyh yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alub kabz eyledi ki didiklerinden gıbbe't-tasdik mâ-vâki' ketb olundu. Hurrire fi't târîh-i el-mezbûr li sene el-merkûm.

Şuhûdü'l-hâl: Değirmenci Mustafa Ağa - İbrahim Çelebi - Abdülkadir Efendî - Ömer Ağa Kemani - Mehmed Beğ ibn-i Mustafa Beğ ve gayrihum.

[32b/5] Lokofçe karyesinden Çorco veled-i İgnad iki aded camusların Arçar yolunda sâriklerden halâs etmişdir. Fî 5 Muharrem sene 134.

[33a/1] Fî'l-asl Banaluka kasabası sâkinelerinden olub hâlâ Medîne-i Vidin'de sâkine İsmehan bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer'de işbu bâisü'l-kitâb Hüseyin bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb kasaba-ı mezbûre Banaluka'da sâkini iken bundan akdem vefât iden sulbîyye oğlum Hasan'ın verâseti hâzırân bana münhasıra olmağla kasaba-ı mezbûrede oğlumdan intikal iden yirmi üç bin çürük akçe vaz'ü'l yed olan müteveffâ-i mezbûr oğlumun emmüceleri vasîleri olan Ömer ve Hüseyin yedinden ahz ü kabz ve bana îsâle mezbûr Hüseyin Bayrakdar bir taraftan vekîl nasb ve ta'yîn eylemişim dedikde ol dâhi vekâleti kabûl ve hidmeti merkûmeyi edâ-ya müte'ahhid olıcak mâ-vâki' ketb olundu. Hurrire fi 5 Muharrem sene 1134.

Şuhûdü'l-hâl: Gradişkalî Dervîş Halil - Ömer Banaluka - Murad Banaluka - Ali Banaluka - Def'a Murad Banaluka ve gayrihum.

[33a/2] Medine-i Vidin sâkinlerinden El-Hâc Ahmed Ağa meclis-i şer'de bin yüz otuz üç senesi Vidin kal'ası binâsında istihdâm olunan arabaların arabacıbaşlarından Karınabad kazâsının arabacıbaşısı Ali Beşe ibn-i Mustafa ve Ahyolu arabacıbaşısı Mehmed bin Receb ve Ahyolu amele bölükbaşısı İbrahim bin Mehmed muvâcehelerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrlara bu sene-i mübârekekte iktizâ iden mesarifleri için karz-ı hüsn yalnız beş yüz doksan iki guruş virmiş idim suâl olunub ikrârları tahrîr ve yedime hüccet-i şer'iyeye virilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûrlar cevâblarında fi'l-hakika bu sene-i mübârekekte hidemât-ı binâ ziyâde te'cîl ve tisyar üzere olmağla ekseriyâ öküzlerimiz helâk olmağla öküz iştirâsı için be-hesâbü'l-iktizâ bi'd-defa'ât kendüsünden akçe istikrâz olunub min haysü'l-mecmu' meblağ-ı mezkûr beş yüz doksan iki guruş zimmetimize geçub el'ân zimmetimizde vâcibü'l edâ deynimizdir lâkin bu def'a edâ-ya ber vechle iktidârımız olmamağla târîh-i kitâbdan otuz bir güne değin edâ eylemek üzere imhâl ve hâlâ ücretlerimiz için taraf-ı mîrîden virilecek akçenin tezkireleri mûmâ-ileyh El-Hâc Ahmed Ağa yedine rehîn vaz' olunmuşdur inşâllâhu te'âlâ va'demiz hulûlunde meblağ-ı mezkûr

Ek 1: (Devamı)

beş yüz doksan iki guruş kendüsüne edâ ve teslim eylediğimizde tezkerelerimiz gerü bizlere redd ve fekk rehîn olmak üzere kendüsüyle kavî ve karâr eylemişler deyû her birleri bi'l-muvâcehe ikrâr ve i'tirâf eylediklerinde mâ-hüve'l vâki' ketb olundu. Fî gurre-i Muharrem sene 1134.

Şuhûdü'l-hâl: Veli Beşe K (bölük) 31 - İbrahim Beşe K (bölük) 31 - Ali Beşe C (cemâ'at) 72 - İslimyeli Ahmed Beşe - Aydoslu Ali Beşe - İsmail Beşe K (bölük) 34.

[33a/3] Medîne-i Vidin sâkinlerinden otuz bir bölüğün yoldaşlarından Veli Beşe ve yetmiş iki cemâ'atin Ali Beşe meclis-i şer' de İslimye arabacıbaşısı Ahmed bin Halil ve Nevesil arabacıbaşısı Petko veled-i Nikola mahzar ve kazâ-ı mezbûrede sâkin İstançol veled-i Netko ve Todor veled-i İstoyan ve İslimye kazâsında sâkin Halil Beşe ibn-i Mehmed muvâcehelerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrların zimmetinde cihet-i karzdan iki yüz elli guruş alacağımız olub suâl olunub aliverilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve âkibü'l-ikrâr kırk bir güne va'de ile tezkerelerimiz rehîn olunmak üzere bi'l-muvâcehe ikrârları kayd olundu. Fî gurre-i Muharrem sene 1134.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Ahmed K (bölük) 34 - İsmail Beşe K (bölük) 34 - Dobraz Mehmed Beşe Ahyolu - Aydos arabacıbaşısı Ali Beşe.

[33a/4] Medîne-i Vidin sâkinlerinden otuz bir bölüğün yoldaşlarından Veli Beşe meclis-i şer' de Karınabad sâkinlerinden Hatuneli ve Kızılağaç Yenicesi kazâlarının arabacıbaşısı olan Çakır İbrahim bin Muharrem muvâcehesinde yüz otuz guruş karz-ı şer' iyyeden iddiâ ol dâhi ikrâr idüb taraf-ı mîrîden virilecek ücretlerimiz tezkeresi kendüye rehîn vaz' etmişim elli bir gün va'de hulûlunde meblağ-ı mezkûr yüz otuz guruş edâ eylediğimde tezkeremiz edâ oluna deyû ikrârı kayd olundu. Fî gurre-i Muharrem sene 1134.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Beşe C (cemâ'at) 72 - İbrahim Beşe K (bölük) 31 - El-Hâc Ahmed K (bölük) 34 - İsmail Beşe K (bölük) 34 - Dobraz Mehmed Beşe Ahyolu - Topuz Ali Beşe Karınabad.

[33b/1] Medîne-i Vidin'de Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden Mahmud Beşe meclis-i şer' de Mangâliye kazâsının arabacıbaşısı olan Es-Seyyid Mehmed muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrun zimmetinde cihet-i karzdan doksan beşer guruş hakkım olub suâl olunub takrîr-i tahrîr ve yedine hüccet-i şer' iyye verilmesi matlûbumdur didikde (...) hizmet-i binâda be-hesâbü'l iktizâ mezbûrun yedinden otuz bir gün va'de ile doksan beşer guruş istikrâz eylediği ba'de'l ikrâr kayd-ı sicil olunub (...) dâhi olmak için ketb ve terkîm olundu. Hurrîre fî 6 Muharrem sene 1134. Taraf-ı mîrîden virilecek ücretlerimizin (...) yedinde rehîn ol tarafa vaz' olunmuşdur.

Ek 1: (Devamı)

Şuhûdü'l-hâl: Halil Beşe Babadağı - İsmail Beğ Babadağı - Ali Beğ Silistrelî - Musa Beşe - Hasan Beşe - Yusuf Beşe.

[33b/2] Medîne-i Vidin'de Turnacıların Mahmud Beşe şerîki altmış altı cemâ'atın Halil Beşe meclis-i şer' de Balçık kazâsı arabacıbaşısı Seyyid Mürteza ve arabacılardan Ali Beşe ve Süleyman Beşe ve Hüseyin Beşe ve Mehmed Beşe ve Cebeci oğlu Mustafa Beşe ve sâir arabacılar muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrun zimmetlerinden cihet-i karzdan sekiz yüz guruş hakkımız olub suâl olunub alıverilmesi matlûbumuzdur didiklerinde gibbe's-suâl hâlâ karâr otuz bir gün va'de ile yedimize olan tezkereler mezbûr rehîn vaz' eylemişiz deyû ikrârları kayd olundu. Hurrîre fî 6 Muharrem sene 1134.

Şuhûdü'l-hâl: Yusuf Beşe C (cemâ'at) 12 - İbrahim Beşe K (bölük) 12 - Baba Musa Beşe K (bölük) 39 - Hasan Beşe C (cemâ'at) 15 - Süleyman Beşe C (cemâ'at) 18 - Halil Beşe Babadağı - Ali Beğ Silistre - İsmail Beğ Babadağı - Es-Seyyid Ahmed Çelebi Şumlu - Mangâlyalı Mehmed Çelebi.

[33b/3] Medîne-i Vidin'de Dergâh yeniçerilerinden on beş cemâ'atin Hasan Beşe ve şerîki otuz dokuz bölüğün Musa Beşe meclis-i şer' de Silistre kazâsının arabacıbaşısı olan Hüseyin Ağa ve Ali Beğ muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrun zimmetinde cihet-i karzdan iki yüz elli guruş hakkımız olub suâl olunub takrîrleri tahrîr ve sâbit sahîfe-i sicil olunması matlûbumuzdur didiklerinde gibbe's-suâl ve'l-inkâr yirmi bir gün va'de ile yedimize virilen ücret tezkerelerimizi mezbûran yedimize rehîn vaz' eylemişler deyû ikrârları kayd şud. Fî 5 M (Muharrem) sene 1134.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Mehmed Ağa - Es-Seyyid Mehmed Mangâlya - Es-Seyyid Mürteza Balçıklı kazâ-ı Balçık - Halil Beşe Babadağı - Mahmud Beşe ve gayrihum.

[33b/4] Medîne-i Vidin'de Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden Hasan Beşe ve şerîki Musa Beşe meclis-i şer' de Silistre kazâsı muzâfâtından divan orman arabacıbaşısı Ali Beğ ve arabacılardan Seyyid Mehmed ve Monla Saltuk ve Hüseyin Beşe ve Mehmed Beşe Köse İbrahim ve sâirleri muvâcehelerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bâlâda tahrîr olunduğu vech üzere üç yüz seksen guruş yirmi bir gün va'de ile tezkerelerini rehîn vaz' eyledikleri badel ikrâr kayd olundu. Muharrem 5 sene 134.

Şuhûdü'l-hâl: Halil Beşe Babadağı - İsmail Beğ Babadağı - İshakçalı Süleyman Beşe - Es-Seyyid Mürteza Balçıklı - Mangâlyalı Es-Seyyid Mehmed - Şumlulû Es-Seyyid Ahmed Çelebi.

Ek 1: (Devamı)

[33b/5] Medîne-i Vidin sâkinlerden El-Hâc Mehmed Ağa meclis-i şer‘de Babadağı kazâsının arabacıbaşısı Yar Mehmed İsmail ve Halil Beşe ve Hasan Beşe muvâcehelerinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrlar zimmetinde cihet-i karzdan sekiz yüz otuz guruş hakkım olmağla suâl olunub takrîrleri sâbit sahîfe-i sicil olunması matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr otuz bir gün va‘de ile tezkeremizi rehîn vaz‘ eylemişler deyû ikrârları kayd olundu. Fî 6 Muharrem sene 134.

Şuhûdü’l-hâl: Es-Seyyid Mehmed Mangâlyalı - Rusçuklu Ahmed Ağa - Seyyid Mürteza Balçık - Es-Seyyid Ahmed Şumluvî - Hüseyin Ağa Silistre - Süleyman Beşe Tiryaki İsakçı - Hasan Beşe C (cemâ‘at) 15 - Musa Beşe K (bölük) 39 - Halil Beşe C (cemâ‘at) 66 - Mahmud Beşe C (cemâ‘at) 68.

[34a/1] El-Hâc Mehmed Ağa meclis-i şer‘de İsakçı arabacıbaşısı Süleyman Tiryaki muvâcehesinde da‘vâ mezbûrun zimmetinde cihet-i karzdan doksan beşer guruş hakkım olub suâl olunub ikrârını sâbit-i sicil olunması matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr otuz bir gün va‘de ile ücret tezkeremizi rehîn vaz‘ eylemişim deyû ikrârı kayd olundu. Fî Muharrem 6 sene 134.

Şuhûdü’l-hâl: Hüseyin Ağa Silistre - Babadağı İsmail Beğ - Şumlulû Seyyid Ahmed - Babadağı Halil Beşe - Ahmed Ağa Rusçuklu.

[34a/2] Medîne-i Vidin sâkinlerinden Rusçuklu Hüseyin Beşe meclis-i şer‘de Şumlu arabacıbaşısı Es-Seyyid Ahmed muvâcehesinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Es-Seyyid Ahmed Vidin sükkânından İbrahim Beşe nâm kimesne yedinden cihet-i karzdan yüz elli altı guruş ve Yamak Mustafa Ağa yedinden yüz sekiz guruş üç rub‘ ve Yasef nâm Yahûdî yedinden otuz yedi buçuk guruş ve Hamza Beşe yedinden elli guruş istikrâz idüb min haysü’l-mecmu‘ üç yüz elli iki guruş bir rub‘ itmekle hâlâ meblağ-ı mezkûr üç yüz elli iki guruş bir rub‘u kendüsünde karz-ı şer‘i otuz bir gün va‘de ile ben virub ve yedime memhûr temessük virmişdir suâl olunub ikrâr-ı tahrîr ve sebt-i sahîfe-i sicil olunması matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Es-Seyyid Ahmed cevâbında fî’l-hakika mezbûrun İbrahim Beşe ve Mustafa Ağa ve Hamza Beşe ve Yasef Yahûdî min haysü’l-mecmu‘ sâlifü’z-zikr üç yüz elli iki guruş bir rub‘ deynim olmağla hâlâ mezbûr Rusçuklu Hüseyin Beşe yedinden üç yüz elli iki guruşluk tuz alub zikr olunan deynimi virmişim bu vechle mezbûr Hüseyin Beşe’ye üç yüz elli iki guruş bir rub‘ deynimdir otuz bir gün va‘de ile yedine ücret tezkeremizi rehîn vaz‘ eylemişim dedüğü kayd-ı sicil olundu. Hurrirre Muharrem 5 sene 134.

Şuhûdü’l-hâl: Rusçuklu Ahmed Ağa - Silistireli Hüseyin Ağa - Silistireli Ali Beğ - Es-Seyyid Mürteza Balçıklı - Çakır İbrahim Beşe - Babadağı Halil Beşe.

Ek 1: (Devamı)

[34a/3] Medîne-i Vidin sâkinlerinden Yamak Mustafa Ağa ve Rusçuklu Zerdalîçizâde Ali Çelebi ve Kundakçı Ahmed Beşe ve Tosun Mehmed Beşe meclis-i şer' de Rusçuk ve Tirnova arabacıbaşısı Ahmed Ağa muvâcehesinde da'vâ ve takrîr eylediler ki mezbûr Ahmed Ağa zimmetinde cihet-i karzdan min haysü'l-mecmu' bin iki yüz altmış beş guruş hakkımız olub suâl olunub ikrârı sebt-i sahîfe-i sicil olunmak matlûbumuzdur didiklerinde gibbe's-suâl mezbûr Ahmed Ağa cevâbında bu sene-i mübârekede me'mûr olduğumuz hidmet-ı binâda ihtimâm-ı tâm ile kemâl-ı te'cîl ve şetâb üzere istihdâm olduğumuzdan öküzlerimizin ekseri helâk olub hâlâ muhâfız Vidin devletlü inâyetlü vezîri mükerrem hazretleri tarafından öküzlerimizi tekmi'l ve arabalarımızı techîz için mehâkim-i tebyîn ve te'kîd buyrulmakla be-hasbe'l iktizâ helâk olan öküz iştirâsı için mezbûr Yamak Mustafa Ağa'dan bi'd-defa'ât sekiz yüz elli guruş ve mezbûr Rusçuklu Ali Çelebi yedinden iki yüz elli yedi guruş ve Ahmed Beşe yedinden yüz yirmi beş guruş ve Tosun Mehmed Beşe'den otuz üç guruş ki min haysü'l-mecmu' sâlifü'z-zikr bin iki yüz altmış beş guruş istikrâz eyleyüb öküz iştirâ ve arabalarımız techîzine sarf eylemişim hâlâ meblağ-ı mezkûr zimmetimde vâcibü'l edâ deynim olub tarafımızdan virilecek ücretlerimizin tezkerelerini mezbûrlar yedinde rehîn vaz' eylemişim meblağ-ı mezkûru kendülere edâ ve teslim eylediğimde fekk ve rehîn olunmak üzere kavî ve karâr eylemişiz dedikde mezbûrun bu vechle ikrârı sebt-i sahîfe-i sicil olunub (...) olmak için işbu vesîka ketb ve terkim ve bi't-talebe def'ü teslim olundu. Hurrîre fî 6 Muharrem sene 134.

Şuhûdü'l-hâl:

[34b/1] Fî'l-asl İhrâm sâkinelerinden Havva bint-i Yusuf işbu bâisü'r-rakîm El-Hâc Mehmed bin Ahmed mahzarında şöyle ikrâr eylediği iştirâm Cennet nâm müteveffâdan mütevellide Emine bint-i Hasan Kili'de vefât idüb veresesinden kimesne bulunmayub yine akrabamızdan mezbûr Hacı Mehmed vârisi olmak râğbetiyle muhallefâtını kabz eylemekle müteveffâ-ı mezbûre Emine'nin verâseti bana münhasir olmağla küllî ve cüzzî makbûzâtını bana teslim idüb zimmetinde bir dürlü alacağım olmadığından ve bir vechle da'vâ ve nizâ'm kalmayub cem'î mutâlebâtdan ibrâ ve iskât eyledim dediği kayd.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Mehmed Ağa - Şa'bân Ağa - Ahmed Ağa - Mir Muhterem Mehmed Beğ - Seyyid Mehmed Belgradî - Ebubekir Ağa.

[34b/2] İstefan zimmî İsmail nâm kimesneden yirmi bir guruş bir zolota da'vâ eyledikde edâsına Mehmed Beşe K (bölük) 45 ve İbrahim K (bölük) 45 edâ-ya şehâdet eylediği kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Beşe K (bölük) 45.

Ek 1: (Devamı)

[34b/3] Altmış sekiz turnacıların orta malından gaybet ve firâr iden Hâcı oğlu Mehmed Beşe kırk iki guruş zolota alub ma'lûmu'l-hudûd dükkânını rehîn vaz' eylediğine Odabaşı Mehmed Beşe emîn-i Beytû'l-Mâl Süleyman Ağa muvâcehesinde da'vâ eylediğinde otuz dokuz bölüğün Abdullah bin Mehmed ve Osman Beşe bin Şa'bân şehâdet eyledikleri kayd-ı sicil olundu. Dükkân bahâsında edâ olunmuşdur.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendî El-İmâm - Mahmud Efendî.

[34b/4] Sâbıka Habbâz Ohan şerîki Arakel veled-i Margos ile muhâsebe görüb kendünün bi'd-defa'ât makbûzâtından yüz seksan guruş zuhûr idüb hâlâ Defterdâr Efendî'ye deynleri olan bin keyl dakikden kendü zimmetinde yedi yüz keyl ve Arakel üzerine üç yüz keyl dakik deynimiz edâ ve teslîm lâzım gelmekle ortaklık akçeden anifen zikr olunan yüz seksan guruş nısfı doksan guruşu Arakel'in üç yüz keyl dakik deynine takas olunmak üzere defterdâr vekili Ali Efendî mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüb bâkî yedi yüz keyl dakiki kendüsü edâ etmek üzere ta'ahhüd ve ikrâr eylediği kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendî Belgradî.

[34b/5] Sâbıka Etmekçibaşu Ohan zımmî Defterdar Efendî'ye olan deyni mukabili virdiği eşyadır ki zikr olunur. Fî 22 Muharrem sene 134.

Kantar Kebîr Aded 1 Meblağ 240	Kantar Sagîr Aded 1 Meblağ 120	Mizân Aded 2 Meblağ 300	Fuçû Aded 4 Meblağ 240	Leğen Kefgir Aded 1 Meblağ 180
Tencere Aded 1 Meblağ 240	Kazgan Aded 2 Kıyye 9 Meblağ 4200	Saka Bârgîr-i mâ'a Örtü ve Meşin ve Semer Meblağ 3360		

[34b/6] Vidin Nezâreti mukataalarından Pulmiye mukata'ası karyelerinin bir mikdârı Pulmiye kazâsına ve Nehr-i Timok Vidin tarafında olan umûmen karyeleri Vidin kazâsının olmağla birkaç seneden beri nefis-i Palankayı Lom ve Vidin kazâsından ikrâr ve Pulmiye kazâsına kazaskerler mektubuyla ilhâk olunmağla bir vechile Nehr-i Lom sâhilinde bazı karyelere Pulmiye kadıları taarruz etmekde alâkaları olmadığı ma'lûm olmağın için hasbetüllah bu mahale şerh verildi.

Ek 1: (Devamı)

[35a/1] Esmâ bint-i İbrahim zevci Hasan Beşe ibn-i Mehmed ile hüsn-i zindegânesi olmamağla dört bin akçe mehr-i mü'eccelinden ve nafaka-i iddetinden farigâ olub muhâla'aya taleb olmakla mezbûr Hasan dâhi hâl'-i kabûl eylediği kayd şud. Fî 22 Muharrem.

Şuhûdü'l-hâl: Şeyh Ebubekir Efendî - El-Hâc Hasan Efendî.

[35a/2] Medîne-i Vidin sâkinânından Havva bint-i Ahmed Beğ meclis-i şer' gelüb şöyle takrîr-i kelâm eyledi ki beş sene mukaddem Pulmiye sâkinlerinden Kethüdâyeri Abdurrahman Ağa bin Ömer nâm kimesne sekiz bin akçe mehr-i mü'eccel ile beni tezevvüc idüb vefâtına değin taht-ı nikâhında iken bi emrillâhi te'âlâ fevt olduğunda mehr-i mü'eccelimi vereseşi virmeyüb sekiz bin akçe mehrimi inkâr eylemeleri ile hakkım ibtâl etmek murâd iderler hîn-ı âkd-ı nikâhda mevcûd olan işbu hâzirün bi'l-meclis olan Müslümanlardan suâl olunub ihbâr ve şehâdetleri tahrîr ve yedime hüccet verilmesi matlûbumdur didikde medîne-i Vidin sâkinlerinden kıdvetü'l ve'l-akrân Mustafa Ağa bin Ali Çelebi ibât-i sipahiyandan Halil Ağa bin İbrahim nâm kimesneler istintâk olunduklarında müteveffâ-ı mezbûr Abdurrahman Ağa mezbûre Havva Hâtûnu sekiz bin akçe mehr-i mü'eccel ve rütbe-i tezevvüc eylediğinde meclis-i âkd bulunduk ve bizi eşhâd eylediler biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet ideriz deyû her biri 'ali ve (...) eşhâda ihbâr ve şehâdet eyledikleri kayd şud.

temü'l? kelâm fi'l makam

(...) kadı (...) Medîne-i Vidin (...)

[35b] Boş

[36a/1] Mefâhirü'l kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l fezâil ve'l-keâm Nehr-i Tuna sevâhilinde vâki' kazâların kadîları zîde fazlihîm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri voyvodaları zîde kadrihim tevkî'-i refî'-i hümâyün vâsıl olacak ma'lûm ola ki kıdvetü'l ümerâi'l milleti'l Mesîhiyye Eflak voyvodası Nikolay voyvoda hutimetî 'avâkibuhû bi'l-hayr Divân-ı Hümâyûnuma arz ü hâl idüb Olt suyunun harbî cânîbinde olan memlahalarda hâsıl olan tuz İslâm yakalarında vâki' iskelelere nakl ve fûrûht olunması Eflak tuzunun fûrûhtu ibtâline bâdî olmağla mahal-ı mezbûrun tuzu İslâm yakalarında fûrûht olunmayub men' ve def' olunmak için emr-i şerîfim virilmekle mukaddema verilen emr-i âlîşânım mücebince amel olunup mugayir bir hareket olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilde hazîne-i âmiremde mahfûz olan ma'den mukata'ası defterlerine nazar olundukda kadîmü'l-eyyâmdan beri Eflak memleket-i memlahalarında hâsıl olan tuzu Vidin ve Niğbolu ve sevâhili Nehr-i Tuna'da vâki' iskelelerde fûrûht olunmak memnû' ve fûrûht olunmak lâzım gelir ise uhdesinde olan mal-ı mîrîye kesr ü tedennî temâsül edeceği zâhir

Ek 1: (Devamı)

olmağla Olt suyunun öte tarafında hâsıl olan tuz zikr olunan iskelelerde fûrûht olunmamak için emr-i şerîfim ricâ itmekle vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virilmek telhîs olundukda mûcebince bin yüz otuz senesi Muharrem'in on üçüncü gününde emr-i şerîf virildüğü derkenâr olundukda imdi derkenâr mûcebince amel olmak bâbında fermânım olmuşdur buyurdumki hükmü şerîfimle vardıkda bu bâb da sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhi vech-i meşrûh üzere Olt suyunun öte tarafında hâsıl olan tuzu zikr olunan iskelelerde fûrûht ettirmeyüb mazmûn-ı emr-i âlişânımla amel olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız buyruldu.

[36a/2] Şerî'at-ı şî'âr Vidin ve Lomgrad Nehri Tuna sevâhilinde vâki' kuzât efendiler zîde fazlihim ve mefâhirü'l emâsil ve'l-akrân Vidin Nâzırı ve iskele emînleri ve Flordîn ve Arçar ve Lomgrad ve humbara ve beşlüyan ağaları zîde kadrihim inhâ olunur ki hâlâ Eflak voyvodası ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Nikolay voyvoda der Devlet-i Âliyye'ye arz ü hâl gönderüb Olt suyunun harbî cânibinde olan memlahada hâsıl olan tuz İslâm yakalarında vâki' iskelelere nakl ve fûrûht olunması Eflak tuzunun fûrûhtu ibtâlâine bâdî olduğun i'lâm ve men' ve def' olunması bâbında emr-i şerîf-i âlişân inâyet ve ihsân buyrulması iltimâs itmekle husûs-u mezbûr için mukaddema dâhi birkaç def'a emr-i şerîf-i sâdır olmağla kaleminde derkenâr ve kadîmü'l-eyyâmdan berü Eflak memleket-i memlahalarında hâsıl olan tuzu Vidin ve Niğbolu ve sevâhili Tunada vâki' iskelelerde fûrûht olunmak memnû' ve fûrûht olunmak lâzım gelür ise uhdesinde olan mal-ı mîrîye kesr ve noksân tertîb ideceği zâhir olmağla Olt suyunun öte tarafında hâsıl olan tuz iskele-i merkûmelerde fûrûht olunmamak bâbında tekrâr müekkid emr-i şerîf-i âlişân vârid olmağla mûcebince amel ve hilâfında min-ba'ad hareketde ihtirâz ve ictinâb ve sicil-i mahfûzlara sebt ve kayd ve ana göre basîret üzere mer'î tutulmak bâbında buyruldu ısdâr olunmuşdur lede'l-vusûl gerekdir ki vech-i meşrûh üzere şeref yâfte-i sudûr olan emr-i celilü's-şân mûcebince amel ve hareket idüb hilâfıyla vaz'-ı hareket ider olursa isim ve resmleriyle tarafımıza arz ve i'lâm ve mûceb-i buyruldu ile amel eylesiz deyû buyruldu.

[36b/1] Devletlü sa'âdetlü Vidin Muhâfızı El-Hâc Mehmed Paşa Hazretlerinin fermânları ve re'âyâ ittifâklarıyla bin yüz otuz iki senesinde müfredât defterinde mukataa tevzî' ve telhîs olunan defter sûretidir.

Berây-1 mukata'a-1 Pulmiye Guruş 2500	Berây-1 mukata'a-1 Timok Guruş 1750	Berây-1 mukata'a-1 Belgradçık Guruş 900	Berây-1 mukata'a-1 Sahra Guruş 1400	Berây-1 mukata'a-1 Kirüne mâ'a Cirne Reka Guruş 550
--	--	--	---	---

Ek 1: (Devamı)

Berây-1 mukata'a-1 Varoşu Vidin Guruş 450	
--	--

[36b/2] (...) gümrüklerine müteallik ücret

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umuri'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib mümeahhid-i bünyânü'd-devletü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bi-sunûf-ı 'avâtifu'l-melikü'l-âlâ Vidin muhafızı vezîrim paşa ve ber vechi arpalık Niğbolu sancağına mutasarrıf olan vezîrim paşa edâm-allahü te'âlâ iclâlehü ve mefâhirü'l kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l fezâil ve'l-ikelâm Vidin ve kadıları zide fazlihîm tevkî-i refî-i hümâyün vâsil olacak ma'lûm ola ki Roma İmparatoru tarafından Âsitâne-i Sa'âdetime mukîm olan kapu kethüdâsı kıdvetü'l a'yân el-milletü'l-mesîhiyye'den Werling Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderub imparator müşârün-ileyh beyninde vâki' olan sulh ü salâh muktezâsı üzere tarafeyn tüccârı gerek berren ve gerek bahren ve nehren götürdükleri emtiada bir def'a mahalinde ve yine hudûd-u İslâmiyye'den iştirâ idüb vilâyetlerine götürdükleri emtiadan bir def'a bir mahalde yüzde üç hesâb-ı üzere resmi gümrüklerin edâ eylediklerinden sonra yüzde üçden ziyâde mutâlebe ve sâir müste'menlere müsâade olunduğu üzere üç yüz akçe selâmet akçesinden mâadâ mastariye ve Hazer-i kassabiyye ve rüsûmât-ı sâire mutâlebesiyle kat'an rencide olunmayalar ve Nemçe tüccârı sefineleriyle götürdükleri eşyanın bir def'a gümrüklerin verdiklerinden sonra emtiası fûrûht olunmayub âher iskeleye gitmek iktizâ ider ise tekrâr gümrük taleb olunmayub bir def'a edâ eylediklerini müş'ir yedlerine tezkere virile deyû ahidnâme-i hümâyûna mestûr olub hilâfına vaz' ve hareket olunmak icâb etmez iken imparator müşârün-ileyh'in kumpanya ta'bîr olunur tâcirleri tarafından Kotrel ve tercümân-ı Kontine nâm tâcirler üç kat sefineleriyle Nehr-i Tuna üzerinden Vidin iskelesine gelüb emtialarının gümrüğü ahidnâme-i hümâyûn şurûtu üzere Vidin gümrükçüsüne bi't-tamâm edâ eylediklerinden sonra emîn-i mezkûr harç nâmıyla yirmi iki guruş ziyâde akçeleri alub ve edâsını müş'ir yedlerine tezkere verüb ba'de gümrük edâ olunan emtialarından bir mikdârı Vidin iskelesinde fûrûht ve bâkîsini fûrûht için âher mahale-i nakl etmek murâd eylediklerinde siz ki vüzerân-ı müşârün-ileyhumasız tarafınızdan aldıkları buyruhdular ile Zıştovî nâm mahale vardıklarında anda gümrükçü olan nâm kimesne hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn tekrâr gümrük mutâlebesiyle teâdî ve teâdîsi şer'le men' olunduktan sonra Yergög'ü'e vardıklarında Yergög'ü gümrükçü başı El-Hâc Hasan nâm kimesne Yergög'ü kadısı ile yekdîl olub verilen buyruhdulara ve edâ-yı tezkerelerine amel itmeyüb tekrâren hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn gümrük mutâlebesiyle teâdî ve kadî-ı mezbûr dâhi verin deyû anif itmekle tekrâr gümrük

Ek 1: (Devamı)

virilmek ahidnâme-i hümâyûna mugayirdir ve ber mezîd döndüklerinde emîn-i mezbûr iska itmeyüb elbette gümrüğün alırım deyû emtiaların bozub küllî teâdî eyledüğünden mâadâ mesfûrlara (...) kelimât ile vaz'-ı nâhemvât? hasârâd eyledüğün bildirub Vidin gümrükçüsü mezkûrun hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn harç nâmıyla ziyâde aldığı yirmi iki guruşu ashâbına redd virdüğü gümrükçüsü ve kadîsının dâhi tekrâr gümrük talebiyle olan teâdileri men' egid birle men' ve def' ve fî mâ ba'd bu misüllü teâdiyâta hasârâd iderlerse mukem haklarından gelineceklerini kendülere ifhâm ve tenbîh ve te'kîd olunduktan sonra mesfûran tâcirler emtialarını diledikleri mahale nakl ve edâ eylediklerinden bir ferd mümâna'at eylemeyub ve vardıkları mahallerde Vidin gümrükçüsü mezkûrun yedlerinde olan edâ tezkeresi ve defteri mücebince gümrüğü edâ olunmuş emtialarından tekrâr gümrük ve harç mutâlebesiyle bir ferde rencîde ve remîde ettirilmeyub men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn Vidin gümrükçüsünün harç nâmıyla ziyâde aldığı akçeler ve istirdâd ve bir def'a gümrüklerin Vidin'de edâ idüb yedlerinde tezkereleri var iken Yergög'e tekrâr gümrük talebiyle rencîde ve eşyaları fûrûhtuna mümâna'at etmeleriyle bu makûle ahidnâme-i hümâyûnuma mugayir teâdiyât men' ve def' ve eşyalarının fûrûhtuna bir dürlü mümâna'at olunmamak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olunmuşdur [37a] buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celilü-l-kadrim mücebince amel idüb dâhi hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn Vidin gümrükçüsünün harç nâmıyla ziyâde aldığı akçe gerü istirdâd ve bir def'a gümrüklerin Vidin'de edâ idüb yedlerinde tezkereleri var iken Yergög'de tekrâr gümrük talebiyle rencîde ve eşyaların fûrûhtuna mümâna'at itmeleriyle bu makûle ahidnâme-i hümâyûnuma mugayir teadîleri men' ve def' ve eşyaların fûrûhtuna bir dürlü mümâna'at olunmayub mazmûn-ı emr-i şerîfimle amel idersiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılâsız. Tahrîren evâil-i Zi'l-ka'ade sene isneyn ve selâsin ve mi'e ve elf.

Be-Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse.

[37a/1] Mektub-ı şeyhü'l islâm ber müceb-ı emr-i âlî

Vidin ve Niğbolu kadîsı izzetlü efendîler ba'de't-tehiyyetü'l-avakıbı inhâ olunur ki Roma İmparatoru cânîbinden Âsitâne'de mukîm olan kapu kethüdâsının isdar eyledüğü emr-i âlî mazmûnunu ber muktezâ-ı şer'î şerîf icrâda ihtimâm eyleyüb mantûk-u havî olduğu üzere tarafından mürûr ve ubûr iden tüccâr mu'tâd-ı kadîm üzere vere geldüklerinden ziyâde nesne talebiyle hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn rencîde olunmalarına rizâ göstermeyesiz ve's-selâm.

Abdullah El-Fakir ufiyye?

Husûs-u mezkûrede ihtimâm üzere olasin hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn kimesne rencîde olunmaktan gayet ihtirâz üzere olasin ve's-selâm.

Ek 1: (Devamı)

[37a/2] Sebeb-i tahrîr-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn oldur ki

Kıdvetü'l emâcid ve'l-a'yân Mehmed zîde mecdehû tahvîlinden bin yüz otuz üç senesi Muharrem-i guresinden zabt olunmak üzere cizyedâr merkûmun uhdesinde olan Vidin ve tevâbi' aklâmı Kıbtiyân-ı tâifelerinin üzerlerine edâsı lâzım gelen cizye ve maktû'ların akçelerinden hâlâ serhâd-ı mansûremden Vidin kal'ası muhâfazasında olan yüz doksan sekiz nefer Dergâh-ı Muallâm cebecilerinin beher yevm otuz üç vukıyye lahm olmak üzere bin yüz otuz üç senesi Muharrem-i guresinden sene-i mezbûre Zi'l-hiccesî gayetine deĝin üç yüz elli dört günde mezbûrların müstahakk oldukları on bir bin altı yüz seksen iki vukıyye etlerinin beher vukıyyesi sekizer akçeden lâzım gelen lahm bahâları akçeleri için târîh-i mezbûre mahsub olmak üzere zikr olunan Vidin ve tevâbi' aklâmı Kıbtiyân-ı tâifelerinin cizye ve maktû'ları malından ta'yîn olan doksan üç bin dört yüz elli altı akçe ki beher gurus yüz yirmişer akçeye olmak üzere be-hesâb-ı esedî yalnız yedi yüz yetmiş sekiz buçuk esedî gurus ile on iki aded Mısır-ı pare ider meblaĝ-ı mezbûr işbu bin yüz otuz üç senesi şehr-i Rebiü'l-Evvelî'nin guresi gününden bi'l-fi'l cebeciler çavuşu Yakub zîde kadrehû yedinden Âsitâne-i Sa'âdetimde hazîne-i âmirem defterlerinde îrâd ve masraf kayd olunmaĝın temessük olmak için işbu hükmü şerîfim virildi şöyle bileler, alâmet-i şerîfime i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis aşer şehr-i Rebiü'l-Evvel-i sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Be-Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse

Sûret-i mezbûr mahrûse-i Kostantiniyye'den vâki' mahkeme-i Mahmud Paşa Nâibi Mustafa Efendî imzasıyla mûmzî ve hâtemîyle mahtûm sûretinden ihraç şud.

Mübâşir

[37b/1] Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umuri'l-cumhur bi'l-fikri 's-sâkib mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib mûmehhid-i bünyânü'd-devletü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bi-sunûf-ı 'avâtifu'l-melikü'l-âlâ Vidin Muhâfız Vezîrim Mehmed Paşa edâm allâhü te'âlâ iclâlehû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Vidin kal'asının bâkiye-yi ebniyesi tekmlî ehemmi umûr-ı Devlet-i Âliyyem'den olup inşaallahü te'âlâ işbu sene-i mübârekenin ibtidâ-ı baharda gönderilecek amele varıncaya dek vâfir taş kırdurtulup ve kireci yakturılıb şimdiden hâzır ve mevcûd ve amade ettirilmesi muktezî olmaĝla geçen sene hizmeti binâda olan ameleden kifâyet mikdârı amele alıkonulup kış içinde havalar müsâade eyledikçe kireç harkında ve taş kırdurulmakda istihdâm olunmak üzere bundan mukaddem emr-i şerîfim gönderilmişdi emr-i şerîfim vurunda amele ve arabaya izin verilmiş bulunduğundan ancak kendü karları için kalan Arnavud ustalarından yetmiş nefer bulunup ve yerlûden dâhi otuz nefer tedârik ve tahrîr olunub lâkin bu mikdâr ile işin husulî kusûr olmamaĝla Arçar Palangasında taş ihrâcına iki yüz nefer ve hâlâ kireç harkı ile Ma'den-i Cedid'den taş ihrâcına istihdâm olanların yanlarına yüz nefer amele ve Arçarda ihrâç olunan taşı Tuna kenarına indirecek yüz aded araba ve Ma'den-i Cedid'den ihrâç olunan taşı mahali binâyâ nakl için yüz aded

Ek 1: (Devamı)

araba ve kireç hark olunan mahalden mevzi binâyâ gerü nakl için yüz aded arabanın iktizâ eden ücretleri virilmek üzere Vidin sancağında ihrâç olunmak muhtâç olub ve ücretleri için ale'l-hesâb bir mikdâr akçe virilmek ricâsına sen ki vezîrim müşârün-ileyhsin arz eylemek ile zikr olunan amele ve araba hizmetinde oldukları eyyâmın ber vech-i mu'tâd iktizâ iden ücretlerin tarafından virilmek üzere Vidin sancağında üç yüz nefer amele ile üç yüz aded arabayı ihrâç ve tarafınızdan üzerlerine adamlar ta'yîn ve kış eyyâmında havalarda keşayış ve i'tidâl oldukça kireç harkında ve taş kırdurmakdan i'mâl ve istihdâm ve kat'an boş durdurmayub mahali binâyâ vâfir kireç ve taş nakl ve mevcûd ittirilmekte ihtimâm eyleyüb ve ne mikdâr müddet hizmetde olurlar ise sıhhati üzere zabt ve tahrîr ve defter eyleyüb hizmetde oldukları eyyâmın ücretleri verilmek üzere ale'l-hesâb beş bin guruş irsâl olunmağın vech-i meşrûh üzere ahz ü kabz eyleyüb ve inşâllâhu te'âlâ tertîb olunan araba ve amele geldüklerinde bunlara izn verilmek şartıyla hizmetinde oldukları eyyâm-ı zabt ve tahrîr ve defter ve hitâm-ı hizmetinde defterin Der-sa'âdetime irsâl eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celilü's şân-i vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimu'l imtisâlimin mazmûn-u hayfı birle amel olasin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l işrîn min Muharremü'l-Haram sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Be-Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse.

[38a/1] Bâis-i tahrîr-i kitâb ve müceb-i tastîr-i hitâb oldur ki

Vidin Nezâretine tâbi' ve müte'allik olan mukata'ât-ı emvâli bayraklarımızın mevâcibleri mukabili berât-ı şerîfi âlişân ile ocaklığımız olub haliya bin yüz otuz üç senesi Mart-ı hulûl itmeğle mukata'âta taleb olanlara deruhde ve iltizâm ile verilmesi ehemmi-i umûr-ı lâzime-i mâliyyeden olmağın kavî kefulâ ile müstahakk olanlara verilmek için dîvân ve yedinden fermân-ı şerîf sâdır olunmağın binâ alâ zâlik Vidin yerlü ağalarından beşlüyan-ı evvel ağası Ahmed Ağa ve gurebân-ı sâlisi aşer ağası İbrahim Ağa ocaklığımıza tâbi'-i Kirûne ve Cirne Reka mukata'asına taleb ve rağbet olub mukata'a-ı mezbûrun gayrı ez-kalemiye bin altı yüz guruşa deruhde ve ber vech-i iştirâk iltizâm ile kabûl eylediklerinden sene tamâmına değîn dört taksît ile malını ocaklık hazînesine teslim eylemek şartıyla ocakları tarafından me'mûliye küfela temessükleri alunub mukata'a-ı mezbûrede vâki' a'sâr-ı şer'iyeye rûsûmât-ı örfiyye ve resm-i bid'at ve resm-i küvâre ve arûsâne ve tabu-ı zemîn ve Beytü'l-Mâl ve yâve ve kaçgun ve resm-i esbâb ve bac-ı hamr ve bâd-ı hevâ kalil ve kesr ve cüzzî ve küllî her ne ise ve kadîmü'l-eyyâmdan berü voyvoda-ı sâbıkun ne minvâl üzere zabt ve cem' ve tahsîl ve ahz ü kabz idegelmişler ise ol minvâl üzere merkumân dâhi bir seneye dek mukata'a-ı mezbûreyi zabt ve vâki' olan mal-ı mîrîyi yerlü yerinde cem' ve tahsîl ve ahz ü kabz eylemeleri üzere iş bu bin yüz otuz üç senesi mart-ı ibtidâsından bir sene tamâmına değîn zikr olunan Kirûne ve Cirne Reka mukata'asını ber vech-i iştirâk zabt eylemeleri için cümle

Ek 1: (Devamı)

tarafından vekâleten nâzır olduğumuz hasebiyle ber müceb-i fermân-ı şerîf yedlerine iş bu memhûr zabt temessük virildü zabtlarına hilâf-ı kanûn-ı âherden kimesne müdâhale eylemeye. Tahrîren fî evvel-i Mart sene 1133.

Bende-i Ahmed Ağa

Nâzır-ı Ocaklık-ı Vidin sahh

[38a/2] Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki

İş bu bin yüz otuz üç senesinde vâki' Mart ibtidâsından senesi tamâmına dek zabt olunacak ber vech-i mâlikâne uhdemizde olan Vidin ve tevâbi' a'dâd-ı ağnâm rüsûmât ve resmi ağıllarını iş bu darende-i hurûf hâlâ Sofya sâkinlerinden İbrahim Efendî'ye deruhde ve tefvîz olunmakla inşaallahü te'âlâ sene-i mezbûre martı ibtidâsından senesi tamâmına değin zabt ve rabt ve hâsıl olan rüsûmâtını sinîn-i sâbık ve olu geldüğü minvâl üzere ahz ü kabz idüb tarafımızdan ve taraf-ı âherden bir ferd dahl ve taarruz eylememek üzere işbu zabt tam tahrîr ve yedine vaz' olundu. Fî 27 Z (Zi'l-hicce) sene 1133.

Bende-i El-Hâc Osman Ağa Sekbânân-ı Hâssa sahh.

Mukata'a-ı mezbûrlar zabt eyleyüb âherden müdâhale ve taarruz olunmaya deyû buyruldu. Fî 3 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 133.

[38a/3] Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki

Vidin Nezâretine tâbi' ve müte'allik olan mukata'âtı emvâli bayraklarımızın neferâtı mevacibleri mukabili berât-ı şerîf-i âlîşân ile ocaklığımız olub hâlâ bin yüz otuz üç senesi martı hulûl itmeğle mukata'âta taleb olanlara deruhde ve iltizâm ile verilmesi ehemmi-i umûr-ı lâzime-i mâliyyeden olmağla kavî küfela ile müstahakk olanlara verilmek için dîvân ve yedinden fermân-ı şerîf sâdır olunmağın binâ alâ zâlik Vidin yerlü ağalarından gurebân-ı evvel Ahmed Ağa ve Beşlüyan-ı sâlis aşer Şa'bân Ağa ve Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden Hâcî oğlu Mehmed Ağa ve İsmail Beşe ve ocaklığımızda tâbi' Vidin iskelesi gümrüğü mukata'asına taleb ve rağbet olub mukata'a-i mezbûru gayri ez-kalemiye altı bin elli guruşa deruhde ve ber vech-i iştirâk iltizâm ile kabûl eylediklerinden sene tamâmına değin dört taksît ile malını ocaklık hazînesine teslim eylemek şartıyla taraflarından me'mûliye küfela temessükleri alunub mukata'a-i mezbûrun şurûtu berât-ı şerîfi âlîşân mücebince işbu bin yüz otuz üç senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin bi cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ile ber vech-i iştirâk zabt itmeleri için cümle tarafından vekâlete nâzırlar olduğumuz hasebiyle ber müceb-i fermân-ı şerîf yedlerine işbu memhûr zabt temessükü virildi zabtlarına hilâf-ı kanûn-ı âherden kimesne mâni' ve müzâhim olmaya. Tahrîren fî evvel-i Mart sene 1133.

Bende-i Ahmed Ağa Nâzır-ı Ocaklık-ı Vidin sahh

Mücebince mezbûrlar zabt eyleyüb âherden müdâhale ve taarruz olunmaya deyû buyruldu. Fî 3 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 133.

Ek 1: (Devamı)

[38b/1] Bâis-i tahrîr-i hurûf ve müceb-i tastîr-i hitâb oldur ki

Vidin Nezâretine tâbi‘-i ve müte‘allik olan mukata‘ât emvâli bayraklarımızın neferâtı mevâcibleri mukabili berât-ı şerîfi âlîşân ile ocaklığımız olub hâliyâ bin yüz otuz üç senesi mart-ı hulûl itmeğle mukata‘aya taleb ve rağbet olunanlara deruhde ve iltizâm ile verilmesi ehemmi-i umûr-ı lâzime-i mâliyyeden olmağla kavî kefilleri olunub müstahakk olanlara verilmek için fermân-ı şerîf sâdir olmağın binâ âlî zâlik Vidin yerlü ağalarından gurebân-ı sâdis-i aşer ağası Mehmed Ağa ve beşlüyan-ı sâni aşer Mehmed Ağa ocaklığımıza tâbi‘ Belgradçık mukata‘asına tâlib ve rağbet olmalarıyla mukata‘a mezbûreyi gayr-i ez-kalemiye üç bin yüz guruşa deruhde ve ber vech-i iştirâk iltizâm ile kabûl eylediklerinde sene tamâmına değın dört taksît ile malını ocaklık hazînesine teslim eylemek şartıyla ocakları tarafından me‘mûliye küfela temessükleri alunub mukata‘a-i mezbûre vâki‘ a‘şâr-ı şer‘iyye ve rûsûmât-ı örfiyye ve resm-i bid‘at ve resm-i küvâre ve arûsâne ve tabu-ı zemîn ve Beytü’l-Mâl ve yâve ve kaçgun ve resm-i asiyâb ve bac-ı hamr ve bâd-ı hevâ kalîl ve kesr ve cüzî ve küllî her ne ise ve kadîmü’l-eyyâmdan berü voyvoda-ı sâbıkun ne minvâl üzere zabt ve cem‘ ve tahsîl ve ahz ü kabz idegelmişler ise ol minvâl üzere merkûman dâhi bir seneye dek mukata‘a-i mezbûreyi zabt ve vâki‘ olan mal-ı mîrîyi yerlü yerinde cem‘ ve tahsîl ve ahz ü kabz eylemeleri üzere iş bu bin yüz otuz üç senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değın zikr olunan Belgradçık mukata‘asını ber vech-i iştirâk zabt eylemeleri için cümle tarafından vekâleten nazar olduğumuz hasebiyle yedlerine iş bu memhûr zabt temessükü virildi zabtlarına hilâf-ı kanûn kimesne mâni‘ ve müzâhim olmaya. Tahrîren fi evvel-i Mart sene 1133.

Bende-i Ahmed Ağa

Nâzır-ı Ocaklık-ı Vidin sahh

Mücebince mezbûrlar zabt eyleyüb âherden müdâhale ve taarruz olunmaya deyû buyruldu. Fî 2 Ca (Cemâziye’l-Evvel) sene 133.

[38b/2] Bâis-i tahrîr-i kitâb ve müceb-i tastîr-i hitâb oldur ki

Vidin Nezâreti kalemine tâbi‘ ve müte‘allik olan mukata‘âtı emvâli bayraklarımızın neferâtı mevâcibleri mukabili berât-ı şerîfi âlîşân ile ocaklığımız olub hâliyâ bin yüz otuz üç senesi martı hulûl itmeğle mukata‘âta tâlib olunanlara deruhde ve iltizâm ile verilmesi ehemmi-i umûr-ı lâzime-i mâliyyeden olmağla kavî küfelâları olunub müstahakk olanlara verilmek için Dîvân-ı Vidin’den fermân-ı şerîf sâdir olunan binâ âlî zâlik Vidin yerlü ağalarından gurebân-ı sâni ağası Ahmed Ağa ve gurebân-ı sâlis ağası Mehmed Ağa ve beşlüyan-ı tasî ağası Mustafa Ağa ocaklığımıza tâbi‘ sahrâ mukata‘asına tâlib ve rağbet olub mukata‘a-i mezbûrun gayri ez-kalemiye yalnız dört bin dokuz yüz guruşa deruhde ve ber vech-i iştirâk iltizâm ile kabûl eylediklerinden sene tamâmına değın dört taksît ile malını ocaklık hazînesine teslim eylemek şartıyla ocakları tarafından me‘mûliye küfelâ temessükleri alunub mukata‘a-i mezbûrede vâki‘ a‘şâr-ı şer‘iyye ve rûsûmât-ı örfiyye ve resm-i bid‘at ve resm-i küvâre ve arûsâne ve tabu-ı zemîn ve Beytü’l-Mâl ve yâve ve kaçgun ve resm-i

Ek 1: (Devamı)

asiyâb ve bac-ı hamr ve bâd-ı hevâ kalîl ve kesr ve cüzzi ve küllî her ne ise ve kadîmü'l-eyyâmdan berü voyvoda-ı sâbıkun ne minvâl üzere zabt ve cem' ve tahsîl ve ahz ü kabz idegelmişler ise ol minvâl üzere merkûmlar dâhi bir seneye dek mukata'a-ı mezbûreyi zabt ve vâki' olan mal-ı mîrîyi yerlü yerinde cem' ve tahsîl ve ahz ü kabz eylemeleri üzere iş bu bin yüz otuz üç senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zikr olunan sahrâ mukata'asını ber vech-i iştirâk zabt eylemeleri için cümle tarafından vekâlete nazar olduğumuz hasebiyle ber müceb-i fermân-ı şerîf yedlerine iş bu memhûr zabt temessükü virildi zabtlarına hilâf-ı kanûn âherden kimesne mâni' ve müzâhim olmaya. Tahrîren fi evvel-i Mart sene 1133.

Bende-i Ahmed Ağa Nâzır-ı Ocaklık-ı Vidin sahh

[39a/1] Şerî'at-ı şî'âr Vidin ve Belgradcık ve Lomgrad ve Gorgoşevce kadîları zîde fazlihûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodalar ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadrehûm inhâ olunur ki umûr-u mühimme-i müsta'cele husûsu ile bâ fermân-ı âlî tevârüd iden ulaklar için kazâlarının menzil bârgirleri vaz' ve i'mâl olunmak mu'tâd-ı kadîm olub lâkin el-hâletü hâzihi re'âyâ fukarâsı dâhi muhtal-ı merhamed olunmalarıyla zikr olunan mahallerde taraf-ı mîrîden ta'yîn olunan menzil bârgirleri vefâ itmediginden başka sinîn-i sâbıkada re'âyâdan dâhi tevzî' ve istimdât için senevî on beşer on altışar kise akçe Vidin sancağı kazâlarından sinîn-i sâbıkada viregelmişler iken re'âyânın (...) hallerine merhameten geçen sene on bir kiseye tenzîl ile virilüb bu sene-i mübârekede dâhi tenzîl ve fukarâya merhamet olunmak lâzime-i hâl olduğuna binâen bin guruşa dâhi tenzîl ve dokuz kise akçe ile zikr olunan mahallerde menzil bârgirleri vaz' ve yüz otuz üç senesi martı evvelinden bir sene tamâmına değin hidemât-ı mühimme ve umûr-u lâzime için vukû' iden ulakları mahal-i me'mûrelerine îsâle ta'ahhüd ile ber vech-i iltizâm talebi olan iş bu darende-i hurûf-ı kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Vidin'in gurebân-ı evvel ağası Ahmed Ağa zîde kadrehûya deruhde ve tevîz olunmağın buyruldu tahrîr olunmuşdur vech-i meşrûh üzere zikr olunan dört mahallerde kadr-i kifâye menzil bârgirleri vaz' ve tevârüd iden ulakları mahallerine îsâl için iltizâm-ı üzere sene-i sâbıkadan bin guruş noksân ile yalnız dokuz kise akçe olmak vech-i ile üslûb-ı sâbıkâ üzere tevzî' ve her kise hallerine göre taksîm ve tahsîl ve merkûm Ahmed Ağa tarafından teslim olunmak için şol şartla ki fi mâ ba'd kesret üzere ulaklar vâki' olur ise dâhi kat'a re'âyâdan ve sevâkin-i beldeden bârgir talebiyle bir ferde rencîde ve gadr ettürülmeyüb iktizâ ider ise dâhi rızâlarıyla ücret-i bârgir verenlerden istîcâr ve ücretleri mezbûr Ahmed Ağa'ya virüb re'âyâ fukarâsına min-ba'ad ziyâde nesne talebiyle rencîde ettürmeyesüz deyû buyruldu. Fî 5 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 133. Bin yüz otuz üç senesinde menzil akçesi tevzî' için Vidin Muhâfızı devletlü izzetlü El-Hâc Mehmed Paşa Hazretlerinin buyruldu-i şerîfleridir.

Vidin kadîsı fazîletlü efendî hazretleri şer'le görüb i'lâm eyleye deyû buyruldu. Fî 3 Receb sene 133.

Ek 1: (Devamı)

[39a/2] Devletlü merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun arz-ı hâl budur ki Porce Halil Ağa'ya karz-ı hüsn altı yüz guruş virdum taleb eylediğimde virmede mümânaat ider.

Bende-i Mehmed Beşe

[39b/1] Kıdvetü'l kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l fezâil ve'l-keâm Mevlana Vidin kadfısı zide faziluhû ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Vidin cizyesi cibâyetine me'mûr neferât ağaları zide kadrehûm tevki'-i refi'-i hümâyun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Vidin kal'ası binâsı hizmeti için etraf ve eknâfdan emr-i şerîfim ile ihrâç ve irsâl-i fermân olan amele re'âyâsı evrâk tevzi'inde ve deynde bulunub cizyeleri cibâyet olunmak muktezî olmağla siz ki neferât ağaları zide kadrehûmsız ol makûle amele re'âyâsının yüz otuz dört senesi cizyeleri cibâyeti için yüz a'lâ ve bin beş yüz evsat evrâk-ı ve deynin asl cizye evrâkıyla ma'an cibâyet olunmak üzere tarafınıza irsâl olunmağla inşâllâhu te'âlâ evrâk-ı mezbûru kal'a-i mezbûre binâsı için etraf kazâlardan gelub müctemi' olan amele re'âyâsının bir ferdi hariç kalmamak şartıyla tahammül ve istihkâklarına göre ve sene-i sâbıkadan yedlerinde mevcûd olan evrâkına göre kağıdları tevzi' olunub ve ne mikdâr amele re'âyâsına evrâk virilir ise kal'a-i mezbûre binâsı tefvîz olunan düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-'âlem Vidin kal'ası Muhâfız Vezîrim Mehmed Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehû ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le virilüb ve her bir nefer amelenin sâkin oldukları kazâ ve karyeleri ile her birinin isim ve eşgali tahrîr olunarak ale'l-esâmî defter olunub ve defter mücebince malı vezîrim müşârün-ileyh binâ masârif-i için îrâd olunmak üzere teslim ve amele tevzi' olunan evrâkın defterin vezîr-i müşârün-ileyh mühr etturulub ve virilen akçenin mikdârına dâhi memhûr temessük olunub masârif-i mezbûre için îrâd olunmak üzere irsâl ve hazîne-i âmirem defterlerine kayd etturulub ol tarafda ticâret ile gelub bulunan ehl-i zimmet kefereye dâhi istihkâklarına ve yedlerinde olan sene-i sâbık evrâkına göre amele için gönderilen a'lâ ve evsat evrâkıdan virulub sene-i sâbık evrâkına muhâlif ednâ evrâkı virdurulmeğle mal-ı mîrîye gadr ve kesr ü noxsân tertîbine bâis olmakdan ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz ve ticâret-i ile gelub bulunan ehl-i zimmet kefereye verilen evrâk amele hesâbına dâhil olmayub haric olmağla asl Vidin cizyesi hesâbından olmağın cizye-i mezbûr hesâbıyla ma'an görülmek üzere olub ol makûleye verilen evrâk-ı dâhi amele için verilen evrâktan gereği gibi zabt ve tahrîr ve defter etturulub ism ve resmleri ve sâkin oldukları karye ve kasabaları ile bir hoş ihtimâm ile tahrîr ittirülüb cânîbi mîrîye küsr ü noxsân tertîb etturulmekden tevakkî eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîlü's şân-i vâcibü'l-ittiba' lâzîmü'l imtisâlimin mazmûn-u itâat makrûnuyla amel olunub hilâfıyla vaz' ü hareketden ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılarsız. Tahrîren fi'l-yevmi's sâmin Cemâziye'l-Âhir sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Be-Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse.

Ek 1: (Devamı)

[40a/1] İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l kerim Dergâh-ı Muallâm yeniçerileri ağası dâme mecduhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Dergâh-ı Muallâm yeniçerileri ortalarından birinci bölük ve beşinci bölük ve altmış dört cemâ'at ve yetmiş bir cemâ'at ortalarının bilâ-vâris fevt olan yoldaşlarının muhallefât ve metrûkâtlarını tarafı Beytü'l-Mâl'dan vaziyed olunmayub kendüleri ahz ü kabz ve yeniçeri neferâtlarının me'kûlât ve meşrûbâtlarına sarf eylemek üzere yedlerinde hatt-ı hümâyûn şevket makrûnunum olub ancak ihrâk kebîrde muhterik olduğu cümle odalar ihtiyârları i'lâm itmeğle husûs-u mezbûr için müceddiden hatt-ı hümâyûn şevket makrûnum i'tâ ve inâyet olunmasın iltimâs eyledikleri ecîlden mücebine zikir olunan dört ortanın bilâ-vâris fevt olan yoldaşlarının muhallefâtına Beytü'l-Mâl'cı tarafından müdâhale olunmayub kendüleri ahz ü kabz eylemeleri için sâdır olan emr-i âlişânım baş muhâsebeye kayd olunub vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhi i'lâm olunduğu üzere zikir olunan dört ortanın bilâ-vâris fevt olan yoldaşlarının muhallefâtı yeniçeri neferâtlarının me'kûlât ve meşrûbâtına sarf olunmak üzere olub hilâf-i emri hümâyûn mezbûrların muhallefâtına Beytü'l-Mâl tarafından müdâhale ve mu'âraza ettirmeyub bilâ-vârisi olan muhallefâtın kendülere ahz ve kabz ittüresün şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmü'l-hâmis min Rebiü'l-Evvel sene seba ve işrîn ve mi'e ve elf.

Be-Makam-ı Sahrâ-yı Edirne.

[40a/2] Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umuri'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib mümehhid-i bünyânü'd-devletü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bi sunûf-ı 'avâtifu'l-melikü'l-âlâ Niş Muhâfızı olan Vezîrim Paşa Vidin Muhâfızı Vezîrim Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehühâ ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l fezâil ve'l-kelâm Mevlana Niş ve Vidin kadıları zîde fazlühümâ ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Niş ve Vidin defterdâr vekîlleri dâme mecduhümâ tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz otuz dört senesine mahsub olmak üzere Üsküp ve Kalkandelen ve Kırçova ve Köprülü ve Samakov ve İhtiman ve Razlık ve Köstendil ve Eğridere ve Kratova ve Dubnice ve Kumanova ve Radomir ve Köstendil ve Ivranje ve Radovişte ve İştib ve Petriç ve Tikveş ve Doyran ve Sofya ve Şhirköy ve İznepoli ve Breznik ve Berkofça ve Edirne ve Havass-ı Mahmud Paşa ve Cisir-i Mustafa Paşa ve Akçakızanlık ve Çırpan ve Zağra-i Cedid kazâlarının cizyeleri cibâyetine me'mûr olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Eminzâde El-Hâc Ahmed zîde mecdehü Dîvân-ı Hümâyûn'uma arz-u hâl sunub aklâm-ı mezkûre tâbi' ve nevâhisinin mugalebelerine dâhil olub Niş ve Vidin kal'aları binâları hizmet-i için irsâl-i fermânım olan ibâdların arabacıları ve sâir amelleye tevzî' ve vaktinde anda bulduklarından nâşî kilâ'ı mezkûre tâbi' kazâların tarafından evrâk virilub mugalebesine kesr ü noksân târî olmağla aklâm-ı mezkûre

Ek 1: (Devamı)

tâbi‘ kazâların ve nâhiyelerin re‘âyâsından olub otuz dört senesi evrâk-ı tevzî‘ vaktinde Niş ve Vidin kal‘aları binâsı hizmetinde bulunan ameleye ne mikdâr evrâk verilür ise sâbıkı üzere kazâ ve kurâların isim ve eşgalleriyle defter olunub mümzî ve mahtûm defteriyle arz ve i‘lâm olunmak için emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden hazîne-i âmiremde mahfûz olan harâç muhâsebesi defterlerine nazar olundukda sene-i mezbûre mahsûb olmak üzere zikr olunan kazâların cizyeleri cibâyeti Eminzâde El-Hâc Ahmed zîde mecdehûnun uhdesinde olup mugalebesine dâhil olan re‘âyâdan olub emr-i şerîf-i ile zikr olunan kazâlardan ihrâç ve Niş kal‘asına irsâl olunan re‘âyânın ne mikdârına evrâk verilir ise [40b] sene-i sâbıkâ üzere ale‘l-esâmî defter olunub mümzî ve mahtûm defter ile arz ve i‘lâm olunmak için emr-i şerîf virilmek arz ve telhîs olundukda imdi telhîs mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükmü şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref yâfte-i sudûr olan işbu emr-i âlişânımın mazmûn-ı münîf-i ile amel olunub hilâfına bir ferde vaz‘ ü hareket ittürmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i‘timâd kılasız.

Vasale ileynâ fi 11 Şa‘bân sene 133.

[40b/1] Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü‘l-‘âlem müdebbir-i umuri‘l-cumhur bi‘l-fikri‘s-sâkib mütemmim-i mehâmü‘l-enâm bi‘rre‘yi‘s-sâib mûmehhid-i bünyânü‘d-devletü ve‘l-ikbâl müşeyyid-i erkânî‘s-sa‘âdeti ve‘l-iclâl el-mahfûf-ı bi sunûf-ı ‘avâtifu‘l-melikü‘l-âlâ Vidin Muhâfızı Vezîrim Mehmed Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû tevkî‘-i refî‘-i hümâyun vâsil olacak ma‘lûm ola ki Vidin kal‘asına tertîb olunan neferât-ı yerlüyândan gönülliyân-ı yemîn ağası olan İbrahim kendü halinde olmayub mukaddema Temeşvar‘da dâhi gönülliyân-ı yemîn ağası iken nice def‘a fitnetü‘l-iyâz idüb fesâd ve mülğasi kendüye pîş ve âdât idündüğün ahvâline vâkıf olanlar haber verüb henüz ıslâh-ı nefis etmeyüb beynlerinde temerküz olan hıyânet-i asliyyesinden dergâh ve yine adad-ı ma‘lûkası üzere bazı erâzil ve eşirrâları kendüye hevâdâr idüb ittihâz-ı fitne tasaddi ile Vidin Varoşunda Selefin Mustafa Paşa binâ eyledüğü Câmî‘-i Şerîfde (...) fesâd ve mel‘ânet olanları başına cem‘ etmeyle beherleri alunub na mere-i fitneleri (...) olmadığı adamları nasb ve cemiyetler perâkende ve mezbûr İbrahim ahz olunub Yergöğ‘ü kal‘asında bend olunmak üzere nefy olunduğu tarafından kayıkla der-devlet-i medâra i‘lâm olunmağla sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin mezbûrun ahvâlini şer‘i mutâhere tatbîk ve ‘ukûbât-ı meşrû‘dan akdde lâzım gelen ma‘rifet-i şer‘le icrâ eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref yâfte-i sudûr olan fermânı vâcibü‘l-ittibâ‘ ve lâzımü‘l-ımtisâlimin mazmûn-u itâat makrûnuyla amel olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i‘timâd kılasın. Tahriren fi evâhir-i şehri Receb sene selâse ve selâsin ve mi‘e ve elf.

Vasale ileynâ fi 12 Şa‘bân sene 1133.

[41a/1] Bin yüz otuz dört senesinde mahsûb olmak üzere livâ-i Vidin keferi ve Yahûdî cizyeleri cibâyeti Vidin yerlüyân ağalarına tefvîz olunub verilen cizye berâtının şurûtudur ki zikr olunur.

Ek 1: (Devamı)

Kalemi mezbûre tâbi‘ her belde ve karyede sâkin ve mevcûd yerlü ve yabancı ve mürûr u ubûr iden ehl-i zimmet kefer ve Yahûdî ve Erâmine-i Acem tâifeleri ve emr ve murahık hükmüne dâhil olub şer‘en cizyeye müstahakk olan gulâmları gereği gibi takayyüd ve ihtimâm ile tefahhus ve bir ferdi hariç ve kağıdsız kalmamak şartıyla vech-i şer‘i üzere ahâlîsi beyninde kangı sınıfdan add ve i‘tibâr olunur ise ednâ şurûtu üzere bir altun-ı eşrefi cizyeleri ahz oluna gelüb el-hâleti hâzihi eşrefi altun beşer pare ile geçüb tefaveti olduğundan cizyedârlar cerr ve nef-i için berâtlarımızda altun alınmak tasrîh olunmuşdur deyû aynî altun talebiyle re‘âyâya cebr ve altun bulamadıkları sûrette her bir altun mukayesesinde yüz beşer pare taleb ve tahsîl ve re‘âyâ fukarasına bu vech ile teâdi etmeleriyle fi mâ ba‘d re‘âyâdan aynî altun taleb olunmayub beher guruşa kırkar pare hesâbıyla beher ednâdan iki buçuk guruş olmak üzere ecnâs-ı nukûddan ne güne akçe götürürler ise halisü’l ayar ve tammü’l vezn olanlarını râyic olduğu vech üzere ahz ve zulune doksanar akçeye ve zincireklü Mısr altunu yüz onar pareye ve zencireklü mürûr-ı İslambol altunu yüz otuzar pareye alınub cizyeleri bu vech ile cibâyet ve tahsîl ve yine şurûtu mukarrere-i mezkûreye kemâl-i ihtimâm ve i‘tidâl üzere mürâât olunub haddi tecâvüz ve teâdi ile sebep-i sadakat ve tarîk-i istikametden udûl edenlerin şer‘en müstahakk oldukları cezâ-yi amelleri tertîb oluna. Tahrîren fi’l- yevmü’s-sâbi min Cemâziye’l-Âhir sene selâse ve selâsin ve mi’e ve elf.

Be-Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse

[41a/2] Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü’l-‘âlem müdebbir-i umuri’l-cumhur bi’l-fikri’s-sâkib mütemmim-i mehâmü’l-enâm bi’rre’yi’s-sâib mümehhid-i bünyânü’d-devletü ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânî’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûf-ı bi sunûf-ı ‘avâtifu’l-melikü’l-âlâ Hotin Muhâfızı Vezîrim Abdi Paşa ve Bender Muhâfızı Vezîrim Es-Seyyid Hüseyin Paşa ve Vidin Muhâfızı Vezîrim Mehmed Paşa ve Niğbolu Muhâfızı Vezîrim Hasan Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehîm ve emîrû’l-ümerâi’l-kirâm kebîrû’l-küberâi’l-fihâm zü’l-kadr ve’l-ihtirâm sâhibü’l-izz ve’l-ihtîşâm el-muhtass bi mezîd-i inâyeti’l-meliki’l-a’lâ İbraîl muhâfazasında olan dâme ikbâlehü ve mefâhirü’l kuzat ve’l-hukkâm ma‘denü’l fazl ve’l-ikelâm İsakçı ve Babadağı ve Kili Akkerman ve İsmail Geçidi ve Rusçuk ve Niğbolu ve Vidin ve Yergög’ü ve sâir ol havâlîde vâki‘ kadîları zîde fazlehûm mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân meştal ve kasabât ve kurâ zâbitleri ve a’yân-ı vilâyet zîde kadrihim tevkî‘-i refî‘-i hümâyun vâsıl olacak ma‘lûm ola ki harbî ve müstemen keferesine dâhile makûlesinden edâdan kara sığır ve sâir hayvanatdan bey‘i memnû‘atdan iken üç dört seneden berü İsakçı ve sâir ol havâlîde olan kazâlarda bazı (...) be her sene kara sığır hayvânâtını istirdâd ile küffâra götürüb bey‘ etmeğle kâr etmeleriyle (...) İsakçı ve havâlîsinde şem‘ ve revgân vukıyyesi dörder beşer pareye ve revgân-ı sâdenin vukıyyesi altışar pareye virilub ve İstanbul’a dâhi ol taraflardan müstevfi şem‘i ve revgan-ı sâde gelur iken şimdi bahâne çıkup ol sebebden İstanbul’a dâhi killet üzere kâfi gelen gerek ol mahallerde ve gerek Âsitâne-i Sa‘âdet’de sâkin ve mütevevttin olan ahâlî ve fukarânın zarûret ve müzayikalarının bâis oldukları arz ve i‘lâm olunmağla siz ki

Ek 1: (Devamı)

vüzerâ-i müşârün-ileyhim ve mirimiran ve kadîlar ve mütesellimler ve zâbitân ve a'yân-ı vilâyetsiz bu makûle memnû'âtdan olan kara sığır hayvânât-ı ve sâir zehâirden bilâ emr-i şerîf harbî ve müstemem keferet tâifesi bilâdına götürülmesine kat'a ruhsat ve müsâade göstermeyub bu makûle fazâhata cesâret idenleri men' küllî ile men' ve zecr eyleyesiz bade't tenbîh memnû' ve mütenebbih olmayub bu güne kara sığır hayvânâtını ve sâir zehâir-i keferet vilâyetine nakl etmeğle cesâret ider olur ise ahz ve habs ve ism-i resmleriyle der-devlet-i medâra arz ve i'lâm eyleyesiz bu husûs ihtimâm-ı ehemm ve elzem olan umurdan olmağla fî mâ ba'd der devlet-i medârim tarafından adamlar irsâl ve tefahhus ve tahsîs olmağın ihmâl olunmaz şöyle ki her kangınızın taht-ı hükümetinde ve kazânızdan bilâ emr-i şerîf kara sığır hayvânât-ı ve sâir zahire keferet vilâyetine nakl olunduğu haber olunur ise tâme-i hamınıza haber olunub bilâ-te'hîr tertîb-i cezâ olunacağı mukarrer ve muhakkaktır ana göre basîret üzere hareket ve bu emr-i şerîfimin birer sûreti mahkemelerinizde sicilden kayd ve bugüne şena'atın men' ve def'inden ziyâde ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l imtisâlimin mazmûn-ı itâat makrûnuyla amel olub hilâfindan begayet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız. Tahîren fî evâhir-i Cemâziye'l-Âhir sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

[41b/1] Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umuri'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib mümehhid-i bünyânü'd-devletü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bi sunûf-ı 'avâtifu'l-melikü'l-âlâ Vidin Muhâfızı Vezîrim Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehû ve kıdvetü'l kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l fazl ve'l-ikelâm Mevlana Vidin kadîsı zîde fazlehû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-ümerâi'l milleti'l-mesîhiyye Roma İmparatoru tarafından Âsitâne-i Sa'âdetimde mukîm kapu kethüdâsı De-Verling südde-i sa'âdetime arz-ı hâl gönderub Nemçe tüccârı berren ve bahren ve nehren götürdükleri emtialarında yüzde üç hesâb-ı üzere gümrükleri edâ eylediklerinden sonra ziyâde mutâlebesiyle rencîde olunmamak üzere ahidnâme-i hümâyûnumda mestûr ve mukayyed olub ve Nemçe diyârından Âsitâne-i Sa'âdetime gelen emtianın gümrüğü âher mahalde alınmamak üzere İstanbul gümrüğünün şurû-ı kadîmesinden olmağla İstanbul'a gelecek eşyanın ol tarafda gümrüğü alınmamak için bundan akdem mâliyye ve dîvân-ı hümâyûnun taraflarında müte'addid evâmir-i şerîfem sâdir olmuşken hâlâ Nemçe tüccârından Novak nâm tâcir bir mikdâr emtia ile Vidin'e gelub andan Âsitâne-i Sa'âdetime gelmek üzere iken Vidin gümrükçüsü Şa'bân nâm kimesne sâdir olan evâmir-i şerîfime mugayyir Vidin'de mesfûrun emtiasının gümrüğün ahz için mesfûru on gün mikdârı meks ve tahdîd ve tahrîk ile cebren gümrüğün ahz ve yedine edâ tezkeresi virub dostluğa muhâlif teâdi ve rencîde eylediğın bildirub ol bâbda hükmü hümâyûnum ricâ itmeğın Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd ve ahkâma mürâcaât olundukdavech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin işbu

Ek 1: (Devamı)

emr-i şerîfîm vusûlünde emîn-i mezbûr Şa'bân'ın mugayyiri emr-i şerîfi alduğu gümrüğü ma'rifeti şer'le bi't-tamâm kendüden tahsîl ve tâcir-i mesfûre redd ve teslîm eyleyüb kat'a te'allül ve tereddüd ettürülmeyüb ve fî mâ ba'd Âsitâne-i Sa'âdetime gelecek emtialardan ol taraflarında gümrük talebiyle rencide ettürülmeyüb men' ve zecr eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükmü şerîfîmle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzîmü'l imtisâlimin mazmûn-ı itâat makrûnuyla amel olunub hilâfından be-gayet ihtirâz ve ictinâb eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâil-i Şa'bânü'l-Mu'azzam sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Be-Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse.

[42a/1] Boşnak Mustafa'nın Lom Palankasında olan hânesi mîrîye olan zimmeti mukabili taraf-ı mirîden Yusuf Kapudan'a fîrûht olunduğu ecîlden verilen mülknâme-i hümâyûn suretidir.

Vasale ileynâ fi 3 Şevvâl'ül Mükerrrem.

[42a/2] Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğrây-ı garrây-ı cihan-sitân-ı hâkanî hükmü oldur ki sâbıka Silistre mübâyaaacısı olan Boşnak Mustafa fevt olub taraf-ı mîrîye zimmeti olduğundan başka vârisi dâhi olmayub Vidin kazâsında Kara Lom nâm mahalde vâki' hânesi ve bir mikdâr bağı olub âli hâle kalmağla tarafı mîrîye olan zimmeti için taraf-ı mîrîden zabt ve talebine fîrûht olunmak taraf-ı mîrîye inkita' olmağla yüz elli guruşa Tuna kapudanlarından iş bu râfi' tevkî'i refi'ü's-şâni hâkanî Yusuf Kapudan zîde kadrehû hâne-i mezbûru ve bir mikdâr bağı kendüye fîrûht olunmak bâbında istidâ-yı inâyet itmeğle hâne ve bir mikdâr bağı yüz elli guruşa kendüye fîrûht olunub ve meblağ-ı mezbûru hazîne-i âmireme teslîm eyleyüb yedine mülknâme-i hümâyûnum verilmek bâbında iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Baş Defterdârım El-Hâc İbrahim dâme uluvvuhû telhîs itmekle telhîs mücebince mülknâme-i hümâyûnum verilmek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağla meblağ-ı mezbûr yüz elli guruş hazîne-i âmireme teslîm olduğuna yedine Ruz-ı Nâmçe-i hümâyûnum virilmekle mücebince mahaline kayd olunub yedine mülknâme-i hümâyûnum virilmek fermânım olmağın hakkında mezîd-i inâyet pâdişâhânem zuhûra getürüb bin yüz otuz üç senesi Saferi'l-Hayrı'nın altıncı gününden iş bu mülknâme-i hümâyûn virdim ve buyurdum ki merkûm Yusuf Kapudan zîde kadrehû varup vech-i meşrûh üzere hazîne-i âmireme teslîm eylediği meblağ-ı mezbûr mukabilesinde hâne-i mezbûr ve bir mikdâr bağı tevâbi' ve'l-levâhıkıyla zabt ve rabt ve mutasarrıf olub efrâd-ı akribâdan hiç ahz vechen mine'l vücûh ve sebeben mine'l esbâb mâni' ve vâki' ve râfi' ve merâhim olmayub dilediğine bey' ve tebdîl ve iştirâsına temlik eyleyüb kimesne dahl ve taarruz iylemeyeler şöyle bileler alâmet-i şerîfime i'timâd kılalalar. Tahrîren fî'l-yevmü's-samin min Saferi'l-Hayr sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Be-Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse.

Ek 1: (Devamı)

[42a/3] Mahrûse-i Vidin Defterdârı Es-Seyyid Mahmud Efendî ma'rifetiyle mîrî zehâir için be-hesâbü'l iktizâ isticâr olunub envâ'-i zehâir vaz' olunan mahâzinin icâreleridir ber vech-i 'âtîyü'z-zikr olunur.

icâre-i mahzen El-Hâc Hüseyin vâcib 'ân 17 Muharrem sene 1133
ilâ gaye-i Şa'bân sene 1133
Mahzen
1 şehr-i 'ân 17 M. (muharrem) ilâ gaye-i Şa'bân sene 33
1, 7+5 'an 15 S. (safer) sene 33 ilâ 14 Receb sene 133
Aded 2 eş-şehr 12 guruş 12 (fi beher şehr guruş 1)

icâre-i mahâzin evkaf-ı kasabbaşı
mahzen pare 4 (târîh-i muhtelif)
eş-şehr 49,5 (fi beher şehr guruş 1)
guruş 49,5

icâre-i mahzen Mahmud Beşe
'ân 10 M (Muharrem) sene 1133 ilâ
gaye-i Şa'bân sene 33
mahzen pare 1
eş-şehr 8
guruş 8

icâre-i mahzen Mehmed Çelebi
'ân gurre-i C (Cemâziye'l-Âhir) sene 1132
ilâ gaye-i Şa'bân sene 33
mahzen pare 1
eş-şehr 15
guruş 15

icâre-i mahzen Simo zimmî
'ân gurre-i C (Cemâziye'l-Âhir) sene 1132
ilâ gaye-i Şa'bân sene 133
mahzen pare 1
eş şehr 15
guruş 15

icâre-i mahzen Mladen zimmî
'ân gurre-i Ra (Rebiü'l-Evvel) sene 1130
ilâ gaye-i Şa'bân sene 1133
mahzen pare 1
eş-şehr 42 (fi beher şehr guruş 1)
guruş 42

Defteri tahrîr olunub Salih Çelebi yediyle mûmzî ve mahtûm irsâl olunmuşdur. Fî gurre-i L (Şevvâl) sene 1133.

Ek 1: (Devamı)

[42b/1] Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umuri'l-cumhur bi'l-fikri 's-sâkib mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib mümehhid-i bünyânü'd-devletü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bi-sunûf-ı 'avâtifu'l-melikü'l-âlâ Vidin Muhâfızı Vezîrim Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehû ve kıdvetü'l kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l-fazl ve'l-ikelâm Mevlana Vidin kadîsı zîde fazlehû tevkî'-i refî'-i hümâyün vâsıl olacak ma'lûm ola ki bin yüz otuz dört senesine mahsûb olmak üzere Rusçuk ve tevâbi' cizyesi cibâyetine me'mûr olan kıdvetü'l-emâsıl ve'l-akrân Ebubekir zîde kadrehû Dîvân-ı Hümâyûnuma arz-ı hâl idüb kal'a-i mezbûrun mugalebesine dâhil olan ehl-i zimmet re'âyânın cizyeleri evrâk-ı esnâf-ı selâse i'tibârıyla cibâyet ve tahsîl olunu gelmiş iken bu sene-i mübarekede Vidin kal'ası binâsı için ta'yîn olunan üstüaçıklar ve Tuna sefâinleri ve sâir hizmet ile Rusçuk mugalebesine dâhil re'âyâdan kal'a-yı mezbûreye giden ehl-i zimmet keferenin cizyeleri evrâk-ı tevzî' vaktinde Vidin cizyedârı tarafından ednâ itibarıyla cibâyet olunub kendüye gadr olmağla Rusçuk cizyesine dâhil olub yüz otuz dört senesinde kal'a-i mezbûre hizmetlerinde bulunan re'âyâya tahammüllerine göre evrâk virilub ale'l-esâmî tahrîr ve defter ve arz-ı ve i'lâm olunmak için emr-i şerîfim ricâ idüb bildirdüğü ecîlden imdi Rusçuk mugalebesine dâhil re'âyâdan üstüaçıklar ve Tuna sefâini ve sâir hizmet ile Vidin kal'ası binâsı hizmetinde ne mikdâr ehl-i zimmet keferi evrâk virilir ise hin-i hesâbda cizyedârların hesâbından aşağı varılmak için yedlerinde olan sene-i sâbika evrâkına göre tahmîl ve istihkâkları üzere Vidin cizyedârı tarafından evrâkları virilub isim ve eşgal ve sâkin oldukları kazâ ve kasabât ve kurâlarıyla defter ve müfredât üzere defterin irsâl olunmak üzere emr-i şerîfim virilmek bâbında iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Baş Defterdârım olan El-Hâc İbrahim dâme uluvvuhû telhîs etmeğın imdi telhîs mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükmü şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel idüb vech-i meşrûh üzere Rusçuk mugalebesine dâhil re'âyâdan üstüaçıklar ve Tuna sefâini ve sâir hizmet ile Vidin kal'ası binâsı hizmetinde ne mikdâr ehl-i zimmet keferiye evrâk virilir ise hin-i hesâbda cizyedârların hesâbından aşağı varılmak için yedlerinde olan sene-i sâbika evrâkına göre tahmîl ve istihkâkları üzere Vidin cizyedârı tarafından evrâkları virilub ism ve eşgal ve sâkin oldukları kazâ ve kasabât ve kurâlarıyla defter ve müfredât üzere defterin der-devlet-i medârıma irsâl idesın şöyle bilesın alâmet-i şerîfime i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l aşer min Cemâziye'l-Âhir sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf.

Be-Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse.

Vasale ileynâ fi gurre-i Zi'l-hicce sene 1133.

[43a] Boş

[43b/1] Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğrây-ı garrây-ı cihan-sitân-ı hâkanî hükmü oldur ki Vidin Nezâreti mukata'âtı ve Vidin iskelesi ve mahsûl sancâk ve tevâbi'-i mukata'âtın

Ek 1: (Devamı)

senevî mal-ı kadîmi kırk beş yük kırk yedi bin dört yüz akçe olub ancak birkaç seneden beru vâki‘ olan seferlerde zuhûr iden istilâ-yı sinîn ile re‘âyâsından bir mikdârı perîşân olduklarından mal-ı kadîmi ile deruhdesi mümkün olmayub birkaç ayda virilmeğle bin yüz otuz senesinde emâneten zabt iden Abdurrahman nâm kimesne on dokuz yük yirmi bin akçe hâsıl eylediğine müfredât defteri görüb ve otuz bir senesi ber-vech-i emânet zabt eylemek üzere tefvîz olunan binâ emîni El-Hâc Hasan zîde mecduhûdan henüz senesi tekâmîl olmamağla hâsılı ne mikdâra bâliğ olduğu ma‘lûm olmayub hâlâ Vidin sancağı kurâ ve nevâhîsinin tarafeyni hudûda karîb olmak cihetiyle sedd-i sedîd-i İslâmiye‘den olub ancak mukata‘âtını taraf-ı mîrîden zabt için her sene birer nâzıra tefvîz ve re‘âyâsı istimâle muhtâç ve merhamet olunmaduğundan zûlm ve teâdî gördükçe bir taraftan re‘âyâ fukarâsı karşı tarafa firâr ile gün geçen bakiyye kalanlarına dâhi hafk-ı tari ve mal-ı mukata‘a ve cizye kesr ve noksân tertîb eyleduğundan gayr-ı nefsi Vidin ve tevâbi‘ beldeleri neferâtın senevî mevâcibleri te‘cîl be-hesâbi‘l iktizâ mesâfe-i bâidede olan emvâlden havâle olunduğundan tahsîl olunub gelince nice ma‘rifetleri girub mevâciblerine noksân tertîbi ile kendülere gadr olmakdan nâşî serhâd-ı İslâmiyede vâki‘ kal‘aların yerlü neferâtlarına mevâcibleri mukabili kurbinde vâki‘ olan bazı mukata‘âtdan ocaklık ta‘yîn oluna gelmeğle onlara kıyâsen kal‘a-i mezbûre ve tevâbi‘ palankalarının yerlü neferâtın dâhi senevî müstahakk oldukları mevâciblerine ocaklık olmak üzere nezâreti mezbûre mukata‘âtı malı ta‘yîn ve tahsîs kılındığı sûret-ı mezbûrlar re‘âyâ fukarâsını rıfk ve istimâlet ile gözedub şen-i vîrân eylemeleri mukarrer olmağla emâneten virilen senelerin hesâbına göre mukayyed olan malına ibtidâ senesi altı yük akçe ve ikinci senesi dokuz yük ve üçüncü senesi on iki yük akçe izdiyâd ile otuz iki senesi martı ibtidâsından Vidin kal‘ası yerlü neferât taraflarından ber vech ocaklık zabt eylemek üzere ihsân olunub bu vechile Beytü‘l-Mâl-ı Müslimîne ‘anf‘-ı külli hâsıl ve hem re‘âyâsı teâdiden halâs olub vilâyet-i merkûmenin sinîn-i vîrân olmasına bâis olduğundan gayrı yerlü neferâtının dâhi kemâl-i mertebe rağbet eylemeleri ile nizâm bulmalarına bâdî olacağı zâhir olmağın vech-i meşrûh üzere ocaklık ta‘yîn ve berât-ı âlişânım verilmek bâbında düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü‘l-âlem Vidin Muhâfızı Vezîrim El-Hâc Mehmed Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû arz itmeğle nezâreti mezbûrenin yüz otuz senesi hâsılı kıyâs ile on dokuz yük yirmi bin akçe kendülerinin zamm eyledikleri altı yük ile yirmi beş yük yirmi bin akçe malı olub ancak el yevm Vidin iskelesi Niş ve Bosna ve sâir etraftan gelen tüccârın mahzen ve iskelesi olmak cihetiyle ziyâde işlemesi mukarrer ve zâhir olub ve dâhi ziyâde mala müctemi‘ olmağla beş yük seksen bin akçe dâhi zamm ve inşâllâhu te‘âlâ bin yüz otuz iki senesi otuz bir yük akçe ve yüz otuz üç senesi (silik) yüz dört yük akçe ve yüz otuz dört senesi otuz bir yük akçe mal ile olub bin yüz otuz bir senesinde zabt iden El-Hâc Hasan zîde mecdehû fi mâ ba‘d hesâbın gördükde yüz otuz senesi hâsılâtında ne mikdâr izdiyâdları zuhûr ider ise her seneye malına zamm olunmak ve ol seneden sonra taraf-ı mîrîden ve Devlet-i Âliyyemden mübâşir gönderulub nezâreti mezbûrenin hâsıl-ı gereği gibi defter ve tahrîr ile tahrîr ve yokladırulub zuhûr iden izdiyâdları yine malına zamm ve

Ek 1: (Devamı)

ocaklıkları bozulmayub yine (silik) ocaklık taraflarından zabt olunmak üzere şart kılınub neferât dâhi nezâreti mezbûreyi ve iskelesini ve tevâbi' karyelerini [44a] tarafından zabt ü rabtda kadir ve (...) müstakîm ve re'âyâperver ve mu'temed-aleyh kimesnelere tefvîz eyleyüb re'âyâsına zülm ve teâdiden mücânebet ve gereği gibi himâyet ve siyanet ve istimâlet ile perişân olanlarını cem' ve yerlerine tevettün ve istikrâr deyû cümlesin ve âbâdân etmekde tekaüd ve ihtimâm ve âherden kimesneye cevr ve zülm ettirilmeyüb ve kendülerin dâhi ocaklığımızdır deyû bu bahâne ile etraf kurâlarına ziyâde atlu ile çıkup hadd teâdî eylememelerin şartıyla ocaklık ta'yîn ve şurûtu mezbûre üzere bin yüz otuz iki senesi martı ibtidâsından taraflarından mevâcibleri mukabili ber vech-i ocaklık zabt eylemeleri için mahalline kayd ve kadimden mukayyed olan şurût ve kuyûdu ile ocaklık berâtı verilmek babında telhîs mücebince mahalline kayd ve şurûtuyla ocaklık berâtı verilmek üzere fermân-ı âlişânım sâdir Vidin cizyesi cibâyeti dâhi beher sene yerlü neferâtı taraflarından cibâyet olunmak üzere cizye evrâkı taraflarına gönderilmek ve nezâreti mezbûre ocaklık olmağla kalemine taleb olunmaya deyû fermânım olmağın haklarında mezbûr mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra götürülüb bin yüz otuz iki senesi Rebiü'l-Âhiri'nin dördüncü gününde bu berât-ı hümâyûnum verdim ve buyurdum ki neferâtı mezbûr taraflarından mu'temed-aleyh kimesnelerin varub nezâreti mezbûre-i ve Vidin iskelesi ve tevâbi' mukata'âtın bin yüz otuz iki senesi mart ibtidâsında ber vech-i ocaklık zabt ve yüz otuz iki senesi malı otuz bir yük ve yüz otuz üç senesi malı otuz dört yük ve yüz otuz dört senesi malı otuz yedi yük akçeye olub yüz otuz bir senesi nezâreti mezbûre-i ber vech-i emânet zabt iden El-Hâc Hasan zîde mecdehûnun hâsılından izdiyâdları ne mikdar akçeye bâliğ olur ise zikr olunan üç senenin hâsıllarına zamm ve inşallahü te'âlâ üç seneden sonra dâhi tarafı Devlet-i Âliyyemden gönderilecek mübâşir varub nezâreti mezbûrenin ve iskelesinin malların yoklayub zuhûr iden izdiyâd-ı mal asl nezâret malına zamm ve ocaklıkların bozulmayub yine ber vech-i ocaklık zabt eylemeleri üzere işbu şurûtuyla iltizâm ve kabûl eylemeleriyle şol şartla ki zikr olunan Vidin sancağı ve mahsûl-ı sancâk ve iskele gümrük-i Vidin ve Fethü'l-İslâm sancağında bakiyyet kalan arazi-i mîrî ve Flordîn ve tevâbi' mukataâtı kadimden beri zabt olunduğu üzere zabt ittirile ve mukata'âtı Cirne Reka ve Grevene ve Pulmiye ve Ma'den-i Nuhas ve Zagoriye ve Hasha-ı Dimok mâ'a Mustafızan-ı bâkiye-yi Fethü'l-İslâm ve Sahrâ-yi Vidin ve Şem'hâne ve Kapan ve (...) hâne ve Beytü'l-Mâl'a âmm ve hassa ve yave ve kaçgun ve zeâmet-i Hasan Çavuş ve tevâbi' mukata'âtı umûmen havâss-ı hümâyûnumdan olub min-ba'ad beylerbeyleri ve sancâk beyleri ve voyvodaları ve kasaba-ı mezbûrede vâki' re'âyâyâ müdâhale eylemeyeler ve zikr olunan mukataât ve zeâmet ve tımarhâ ve iskeleler ile kadimden zabt oluna gelen gardalar ve dalyanlar ve temlikler? nâzırlar tarafından zabt ve tezkeresiyle virilüb nâzırların tezkiresiyle verilmedikçe zabt ittirilmeye ve zikr olunan gardalarda ve dalyanlarda ve sayd olunan mahi-i morinanın rub'î ve hekne ve kanca balığı ve sâir mahi tarafı mîrî için zabt etturule ve etrâf-ı adalarda Belgrad ve âher diyârdan gelub kışlayan gemilerin gümrüğe müte'allik emtia ve eşyalarından ve sen ki hüsrevâne olmayan gurus ve bâliğ ve (...) ve sâirinden ve harbî

Ek 1: (Devamı)

kefere ve yoldaşlarından gelen emtia ve eşyadan binde altmış akçe gümrük ve on akçe kassâbiyye alına ve Müslimânlar götürdüğü emtiadan bal ve yağ ve sâirinden binde otuz akçe gümrük ve on akçe kassâbiyye ve kefere taifesinden binde kırk akçe gümrük ve on akçe kassâbiyye alına ve hubûbâtta buğday ve arpa ve darıdan ve sâir hubûbâtta resm-i gümrük alına ve emîn ma'rifeti ve tezkeresi oldukça gemiler tahmîl olunmağa olunur ise hallerinden gelunub mîrî için cerîmeleri alına ve tuzu bâ-ta'yîn öşrin alına ve su sığırından ve sığır ve koyundan alına geldiği üzere resm-i gümrüklerin alınub çiftliğimizden götürdük didiklerine amel olunmağa zikr olunan iskelelerde ve tevâbi'nde vâki' Beytü'l-Mâl'a âmme ve hassa ve yâve ve kaçgun ve Tuna yalılarında vâki' cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ ve dem-i diyet ve Tuna suyu açâ geldüğü yerlerden kırkar ağaç yerlere varınca düşen Beytü'l-Mâl âmme ve hassaya kara Beytü'l-Mâl emînleri müdâhale eyleyeler ve hüddam ve kâtib [44b] mukata'a emîni tarafından ma'rifetiyle zabt ittirile ve zikr olunan iskeleler ve boğazlar ve adalar ve dalyanlar ve gardalar ve Tırgoviş'de Virenden aşağı olan virler ve Kralvirin ve Kalukırvirin ve sâir virler beru yakada Kanlukaya'ya varınca olan virler nâzırlar tarafından zabt ittirulub âherden zabt itturulmeye zikr olunan nezâret ve iskeleler ve tevâbi' mukataâtı birbirinden ayrılmayub birinin kazâsı birinin köyüne medâr ve mahsub ola şöyle ki mukataâtan birisi ayrılub âhere virilur ise bir vechile zabt ittirilmesine zikr olunan havâss-ı hümâyûn kurâlarına ehl-i örf tâifesinden nevâhiye devre çıkıp re'âyâyı rencîde eylemeler ve re'âyâyı mezbûr mart evvelinde her altı ayda bir üzerlerine lâzım olan florilerin ve boklun ve sâir rüsûmât-ı alamiyyelerin kadîmden vire geldükleri üzere bi-kusûr virip inâd ve muhâlefet eylemeyeler ve dâhi nezâreti mezbûre re'âyâsından cürümleri sâdir olduğunda nâzır ma'rifetiyle icrâ olunub âherden kimesneye müdâhale etturulmeye ve dâhi haydûd eşkiyâsından ve (...) vâki' olub ihzârın lâzım geldikte nâzır ma'rifetiyle görüle mîrlivâ adamların havass-ı hümâyûn kurâlarında mücerred cel-i mal için bahâne idüb on on beş atlu ile re'âyâ fukarasının ehl ve iyâlleri üzerine konub mevt ve mecanen yem ve yemeklerin ve koyun ve kuzu ve tavukların fuzûlî boğazlanub ücret-i kassam nâmıyla nesne alub zûlm ve teâdî eylemeyeler ve teâdî idüb hilâf-ı kanûn boklun taleb idüb ve güzer ve Martoloslardan ziraat bahâ nâmıyla rencîde eylemeyeler ve nefsi Vidin ve etrafı kasabât ve kurâda bagrigros ve çiftlikler ihdâs idüb koyun ve hergele ve kovan ve sâir hayvânâtların kanûn-u kadîmi üzere mîrî öşürlerin ve kışlakların edâ eyleyeler ve havâss-ı hümâyûn re'âyâsından ba'zıları ehl-i sinâ'i olub Vidin Varoşunda sâkin olanlarıyla resm-i duhân ve ispenç deyû mîrlivâ ve adamları dahl eylemeyüb ve gelen cizyedârlara yardım virek deyû rencîde eylemeyeler ve kadî ve nâibleri havass-ı hümâyûn nâhiyelerine devre çıkub ve boklun sürüp teâdî ve tecâvüz eylemeyeler ve ba'zı kısımda vâki' olub davet olundukda varub hakk ve adl üzere görüb kanûn üzere resmlerin alub ziyâde taleb eylemeyeler ve ba'zı kimesneler evlerinde ve dükkânlarında kendü kantârlarıyla bal ve yağ ve şem'-i asel ve sâir şeyler satilub taraf-ı mîrîye gadr ederler mirinin kantârı var iken âherin kantârı isti'mâl olunmaya ve edenlerin şer'le haklarından geline ve zikr olunan mukata'ât ve tevâbi' mukata'aları havâss-ı hümâyûn mefrûzü'l-kalem

Ek 1: (Devamı)

ve maktû' u'l-kadem serbest olmağla min-ba'ad mîrimîrân ve mîrlivâ adamları ve subaşları evkâf-ı selâtin zâbitleri ve züemâ ve erbâb-ı tîmâr ve sâir ehl-i örf tâifesinden bir ferd nezâret-i mezbûreye hâsıl kayd olunan cüzzî ve küllî mahsûlât ve rûsûmâtına müdâhale eylemeyüb itâat-ı mal-ı mîrî eylemeyeler ve nezâreti mezbûre malından olmak üzere vazîfe-i (...) ve duâgüyan ve huddâm-ı cevâmî' ve gayrı mutasarrıf olundukları ulûfe ve vazîfelerinde yedlerinde olan cedîd ve me'mûl berâtları mücebince senesi âherine karîb (...) vazîfeleri edâ ettirile ve neferâtı mezbûr senevî müstahakk oldukları mevâcibleri senesi âherden gelub me'mûl bahâ senedâtlarıyla beher sene hazîne-i âmirem defterlerine irâd ve masraf kayd ve hesâbların görüb yedlerine sûret-ı muhâsebelerin alub ibrâ-yı kamet eylemedikçe sene-i cedîd mübâşeret eylemeyeler ol bâb da vech-i meşrûh üzere ber vech-i ocaklık zabt ü rabt idüb efrâd-ı akribden bir ferd mâni' ve dâfi' ve merâhim olmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

[45a/1] Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğrây-ı garrây-ı cihan-sitân-ı hâkanî hükmü oldur ki Memâlik-i Mahrûsemde vâki' tavâif-i ehl-i zimmetden Yehûd ve Nasârâ'nın şer'en ruûslarına mazrube olan cizyeleri Beytü'l-Mâl'im emvâli meşrû'asından olub mezheb-i Hanife üzerine müstahakk cizye olanlarından a'lâ ve evsât ve ednâ itibariyle cibâyet olunmak lâzım gelmeğın sene-i sâbika mücebince inşâllâhu te'âlâ bin yüz otuz üç senesinin cibâyeti iş bu bin yüz otuz iki senesi Receb-i Şerîf-i gurresinden cibâyet olunmak üzere hatt-ı hümâyûn şevket makrûnum sâdır olmağın bin yüz otuz üç senesine mahsûb olmak üzere Vidin ve Fethü'l-İslâm ve Pulmiye ve İsfelîk ve Timok ve tevâbi' kazâlarında sâkin ve mütemekkin ve mürûr ü ubur iden ehl-i zimmet keferre ve Yehûd ve Erâmine-i Acem tâifesinin cizyeleri Vidin yerlü neferât tarafından cibâyet olunmak fermânım olmağla neferâtı merkûme taraflarından mütemet ve müstakîm bir hünergar olub re'âyâ fukarâsına zülm ve teâdi eylememek şartıyla ol makûle ağaları vechile ma'rifetleriyle icâblarından intihâb ve cizyedâr ta'yîn ve zikr olunan kazâlarında sâkin ve mütemekkin ve mürûr ü ubur iden ehl-i zimmet keferre ve Yehûd ve Acem tâifesinin bir ferdi kağıdsız kalmamak üzere gereğî gibi takayyüd ve ihtimâm eylemek şartıyla ber vech-i emânet on beş bin ednâ evrâk-ı ile tefvîz ve kal'a-i mezbûrede ehl-i zimmetin yerlü re'âyâsına edna evrâk-ı virilüb ve etrâfdan gelen âher cizyedârların mukabelesine dâhil olunub Vidin kal'ası binâsı için ağrâz-ı fermânım olan ameleye yine binâ emîn-i ma'rifet ile istihkâklarına göre ism ve eşgalleriyle ve sâkin oldukları kasaba ve karyeleriyle yedlerine evrâkları verilmek için emâneten yüz a'lâ ve bin beş yüz evsât evrâk-ı dâhi virilmekle vech-i meşrûh üzere cümleye a'lâ ve evsât evrâk-ı virilüb ale'l esâmî defter olunub ve hin-i hesâbda cizye muhâsbesi kalemine getürüb teslim idüb ve amelenin cizyesi virilecek ücretlerine takas ve bina eminine irâd kayd olunmak üzere yedinden temessük alub defteri ile irsâl ve ticâret için gelüb bulunan ehl-i zimmete dâhi istihkâklarına göre amele için virilen a'lâ ve evsât evrâkından virilub ve cizyeyi mezbûrenin mal-ı neferât-ı merkûmeye ocaklık olmamağla sebep-i tahrîr hükmü ile olan havâlât-ı edâ ve teslîm ve senesi âherine hesâblarını görmek şartıyla

Ek 1: (Devamı)

cizye muhâsbesi kalemine kayd olunmağın vech-i meşrûh üzere şurût-ı mezkûre ile iş bu râfî'-i tevkî'-i refî'u'-ş-şân-i hâkânî neferât-ı mezkûre taraflarına ber vech-i emânet deruhde ve tefvîz olunub iş bu berât-ı âlişân-ı mu'âdelet gayâtı virdim ve buyurdum ki neferât-ı merkûm taraflarından ta'yîn olunan müstakîm ve dîndâr ve mutemed ve bir hünergar ve cizyedârın yüz otuz iki senesi Receb-i Şerîf-i gurrasinden hâkimu'l vakt muvâcehesinde mîrî mühür ile memhûr yedine virilen cizye evrâkı boğçasının mühürlerin kat' ve evrâkları olan mühür ile tatbîk olunduktan sonra bir kese vaz' Vilâyet kadîsı mühürleyüb Der-Sa'âdet'ime irsâl ve kalem-i mezbûre tâbî' ve her belde ve karyede sâkin ve mevcûd ve yerlü yabancı ve mürûr ü ubûr iden ehl-i zimmet kefer ve Yehûd ve Erâmine-i Acem tâifeleri ve emred mûrahakkık hükmüne dâhil olub şer'en cizyeye müstahakk olan gulâmları gereği gibi takayyüd ve ihtimâm ile tefahhus ve bir ferdi hariç ve kağıdsız kalmamak şartıyla vech-i şer'î üzere cizyeleri ahz oluna gelub el-hâletü hâzihi eşrefi beşer pare baş ile geçub tefâvütü olduğundan cizyedârlar her nef'i için berâtlarımızda altun alınmak tasrîh olunmuşdur deyû aynî altun talebiyle re'âyâya cebr ve altun bulamadıkları sûrette her bir altun mukabilesinde yüz beşer pare taleb ve tahsîl ve re'âyâ fukarasına bu vechile teâdî olunmalarıyla fî mâ ba'd re'âyâdan aynî altun taleb olunmayub beher guruş kırkar pare hesâbıyla a'lâdan on guruş ve evsâtdan beş ve ednâdan iki buçuk guruş olmak üzere ecnâs-ı nukûddan ne güne akçe getirirler ise halisü'l ayar ve tam altun olanların râyiç olduğu vech üzere ahz ve zolota doksanar akçeye ve zencirekli Mısır altunu yüz onar pare ve zencirekli müdevver İslambol altunu yüz otuzar pare olunub cizyeleri bu vechile cibâyet ve tahsîl ve yine şurût-ı mukarerat mezkûre kemâl-i ihtimâm ve i'tidâl üzere mürâât olunub haddî tecâvüz ve teâdî ile sebab-i sadâkat ve tarîk-i istikametten udûl idenlerin [45b] şer'en müstahakk oldukları (...) amellerin tertîb oluna ve ehl-i zimmet keferenin her birine mîrî mühr ile memhûr eşgaliyle birer kağıd virilub ve 'amal-i cizyeye tevzî' eylediği a'lâ evrâkın her birinde on iki ve evsâtdan dokuz ve ednâsından altı pare maîşet ve bundan mâ'adâ her bir varakdan birer pare dâhi cizye muhâsebecisine ve kâtiblerine ücret-i kifâyet ta'yîn olunmağla müctemi' olan asl mal-ı cizyeden hin-i muhâsebede deynlerine mahsûb olunmak ve Memâlik-i Mahrûsemde evkâf karyelerinde sâkin ehl-i zimmetden selâfîn-i izâm ve vüzerâ-yı kirâm ve mîr-i mîrân ve sâirlerinin hass ve ocaklıklarına voyvodalıklarına dâhil ve bazı esbâba binâen defterden ifrâz ve maktû' olanlar ve gerek râhib ve patrik ve keşiş ve bir tarikle ellerine berât alub tercümanlık ve mütesellimlik ve mu'âfiyet iddiâsında olanlar bi'l cümle ref' olunmağla madamki esbâb ve amele kadar olub iktisâbdan mâni' olur zimmetde ve zararet ve kalem veyâhûd ekser (...) ba'zı ocaklık gibi ağrar sâhibesi olmaya sâir ehl-i zimmetin istisnâ olunub bu makûlelerin cümlesinden vech-i şer'î üzere istihkaklarına göre yed-i vâhidden cizyeleri cibâyet ve cizyeye müstahakk olunan ceybi ve zâhir iktizâ olmayub bir vefâtı ve amelmânde olmağla bir vechle kâr u kesb iktidârı olmayandan hilâf-i şer' cizye taleb olunmayub ve ehl-i zimmetin cizyeleri âyende ve revendeden def'aten edâya kadir olanlarından mâ'adâsı tadrîc ile tahsîl eyleyeler ve cizyedârlar dâhi müctemi' olan mal-ı cizyeyi evvel be evvel teslîm-i hazîne-i âmirem

Ek 1: (Devamı)

eyleyeler ve mal-ı cizye fiilen ve ictihâden icâb iden vâridât-ı şer'iden olup ve ehl-i zimmet sukutu cizyeyi müstelzim olur gadrden sâlim iken zell ve sıgar ile müstahakk oldukların cizyelerin virmemek için bi vech gadr irâdına ictirâ veyâhûd bir tarikle îbâ ve bir yerde ihtifâ veyâhûd a'lâyı müstahakk iken evsâtı ve evsâta müstehak iken ednâ cizyeyi virmeye kasdı eyleyler ise cizyeyi şer'iyelerinde imtinat eyledikleri için ol makûlelerin rakebesi üzerlerine masraf olan cizyeleri alundukdan sonra şer'en eşedd-i ikab ile icâb iden cezâları tertîb ola ve ahâlî-i vilâyetden bazı zikudret kimesnelerden bağ ve bağçe ve çiftlik ve mandıralarında çoban ve ter oğlanı nâmıyla ve sâir bahâne ile ehl-i zimmeti isti'câb ve cizyelerin virdirmeyüb bu güne harekete cesâret idenler bâis-i hazelan-ı ebed olur mu'âfiyet-i şedîde ile muâkab olacakların mukarrer bilup selâmeti halleri için kemâl intibâh üzere hareket eyleyeler ve cizyedârlar birbirlerini mukayesesine dâhil olmayan re'âyâya hafiyeten hîle ile evrâk gönderub tevzî' olduğu şer'en sâbit oldukça virduğu kağıdlar geriye kendüye redd ve akçesi ve bi't-tamâm tahsîl ve aslı cizyedârına teslim ve tahmîllerine göre evrâkları verdirilub bir vechle te'allül ve mümâna'at ittirmeye ve her bir ehl-i zimmetin istihkâklarına göre cizyeleri cibâyet olunmak lâzım iken bazı mahallât ve kurânın kocabaşları kendü cizyelerin tahkik için toptan evrâk alub re'âyâyı istihkâklarına göre tevzî' olunmayub malı her ne ise beynlerinde hesâb ve hilâf-ı şer' ale't-tesviye tahsîl olduğu semî' hümâyûn ilka olunmağla bu (...) (...) dâhi men' olunub her bir ehl-i zimmetin istihkâklarına göre cizyedâr yedinden eşgaliyle evrâkları virilüb cizyelerin cibâyet oluna hâsıl kelâm hilâf-ı şurût-ı berât bir ferdi haric ve evrâksız kalmamak üzere ehl-i zimmetin her birine vech-i şer'i üzere tahmîl ve istihkâklarına göre evrâkların virub cizyeyi şer'iyelerin cibâyet eyledikten sonra kasaba ve karye üzerlerine toptan evrâk tarh ve tevzî' eylemekde gayetü'l gaye ihtirâz ve ictinâb olunub haberi olundukda bilâ ihmâl bu güne harekete cesâret idenlerin cezâları tertîb olunacağı mütekarrir bileler ve cibâyetine me'mûr amiller dâhi malda hakkdan udül eylemeyüb kemâl-i istikamet ile hareket ve hilâf-ı şurût-u berât-ı âlişân re'âyâ fukarâsından başka maîşet ve zahîre ve kâtibiyeye ve sarrâfiyye ve kolçu akçesi nâmıyla bir habbe taleb etmeyeler ve kezâlik kuzât ve nüvvâb dâhi harç-ı mahkeme nâmıyla re'âyâdan ve emvâl-i cizyeden kalîl ve kesr min-ba'ad bir nesne mutâlebe eylemeyeler şöyle ki kadîlar ve cizyedâr celb-i sevdasıyla re'âyâya zûlm ve teâdi iderler ise şer'en duayen bahşîş ve tefahhüs olunub izdiyâdlarına zâhir olur ise kayd ü bend ile Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr ve şer'en muhkem haklarından gelinur ana göre iş bu berât-ı âlişânımın şurût-u mürâât olunub kadîlar ve voyvodalar ve kurâ zâbitleri ve sükkân-ı vilâyet bi'l ittifâk cizye cibâyeti [46a] husûsunda cizyedârlara îânet ve muhâlefet iderler ise haklarında gelinmek üzere ism ve resimleriyle Der-Sa'âdetim'e arz ve i'lâm eyleyeler ve her bir nefer cizye malını edâ eyledüğü ma'lûm olmak için cizyedârlara başka defter tutup kasabada olanların mahallesiyle ve karyesinde olanların karyesiyle ve mürûr ve ubûr idenlerin isim ve resimleriyle aleyü'l esâmî defter ve cizye muhâsibesi kalemine teslim eylemek üzere Der-Devlet-i Medârıma getireler ve cizyedârların me'mûr olduğu kazâ ve nevâhisine tevzî' eyledüğü evrâk-ı minba'ad kolcular mühürleyüb ve

Ek 1: (Devamı)

istikasız kağıd virmeyüb cizye malında hıfz olunan kendü mühürleri ile mühürleyüb hin-i iktizâda def'i iştibâh için tatbîk olundukda mutâbık olunmak üzere işbu berât-ı âlişânımda ta'yîn ve tasrîh olunan şurût ve kuyûdun tenfîz ve icrâsına her birleri gereği gibi ihtimâm-ı tâmm eyleyüb hilâfıyla vaz' ve hareketden be-gayet ihtirâz ve ictinâb eyleyeler şöyle bileler alâmeti şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l yevmü's-sânî işrîn min Cemâziye'l-Evvel sene isna ve selâsin ve mi'e ve elf. Be-Makam-ı Kostantiniyye El-Mahrûse

[46a/1] Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki

Hâlâ iş bu bin yüz otuz iki senesinde hattı hümâyûn-ı şevket makrûn mücebince berât-ı şerîf-i âlişân ile ber vech-i mâlikâne mutasarrıf olduğum sevâhil-i Nehr-i Tuna dûhan gümrüğü mukata'ası mülhakatından olan Vidin ve Kara Lom ve tevâbi' mukata'aları iş bu bin yüz otuz iki senesi Rûz-ı İlyas ibtidâsından zabt olunmak üzere ber vech-i emânet taleb ve rağbetleri olan iş bu dârendegahımın izzetlü birinci bölüğün El-Hâc İbrahim Ağa ve yetmiş iki cemâ'atin Ali Beşe'ye ber vech-i iştirâk tefvîz ve sipâriş olunmuşdur gerekdir ki sinîn-i sâbıklarda ne minvâl üzere zabt ve tasarruf ide gelmişler ise mezbûran El-Hâc İbrahim Ağa ve Ali Beşe dâhi ol minvâl üzere zabt ü rabt idüb zabt ve tasarruf için tarafımızdan ve tarafı âherden bir ferd mâni' olmayalar. Tahrîren fi 5 Receb sene 1132.

[46a/2] Vidin kadısı fazîletlü efendî hazretleri

Ber vech-i ocaklık Vidin Nezâretine me'mûr Ahmed Ağa ve ağâyân-ı yerlüyân-ı ve sâire ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri inhâ olunur ki avâtif-i âliyye-i cihândârîde Vidin muhâfızlığı tarafımıza tefvîz ve taklîd olub Vidin'e vusulümüzden bu ana gelince vedâyi' halikü'l berâyâ olan gerek re'âyâ fukarâsına ve gerek sükkân-ı vilâyet ve kuzât-ı memlekete tarafımızdan bir dürlü tarh-ı tekâlîf veyâhûd âher vechle bir nev'i teâdî ve rencîde olunmadığı ve âherin dâhi cevri ü zülm tasaddîlerine kat'a rızâmız olmadığı inşâllâhu te'âlâ cümlelerin ma'lûm-u ve emri vâzıhdır fi'l asl nefsi Vidin kadimden beru vüzerâyî 'izâm olmayub nuzzâr zabtında ola gelmeğle re'âyâ tarafından nâzırlara süknâ olacak kadar ber vech-i iştirâ olunmuş el-hâleti hâzihi Vidin Kal'ası sedd-i sedîd İslâmiye'den olmak hasebiyle beher hal fi mâ ba'd vüzerâ-i 'izâm hazaratında muhâfız ta'yîn buyrulacağım lâzım ve melzûm-ı kabilinde olmağın geldiklerinde sedd-i hadd-i sâire misülli sâkin olacak birer saraya muhtâç olmalarıyla müceddiden saray ebniyesi dâhi mesârif-ı kesireyi müstelzim ve re'âyâya hıml-ı kerân muktezî olmasun için mukaddema nâzırlar için re'âyânın iştirâ ve tahsis eyledikleri hâneye kadr-i kifâye odalar ve ahur ve sâir tetimmât min haysü'l-mecmu' iki bin gurus masraf ile tevsî olunmak fermân buyurulmağın meblağ-ı mezbûr iki bin gurusu cümle ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le bütün Vidin sancağında vâki' varoş ve nevâhi ve kazâların re'âyâsına tevzî' olunmak iktizâ eyledikde her sene şeyl-i hays-ı isâbet idüb hıml-ı te'allül olunmak lâzım gelmemeğle vech-i meşrûh üzere celb olmak üzere iki bin gurus tevzî' ve defter oluna deyû. Fî 6 Ş (Şa'bân) sene 1132.

Ek 1: (Devamı)

[46b/1] Nemçe kârı Vidin İskelesinde satılıb (...) (silik)

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umuri'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmü'l-enâm bi'rre'yi's-sâib mûmehhid-i bünyânü'd-devletü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bi sunûf-ı 'avâtifu'l-melikü'l-âlâ Vidin Muhâfızı Vezîrim Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehû ve mefahirü'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l-fezâil ve'l-ikelâm Vidin ve Silistre ve Rusçuk kadıları zîde fazluhûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Silistre Nâzırı İbrahim zîde mecdehû Dîvân-ı Hümâyûnum'a arz-u hâl idüb Silistre Nezâreti ve Rusçuk ve Hirşova ve Tutakan ve tevâbi' mukata'aları iskelelerine gelen ve geçen emtia ve eşyanın şurût-u berât-ı âlişânım mücebince icâb iden gümrükleri Silistre Nezâretine hâsıl kayd ve nâzırları tarafından alunub ve Nemçe tüccârı sefineleriyle götürdükleri eşyanın bir def'a gümrükleri virdiklerinden sonra emtiası fûrûht olunmayub âher iskeleyle gitmek iktizâ eder ise tekrâr gümrük talep olunmaya deyû ahidnâme-i hümâyûnum'da mestûr iken Vidin iskelesi emîni olan kimesneler ve ne makûle tüccâr Vidin'de metâ'ların ihrâç etmemiş iken gelub geçenlerin hilâf-ı şurût-u berâtı birer mikdâr şeylerin alub ve yedlerine edâ tezkeresi virib tüccâr dâhi biz gümrüğümüzü edâ ittik deyû icâb iden gümrükleri virmeyüb tahsiline gadr iderler deyû emîn-i mezkûrun teâdîsi men' olunmak için nâzır mûmâ-ileyh (...) inâyet eyledüğü ecilden hazîne-i âmiremde mahfûz olan baş mukata'a defterlerinden tarafı şurûtlarına nazar olundukda gerek Nemçe tarafından ve sâir mahalleriden gelen tüccâr götürdükleri eşyaları her ne ise Vidin iskelesine çıkarmayub âher mahale giderler iken Vidin iskelesinde gümrük talep olunmak iktizâ etmeyüb her kangı iskelede eşyaları çıkarırlar ise resm-i gümrükleri eşya çıkardıkları iskele emîn-i tarafından alınmak icâb itmeğle ol makûle eşyasını Vidin iskelesinde çıkarmayanlardan Vidin Nâzırı tarafından gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub her kangı iskele ihrâç iderler ise ahidnâme-i hümâyûn şurût-u mücebince icâb iden resm-i gümrükleri eşya çıkardıkları iskele emîn-i tarafından alınmak üzere emr-i şerîfim verilmek bâbında iftihârü'l-ümerâi'l ve'l-ekâbir Baş Defterdârım olan El-Hâc İbrahim dâme uluvvuhû arz ve telhîs eylemeğın imdi telhîs mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükmü şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhi i'lâm olunduğu üzere ol makûle eşyasını Vidin iskelesinde çıkarmayan tüccârdan Vidin iskelesi emîni tarafından gümrük alınmak icâb eylemekle zikr olunan tüccâr tâifesini eşyalarının her kangı iskelede ihrâç iderler ise ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mücebince icâb ider resmi gümrükleri eşya çıkardıkları iskele emîni tarafından aldırub eşyaları çıkardıkları Vidin iskelesi nâzırı tarafından müdâhale ettirmeyesin şöyle bilesin alâmeti şerîfe i'timâd kılasın.

[46b/2] Vidin kadısı fazîletlü efendî hazretleri Vidin Nâzırı Ahmed Ağa mesfûrun Yahûdiler bilâ fermân-ı Receb Paşa Kal'ası derûnunde sâkin olmaları münâsib olmamağla kendi ebnâ-yı cinsleri beyninde kendülere konak tedârik ittürulub hâne-i mezbûre tahliye ve ücretiyle ile sâkin olmak için sâhibi arz-ı hâl teslîm itirürile deyû buyruldu. Fî 24 S (Safer) sene 133.

Ek 1: (Devamı)

Vidin Kal'ası Dizdârı Şahin Ağa'nın arz-ı hâl-i mûcebince Vidin Muhâfızı sa'âdetlü Mehmed Paşa Hazretleri tarafından vârid olan buyruldu-i şerîfidir.

[46b/3] Vidin'den Sofya'ya varub gelince yol üzerinde vâki' olan kuzât efendilere hitâben ki bir nefere yalnız bir re's menzil bârgiri virile deyü Vidin Muhâfızı Vezîr-i mükerrerem Mehmed Paşa Hazretlerinin buyruldukları sâdır olub Hamza Ağa ademisi yediyle gelub sicili mahfûz kayd olundu. Fî 6 Ca (Cemâziye'l-Evvel) sene 133.

[47a/1] Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi mekân sultânî ve tuğrây-ı garrây-ı cihan-sitân-ı hâkanî hükmü oldur ki Vidin iskelesine gelen emtia ve eşyadan kanûn üzere gümrük alunub tüccâr tâifesine teâdi ve tecâvüz olunmamak için İstanbul ve Edirne ve İzmir ve sâir gümrükler misillü bir muhammen ta'yîn olmak cânîb-i mîrîye enf' olmağla işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Siçili nâm Yahûdî üç seneden beru gümrük-i mezbûr hizmetinde olub sadakatı nümâyân ve muhâl ve müstahakk olmağla sebkât iden hizmet-i mukabilesinde muhammen ta'yîn olunub yedine berât-ı şerîf-i âlişân virilmek ricâsına Vidin'de defterdâr vekîli olan kıdvetü'l emâcid ve'l-a'yân Es-Seyyid Mahmud zîde mecdehû arz etmeğle mesfûr Siçil Yahûdî bilâ ta'yîn hizmetinde olmak üzere mûmâ-ileyhin arz-ı mûcebince teveccüh olunub berât-ı şerîfim virilmek için iftihârü'l ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fil Baş Defterdârım El-Hâc İbrahim dâme uluvvuhû telhîs itmeğın telhîs mûcebince amel ve teveccüh olunub berât-ı verilmek bâbında fermânı âlişânım sâdır olmağın bin yüz otuz üç senesi Rebiü'l-Âhiri'nin yirmi beşinci gününden bu berât-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki vech-i meşrûh üzere Vidin iskelesine gelen emtia ve eşyanın kanûn üzere gümrüğü alunub tüccâr tâifesine ve cânîb-i mîrîye teâdi ve tecâvüz olunmamak için mesfûr Siçili Yahûdî iskele-i mezbûrede muhammen olub hizmet-i lâzimesin edâ eyledikten sonra bilâ ta'yîn mutasarrıf olub iş bu berât-ı âlişânıma mugayir zabt ve tasarrufuna efrâd-ı akribden (...) ahd vechen mine'l vücûh ve sebeben mine'l esbâb mâni' ve dâfi' ve merâhim olmayub dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bileler alâmeti şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî'l-yevmi's sabi ve aşer şehr-i Rebiü'l-Evvel sene selâse ve selâsin ve mi'e ve elf. Vasale ileynâ fî evâil-i Zi'l-hicce'ti's-Şerîf li senetü'l-mezbûre.

Be-Makam-ı Kostaniye El-Mahrûse.

[47b/1] (...) (...) şerî'at-ı Muhammedî hâlâ Vidin kadısı fazîletlü efendî hazretleri inhâ olunur ki Vidin ve tevâbi' kazâlarında vâki' sâkin ve mütevevttin ve gerek gelüb giden Kıbtıyân tâifesinin üzerlerine edâsı lâzım gelen maktû'-i Müslimânân ve cizye-i mezbûreleri bin yüz otuz dört senesine mahsub olmak üzere cânîb-i mîrîden verilen evrâk mûcebince tahsîl-i lâzım gelen mal-ı mîrî hâlâ Vidin Nâzırı Ahmed Ağa yediyle cem' ve tahsîl olunmak üzere bundan akdem tarafımızdan iltimâs ile Der-Devlet-i Âliyye'den berât-ı şerîfi âlişân ihsân olunmuşdu lâkin merkûmun nezâret ve cizye-i gibrân üzerinde olub bâ husûs birkaç seneden beri Vidin ve tevâbi'

Ek 1: (Devamı)

cizye-i Kıbtîyânî nâ-ehl ve adaletti makûleleri yedlerinde bulunmağla fi'l asl evrâk-ı dâhi mukayese olmayub emânet olduğundan cizyedârlar celb ve menfaati sevdasıyla mîrî evrâk sormayub kendileri birkaç akçelerin alub tarafından tezkere virdikleri ve bu vechle mal-ı mîrîye gadr ve noksân bâis ve bâdî olmalarıyla sene-i merkûmenin ve tâife-i mezbûrenin mal-ı maktû' ve cizyeleri tahsîl-i hâlâ dîvân-ı âlişân gedükli kâtiblerinden olub hizmet-i kitâbımızda olan izzetlü Vidinli Mehmed Efendî'ye tevfiz olunmak re'y-i hüsn ve mîrîye dâhi enf' ve evveli mülâhaza olmağın cânîbi Devlet-i Âliyyeden mûmâ-ileyhin üzerine Nâzır Ahmed Ağa ref'inden berât ittirilunce evrâk-ı Mehmed Efendî'ye teslim ittirüb ve berâtı gelince şurûtuyla amel eylemek için berât-ı dâhi Ahmed Ağa'dan alub Mehmed Efendî'ye teslim eylesin deyû buyruldu. Fî gurre-i Muharrem sene 1134.

[47b/2] Hâlâ Vidin Muhâfızı devletlü El-Hâc Mehmed Paşa Hazretleri tarafından Kıbtîyân cizyesi zabtı için sâdır olan buyuruldu-ı şerîfidir. Fî gurre-i M (Muharrem) sene 1134.

Hâlâ Vidin kadısı fazîletlü efendî hazretleri bin yüz otuz dört senesine mahsûb olmak üzere tavâif-i Kıbtîyân'ın maktû' ve cizyeleri tahsîlinin ibtidâ-i zabtı gurre-i Muharrem'den olmağla şurûtu berât-ı âlişân mücebince tavâif-i merkûmeden olub Vidin Kal'ası hizmetinde i'mâl olunan Kıbtîlerden cizye ve maktû'ları tahsîl olunmak lâzım gelmeğın el-yevm gurre-i Muharrem'den birkaç gün mürûr idüb tâife-i merkûme fi'l asl hoş-nişîn olduğundan bir ferdin mugayesine dâhil olmayub buldukları yerlerde cizyedârlar tahsîl ide gelmeleriyle amele-i merkûmeden her ne kadar Kıbtî bulunur ise cizyelerin edâ itmedikçe sebilleri tahliye olunmayub cümle nevâhi bölük başlarına tenbîh ve ol makûleleri cizyedâra teslim eylemek için te'kîd eylesiz deyû buyruldu. Fî 3 M (Muharrem) sene 134.

[47b/3] Bu dâhi vezîri müşârün-ileyh hazretlerinin buyruldu-i şerîfidir. Fî 3 M (Muharrem) sene 1134.

Ber müceb-i buyruldu-i şerîf Nâzır Ahmed Ağa yedinden dört yüz elli adet evrâk-ı Kıbtîyân-ı Müslim ve dört yüz elli adet evrâk-ı Kıbtîyân-ı zımmî ki cem'an dokuz yüz adet evrâk meclis-i şer' de alınub kâtib-i dîvân izzetlü Mehmed Efendî'ye teslim olunmağla bu mahale kayd ve şerh virildi. Fî gurre-i Muharrem sene 1134.

[48a/1] Medîne-i Vidin Mahallâtından merhûm Eş-Şeyh Ahmed Efendî Câmî'-i Şerîfnde İmâm ve Hatîb olan Abdullah Efendî meclis-i şer'î takrîr-i kelâm idüb bi'l iktizâ inşâllâhu te'âlâ bundan sonra mahmiye-i İstanbul'a varmak maslahatımız olmağın varub gelince câmî'-i mezbûrda yerimize cemâ'ati Müslimîne imâmet ve hitâbet itmek için tarafımda hâzır telhîs Veliyüddin Efendîyi vekîl nasb ve ta'yîn maîşet eyledim didikde müşârün-ileyh Veliyüddin Efendî dâhi vekâleti mahkemeyi kabûl (...) edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi'l hadi aşer min şevalil mükerrerem li sene tis'a ve selâsin ve mi'e ve elf.

Ek 1: (Devamı)

Şuhûdü'l-hâl: Şeyh El-Hâc Mustafa Efendî mu'in-i Vidin - Kara Es-Seyyid Mustafa Efendî - Abdülkadir Efendî bin Şa'bân Efendî - El-Hâc Hasan Efendî El-İmâm - Mustafa Efendî El-İmâm - Mehmed Efendî El-İmâm - Berber Hasan Efendî El-İmâm - Ahmed Efendî El-İmâm - Hüseyin Efendî El-İmâm ve gayrihum.

[48a/2] Hâlâ cenâb-ı hilâfet meâb sultanü'l berriye ve hakanü'l bahriye Sultân ibn-i Es-Sultân ibn-i Es-Sultân Gazi Ahmed Han ebedüllahi te'âlâ ömr-i devleti âti inkırâz (...) (...) nefsi (...) için medîne-i Vidin'de binâ eylediği câmi'-i şerîfnde imâm-ı sâni olan Mustafa Efendî meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb bi'l iktizâ inşâllâhu te'âlâ mahmiye-i İstanbul'a gitmeğin murâdım olmağın (...) varub gelince câmi'-i mezbûrede ve mekteb-i ala cemâ'at-i Müslimîne imâmet ve mektebde hitâbet etmek üzere diğer Mustafa Efendî'yi tarafımdan vekîl nasb idüb (...) (...) metab eyledim dedikde gıbbe't-tasdik olundu mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fî'l yevmi'l ehadî aşer min Şevvâlü'l-Mükerrem li sene tis'a ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

[48a/3] Fî'l asl İrşova'dan olub Medîne-i Vidin'de Kürekçi Nikolo veled-i İstadi üslûb-ı şakir olmağla sâkin ve ismi Petro veled-i Petko (...) şeref-i İslâma müşerref olub Salih ismi ile tesmiye kılındı bu mahalle kayd. Fî 3 min Zi'lka'adetü'ş-Şerif sene 139.

Şuhûdü'l-hâl: Tercüman Ahmed - Mehmed Beşe bin Selman K (bölük) 31- Es-Seyyid Mehmed Efendî bin İbrahim Efendî - El-Hâc Ebubekir bin Ömer ve gayrihum.

[48a/4] Fî'l asl Medîne-i Vidin'de Varoş sâkinlerinden olub hâlâ medîne-i mezbûre mahallâtından Mezid Beg Mahallesi sükkânından Süleyman Çelebi bin Musa kimesne hidmetinde olan Salih Abdullah nâm (...) (...) meclis-i şer'de (...) ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ ben dokuz yaşına erişmeyub hüsn-i İslâm dini yakinen bilub (...) (...) olmağla bi hamdillahi te'âlâ şerîfi İslâm ile müşerref olub Müslimân oldum (...) idub (...) eyledim didikde fi'l hakika (...) sonra olan seybi amilin İslâm-ı sahîh olmağla mezbûrun ahlakına hükmü birle bu mahale şer virilub kayd olundu ve ismi Salih deyü tesmiye olunmuşdur. Fi 26 Zi'lka'ade-Şerif sene 139.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Ağa bin Ahmed K (bölük) 35 - Mahmud Beşe bin İbrahim K (bölük) 31 - İbrahim Beşe bin Ahmed K (bölük) 31 - Mehmed Said Efendî bin İbrahim Efendî ve gayrihum.

[48a/5] Şeyh Ahmed Beşe bin Ömer 'ân 29 C (cemâ'at)

Ek 1: (Devamı)

‘Ân mahale arabacıbaşı Külâhî el-menkûha Âişe bint-i Hüseyin (...) hazret-i (...) el-mehr-i mü’eccel meblağ 200 yalnız iki yüz akçedir. Nakihin mezbûre Âişe Hâtûn zevciye mütalakası olmağla bir rızâ nikâhlıdır tahrîr olunmuşdur. Vakiü’l kuud fi 16 min Zi’lka’ade Şerîfe sene 139.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Said Efendî bin İbrahim Efendî - El-Hâc Bekir bin Ömer - Muhzır İbrahim Çelebi - Hâcı (...)

[48b/1] Tecdîd-i mal-ı vakf Süleyman Çavuş medar-i (silik) (...) bi ma’rifeti El-Hâc Hasan Efendî bin Mehmed

El-İmâm Vidin fi 14 min şehr-i Cemâziye’l-Evvel sene 139.

Bi’t tahrîr-i der dest-i Abdülbaki Çelebi Attarzâde ani’l hesab guruş 84 (yalnız seksen dört guruşdur) +02 (Def ‘a guruş (...)) =86

Şeyh Ahmed Efendî Mahallesinde vâki‘ bir taraf olduğu hânesi rehîndir.

[48b/2] Târîh-i kitâb Hazret-i Ağa’yı (...) sebebiyle sulh kuyûd Abdülbaki Çelebi Attarzâde ani’l asl akçe 64

vakf-ı mezbûr cânîbinde vâki‘ mülki câmi‘-i şerîf kurbinde vâki‘ bağçesi rehîndir. Tahrîr-i âti gurru-i (...) bey sene 1140.

Şuhûdü’l-hâl: İbrahim El-Muhzır - Halil Beşe bin yirminci cemâ‘at - Hızır bin Mehmed.

[48b/3] Ez-zevcül Menakih İsmail bin Ahmed vekîle Turan Odabaşı ibn-i Mustafa şehâdeti Ömer bin Yusuf ve İbrahim bin Nakib mehr-i mü’eccel meblağ 2200 ez-zevcû’l menkûha Saliha bint-i İbrahim el bîkr-i bâliğa vekîlhâ Muharrem bin Hasan şehâdet-i el mezbûr Ağa yevmü’l-hâmis fi 13 min Rebiü’l-Âhir li sene erbain ve mi’e ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Said Efendî - İbrahim El-Muhzır - Halil Beşe bin Ahmed - Hasan bin Mehmed ve gayrihum mine’l huzzâr

[48b/4] Müteveffa El-Hâc İbrahim bin Ali Beğ tesmi? Ömer nâm sagîrin vasîsi El-Hâc Hüseyin ikrârıyla mezbûr Ömer’e babasından ve vâlidesinden müntâkile olan malı

Fî 7 min C (Cemâziye’l-Âhir) sene 139.

Meblağ 69452 (re’sü’l mal) + 3700 (yevmiyye-i nafakasından sonra kalan) = 73152

Şuhûdü’l-hâl: Eş-Şeyh Mustafa Efendî Müft-i Vilâyet - Hüseyin Efendî El-İmâm-ı Tekye - Muhzır İbrahim Hâce ve gayrihum.

Tecdid-i mal-ı vakf

Ek 1: (Devamı)

[48b/5] ‘Ân gurre-i şehri-Şa‘bânü’l-Mu‘azzam sene 139.

Flordîn sâkinelerinden iken bundan akdem bi emrillahi te‘âlâ fevt olan Rabia bint-i İbrahim’den sagîr oğlu Dervîş Abdullah’a isâbet iden malını hıfs-ı tarafı şer‘den vasî nasb olunan ceddesi Kerime bint-i Muhammed yedinde olan mal-ı şimdiden evveli on iki akçe hesâbıyla muâmele-i şer‘iyye ile virdiği akçedir sahh. Der-İmâm-ı Flordîn İbrahim Çelebi ani’l asl gurusu 20 yalnız yirmi gurusdur.

[49a/1] Hâlâ halife-i rûy-ı zemîn sultânü’s-selâtîn Âlî Osman kutb-i dâire-i emn ü emân şevketlü kerâmetlü kudretlü mehâbetlü Gazi Sultân Ahmed Han ibn-i Sultân Gazi Mehmed ebutullahi te‘âlâ ve devlet-i ilâ âhir-i zamân hazretlerinin dârü’l-cihâd ve’l-mücâhidîn Medîne-i Vidin’de müceddeden binâ eyledikleri câmi‘-i şerîf ve ma‘bed-i münîfin bâ berât-ı hümâyûn bi’l fi’l mütevellîsi olan kıdvetü’l emâsil ve’l-akrân Hasan Ağa’nın yedine i’tâ olunan berât-ı âlîşânda Vidin gümrük mukata‘ası malından mütevellî-i vakf ikişer yüz yirmi yedişer gurus on sekiz pareye ahz ü kabz ve câmi‘-i mezbûrun şem‘i asel ve şem‘i revgân ve kanadile ve bi’l iktizâ iden zeyt yağı ve hasır ve çarup ve sâir mühimmâtına ba‘de’l sarf be her sene hâzırûn ma‘rifetiyle beher sene mütevellîsinin hesâbın hâkimi beled ile görüb fazla her ne kalırsa mütevellîsi yedine hıfz oluna deyû buyurmağın imtisâle sâbika Vidin kadîsı Ramazanzâde Abdurrahim Efendî bin yüz otuz dört Rebiü’l-Âhir guresinden bin yüz otuz beş senesi Cemâziye’l-Âhiresi gayetine değın hesâbını görüb on dört ayda masrûfatından mâ‘adâ yed-i mütevellî mûmâ-ileyhe kırk üç gurus sekiz pare olub ve ol târîhde bin yüz otuz sekiz Zi’lka‘adesi gayetine değın kırk iki aylık hesâbını dâhi Vidin kadîsı Mustafa Efendî hesâbını görüb ba‘de’l mesarif yüz yetmiş dört buçuk gurus bâkî kalub bin yüz otuz sekiz Zi’l-hiccesin’de bin yüz kırk bir Cemâziye’l-Evveli’si gayetine değın mürtezika vakf-ı ma‘rifetiyle otuz aylık hesâbı gördükde ba‘de’l mesarif otuz buçuk gurus bâkî kalub üç defa muhâsebede ba‘de’l mesarif min haysü’l mecmu‘ iki yüz kırk sekiz gurus ile sekiz pare bâkî kaldı nümâyân muhzır iş bu muhasebe defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur fi evâhir-i Cemâziye’l-Evvel sene ahdı ve erbain ve mi’e ve elf.

Mütevellî-i mûmâ-ileyh Hasan Ağa’nın iki senelik makbûzu olan dört yüz elli sekiz gurus ile otuz altı parden cem‘an mesarif olan on altı bin dokuz yüz doksan üç pare tenzîl ve ihrâç olundukda yedinde bin iki yüz üç pare bâkî kalmışdır be hesâb-ı gurus otuz gurus ile üç pare ider üç defterde sahîhü’l bâkî makbûz-ı mazbûtası budur.

Gurus	Pare	
43	8	Defter-ı evvelden
174,5		Defter-ı sânîde
30	3	Defter-i sâlisde iş bu defterdir
Cem‘an Yekûn Gurus 247,5 Pare 11.		

Ek 1: (Devamı)

[49b] Boş

[z2/1] Bâ'isü's-sicil Ebubekir Ağa bin Ali Ağa meclis-i şer' de Süleyman Çavuş İmâm ve Hatîbi Hasan Efendî mahzarında ikrâr-ı tâm ve ani'l merâm idüb emmüm Mehmed Ağa'nın hicr ve terbiyesinde olan Aişe nâm sagîrenin on guruşu bana teslim idüb ben dâhi alub kabz idub meblağ-ı mezbûrdan Hasan Efendî'nin zimmetini ibrâ idub emmüm tarafından min-ba'ad taleb olunmaya dedüğü kayd şud. Hurrîre fî evâhir-i Cemâziye'l-Evvel sene 1132.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Abdullah Efendî - Monla Ali El-Müezzîn - El-Hâc Ahmed El-Müezzîn.

[z2/2] Der zimmet-i Mustafa Beşe bin Mehmed 'ân mal-ı yetîm Fatîma ani'l asl meblağ 1059 ani'l murâbaha meblağ 158 mezbûr Mustafa Beşe sagîre-i mezbûre Fatîma'nın babasıdır. Beşîr Hâce Mahallesinde mülk-i menzili rehîndir.

Şuhûdü'l-hâl:

[z2/3] Mezîd Beg Debbâğ-ı Pervane Mahallesinde sâkin Ümmühan-ı bint-i Ahmed tarafından zevci Hüseyin Veli ikrâr-ı haze-zikre vekîl olub vekâleti İbrahim Çelebi bin El-Hâc Ahmed ve İbrahim bin Hasan şehâdetleriyle sâbit olub Hasan Beşe nâm müteveffânın sagîr oğlu Ali'nin doksan guruş malını müvekkile-i mezbûre vasî-i şer'î olmakla bi't-tamâm hıfz eylediğine vekîli mezbûr Hüseyin Beşe ikrâr eyledikleri kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Monla Hasan - El-Hâc Abdullah Efendî.

[z2/4] Der (...) Tokadi Mehmed Çavuş 'ân mal-ı yetîm Şa'bân bin Münifzâde ani'l ahd-ı guruş (50) murâbaha guruş (7,5) mülk-i (...) dükkânı rehîn vaz' eylemiştir.

Şuhûdü'l-hâl: Osman Ağa birâder-i Hüseyin Ağa - Hasan Ağa bin Mustafa - Abdullah Çelebi.

[z2/5] Bundan akdem mürd olan İstanko'nun sagîr oğlu Mladen zimmiye mühtac olmağla yine mürd-i mezbûr İstanko'nun üstâd-ı Gune veled-i Toma vasî ta'yîn olunmuşdur ol dâhi vâsiyeti hasebiyle sagîr mezbûre babası Mladen diğêr şâkirdi Nikola veled-i Mitreye ednâ on iki hesâbında iki yüz guruş virub ol dâhi kabz ve zimmetinde deyn olduğu ikrâr eylediği kayd-ı sicil. Hurrîre fî gurre-i Zi'l-hicce sene 132.

Bu akd iki yüz guruşdan tahrîr-i ferâgat dâhi makbûzu olduğun ifhâm.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Abdullah Efendî - Mustafa bin Mehmed.

Ek 1: (Devamı)

[z2/6] Delgoşofçe karyesi re'âyâlarından Dragoy ve İstayo ve İstonko nâm zımmîler on altı guruş karz-ı virildiği kayd şud.

[z2/7] Orta Tuna Câmî'-i Şerîfi'nin evkâf-ı malları kaydı sicillâtda bulunmamağla işbu mahale şerh virildi.

Orta Tuna Câmî'-i Şerîfi'nin mütevellisi olan Şa'bân Ağa meclis-i şer'i enverde işbu bâ'isü's-sicil gurebân-ı hâmis Ahmed Ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb câmî'-i mezbûrun sabıkâ mütevellisi olan İbrahim Efendî yedinden câmî'-i şerîfin evkâf-ı malından mezbûr Ahmed Ağa yüz guruş istidâne idüb ve Şeyh Mahallesinde vâki' mülki menzilini ve bir altun bilezik ve bir altun kuşak rehîn vaz' idüb meblağ-ı mezkûr zimmetinde iken bu def'a tebliyetim hasebiyle meblağ-ı mezkûr yüz guruşu merkûm Ahmed Ağa yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alub kabz idüb ve fekk-ı rehîn eyledim deyû ikrâr ve i'tirâf eylediği ve mezbûr Ahmed Ağa'nın zimmetinde bir akçe ve bir habbe mal-ı mezbûrdan kalmayub husûs-u mezbûre müte'allik olan da'vâdan zimmetini ibrâ-yı âmm vefâtü'l nizâm ile ibrâ ve iskât eyledim deyû mu'teref olunmak işbu sâhîfe-i sicile kayd ve şud olundu. M (Muharrem) sene 1132.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Ağa birâder-i Şa'bân Efendî, Mehmed Beğ ibn-i Mustafa Beğ, Yusuf Efendî - İbrahim Çelebi El-Muhzır ve Osman Ağa ibn-i beşlüyan-ı sâni.

Ek 2: 8 Numaralı Şer'iyeye Sicili Konu Örnekleri

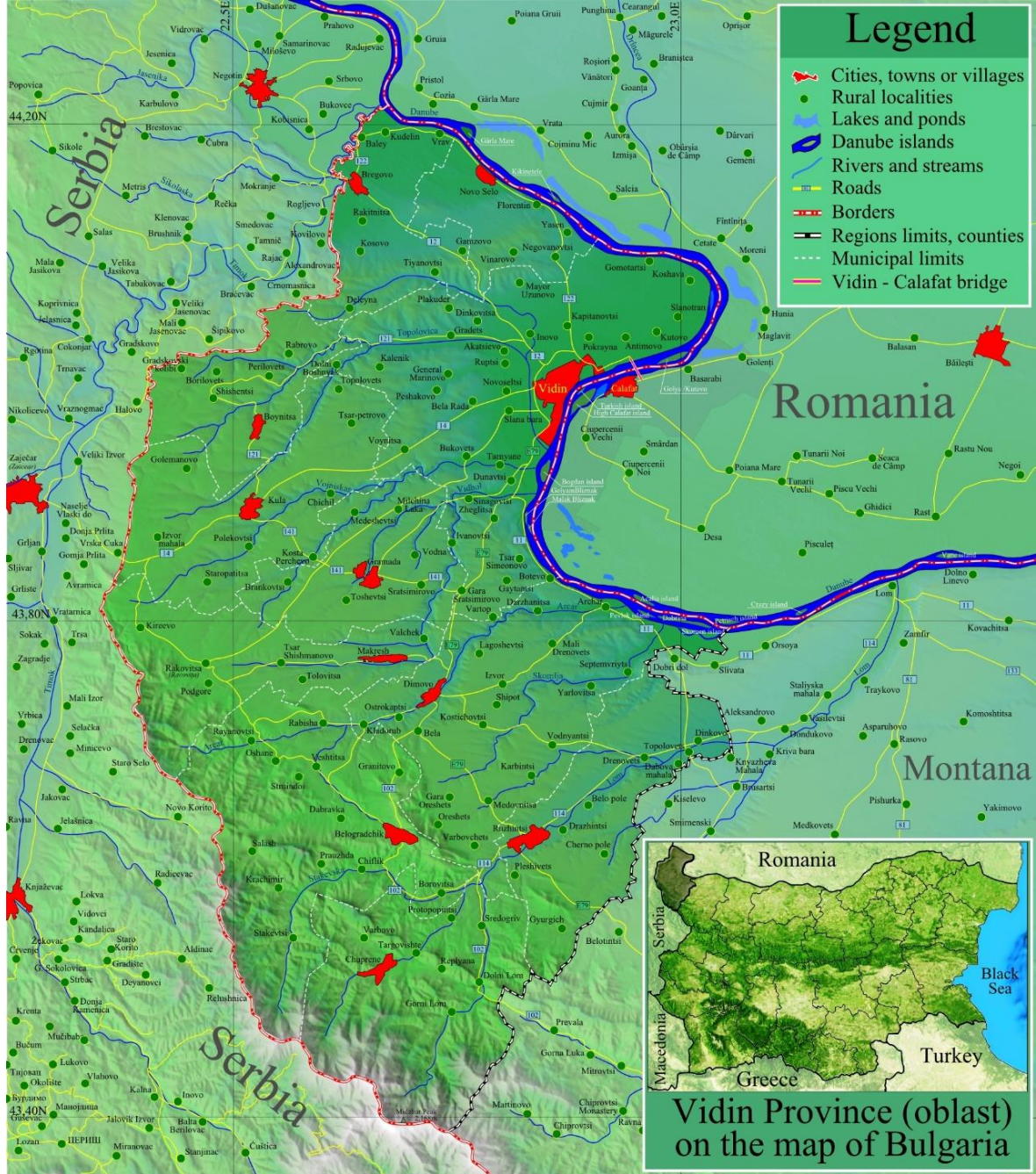
Ek 2.1.: (VŞS), Defter no. 8, ss. 26a/4 (Asayiş-Yaralama)

قرية فريم بك جنسكی عبا لرین واصل ولد نافع نام ذمی مجموعا مجلس شرفه کلاب شویبه تقریر کلام الایلیکه
قریه ایچ بولکلن ابراهیم بن فرید مزبور کلاب و ساکمه و لورغم قائم اوکنده بنی عیالده بلوقین صاع
طرفین او بر مجروح الیمنه معرفت نزع کشف ارضوب و موجب شریعی احوالینو بطلوبین و دیگره
لعل کشف النظری کشف صاع جانسان بوش بو کزنه بنی عیالده مجروح اولدیغی بعد المشاهده
جایغ مزبور ابراهیم بن اضر شریع ارضوب کواجه سولک لاله قاره بالکلمه انکار الیمنه مجروح اولد
مزبور واصلین دعوی صدر و درنده مطالبه بنینه طلبه لاله قاره اقامت بنده دن اظهار عجز
الیه کنصکره قریه مزبوره اهل بلبلین براداره و قونیه و اسامیه و استویاره و غوبه و دیگر اقاله
و شرایه و سایر لری مجلس مزبوره ده حاضرده اولوب مجروح مزبور واصل ذمی بدستی جرح ایلیه
ابراهیم بن ذمی غیری اهلای قریه مزبوره ایله بر طرفله دعوا و تراخی و ابریدر دیو سوال الیمنه
اهالی قریته درجده لود دعوا و تراخی بوقله بنی جرح ایلیه مزبور ابراهیم بن ذمی اکر بوجول حالک
اولور هم دم و دینم مزبور ابراهیم بن ذمی طلبه و دعوا المشهوره اهلای قریه ایله بر دیو دعوا و تراخی
اولدیغی ان سو محله قید اولدیغی و در ایلمه الثالث الغد بر بنی جرح ایلیه اولور لاله قاره
و مانه رکضه

اهالی قریه
عنا
اصحاب
مجلس مزبور
عبا لرین
مجلس مزبور
مجلس مزبور
مجلس مزبور
مجلس مزبور
مجلس مزبور

Ek 3: Haritalar

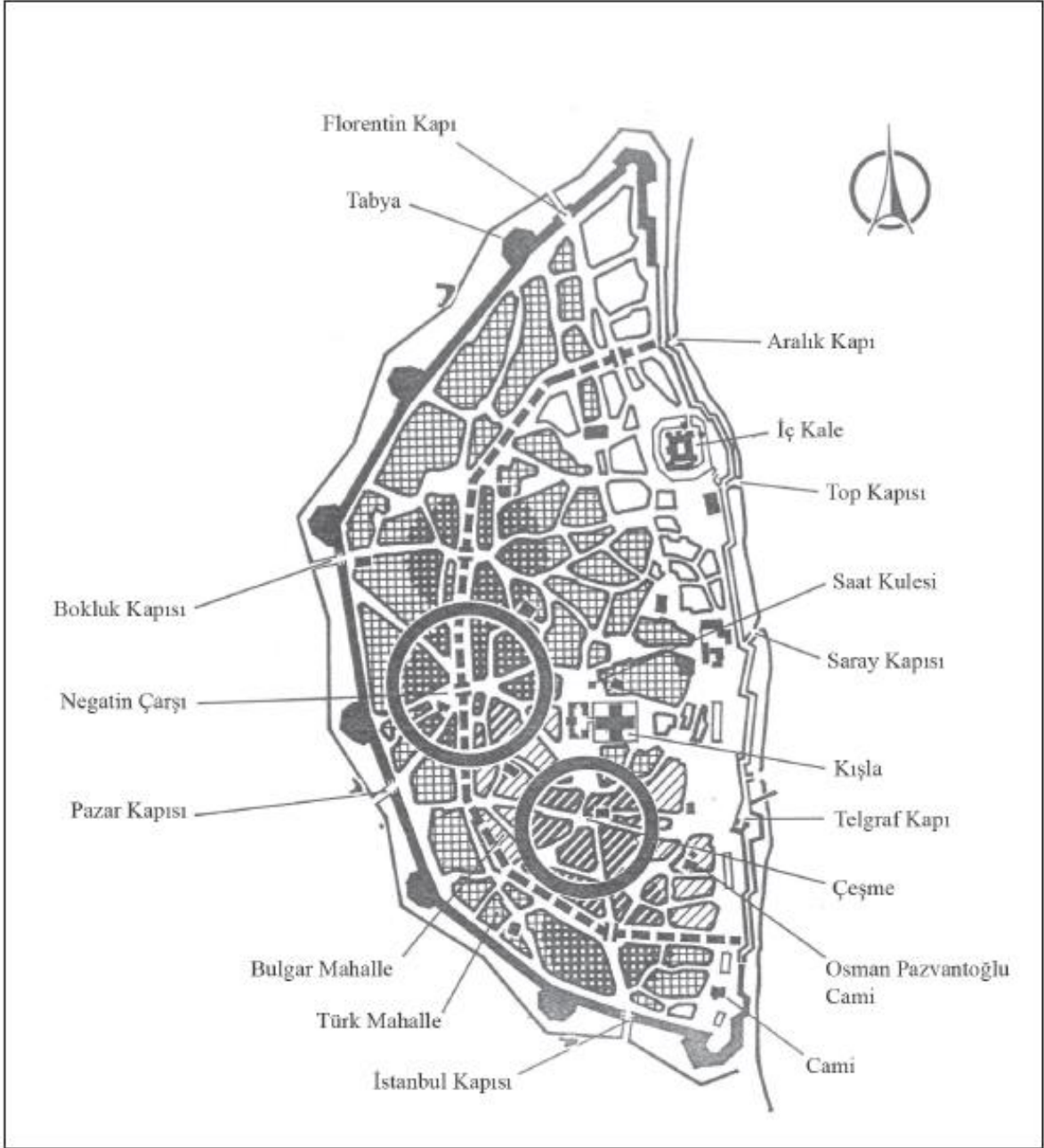
Harita No 1: Vidin ve Çevresinin Günümüzdeki Durumu

Kaynak: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7f/Vidin_Province%2C_Bulgaria.jpg, (21.11.2019).

Ek 3: (Devamı)

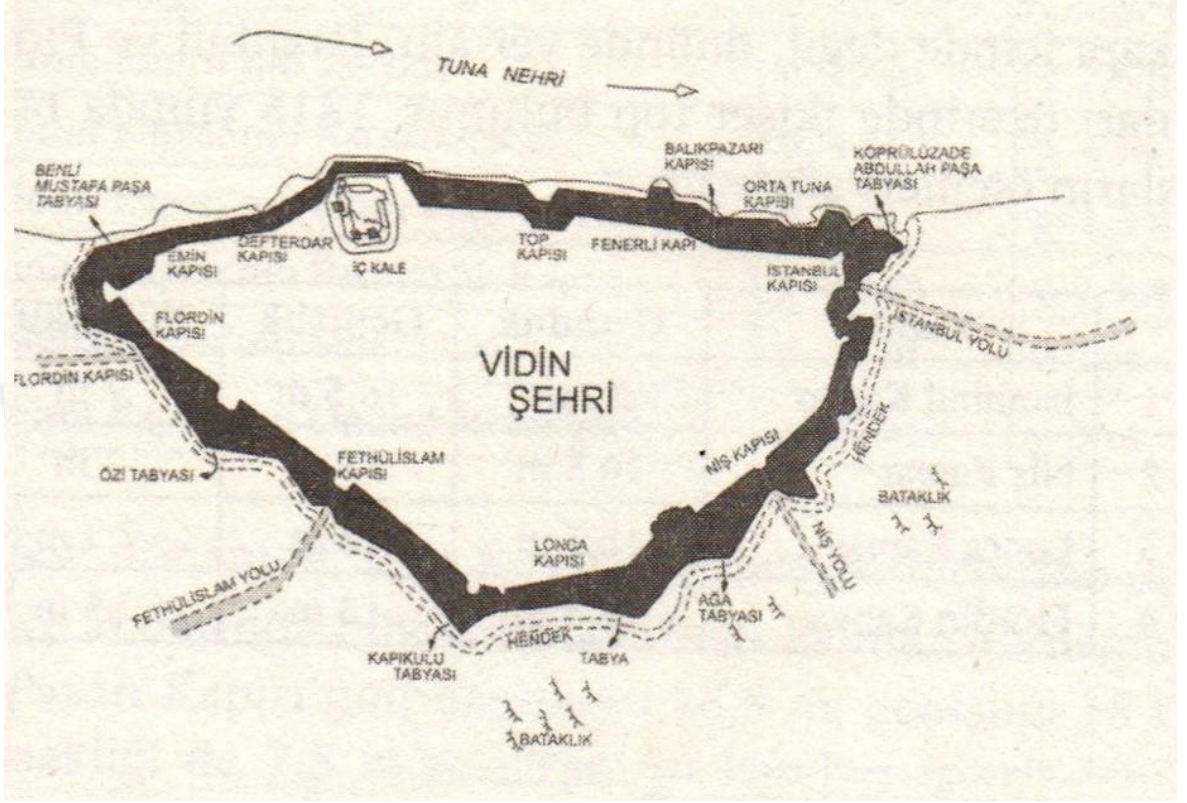
Harita No 2: Planlar

Kaynak: Nagehan Üstündağ Özdemir, **18. Yüzyılda Vidin Şehrinin Sosyo-Ekonomik Panoraması (1790-1808)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2014, s. 343.

Ek 3: (Devamı)

Harita No 3: Vidin Kalesinin Temel Birimleri

Kaynak: Mahir Aydın, **Vidin Kalesi Tuna Boyu'ndaki İnci**, İstanbul, 2015, s. 39.

Ek 4: Fotoğraflar

Fotoğraf No 1: Vidin Baba Vida Kalesi

Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Baba_Vida#/media/File:Baba_Vida_E11.JPG
(21.11.2019).

Fotoğraf No 2: Başka bir açıdan Baba Vida Kalesi ve Tuna Nehri

Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Baba_Vida#/media/File:Baba_Vida_E15.JPG
(21.11.2019).

Ek 4: (Devamı)

Fotoğraf No 3: Kuzey Yönünden Baba Vida Kalesi

Kaynak:https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ed/Baba_Vida_Klarchos_1.jpg,
(21.11.2019).

Fotoğraf No 4: Vidin Kalesi İstanbul (Çarigrad) Kapısı

Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Vidin#/media/File:Vidin_E111.JPG (21.11.2019).

Ek 4: (Devamı)

Fotoğraf No 5: Pazvantoğlu Konağı

Kaynak: <https://en.wikipedia.org/wiki/Vidin#/media/File:Vidin-Konak-Museum1.JPG> (21.11.2019).

Ek 4: (Devamı)

Fotoğraf No 6: Pazvantoğlu Camii

Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Osman_Pazvanto%C4%9Flu#/media/File:Vidin-mosque.jpg (21.11.2019).

ÖZGEÇMİŞ

Serap YAZICIOĞLU, 20.09.1993 tarihinde Almanya'nın Kuzey Ren-Vestfalya Eyaletinin Siegburg İli'nde doğdu. 2007 yılında Cudibey İlköğretim Okulu'nu; 2011 yılında Yunus Emre Lisesi'ni; 2016 yılında da Karadeniz Teknik Üniversitesi - Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü'nü ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Pedagojik Formasyon Eğitimi'ni bitirdi. 2016 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalında yüksek lisans programına başladı.

YAZICIOĞLU, bekar olup, İngilizce bilmektedir.